

FET RELLEVANT

La Societat remet el document "Informació amb rellevància prudencial" del Grup Criteria Caixa corresponent a l'exercici 2015.

El document inclou com a annex el document "Informació amb rellevància prudencial" del Grup CaixaBank corresponent a l'exercici 2015, publicat el darrer 27 d'abril com a fet rellevant.

Barcelona, 29 d'abril del 2016

Informació amb Rellevància Prudencial

Grup Criteria Caixa

Corresponent a 31 de desembre de 2015

Introducció

Aquest informe constitueix el document “Informació amb Rellevància Prudencial”, que té com a objectiu el compliment dels requisits de divulgació d’informació al mercat que han estat establerts pel Parlament Europeu i el Consell de 26 de juny de 2013 a través del Reglament (UE) 575/2013, sobre els requisits prudencials de les entitats de crèdit i les empreses d’inversió.

La informació que conté l’informe adjunt compleix els requisits establerts en el Reglament (UE) 575/2013. A l’hora d’elaborar-lo s’ha considerat el que indica el seu article 432.2, sobre la confidencialitat de la informació. Aquest informe té com a finalitat facilitar als agents del mercat l’avaluació de la suficiència de capital del Grup Criteria, a 31 de desembre de 2015. En concret, conté la informació sobre els recursos propis, les exposicions i els processos d’avaluació del risc per al perímetre de consolidació prudencial del Grup Criteria. Atès que el Grup CaixaBank, que forma part del Grup Criteria, també està subjecte al Reglament (UE) 575/2013 i té el seu propi informe d’“Informació amb Rellevància Prudencial”, adjunt a l’Annex IV, l’objectiu d’aquest document és la divulgació de la informació addicional, del que aporta Criteria, com a societat dominant de CaixaBank, al perímetre de consolidació prudencial del Grup Criteria, diferent de l’aportació del Grup CaixaBank.

Així mateix, i en compliment del que estableix el Reglament (UE) 575/2013, el Consell d’Administració va aprovar en la sessió de 26 de febrer de 2015 l’adaptació de la política formal de divulgació del document “Informació amb Rellevància Prudencial” als nous requeriments regulatoris.

En la sessió de 29 d’abril de 2016, el Consell d’Administració de Criteria ha aprovat aquest document d’“Informació amb Rellevància Prudencial” prèvia revisió per part de la Comissió d’Auditoria i Control.

Índex

Índex.....	3
1. Requeriments generals d'informació	5
1.1. Àmbit d'aplicació	5
1.1.1. Descripció del grup consolidable	6
1.1.2. Conciliació comptable entre Balanç Públic i Balanç Reservat	8
1.1.3. Altra informació de caràcter general.....	11
1.2. Polítiques i objectius de la gestió de riscos	12
1.2.1. Objectius, estructura corporativa i organització en la gestió de riscos.....	12
1.2.1.1 Estructura organitzativa de la funció de riscos	15
1.2.2. Mapa de Riscos Corporatiu.....	18
1.2.3. Marc d'apetit al Risc	19
1.2.3.1 Declaració d'apetit al risc	19
1.2.3.2 Mapa de Riscos del RAF	20
1.2.3.3 Estructura del RAF	20
1.2.3.4 Reporting i governança del RAF	22
1.2.4. Conglomerat Financer	24
1.2.5. Marc de Control Intern	26
1.2.6. Risc associat a les participacions accionaries	28
1.2.7. Risc immobiliari.....	32
1.2.8. Risc de mercat.....	35
1.2.9. Risc operacional	36
1.2.10. Risc de liquiditat.....	36
1.2.11. Compliment Normatiu	38
2. Informació sobre els recursos propis computables	40
2.1. Marc Normatiu	40
2.2. Gestió de capital	42
2.3. Coixins de Capital	46
2.4. Ràtio de Palanquejament (<i>Leverage Ratio</i>).....	47
2.5. Altres Indicadors.....	48
2.5.1. Indicadors d'importància sistèmica global	48
3. Informació sobre els requeriments de recursos propis computables.....	50
3.1. Requeriments de recursos propis mínims per risc de crèdit.....	51
3.1.1. Risc de crèdit	51
3.1.2. Risc de contrapart	52

3.2. Requeriments de recursos propis mínims per risc associat a la cartera de participacions accionaries	53
3.2.1. Descripció, comptabilització i valoració	54
3.2.2. Valor raonable i en llibres de les participacions accionaries	57
3.2.3. Valor d'exposició de les participacions accionaries	58
3.2.4. Ajustos de valoració en instruments de capital disponible per a la venda	60
3.3. Requeriments de recursos propis mínims per risc de mercat.....	62
3.4. Requeriments de recursos propis mínims per risc operacional	63
3.5. Procediment aplicat per a l'avaluació de la suficiència del capital intern	64
4. Informació sobre remuneracions	66
Annex I. Principals característiques dels instruments de capital	78
Annex II. Informació sobre fons propis transitoris.....	80
Annex III. Informació sobre ràtio de palanquejament.	83
Annex IV. Informació amb Rellevància Prudencial 2015 Grup CaixaBank.	85

1. Requeriments generals d'informació

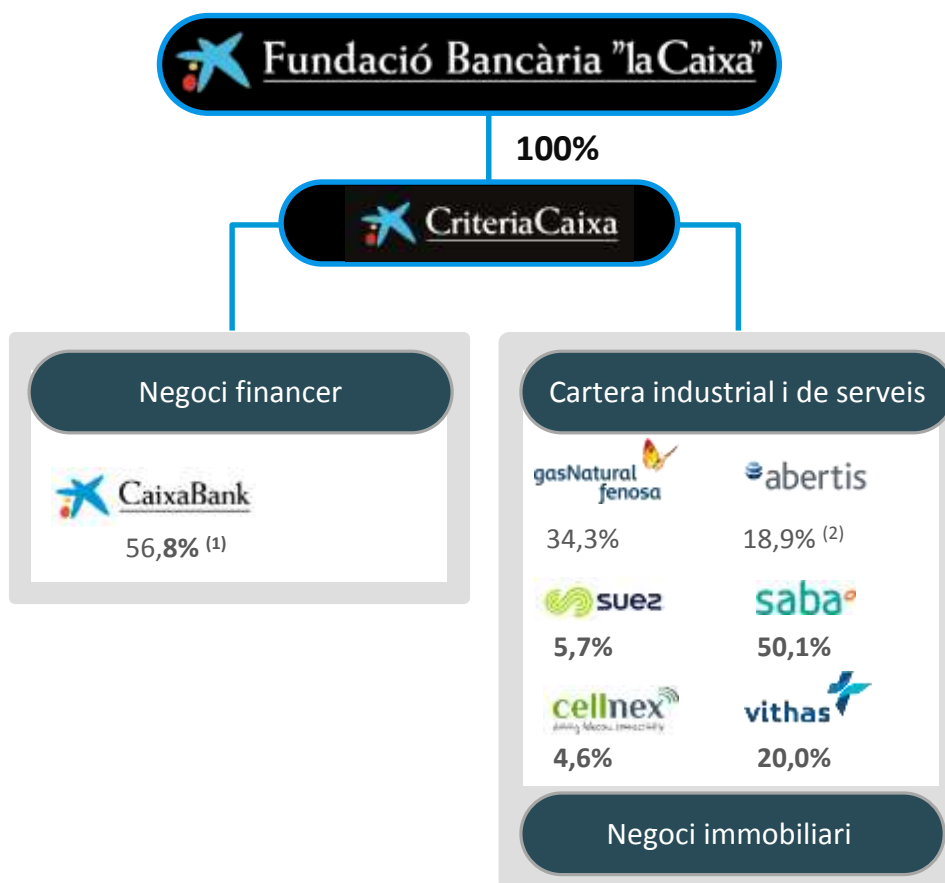
1.1. Àmbit d'aplicació

La informació financera que es presenta en aquest informe correspon al Grup CriteriaCaixa (d'ara endavant, el Grup Criteria), l'entitat dominant de la qual és Criteria Caixa, SAU (d'ara endavant Criteria), que té una participació econòmica, a 31 de desembre de 2015, del 56,76% de CaixaBank, SA.

Criteria està integrada en el Grup Fundació Bancària Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, "la Caixa" (anteriorment, Grup Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona) (d'ara endavant, el Grup "la Caixa"), l'entitat dominant de la qual és la Fundació Bancària "la Caixa", accionista únic de Criteria (d'ara endavant FBLC).

Després de la reorganització societària concloua a l'octubre de 2014, la FBLC centra la seva activitat en la gestió directa de l'Obra Social i a través de Criteria (societat participada al 100%) gestiona el patrimoni empresarial del Grup "la Caixa", concretat bàsicament en participacions accionaries en sectors estratègics com l'energètic, les infraestructures, els serveis i el negoci immobiliari, així com en CaixaBank, el grup financer líder en banca detallista en el mercat espanyol.

És important destacar que, en integrar un grup bancari com CaixaBank pel mètode de consolidació global (Grup CaixaBank aporta el 96% a l'actiu total del Grup Criteria), la gran majoria dels riscos a què s'enfronta el Grup Criteria i que gestiona són riscos vinculats a l'activitat bancària i asseguradora del Grup CaixaBank. Atès que el Grup CaixaBank té el seu propi informe d'"Informació amb Rellevància Prudencial", adjunt a l'Annex IV, on es detallen tots els riscos derivats de la seva activitat i els requeriments de capital associats, l'objectiu d'aquest document és la divulgació de la informació addicional, del que aporta Criteria, com a societat dominant de CaixaBank, al perímetre de consolidació prudencial del Grup Criteria, diferent de l'aportació del Grup CaixaBank (vegeu-ne l'àmbit d'aplicació al gràfic 1). La gestió de riscos derivats de l'activitat del Grup CaixaBank la fan l'Alta Direcció i els Òrgans de Govern de CaixaBank.

Gràfic 1. Estructura societària del Grup "la Caixa"

(1) 54% *fully diluted* el 2017. En cas de perfeccionar-se el contracte de permuta amb CaixaBank, la participació assoliria el 52% (48,9%) *fully diluted*

(2) Participació econòmica: 18,9%. Participació mercantil: 22,7%

1.1.1. Descripció del grup consolidable

Les principals diferències relatives al perímetre i als mètodes de consolidació aplicats a l'efecte de l'elaboració de la informació del Grup Criteria que conté aquest informe, i a l'efecte de l'elaboració dels comptes anuals consolidats del Grup, es resumeixen a continuació:

1. Per a l'elaboració dels comptes anuals consolidats del Grup Criteria, totes les entitats filials (empreses controlades per la societat matriu) han estat consolidades pel mètode d'integració global. Les entitats multigrup (empreses subjectes a una direcció conjunta) es

consoliden pel mètode de la participació, llevat de les tenidores d'accions, que es consoliden mitjançant el mètode d'integració proporcional.

2. A l'efecte de solvència, les entitats filials dependents amb una activitat diferent a la d'entitat de crèdit o empresa d'inversió, tal com es defineixen a la Directiva 2013/36/UE i al Reglament (UE) 575/2013, tots dos de 26 de juny de 2013, es valoren mitjançant el mètode de la participació. En el cas de les entitats multigrup que són entitats financeres, es consoliden pel mètode d'integració proporcional, independentment del mètode que s'utilitzi en comptes anuals.

A la taula 1 es detalla el tractament aplicat a cadascuna de les entitats que constitueixen el perímetre del Grup Criteria i no incloses en el Grup CaixaBank (detallades a l'Annex IV), als efectes de la determinació de la solvència i de l'elaboració dels comptes anuals consolidats.

Taula 1. Perímetre de consolidació del Grup Criteria als efectes de solvència i comptables

Denominació social	Descripció de l'activitat	% Participació		Tractament a l'efecte d'elaboració de comptes anuals consolidats		
		Directa (1)	Total	Global	Proporcional	Participació
Entitats consolidables globalment a l'efecte de solvència						
Caixa Capital Micro II FCR de Régimen Simplificado	Fons de capital de risc	34,72	56,80	✓		
Caixa Capital Risc, SGEER, SA	Societat de capital risc	99,99	99,99	✓		
Caixa Capital TIC II FCR de Régimen Simplificado	Fons de capital de risc	0,00	53,53	✓		
Caixa Innvierte Biomed II FCR de Régimen Simplificado	Fons de capital de risc	0,00	44,29	✓		
Caixa Innvierte Industria SCR de Régimen Simplificado, SA	Societat de capital risc	0,00	55,66	✓		
Caixa Innvierte Start, FCR	Fons de capital de risc	0,00	46,07	✓		
Caixabank, SA	Banca	56,76	56,76	✓		
Criteria Venture Capital	Societat de gestió de capital de risc	100,00	100,00	✓		
Inversiones Autopistas, SL	Societat de cartera	51,07	51,07	✓		
Servihabitat Alquiler II, SLU	Explotació, gestió i administració d'habitatges	100,00	100,00	✓		
Servihabitat Alquiler IV, SLU	Explotació, gestió i administració d'habitatges	100,00	100,00	✓		
Servihabitat Alquiler, SL	Explotació, gestió i administració d'habitatges	100,00	100,00	✓		
Entitats no consolidables ni globalment ni proporcionalment a l'efecte de solvència						
Abertis Infraestructuras, SA	Gestió d'infraestructures de transport i comunicacions	15,02	22,67			✓
Arrendament Immobiliari Assequible, SLU	Explotació habitatges de protecció oficial	0,00	100,00	✓		
Els Arbres de la Tardor, SLU	Desenvolupament urbanístic del sòl a Andorra	100,00	100,00	✓		
Foment Immobiliari Assequible, SAU	Promoció d'habitatges, inclosos els de protecció oficial	100,00	100,00	✓		
Forest Chemical Group	Química	0,00	17,55			✓
Gas Natural, SDG, SA	Negoci del gas i electricitat	34,34	34,34			✓
Mediterránea Beach & Golf Community, SA	Explotació i gestió urbanística dels àmbits annexos al parc temàtic	100,00	100,00	✓		
Palau-Migdia, SL	Promoció immobiliària	50,00	50,00			✓
Pevesa Biotech	Obtenció d'aïllats, hidrolitzats, pèptids i aminoàcids	0,00	16,43			✓
Saba Infraestructuras, SA	Gestió d'aparcaments i parcs logístics	50,10	50,10	✓		
Suministros Integrales del Acero, SL	Subministrament integral de l'acer	0,00	18,20			✓
Tecalum, SL	Subministrament de peces i productes	0,00	14,38			✓
Vithas Sanidad, SL	Tenidora d'accions	20,00	20,00			✓

(1) Inclou les participacions a través de CaixaBank i CriteriaCaixa.

1.1.2. Conciliació comptable entre Balanç Públic i Balanç Reservat

Tal com es preveu a l'Annex I del Reglament d'Execució (UE) 1423/2013 de la Comissió, la taula següent mostra el balanç reservat o prudencial que s'utilitza per calcular els recursos propis computables i els requeriments mínims de capital, i es compara amb la informació comptable que es publica en els estats financers.

Taula 2. Conciliació entre Balanç Públic i Balanç Reservat - Grup Criteria

Imports en milions d'euros

Actiu	Perímetre públic	Entitats Grup incorp. mètode participació ⁽¹⁾	Entitats multigrup incorp. mètode proporcional ⁽²⁾	Ajustos i reclassific. de consolidació ⁽³⁾	Perímetre reservat
Caixa i dipòsits a bancs centrals	5.774	-3	0	1	5.772
Cartera de negociació	13.532	-220	0	4.164	17.476
Valors representatius de deute	3.255	0	0	0	3.255
Instruments de capital	470	-220	0	1	251
Derivats de negociació	9.806	0	0	4.164	13.970
Altres actius financers a valor raonable amb canvis a pèrdues i guanys	1.566	-1.566	0	0	0
Valors representatius de deute	969	-969	0	0	0
Instruments de capital	597	-597	0	0	0
Actius financers disponibles per a la venda	63.432	-41.967	0	-1	21.464
Valors representatius de deute	59.240	-41.964	0	0	17.276
Altres instruments de capital	4.192	-4	0	0	4.188
<i>Promemòria: Prestats o en garantia</i>	417	0	0	0	417
Inversions creditícies	209.778	-442	23	12.393	221.752
Dipòsits en entitats de crèdit	7.901	-146	23	1	7.779
Crèdit a la clientela	200.949	-296	0	12.393	213.046
Valors representatius de deute	928	0	0	0	928
<i>Promemòria: Prestats o en garantia</i>	64.393	0	0	11.453	75.846
Cartera d'inversió a venciment	3.820	0	3	0	3.823
Ajustos a actius financers per macrocobertures	3	0	0	0	3
Derivats de cobertura	3.900	0	0	9	3.909
Actius no corrents en venda	9.035	-94	0	1.434	10.375
Participacions	16.766	2.908	-32	0	19.642
Entitats associades	10.109	0	0	0	10.109
Entitats multigrup	6.657	-1.017	-32	0	5.608
Entitats del Grup	0	3.925	0	0	3.925
Contractes d'assegurances vinculats a pensions	0	0	0	1.913	1.913
Actius per reassurances	391	-391	0	0	0
Actiu material	7.806	-926	0	0	6.880
Immobilitzat material	3.209	-152	0	0	3.057
Inversions immobiliàries	4.597	-773	0	0	3.824
Actiu intangible	4.870	-1.909	0	-1	2.960
Fons de comerç	3.052	-585	0	0	2.467
Altres actius intangibles	1.817	-1.324	0	0	493
Actius fiscals	12.204	-494	0	144	11.854
Corrents	1.049	-33	0	13	1.029
Diferits	11.155	-461	0	131	10.825
Altres actius	3.054	-483	0	-1.229	1.342
Existències	1.835	-334	0	-1.434	67
Resta	1.219	-149	0	205	1.275
Total actiu	355.930	-45.587	-6	18.828	329.165

(1) Entitats del Grup no consolidables per activitat, principalment VidaCaixa i Grup Saba. S'elimina la seva contribució al balanç públic i s'incorpora el seu cost com a participació

(2) Principalment entitats financeres multigrup que es consoliden pel mètode de la participació en el balanç públic i per integració proporcional en el balanç reservat

(3) Principalment operativa amb VidaCaixa, Grup Saba i altres societats del grup econòmic propi no consolidable que no s'eliminen en la consolidació en perímetre reservat

Imports en milions d'euros

Passiu	Perímetre Públic	Entitats grup incorp. mètode participació ⁽¹⁾	Entitats multigrup incorp. mètode proporcional ⁽²⁾	Ajustos i reclassific. de consolidació ⁽³⁾	Perímetre reservat
Cartera de negociació	12.204	0	0	4.164	16.368
Altres passius financers a valor raonable amb canvis a pèrdues i guanys	2.075	-2.075	0	0	0
Passius financers a cost amortitzat	260.598	-1.250	-11	14.163	273.500
Dipòsits de bancs centrals	23.753	0	0	0	23.753
Dipòsits d'entitats de crèdit	13.638	-523	0	-11	13.104
Dipòsits de la clientela	183.854	-487	-11	13.395	196.751
Dèbits representats per valors negociables	30.432	0	0	769	31.201
Passius subordinats	5.851	0	0	0	5.851
Altres passius financers	3.070	-239	0	9	2.840
Ajustos a passius financers per macrocobertures	2.213	0	0	0	2.213
Derivats de cobertura	771	-9	0	0	762
Passius associats amb actius no corrents en venda	79	-79	0	0	0
Passius per contractes d'assegurança	40.575	-40.575	0	0	0
Provisions	4.798	-189	4	21	4.634
Fons per a pensions i obligacions similars	2.863	-5	0	1	2.859
Provisions per a impostos i altres contingències legals	519	0	0	0	519
Provisions per a riscos i compromisos contingents	381	0	0	0	381
Altres provisions	1.034	-185	4	22	875
Passius fiscals	1.654	-592	0	132	1.194
Corrents	7	-139	0	132	0
Diferits	1.647	-454	0	1	1.194
Resta de passius	1.575	-112	0	2	1.465
Total Passiu	326.544	-44.882	-6	18.480	300.136

Patrimoni net	Perímetre Públic	Entitats grup incorp. mètode participació ⁽¹⁾	Entitats multigrup incorp. mètode proporcional ⁽²⁾	Ajustos i reclassific. de consolidació ⁽³⁾	Perímetre reservat
Fons propis	17.217	0	0	0	17.217
Ajustos per valoració	711	0	0	0	711
Interessos minoritaris	11.459	-705	0	347	11.101
Total Patrimoni net	29.387	-705	0	347	29.029
Total Passiu i Patrimoni net	355.930	-45.587	-6	18.828	329.165

(1) Entitats del Grup no consolidables per activitat, principalment VidaCaixa i Grup Saba. S'elimina la seva contribució al balanç públic i s'incorpora el seu cost com a participació

(2) Principalment entitats financeres multigrup que es consoliden pel mètode de la participació en el balanç públic i per integració proporcional en el balanç reservat

(3) Principalment operativa amb VidaCaixa, Grup Saba i altres societats del grup econòmic propi no consolidable que no s'eliminen en la consolidació en perímetre reservat

1.1.3. Altra informació de caràcter general

A 31 de desembre de 2015, Grup Criteria compleix sobradament els requisits mínims de recursos propis.

Així mateix, CaixaBank també compleix sobradament els requisits mínims tant en el pla individual com subconsolidat. La resta d'entitats de crèdit del seu grup consolidable (filials bancàries o establiments financers de crèdit: CaixaBank Consumer Finance EFC SA, Nuevo MicroBank SA, CaixaCard EFC SA, Corporación Hipotecaria Mutual SA i Credifimo EFC SA) estan exemptes en el pla individual del compliment dels requisits mínims de recursos propis.

Així mateix, totes les entitats dependents no incloses en el seu grup consolidable i subjectes a requeriments de recursos propis mínims en termes individuals (per exemple, VidaCaixa) compleixen els requeriments de recursos propis establerts per les diferents normatives que els són aplicables.

Finalment i atès que, per decisió del Banc Central Europeu de setembre de 2015, Criteria és l'entitat obligada a vetllar pel compliment d'uns requisits addicionals de supervisió a escala de Conglomerat Financer¹, confirmar que a 31 de desembre de 2015 es considera que es compleixen tots aquests requisits addicionals.

¹ Vegeu respecte d'això l'apartat [1.2.4. Conglomerat Financer](#)

1.2. Polítiques i objectius de la gestió de riscos

1.2.1. Objectius, estructura corporativa i organització en la gestió de riscos

Des de la reorganització societària comentada a l'apartat 1.1, Criteria és una Societat participada al 100% per FBLC, que gestiona el patrimoni empresarial del Grup "la Caixa", concretat bàsicament en participacions accionaries en sectors estratègics com l'energètic, les infraestructures, els serveis i el negoci immobiliari, així com en CaixaBank, el grup financer líder en banca detallista en el mercat espanyol. Els recursos obtinguts de les inversions, una vegada coberts els compromisos del deute i les despeses d'estructura, es destinen a cobrir les necessitats del pressupost de l'Obra Social, gestionada per la FBLC.

Criteria condueix la seva activitat inversora sobre la base dels principis següents:

- Presa de participacions amb perspectiva de mitjà i llarg termini. Les principals participacions de la cartera de Criteria tenen un llarg *track record* (CaixaBank és part del Grup des de fa més de 100 anys, Criteria és accionista d'Abertis des de 1971 i de Gas Natural des de 1987). El compromís de Criteria amb les societats participades es basa en les seves capacitats d'execució i de generació de valor a mitjà i llarg termini, independentment del potencial comportament dels mercats a curt termini.
- Criteria dóna suport en tot moment als processos de creació de valor a llarg termini i prima aquesta perspectiva sobre la generació de beneficis a curt termini. La representació en els Consells d'Administració de les participades permet treballar conjuntament amb els equips gestors i aportar valor en la gestió estratègica de les societats. En particular, i per al cas de CaixaBank, hi ha mecanismes que garanteixen l'alineació dels interessos entre "la Caixa" i Criteria, d'una banda, i CaixaBank i les seves filials, de l'altra.
- Criteria només inverteix en negocis que comprèn, després d'haver fet anàlisis detallades i sistemàtiques de l'entitat, del seu entorn i del sector en el qual opera. No és política de Criteria fer inversions oportunistes amb vista a aconseguir beneficis a curt termini en sectors que no comprèn plenament.
- Criteria inverteix en líders sectorials. Les companyies s'analitzen des de diferents àmbits, però fonamentalment han de ser líders de mercat, amb una provada capacitat d'acompliment, amb elevades capacitats de generació de fluxos de caixa que es

refleixin en dividendes, amb un bon posicionament per capturar oportunitats en el mercat i que siguin entitats innovadores.

- Manteniment d'una estructura financera que permeti obtenir finançament per poder aprofitar les oportunitats d'inversió que es presentin i, al seu torn, garantir la continuïtat de la Societat.

Per complir aquests principis, el Consell d'Administració de Criteria exerceix funcions de supervisió de l'evolució de les seves participades i de seguiment periòdic dels sistemes de control intern i gestió de riscos implantats respecte a aquestes.

D'altra banda, la Direcció de Criteria duu a terme un seguiment continuat de les participacions de manera individualitzada amb la finalitat de poder adoptar en cada moment les decisions més oportunes en funció de l'evolució observada i prevista dels mercats i del pla de negoci de Criteria.

Per proporcionar la informació necessària Criteria disposa d'equips especialitzats que fan un seguiment continuat de les operacions de les societats participades, en major o menor mesura segons el grau d'influència en aquesta, utilitzant un conjunt d'indicadors que són actualitzats periòdicament. Per dir-ne un exemple, de manera semestral es fan proves de deteriorament per a totes les seves participacions amb l'objectiu de registrar, si escau, la correcció valorativa corresponent.

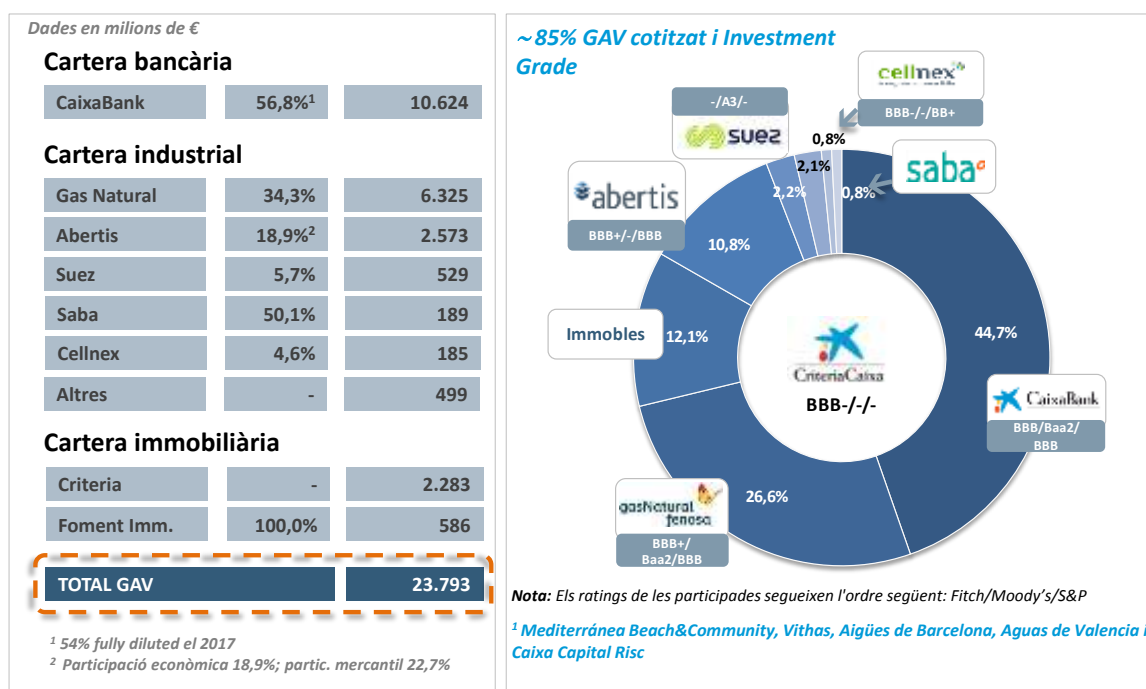
És important destacar que, en integrar un grup bancari com CaixaBank pel mètode de consolidació global (Grup CaixaBank aporta el 96% a l'actiu total del Grup Criteria), la gran majoria dels riscos regulatoris als quals s'enfronta i gestiona el Grup Criteria són riscos vinculats a l'activitat bancària i asseguradora del Grup CaixaBank. Atès que el Grup CaixaBank té el seu propi informe d'"Informació amb Rellevància Prudencial", adjunt a l'Annex IV, on es detallen tots els riscos derivats de la seva activitat i els requeriments de capital associats, l'objectiu d'aquest document és la divulgació de la informació addicional, del que aporta Criteria, com a Societat dominant de CaixaBank, al perímetre de consolidació prudencial del Grup Criteria, diferent de l'aportació del Grup CaixaBank. La gestió de riscos derivats de l'activitat del Grup CaixaBank la fan l'Alta Direcció i els Òrgans de Govern de CaixaBank.

Aquesta dualitat es reflecteix en el perímetre de referència de l'anàlisi de riscos de Criteria, on d'una banda s'utilitza el consolidat de Criteria sense integrar globalment CaixaBank, que coincideix amb el perímetre de gestió de riscos. Aquest es coneix com a "**perímetre de gestió**" i és el més apte i representatiu per a la gestió dels riscos de la Societat.

Només s'utilitza el **perímetre consolidat** del Grup Criteria, incloent-hi CaixaBank, per al càlcul dels límits regulatoris de compliment obligat com a entitat sota supervisió prudencial i com a Conglomerat Financer².

A continuació es presenta la composició dels actius de Criteria a escala individual, expressada en termes del valor de mercat o *Gross Asset Value (GAV)*, que permet entendre el grau d'aportació de cada participada/actiu a la Societat.

Gràfic 2. *Gross Asset Value* de Criteria

El GAV de Criteria puja a 23.793 milions d'euros a 31 de desembre de 2015, i el 85% està invertit en societats cotitzades, líders en els respectius sectors i amb solvència contrastada (amb qualificació d'*Investment Grade* per part de les agències de *rating*). Així mateix, s'està aconseguint més diversificació de la cartera de Criteria tant des del punt de vista sectorial com geogràfic, amb la incorporació de Cellnex el 2015 i l'acord de permuta³ entre CaixaBank i Criteria en virtut del

² Vegeu respecte d'això l'apartat [1.2.4. Conglomerat Financer](#)

³ Amb data 3 de desembre de 2015 Criteria publica un Fet Rellevant informant de la signatura amb CaixaBank d'un contracte de permuta en virtut del qual CaixaBank transmetrà a Criteria totes les seves accions en els bancs The Bank of East Asia i Grupo Financiero Inbursa i, al seu torn, Criteria transmetrà a CaixaBank accions de la mateixa CaixaBank titularitat de Criteria, representatives del 9,90% del capital social de CaixaBank, i un import en efectiu de 642 milions d'euros.

qual CaixaBank transmetrà a Criteria totes les seves accions als bancs The Bank of East Asia i Grupo Financiero Inbursa, pendent de les condicions suspensives que s'hi detallen.

Adicionalment, Criteria desenvolupa tant les activitats d'adquisició, tinença i alienació de tota classe de béns immobles (incloent-hi els adjudicats a "la Caixa" fins a la data de la reorganització del Grup "la Caixa" el 2011), com les activitats d'administració, gestió, explotació i comercialització, a excepció de l'arrendament financer, de tota classe de béns immobles propis.

Respecte al nivell d'endeutament de Criteria, aquest és l'adequat per al perfil d'actius als quals finança, ja que el deute net s'ha reduït en els últims exercicis de manera significativa fins als 8.418 milions d'euros a 31 de desembre de 2015.

D'aquesta manera, a 31 de desembre de 2015, el Valor Net dels Actius (d'ara endavant NAV, per les seves sigles en anglès, *Net Asset Value*), puja a 15.375 milions d'euros.

1.2.1.1 Estructura organitzativa de la funció de riscos

A l'efecte de gestió de riscos, les societats del Grup Criteria disposen de les seves pròpies estructures de control i supervisió de les respectives activitats. A més, a Criteria, sent la matriu del Grup, s'hi afegeix una estructura complementària per a la gestió de riscos propis (principalment risc de participades i immobiliari) i per al seguiment dels riscos de les seves societats participades. Cal destacar que els riscos derivats de l'activitat del Grup CaixaBank estan gestionats per l'Alta Direcció i Òrgans de Govern de CaixaBank.

D'acord amb el que estableix la Llei, aquests Òrgans de Govern a Criteria són la Junta General d'Accionistes i el **Consell d'Administració**.

No obstant això, atès que Criteria està controlada per la FBLC, en els seus Òrgans de Govern també hi influeixen les decisions del Patronat, màxim òrgan de la FBLC. Correspon al Patronat complir els fins fundacionals i administrar amb diligència els béns i els drets que integren el patrimoni de la FBLC, i mantenir-ne el rendiment i la utilitat, així com ser responsable del control, supervisió i informe al Banc d'Espanya

Les responsabilitats del Consell d'Administració en la gestió dels riscos de la Societat, entre d'altres, són les següents:

- La determinació i adequació dels sistemes de control intern i de les polítiques bàsiques de gestió del risc.

- La supervisió de l'evolució de la cartera de participades.
- L'aprovació i actualització periòdica del Marc d'Apetit al Risc (d'ara endavant RAF) de Criteria, que inclou els límits i les alertes per al seu mesurament i gestió (amb periodicitat mínima anual), així la supervisió i monitoratge del perfil de risc efectiu.
- L'aprovació del Pla de Recuperació, així com la seva actualització anual. En aquest sentit, el Consell d'Administració és el responsable últim de l'aprovació del procés d'activació del Pla de Recuperació, així com de la seva desactivació, en les circumstàncies que siguin procedents. Finalment, és l'encarregat de comunicar la decisió d'activació/tancament al Supervisor.
- El compliment de les obligacions consolidades com a Conglomerat Financer⁴.

El Consell d'Administració pot designar del seu si una Comissió Executiva i un o diversos Consellers Delegats. Així mateix, pot constituir altres comissions formades per Consellers amb les funcions que consideri oportunes. A 31 de desembre de 2015 no hi ha cap Comissió Executiva o Delegada. Sí que hi ha una Comissió d'Auditoria i Control i una Comissió de Nomenaments i Retribucions.

La **Comissió d'Auditoria i Control** de Criteria és l'encarregada de supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera⁵ regulada i l'eficàcia dels sistemes de control interns i de gestió de riscos de la Societat; addicionalment, té les funcions de supervisió i seguiment que s'especifiquen a la Governança del RAF⁶.

L'estructura organitzativa de Criteria, que intervé en la presa de decisions de risc, es pot estructurar de manera que:

- Direcció General
- Subdirecció General
 - Àrea d'Inversions
 - Àrea d'Auditoria i Control Intern
- 2 Subdireccions Generals Adjunes:
 - Subdirecció General Adjunta de Finances, Mitjans i RH
 - Subdirecció General Adjunta de Gestió d'Actius

⁴ Vegeu respecte d'això l'apartat [1.2.4. Conglomerat Financer](#)

⁵ Vegeu respecte d'això el punt SCIIF dins l'apartat [1.2.5. Marc de Control Intern](#)

⁶ Vegeu respecte d'això l'apartat [1.2.3. Marc d'Apetit al Risc](#)

Àrea d'Inversions: fa l'anàlisi i el seguiment de les participacions de la cartera no financera (en els sectors d'energia, infraestructures i serveis).

Àrea d'Auditoria i Control Intern: té per objectiu l'examen i l'avaluació de l'eficàcia i adequació a Criteria del sistema de control intern, és a dir, dels controls que la Direcció ha dissenyat i implantat. La seva tasca es desenvolupa fonamentalment analitzant el disseny i l'efectivitat del sistema de control intern en les diferents àrees i activitats funcionals de Criteria per informar-ne sobre el funcionament i promoure, si escau, mitjançant recomanacions de valor per al negoci, les millores oportunes per a un control efectiu a un cost raonable, la protecció del patrimoni i l'optimització dels recursos disponibles.

Subdirecció General Adjunta de Finances, Mitjans i RH: gestiona el risc de liquiditat, finançament i tipus d'interès. Addicionalment, en el marc del RAF, és l'encarregada de recopilar i consolidar informació i reportar-la al Comitè de Direcció, i de coordinar amb la Subdirecció General, responsable de l'Àrea d'Inversions, i amb la Subdirecció General Adjunta de Gestió d'Actius la proposta de la forma d'actuació en cas d'incompliment de límits.

Subdirecció General Adjunta de Gestió d'Actius: fa el seguiment de la participació de Criteria a CaixaBank, així mateix exerceix la gestió activa de la cartera immobiliària i la supervisió de serveis rebuts per part de Servi habitat Servicios Inmobiliarios.

Cal destacar així mateix, en el context del pla d'acció de Criteria emmarcat en el compliment de les obligacions del Conglomerat Financer⁷, que la Comissió d'Auditoria i Control ha aprovat en la sessió del 23 de febrer de 2016 proposar al Consell la constitució d'una nova Funció de Control de Riscos a Criteria, enquadrada en aquesta mateixa Subdirecció.

La seva tasca bàsica serà vetllar pel compliment de les obligacions i els requeriments que en cada moment determini la normativa prudencial aplicable a Criteria.

Per complir aquesta tasca, assumirà la coordinació amb la Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc de CaixaBank i amb altres possibles equips de CaixaBank, sempre que estigui vinculada a l'objectiu d'aquesta Funció, la vigilància del compliment de la normativa prudencial aplicable a Criteria.

⁷ Vegeu respecte d'això l'apartat [1.2.4. Conglomerat Financer](#)

1.2.2. Mapa de Riscos Corporatiu

L'Àrea de Control Intern està desenvolupant el Mapa de Riscos Corporatiu de Criteria, amb el qual es pretén identificar, mesurar, seguir, controlar i definir un report dels diferents riscos que afecten la Societat. Així mateix, amb aquest Mapa s'aconsegueix una visió integral dels riscos associats a les activitats corporatives i el seu entorn de control.

Actualment, el Mapa de Riscos Corporatiu es troba en la fase final de desenvolupament, i el Consell d'Administració ha aprovat el Mapa d'Activitats i el Catàleg de Riscos Corporatius durant el mes de juliol de 2015.

- Mapa d'activitats: mapa de les principals activitats associades a les àrees clau de Criteria.
- Catàleg de Riscos Corporatius: facilita el seguiment i el *reporting* (intern i extern) dels riscos de la Societat segons si són riscos específics de l'activitat financera o riscos per a la continuïtat de l'activitat. Està alineat amb el Catàleg de Riscos del Mecanisme Únic de Supervisió (MUS).

Aquest Catàleg, per bé que està òbviament vinculat als riscos determinats pels actius de la Societat ("riscos financers"), inclou a més altres riscos que per la seva naturalesa podrien afectar la mateixa continuïtat de l'activitat.

Els principals riscos inclosos en aquest Catàleg i que es reporten de manera periòdica a la Direcció i els Òrgans de Govern són (per ordre alfabètic):

Riscos financers

- Crèdit
- Deteriorament d'actius, tant de les participacions accionaries com dels actius no financers (principalment els immobiliaris).
- Estructural de tipus
- Liquiditat
- Mercat
- Rendibilitat de negoci
- Situació de Recursos Propis Regulatoris

Riscos no financers

- Compliment
- Fiabilitat de la Informació Financera
- Legal/Regulatori
- Operacional
- Reputacional

Més informació respecte als principals Riscos d'aquesta llista a l'apartat 1.2.6. "Risc Associat a les participacions accionaries" i següents.

1.2.3. Marc d'apetit al Risc

Vinculat al Mapa de Riscos Corporatiu, durant el 2015 el Consell d'Administració de Criteria primer ha definit el marc d'apetit al risc (*Risk Appetite Framework* o RAF, per les seves sigles en anglès) de la Societat, l'aprovació del qual va tenir lloc en la sessió que va celebrar el Consell d'Administració el 30 de juliol de 2015, i el va monitorar de forma recurrent des de llavors. El RAF es presenta com un element clau per a la gestió dels riscos, amb què el Consell determina la tipologia i els límits de risc que Criteria, com a societat instrumental patrimonial, pot tolerar per tal d'assolir els objectius de negoci, buscant sempre de mantenir l'equilibri entre risc i rendibilitat. Així mateix, el RAF permet fer un seguiment i control de totes les obligacions prudencials.

El RAF de Criteria és una eina integral i prospectiva basada en les millors pràctiques de Govern Corporatiu i en els estàndards⁸ aplicables per a les entitats financeres, en què s'han tingut en compte les particularitats de Criteria com a societat instrumental patrimonial.

1.2.3.1 Declaració d'apetit al risc

En el RAF, el Consell ha fixat la declaració d'apetit al risc, que està dirigida a aconseguir un perfil de risc mitjà-baix, a través d'una gestió prudent i un model de negoci de societat instrumental patrimonial sota els principis anteriorment comentats.

⁸ *Principles for an Effective Risk Appetite Framework*, FSB (2013) i *Report on Risk Appetite Frameworks and IT Infrastructure*, SSG (2010)

L'objectiu de Criteria és complir tots els requeriments legals, de compliment, de fiabilitat de la informació financera i regulatoris, així com minimitzar la incidència del risc operacional i reputacional, de manera que evitarà activitats que puguin comportar un impacte reputacional negatiu per al Grup.

1.2.3.2 Mapa de Riscos del RAF

Encara que ja s'ha anticipat en el punt en el qual es defineixen els Objectius de gestió de riscos, cal tornar a ressaltar el diferent perímetre de referència de l'anàlisi de riscos de Criteria si atenem (i) l'àmbit de gestió de la Societat (consolidat de Criteria sense integrar globalment CaixaBank), conegut com a "perímetre de gestió", sent el més apte i representatiu per a la gestió dels riscos de la Societat, o si atenem (ii) el còmput i l'anàlisi de les ràtios regulatòries de compliment obligat com a Entitat sota supervisió prudencial i com a Conglomerat Financer, per al qual s'utilitza el perímetre consolidat del Grup Criteria incloent-hi CaixaBank.

A l'efecte del RAF, el Mapa de riscos de Criteria es desdobla en els riscos que s'emmarquen en el seu perímetre de gestió i en aquells que indiquen la situació de les obligacions prudencials i de Conglomerat Financer.

Es basa primordialment en els riscos definits anteriorment en el Catàleg de Riscos, per bé que en desagrega algun (Deteriorament d'actius), tenint en compte la tipologia concreta d'actius.

1.2.3.3 Estructura del RAF

El RAF està basat en una sèrie de **mètriques** amb **llindars**. Les mètriques sintetitzen els objectius definits en la declaració d'apetit al risc fixada pel Consell d'Administració i són homogènies per a tota l'organització. Per a cada mètrica es defineixen i es mesuren uns llindars que especifiquen els nivells de tolerància al risc assumibles per Criteria.

Els llindars fixen zones d'"objectiu", d'"alerta" i d'"incompliment" per a cadascuna de les mètriques a través d'un sistema de semàfors d'alerta:

- Objectiu ("semàfor verd"): representa el nivell d'apetit al risc en què Criteria vol situar-se per conduir les seves activitats i negocis.
- *Early warning* o EW ("semàfor groc"): l'EW o alerta s'estableix com a interval de tolerància entre l'objectiu i el límit, i atorga marge de maniobra per a la presa d'accions quan la mètrica s'està deteriorant.

Superar el llindar de l'EW comporta elevar la superació de l'alerta al Comitè de Direcció, que avaluarà la necessitat de la implantació d'un pla d'acció per reconduir la situació, així com informar la Comissió d'Auditoria i Control.

- Límit ("semàfor vermell"): en el cas que la mètrica excedeixi el llindar del límit, es produeix un incompliment.

Aquest escenari comporta que el Comitè de Direcció elevi l'incompliment del límit, així com la seva proposta d'actuació, al Consell d'Administració i a la Comissió d'Auditoria i Control. Una vegada aprovada la forma d'actuació pel Consell, el Comitè de Direcció donaria les instruccions necessàries per a l'execució de les mesures aprovades.

Adicionalment, s'han integrat les mètriques definides en el Pla de Recuperació de Criteria, i s'ha definit un *Recovery Indicator* ("semàfor negre") que, en el cas d'activar-se, desencadenaria uns processos de comunicació i de governança predefinitos en el pla de comunicació i d'acord amb la gravetat de la situació.

El procés periòdic de calibratge de mètriques es converteix en un procés clau, en desembocar en la (re)fixació dels llindars descrits. El calibratge es revisa com a mínim amb una periodicitat anual en el procés d'actualització del RAF i quan la Direcció ho consideri oportú, i cada actualització l'haurà d'aprovar el Consell d'Administració de Criteria. Cal destacar el recalibratge (aprovat pel Consell d'Administració en la sessió de 29 de febrer de 2016) per adaptar els valors de les mètriques i dels respectius llindars a la decisió SREP⁹ de novembre de 2015.

Amb tot això s'assegura un procés integral i progressiu de monitoratge i escalat de potencials deterioraments en el perfil de risc de Criteria, mitjançant la gestió anticipada i progressiva del possible deteriorament de la situació financera de la Societat, alhora que atorga més flexibilitat i capacitat de prevenció i reacció davant un escenari de crisi.

Al tancament de 2015, any d'implantació del RAF a Criteria, cap de les mètriques existents al RAF s'ha situat en la zona d'incompliment (semàfor vermell).

⁹ Més informació respecte d'això a l'apartat [2.1. Marc normatiu](#)

1.2.3.4 Reporting i governança del RAF

El quadre de comandament del RAF, amb l'evolució de les mètriques, es presenta mensualment al Comitè de Direcció de Criteria, i amb una freqüència mínima en una de cada dues sessions de la Comissió d'Auditoria i Control, i del Consell d'Administració, llevat que per petició pròpia dels Òrgans de Govern o per la mateixa governança del Marc (incompliment en mètriques), es faci un *reporting ad hoc* amb anterioritat.

El marc de *reporting* i de govern lligat als llindars del RAF permet una identificació primerenca dels possibles incompliments i garanteix actuacions específiques que permetin a l'entitat tornar als nivells definits com a objectiu.

En aquest sentit, el novembre de 2015, el Consell d'Administració de Criteria va aprovar el Pla de Recuperació del Grup. Aquest Pla conté, entre altres qüestions, un ampli ventall de mesures de diversa naturalesa (vendes d'actius, *margin loans*, etc.), que constitueixen una font de capital i liquiditat contingent que es podrien utilitzar per restablir la posició financera de Criteria en diversos escenaris de crisi proposats i analitzats.

Les mesures definides en el Pla de Recuperació de Criteria ofereixen garanties addicionals específiques per al retorn als nivells definits al RAF.

Segons això, el Consell d'Administració de Criteria és el responsable d'actualitzar i aprovar el RAF (amb periodicitat mínima anual), així com de supervisar i monitoritzar el perfil de risc efectiu. Així mateix, és responsable d'assegurar-se que la cultura de riscos sigui transmesa adequadament.

La Comissió d'Auditoria i Control de Criteria té com a tasca supervisar el procés d'elaboració, aprovació, revisió i actualització del RAF i revisar la proposta del RAF enviada pel Comitè de Direcció, i d'enviar la seva opinió al Consell d'Administració. De la mateixa manera:

- En situació de normalitat, la Comissió d'Auditoria i Control revisa el seguiment correcte del RAF.
- En cas d'incompliment dels límits establerts al RAF, avalua i revisa la forma d'actuació proposada pel Comitè de Direcció, i envia informes d'opinió i recomanació al Consell d'Administració.

El Comitè de Direcció de Criteria és responsable de revisar la informació del RAF remesa per la Subdirecció General Adjunta de Finances, Mitjans i RH, i de coordinar amb periodicitat mínima mensual el control del compliment de límits i objectius de risc aprovats al RAF. En particular:

- En situació de normalitat, el Comitè de Direcció coordina el seguiment del RAF i és responsable d'eleva la informació reportada per la Subdirecció General Adjunta de Finances, Mitjans i RH a la Comissió d'Auditoria i Control i al Consell d'Administració amb periodicitat semestral o quan algun dels indicadors excedeix el límit establert.
- En el cas d'activació del protocol d'excés sobre nivells d'alerta ("semàfor groc"), el Comitè de Direcció és el responsable d'aprovar el mode d'actuació proposat de manera coordinada per la Subdirecció General Adjunta de Finances, Mitjans i RH, la Subdirecció General, responsable de l'Àrea d'Inversions, i la Subdirecció General Adjunta de Gestió d'Actius, i informar la Comissió d'Auditoria i Control, així com de donar les instruccions necessàries per a l'execució de les mesures aprovades i controlar-ne la implementació.
- En cas d'activació del protocol d'incompliment de límits ("semàfor vermell"), el Comitè de Direcció és el responsable de proposar la forma d'actuació per reconduir la situació a la Comissió d'Auditoria i Control i al Consell d'Administració. Una vegada aprovada la forma d'actuació pel Consell d'Administració, el Comitè de Direcció és l'encarregat de donar les instruccions per a l'execució de les mesures aprovades i controlar-ne la implementació.

La Subdirecció General Adjunta de Finances, Mitjans i RH de Criteria s'encarrega d'elaborar l'esborrany durant el procés d'elaboració, aprovació, revisió o actualització del RAF i l'eleva al Comitè de Direcció. Així mateix, és la responsable de recopilar i consolidar la informació necessària per al seguiment dels indicadors del RAF:

- En situació de normalitat, la Subdirecció General Adjunta de Finances, Mitjans i RH reporta de forma mensual al Comitè de Direcció.
- En cas d'activació del protocol d'excés sobre nivells d'alerta ("semàfor groc") o del protocol d'incompliment de límits ("semàfor vermell"), la Subdirecció General Adjunta de Finances, Mitjans i RH escala aquest excés i, en coordinació amb la Subdirecció General, responsable de l'Àrea d'Inversions, i amb la Subdirecció General Adjunta de Gestió d'Actius, proposa la forma d'actuació al Comitè de Direcció. En ambdós casos, una vegada aprovada la forma d'actuació (pel Comitè de Direcció o pel Consell d'Administració, segons correspongui):
 - La Subdirecció General Adjunta de Finances, Mitjans i RH mesura i eleva els resultats de la implementació d'aquestes mesures.

- La Subdirecció General Adjunta de Gestió d'Actius i la Subdirecció General, responsable de l'Àrea d'Inversions, s'impliquen en la implementació de les mesures.

L'esquema descrit de governança garanteix la implicació tant de l'Alta Direcció de Criteria com del seu Consell d'Administració, i aquest últim és el responsable final de la definició, actualització, supervisió del perfil de risc i monitoratge del perfil de risc efectiu. Així mateix, el seguiment del RAF, així com el seu report periòdic a l'Alta Direcció, avala la integració del RAF en la gestió dels riscos de la Societat.

Així mateix és important destacar la integració del RAF en els processos d'elaboració de l'ICAAP i l'ILAAP, en què es projecten les principals mètriques RAF de gestió per als diferents escenaris definits. En concret, per a l'escenari base es fa un exercici per confirmar la coherència entre l'apetit declarat i els indicadors RAF obtinguts.

1.2.4. Conglomerat Financer

De manera addicional a tot el que s'ha comentat anteriorment, cal destacar que al setembre de 2015 el Banc Central Europeu (BCE) va considerar que la FBLC (fins llavors capçalera del Conglomerat Financer "la Caixa") després de la modificació societària efectuada el 2014 (vegeu el punt 1.1) ja no podia ser considerada Societat financera mixta de cartera i, en conseqüència, susceptible de ser la capçalera del conglomerat. Al seu torn, Criteria sí que va ser considerada societat financera mixta i capçalera del Conglomerat Financer "Grup Criteria", incloent el Grup CaixaBank. Això implica que Criteria, d'una banda, està subjecta al perímetre de Grup CaixaBank per a la supervisió prudencial determinada a la normativa aplicable¹⁰ (i CaixaBank és l'entitat responsable última del compliment d'aquesta supervisió prudencial, confirmat en la darrera comunicació SREP) i, d'altra banda, és l'entitat obligada a vetllar pel compliment d'uns requisits addicionals de supervisió a nivell de Conglomerat Financer.

Aquests requisits addicionals deriven de la Llei 5/2005, de 22 d'abril, de supervisió dels conglomerats financers i per la qual es modifiquen altres lleis del sector financer; el Reial Decret 1332/2005, d'11 de novembre, de desplegament de la Llei anterior, i les seves revisions posteriors.

Podem concretar aquests requisits en:

¹⁰ Més informació respecte d'això a l'apartat [2.1. Marc normatiu](#)

- Adequació de capital addicional, calculat d'acord amb el que estableixen els articles 6 i 7 del Reial Decret anteriorment comentat. Pel que fa al cas, cal esmentar que, a tancament de 2015, el capital del conglomerat és un 145,9% del mínim regulatori requerit.
- Control d'operacions intragrup significatives dins el Conglomerat Financer. Es consideraran significatives les operacions d'un import superior al 5% dels recursos propis computables del Conglomerat Financer.
- Control de concentració de riscos significatius en el Conglomerat Financer. Es consideraran significatius els riscos d'un import superior al 10% dels recursos propis computables del Conglomerat Financer.
- Procediments de gestió de riscos i mecanisme de control intern adequats a nivell del conglomerat.

En la data d'elaboració d'aquest Informe es considera que es compleixen totes aquestes obligacions. No obstant això, i per reforçar els procediments de gestió de riscos i mecanismes de control intern, Criteria està treballant coordinadament amb CaixaBank en un marc de millora.

1.2.5. Marc de Control Intern

L'evolució del sistema financer, l'entorn macroeconòmic i la transformació del Marc Regulatori posen de manifest la importància creixent de l'avaluació del nivell de risc i de l'entorn de control de les entitats, amb més exigència i responsabilitat de l'Alta Direcció i els Òrgans de Govern.

Criteria, seguint les mateixes pautes que CaixaBank i sobre la base del mateix model de control intern i seguiment dels Riscos Corporatius, disposa d'un marc de control intern que proporciona un grau de seguretat raonable en la consecució dels objectius de la mateixa Societat. Aquest marc de control intern es basa en la metodologia i infraestructura dissenyada per al Grup CaixaBank, tal com es detalla a l'Annex IV.

L'Entorn de Control de Criteria està alineat amb les directrius del regulador i les millors pràctiques del sector financer, i s'estructura d'acord amb el model de les 3 línies de defensa:

- La primera línia de defensa està formada per les unitats de negoci i de suport, responsables d'identificar, mesurar, controlar, mitigar i comunicar els principals riscos que afecten la Societat en l'exercici continu de la seva activitat.
- La segona línia de defensa actua de manera independent de les unitats de negoci i té la funció d'identificar, valorar, monitoritzar i reportar tots els riscos materials, així com establir i desenvolupar els sistemes per a la seva gestió i el control, i dissenyar les polítiques de compliment. La segona línia de defensa inclou, entre d'altres, les funcions de Gestió de Riscos, Compliment Normatiu i Control Intern.
- La tercera línia, constituïda per Auditoria Interna, es responsabilitza de l'avaluació de l'eficàcia i l'eficiència de la gestió de riscos, i dels sistemes de control intern, aplicant-hi els principis d'independència i objectivitat.

Auditoria i Control Intern

L'Àrea d'Auditoria i Control Intern de Criteria és la responsable d'assegurar la gestió i supervisió adequades del Sistema de Control Intern de la Societat. Reporta a l'Alta Direcció de Criteria, així com a la Comissió d'Auditoria i Control, òrgan supervisor del Sistema de Control Intern de Criteria.

Les funcions de Control Intern i Auditoria Interna actuen sota el principi d'independència respecte de la resta d'àrees de l'organització i societats de Criteria, d'acord amb les directrius establertes per les autoritats de regulació i supervisió.

L'objectiu de la funció de Control Intern de Criteria és analitzar i garantir, amb una seguretat raonable, l'existència d'un Sistema de Control Intern adequat a Criteria per tal de reportar el seu estat a la Comissió d'Auditoria i Control.

Les seves principals funcions són:

- La coordinació del Mapa de Riscos Corporatiu.
- L'assessorament a l'Alta Direcció en relació amb els protocols de control i plans d'actuació adequats per solucionar les eventuais deficiències de control.
- El *reporting* sistemàtic i periòdic a l'Alta Direcció i als Òrgans de Govern sobre l'entorn de Control de Criteria.

En l'exercici de les seves funcions proporciona una visió transversal dels principals riscos assumits per la Societat i avalua el seu entorn de control.

L'objectiu de la funció d'Auditoria Interna de Criteria és informar la Comissió d'Auditoria i Control del funcionament adequat del Sistema de Control Intern implantat per la Societat i formular millores a un cost raonable.

Sota els principis d'independència i objectivitat, i aplicant un enfocament sistemàtic i disciplinat, Auditoria Interna fa serveis d'assegurament i consulta que aporten valor a la Societat.

Les principals funcions d'Auditoria Interna inclouen:

- Avaluar l'eficàcia i eficiència dels Sistemes de Control intern establerts per a la mitigació dels riscos associats a l'activitat de la Societat, amb especial atenció a:
 - el compliment de la legislació externa vigent, els requeriments dels organismes supervisors.
 - el compliment de les polítiques i normatives internes, i l'alineació amb les millors pràctiques i bons usos sectorials.
 - La fiabilitat i integritat de la informació financera i operativa, incloent-hi l'efectivitat del Sistema de Control Intern de la Informació Financera (SCIIF).
 - l'ús econòmic i eficient dels recursos per part de la Societat.
- Aportar valor mitjançant la formulació de recomanacions proposades per solucionar les debilitats detectades en les revisions efectuades i el seguiment del seu grau d'implantació per part dels centres responsables.

- Reportar de manera periòdica a l'Alta Direcció i a la Comissió d'Auditoria i Control informació rellevant sobre les conclusions dels treballs efectuats, les debilitats detectades i les recomanacions formulades.

Sistemes de Control Intern sobre la Informació Financera (SCIIF) de Criteria

Des del moment en què Criteria passa a tenir emissions de deute cotitzades en mercats secundaris organitzats (14 d'octubre de 2014, data de la finalització de la reorganització del Grup "la Caixa"), el Consell d'Administració de Criteria passa a ser el responsable de l'existència d'un SCIIF adequat i eficaç. D'altra banda, la Comissió d'Auditoria i Control és l'òrgan responsable d'avaluar si el SCIIF ha funcionat correctament. Finalment, la Subdirecció General Adjunta de Finances, Mitjans i RH de Criteria n'és la responsable del disseny, la implantació i el funcionament.

Atès que és una responsabilitat a nivell consolidat i la importància de CaixaBank en la generació de la informació financera del Grup Criteria, a través d'un contracte de serveis entre ambdues entitats Criteria té subcontractades diverses funcions relatives al SCIIF a la Funció de Control Intern de la Informació Financera, que depèn de la Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital de CaixaBank.

El model implantat es basa en els estàndards internacionals del Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), així com en el conjunt de principis generals i bones pràctiques recomanats per la Comissió Nacional del Mercat de Valors en l'Esborrany de Guia en matèria de Control Intern sobre la informació financera en les entitats cotitzades, publicat el juny de 2010.

En l'Informe Anual de Govern Corporatiu de l'exercici es descriuen amb més profunditat els mecanismes que componen els sistemes de control i gestió de riscos en relació amb el procés d'emissió d'informació financera en la Societat.

1.2.6. Risc associat a les participacions accionaries

1. Definició

El risc de participades radica en la possibilitat d'incórrer en pèrdues o empitjorar la rendibilitat econòmica de les activitats de Criteria, com a conseqüència de moviments adversos dels preus

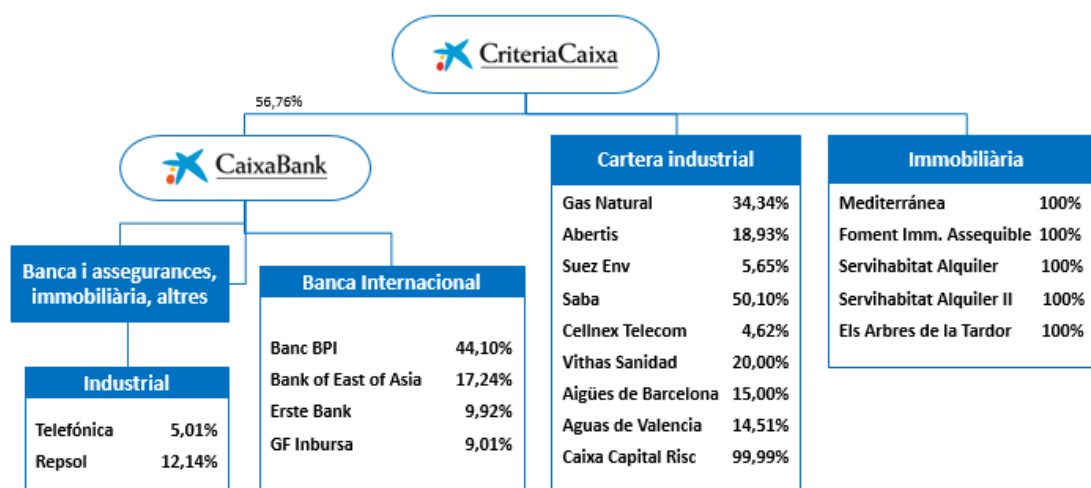
de mercat, de possibles vendes o de la insolvència de les inversions efectuades a través d'instruments de capital (*default*).

Aquest risc des del punt de gestió es considera el més significatiu, i és el 88% del total d'actiu (GAV) de Criteria inversions en instruments de patrimoni.

2. Descripció

La configuració del Grup Criteria adopta el següent esquema, en el qual Criteria té el 56,76% de les accions de CaixaBank, el 34,34% de Gas Natural, i el 18,93% d'Abertis, entre d'altres.

Gràfic 3. Estructura societària

Des del punt de vista de gestió de risc de participades, CaixaBank és una de les participades de Criteria, a la qual s'apliquen tots els nivells i tipus de control implantats per a les participacions de la cartera industrial de Criteria. No obstant això, des del punt de vista del consum de capital, CaixaBank no entra en el risc de participacions accionaries i és consolidada pel mètode d'integració global. En canvi, les participades de CaixaBank computen en el consum de capital per risc de participacions accionaries del Grup Criteria. Malgrat tenir el control de CaixaBank, no hi ha dependència jeràrquica entre les funcions corporatives de gestió i control de participades entre Criteria i CaixaBank.

La gestió i control de risc de participades en el Grup Criteria es fa per separat entre Criteria i CaixaBank, en el sentit que Criteria gestiona les seves participacions directes i CaixaBank les seves. No obstant això, tot el procés de monitorització i de gestió del consum de capital pel risc de les

participacions accionaries l'efectua CaixaBank, tant per al perímetre del Grup CaixaBank com per al perímetre del Grup Criteria.

Atès que el Grup CaixaBank té el seu propi Informe amb rellevància prudencial (adjunt a l'Annex IV), on es detalla la gestió del risc de participades de CaixaBank, en aquest apartat es descriu la gestió del risc de les participades de Criteria.

A Criteria, les participacions accionaries són objecte d'un seguiment i anàlisi especialitzat, amb més profunditat en aquelles que tenen caràcter permanent i/o amb un import d'inversió més significatiu.

En l'estructura organitzativa de Criteria hi ha diversos nivells i tipus de control:

- **Presència en els Òrgans de Govern de les participades:** en funció del percentatge de participació i de l'aliança estratègica amb els accionistes majoritaris, acostumen a ser membres del Consell d'Administració i/o de l'Alta Direcció de Criteria els que són nomenats com a membres del Consell d'Administració de les empreses participades.

D'aquesta manera, aquests Consellers poden estar informats, participar i influir en la presa de decisions més rellevants d'aquestes empreses, i alinear així el perfil de risc d'aquestes inversions al del Grup.

- **Controlling i anàlisi financera,** mitjançant especialistes dedicats a monitoritzar l'evolució de les dades econòmiques i financeres, així com entendre i alertar davant canvis normatius i dinàmiques competitives en els països i sectors en què operen aquestes participades. Mensualment, es fa el procés de consolidació i s'actualitzen les dades reals de la contribució de les participades en el compte de resultats i en els fons propis. Addicionalment, de manera semestral, s'actualitzen les previsions dels resultats de les participades més rellevants. En aquests processos, s'inclou i es comparteix amb l'Alta Direcció una perspectiva sobre els valors borsaris i els preus-objectiu d'analistes per a les empreses cotitzades dins la cartera de Criteria, que faciliten un contrast recurrent amb el mercat.

En línia amb la normativa comptable, aquests equips fan amb periodicitat semestral les proves de deteriorament del valor comptable de les participacions, per avaluar el valor de les seves participacions i contrastar l'adequació del seu registre en el balanç. S'utilitzen mètodes de valoració generalment acceptats, com per exemple models de descompte de fluxos de caixa (DCF), models de descompte de dividends (DDM) i altres d'equivalents.

Fruit de tot això es determina la necessitat de reforçar o d'alliberar fons de provisions assignat a les participacions.

Aquests analistes financers també porten la interlocució amb els departaments de Relació amb Inversors i altres departaments de les participades cotitzades i reclamen la informació necessària, incloent informes de tercers (per exemple, bancs d'inversió, agències de *rating*), per tal de tenir una perspectiva global de possibles riscos en el valor de les participacions.

Les conclusions sobre els resultats comptables i les principals alertes sobre canvis en la contribució de les participacions són elevades a l'Alta Direcció i compartides amb els Òrgans de Govern de Criteria, amb periodicitat trimestral com a norma general.

Adicionalment, els analistes elaboren les previsions de tancaments anuals de les participades i els seus respectius dividendes, dins el marc de la planificació pressupostària de Criteria.

- **Registre comptable:** la Subdirecció General Adjunta de Finances, Mitjans i RH assegura que tota la informació necessària sigui integrada amb qualitat i que compleixi els terminis preceptius en els sistemes comptables de la Societat, així com el posterior *reporting* extern. Complementàriament, aquest procés compta amb un conjunt de controls establerts en virtut de la normativa del Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera (SCIIF) de Criteria.
- **Càlcul de l'exposició i del consum de capital:** des de la Direcció Corporativa de Gestió Global de Riscos de CaixaBank es monitoritzen l'exposició i el consum de capital regulatori associats tant a les participacions de CaixaBank com a les participacions de Criteria, per al perímetre del Grup Criteria.

3. Eines de gestió: sistemes de mesurament, comunicació, control i seguiment dels riscos

La metodologia i els sistemes de mesurament de riscos per a les participacions de Criteria els duen a terme els departaments especialitzats de CaixaBank. D'aquesta manera, es garanteix que el mesurament del risc de participades de Criteria està basat en la mateixa metodologia, eines i entorns tecnològics que CaixaBank, i proporciona la integritat de mesurament de riscos dins el perímetre del Grup Criteria. L'exposició de les eines utilitzades a l'hora de mesurar i quantificar el risc inherent de les participacions s'aborda al voltant de dues categories: eines regulatòries i eines de gestió.

A. Eines regulatòries

El mesurament del risc inherent de les posicions que formen la cartera de participacions es fa amb les eines regulatòries disponibles sota el marc Basilea III, és a dir:

- Des del punt de vista del risc implícit en la volatilitat dels preus de mercat, utilitzant models VaR (*Value at Risk*) (estimació estadística de les pèrdues màximes potencials a partir de dades històriques sobre l'evolució dels preus dels actius cotitzats).
- Des del punt de vista de l'eventualitat de default, aplicant models basats en l'enfocament PD/LGD (*Probability of Default / Loss Given Default*).
- Aplicant l'enfocament simple de càlcul, en cas que no es pugui aplicar cap dels dos anteriors.

B. Eines de gestió

Les mesures regulatòries anteriors i les derivades del RAF ¹¹ es complementen amb altres informes a la Direcció de Criteris:

- **Informe de NAV (*Net Asset Value*)** de les participades de Criteris, que incorpora el valor brut de les participacions en societats cotitzades i no cotitzades, i dels actius immobiliaris, així com el deute associat a aquests. Aquest Informe inclou l'actualització de les mètriques del RAF subjectes a aquest NAV.
- **Informe de Risc de Mercat** que incorpora el seguiment del risc (VaR) dels derivats de negociació vinculats a les participacions estratègiques de Criteris. L'elaboració d'aquest informe, tant per a les participades de Criteris com per a les participades de CaixaBank, el duu a terme la Direcció de Riscos de l'Operativa de Mercats de CaixaBank.

1.2.7. Risc immobiliari

1. Definició

El risc immobiliari es defineix com el risc de depreciació dels actius immobiliaris.

2. Descripció

¹¹ Vegeu respecte d'això l'apartat 1.2.3.4. Reporting i governança del RAF

Criteria gestiona una cartera d'immobles de 2.869 milions d'euros al tancament de 2015.

Criteria juntament amb les seves filials immobiliàries (Servihabitat Alquiler, Servihabitat Alquiler II i Els Arbres de la Tardor) té una cartera d'actius immobiliaris adjudicats de 2.283 milions d'euros procedents en la seva pràctica totalitat de l'activitat creditícia del Grup "la Caixa" fins al juny de 2011. Els actius adjudicats pel Grup "la Caixa" amb posterioritat al juny de 2011 són propietat de BuildingCenter, societat instrumental immobiliària de CaixaBank (vegeu l'Informe de Rellevància Prudencial de CaixaBank a l'Annex IV).

El volum que correspon a actius adjudicats disponibles per a la venda ascendeix a 1.419 milions d'euros. Addicionalment, els actius immobiliaris destinats al lloguer (classificats comptablement com a Inversions Immobiliàries) ascendeixen a 864 milions d'euros.

La resta fins als 2.869 milions d'euros es corresponen amb els immobles de Grup Foment Immobiliari Assequible, valorats en 586 milions d'euros. Aquesta Societat, i com que aquests actius immobiliaris no procedeixen d'adjudicació, a l'efecte de solvència està integrada pel mètode de participació i consumeix el capital pel risc associat a participacions accionaries.

3. Gestió i Administració dels immobles

Atesa la naturalesa de l'activitat de Criteria (Societat que gestiona el patrimoni de la FBLC), la gestió d'actius immobiliaris té un enfocament de creació de valor a llarg termini.

El destí dels immobles és la seva comercialització en el mercat immobiliari mitjançant la maximització del valor i la creació d'una cartera patrimonialista que generi rendibilitat a llarg termini. Així mateix, Criteria disposa d'una cartera de sòl que pot comercialitzar o desenvolupar a llarg termini.

No obstant això, en matèria de valoració dels actius adjudicats, sempre es considera el compliment de la normativa vigent. Per això apliquen les exigències normatives dels òrgans supervisors recollides en el Reial Decret Llei 2/2012 de 3 de febrer, de sanejament del sector financer. Així, com a conseqüència del procés de taxació anual i de la revisió periòdica del valor de la seva cartera d'actius, aquesta s'ha sanejat en 246 milions d'euros durant el 2015, import sensiblement superior al de l'exercici anterior (130 milions d'euros el 2014).

A 31 de desembre de 2015, més del 95% dels actius immobiliaris (a VCN) compten amb una taxació (dins la normativa prudencial) amb antiguitat inferior a un any.

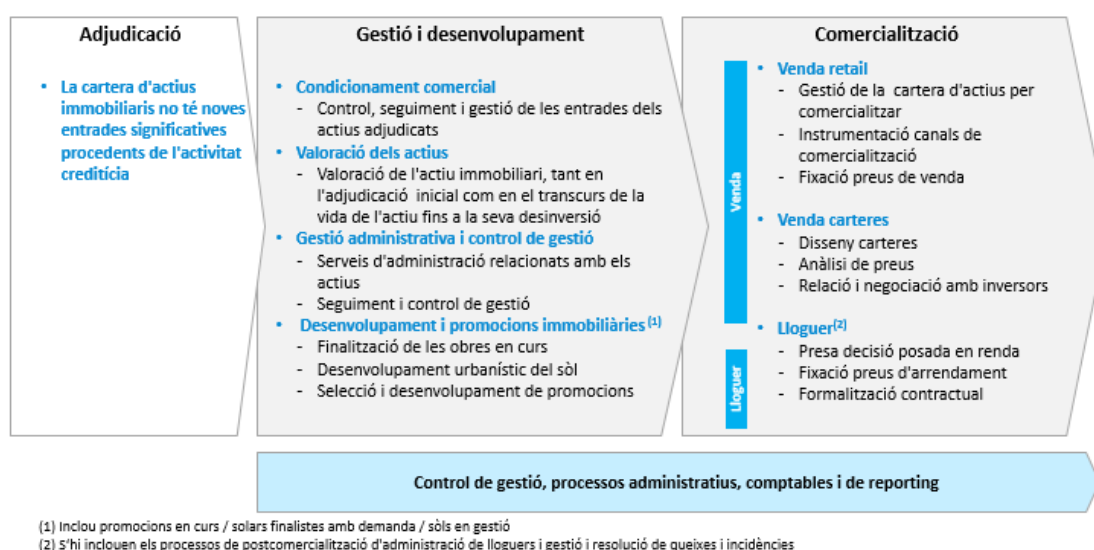
Com a conseqüència, la cobertura a 31 de desembre de 2015 ascendeix al 54%.

Per tot això podem concloure que Criteria disposa d'una cartera d'actius suficientment sanejada en la qual es reflecteix el deteriorament al que ha estat exposat el sector immobiliari.

L'activitat de gestió d'un actiu adjudicat de Criteria es centra en:

- La gestió i possible desenvolupament dels actius en què es pugui generar valor afegit.
- La desinversió.

Gràfic 4. Processos de gestió dels actius immobiliaris

Criteria es recolza en Servihabitat Servicios Inmobiliarios (participada en un 51% pel fons nord-americà TPG i en un 49% per CaixaBank) per dur a terme la seva tasca, essent el seu proveïdor principal per a la comercialització i l'administració de la major part de la cartera en totes les fases del procés immobiliari.

A l'efecte d'assegurar la gestió adequada i el compliment d'objectius, Criteria ha definit uns protocols que permeten traslladar a Servihabitat Servicios Inmobiliarios els criteris d'actuació i nivells d'autonomia. Els protocols acordats vigents al tancament de 2015 són:

- Venda d'actius
- Lloguer d'actius
- Gestió de subministraments d'actius
- Gestió de taxacions
- Manteniment, reparació, assegurament i vigilància d'immobles

- Promocions
- Gestió del sòl
- Prevenció de blanqueig de capitals i finançament del terrorisme

En la data de redacció d'aquest document s'està treballant per signar diversos nous protocols (i revisió d'actuals) que permetran augmentar el nivell de control i seguiment de les actuacions efectuades per Servihabitat. Aquests protocols tenen com a objectiu fixar els serveis a prestar per Servihabitat a cadascun dels àmbits, així com actualitzar els nivells d'autonomia del servei.

Criteria es reuneix quinzenalment amb la Direcció de Servihabitat Servicios Inmobiliarios per fer el seguiment dels protocols, analitzar qualsevol possible incidència i transmetre noves actuacions.

Qualsevol decisió rellevant sobre actius singulars o qualsevol aspecte que pugui afectar una part rellevant de la cartera d'actius immobiliaris se sotmet al Comitè de Direcció de Criteria.

1.2.8. Risc de mercat

1. Definició, descripció i gestió

Risc que el valor d'un instrument financer pugui variar a causa dels canvis en els tipus d'interès o els tipus de canvi:

A. Risc de tipus d'interès

El risc de tipus d'interès es manifesta principalment en la variació dels costos financers pel deute a tipus variable. Per tant, el risc deriva bàsicament del mateix endeutament de la Societat i de les seves participades al 100%. En aquest sentit, en la gestió del risc de tipus d'interès es considera la sensibilitat en el valor raonable dels actius i passius davant els canvis en l'estructura de la corba de tipus del mercat.

El tipus d'interès de mercat afecta els resultats financers atès que hi ha determinats passius financers i actius financers que estan contractats a tipus variable (referenciat a l'Euríbor). Per tant, hi ha una exposició rellevant a la variació del tipus d'interès.

Per tal de mitigar aquest risc, la Direcció de Criteria avalua l'oportunitat d'entrar en contractes de permuta financera (cobertura de fluxos d'efectiu), tenint en compte els tipus d'interès presents i les expectatives d'interès futures. En aquest sentit, Criteria ha subscrit determinats contractes de permuta financera pels quals ha tancat, en gran manera, el risc de tipus d'interès.

B. Risc de tipus de canvi

A 31 de desembre de 2015, Criteria no té inversions directes en moneda estrangera, en espera del tancament, una vegada complertes les condicions suspensives (previsiblement durant el primer semestre de 2016), del traspàs de participacions accionaries amb CaixaBank presentat al punt 1.2.1.

No obstant això, Criteria pot estar exposada al risc de divisa de manera indirecta a través de les inversions en moneda estrangera que hagin fet les societats participades a causa de la seva forta presència internacional, en alguns casos. Addicionalment, el negoci de la majoria de les participades de Criteria està molt diversificat en termes geogràfics, i un percentatge elevat dels resultats recurrents s'obtenen en països diferents d'Espanya.

Les polítiques de Criteria, en funció de la quantificació global del risc, consideren la idoneïtat de la contractació, o bé d'instruments financers derivats o d'endeutament de la mateixa moneda o monedes de l'entorn econòmic a la dels actius en què es fa la inversió.

1.2.9. Risc operacional

Es defineix com el risc de pèrdua derivada d'errors en els processos operatius.

El procés de gestió del risc cobreix aspectes relacionats amb els sistemes i el personal, processos administratius, seguretat en la informació i aspectes legals. Aquests es gestionen amb l'objectiu d'establir els controls adequats per minimitzar les possibles pèrdues.

1.2.10. Risc de liquiditat

El risc de liquiditat fa referència a la possibilitat de no poder complir les obligacions de pagament a causa que no es pugui desinvertir en un instrument financer amb prou rapidesa i sense incórrer en costos addicionals significatius. El risc de liquiditat associat a la possibilitat de materialitzar en efectiu les inversions financeres és poc significatiu atès que aquestes, en general, cotitzen en mercats actius i profunds.

Com a Societat que gestiona el patrimoni de la FBLC, Criteria gestiona el seu risc de liquiditat atenent la seva pròpia casuística d'activitat patrimonialista, prioritzant el manteniment d'una adequada estructura de finançament a llarg termini i el grau de liquiditat de les seves inversions.

El risc de liquiditat assumit per Criteria és d'una naturalesa molt diferent del risc de liquiditat bancari, en la mesura que:

- Criteria, com a societat patrimonialista, no té capacitat per prendre dipòsits ni concedir préstecs al públic en general, per la qual cosa no està subjecta a riscos de finançament *retail*.
- L'estructura de palanquejament és pròpia d'una societat no financera, amb un recurs al deute molt inferior al d'una entitat bancària.
- Criteria no ofereix serveis de cobraments i pagaments a la clientela, ni altres operatives pròpies d'una entitat de crèdit com l'operativa en mercats financers, per la qual cosa el risc de liquiditat intradia no és rellevant per a les seves activitats.

S'ha de destacar que Criteria i CaixaBank gestionen la seva liquiditat de manera autònoma i separada. Per tant, no existeix lliure transferència de fons, i totes les operacions financeres entre ambdues entitats i les seves respectives filials es fan en condicions de mercat, tal com estableix el Protocol de relacions entre CaixaBank i FBLC.

L'estratègia de gestió del risc de liquiditat es resumeix en els pilars següents:

- Gestió activa i continuada de l'estructura de venciments dels passius, cercant una estructura a mitjà i a llarg termini.
- Optimització del cost del finançament, utilitzant diverses fonts disponibles i cobrint el risc de tipus d'interès, a fi d'evitar volatilitat en el cost del deute financer.
- Diversificació de les fonts de finançament, a través de l'entrada d'entitats financeres nacionals i internacionals (bàsicament a través de préstecs bilaterals *senior unsecured*), així com emissions de deute en el mercat institucional (*senior unsecured*).
- Substitució del deute subordinat mantingut per inversors *retail* de CaixaBank per altres fonts de finançament amb inversors institucionals.
- Disponibilitat de fonts contingents de liquiditat per a una potencial situació de crisi de liquiditat.
- Generació de fluxos de caixa lliures positius, que permetin cobrir les necessitats de pagament de dividends a la FBLC.
- Manteniment d'un volum rellevant d'actius líquids en balanç, amb pes majoritari de les participacions en societats cotitzades amb mercats profunds i líquids.
- Manteniment d'un ràting *Investment Grade* que faciliti l'accés als mercats financers en condicions més favorables.

1.2.11. Compliment Normatiu

L'objectiu de la funció de Compliment Normatiu és la supervisió del risc de compliment, definit com el risc de patir deficiències en els procediments que originin actuacions o omissions no ajustades al marc jurídic, regulatori o als codis i normes internes, de les quals es puguin derivar sancions administratives o danys reputacionals.

La supervisió del risc de compliment s'efectua mitjançant l'establiment de controls de segon nivell, que permeten detectar possibles deficiències en els procediments implantats a Criteria per assegurar el compliment de la normativa dins el seu àmbit d'actuació. En cas de detecció de deficiències, es desenvolupen, juntament amb les àrees de gestió afectades, propostes d'accions de millora sobre les quals es fa un seguiment periòdic fins que queden efectivament implantades. Així mateix, es fa un seguiment de les bones pràctiques en matèria d'integritat i normes de conducta de la Societat, entre les quals hi ha el Codi Ètic, el Reglament Intern de Conducta en l'àmbit del mercat de valors i el Codi d'Ús dels Sistemes d'Informació.

Així mateix, el Consell d'Administració de Criteria va aprovar un Manual de Prevenció de Blanqueig de Capitals i Finançament del Terrorisme en què es recullen les obligacions establertes a la Llei 10/2010, de 28 d'abril, de Prevenció de Blanqueig de Capitals i Finançament del Terrorisme, així com al Reial Decret 304/2014, de 5 de maig, pel qual es crea el Reglament d'aquesta Llei.

El risc de compliment el gestionen tots els empleats i àrees de la Societat.

L'objectiu de Criteria és, d'una banda, minimitzar la probabilitat que es materialitzi aquest risc i, d'altra banda, en cas que es pugui materialitzar, que les deficiències siguin detectades, reportades i solucionades amb celeritat.

La gestió del risc de compliment es basa en l'estructura següent:

- Consell d'Administració: Entre les seves funcions hi ha supervisar els riscos (entre altres, el risc de compliment, com a qualsevol altre risc).
- Comissió d'Auditoria i Control: Entre les seves funcions hi ha la de supervisar el compliment del Reglament Intern de Conducta en l'Àmbit del Mercat de Valors i, en general, de les regles de govern corporatiu que li siguin aplicables.
- Comitè de Direcció: Impulsa la cultura del compliment en l'organització, i controla i efectua el seguiment del risc de compliment i de les mesures de mitigació que s'estableixin.

- Àrees de negoci i gestió: És el màxim exponent del control de primer nivell de l'activitat de la Societat, perquè estableix aquests controls a prop dels riscos i es tracta d'un control expert. Les seves principals funcions són:
 - Aplicar la normativa vigent i detectar possibles situacions de risc de compliment, desenvolupant i implantant les mesures de mitigació.
 - Implantar controls de primer nivell adequats per assegurar el compliment de les obligacions anteriors.
- Funcions d'assessorament: Conformada pels diferents experts interns i externs que ofereixen assessorament en les matèries que requereixen una especialització. Entre altres, cal esmentar l'Assessoria Jurídica, la Secretaria General, els consultors externs, etc. Les seves funcions són:
 - Assessorar les àrees de negoci i gestió per mantenir actualitzats els procediments interns en relació amb la normativa vigent.
 - Efectuar la interpretació de les lleis i les normes.
 - Aportar coneixement i anàlisi de la normativa vigent i dels projectes normatius en potència per tal de preveure'n l'impacte a Criteria.
- Supervisió: S'atribueix principalment a Auditoria Interna, i les seves funcions són:
 - Informar sobre el seu funcionament i promoure, si s'escau, mitjançant recomanacions de valor per al negoci, les millores oportunes per a un control intern efectiu a un cost raonable.
 - Fer les auditories internes de Criteria i supervisar les auditories internes de les seves participades.
 - Facilitar informació sobre els riscos de compliment detectats a través de les seves verificacions o efectuar tasques d'investigació a instàncies d'aquesta funció.

El compliment normatiu no correspon a una àrea específica sinó a tota la Societat que, a través dels seus empleats, ha d'assegurar el compliment de la normativa vigent, aplicant procediments que traslladin aquesta normativa a l'activitat que duen a terme.

Per tal de gestionar el risc de compliment, els òrgans d'administració i direcció impulsen la difusió i promoció dels valors i principis d'actuació inclosos en el Codi Ètic i les normes de conducta, i tant els seus membres com la resta d'empleats i directius han d'assumir el seu compliment com a criteri principal i orientador de l'activitat diària.

En virtut d'això, les àrees l'activitat de les quals generen riscos de compliment implanten i gestionen indicadors de risc o controls de primer nivell que permetin detectar possibles riscos d'incompliment i actuar eficaçment per a la seva mitigació. A més, han de mantenir en qualsevol moment les seves normes adaptades a la legislació, normes reguladores i codis i estàndards de conducta vigents, i mantenir els mecanismes necessaris per preveure, detectar tendències i conèixer les novetats que es produeixin. En aquest sentit, és fonamental la col·laboració de les funcions d'assessorament.

Control Intern, en dependència de l'Àrea d'Auditoria i Control Intern, té com una de les seves funcions la de coordinar el Mapa de Riscos Corporatiu, entre els quals s'inclou el risc de compliment normatiu, i fer-ne una revisió independent.

Les societats del Grup Criteria tenen les seves pròpies estructures de control i supervisió de les seves activitats respectives. A Criteria, però, essent la capdavantera del Grup, s'afegeix una estructura complementària per a la gestió de riscos propis i per al seguiment dels riscos de les seves societats participades.

2. Informació sobre els recursos propis computables

En aquest apartat es detallen els recursos propis computables del Grup Criteria a 31 de desembre de 2015 i es comparen amb els del Grup CaixaBank els desglossaments dels quals ja han estat publicats al seu document "Informació amb Rellevància Prudencial del Grup CaixaBank" (vegeu l'Annex IV).

2.1. Marc Normatiu

La solvència de les entitats financeres està regulada, des de l'1 de gener de 2014, pel Reglament 575/2013 (d'ara endavant, CRR) i la Directiva 2013/36 (d'ara endavant, CRD) del Parlament Europeu i del Consell, els dos del 26 de juny de 2013, que incorporen el marc normatiu de Basilea III (BISIII) a la Unió Europea. L'objectiu de les modificacions introduïdes és millorar la capacitat del sector bancari per absorbir els impactes de crisis econòmiques i financeres, reforçant la gestió i governança del risc, la transparència i la divulgació d'informació. Aquestes millores es tradueixen, en particular, en millors requeriments en la quantitat i qualitat de capital i la introducció de mesures de liquiditat i palanquejament.

Aquest marc va ser implementat a Espanya a través del Reial Decret Llei 14/2013, de mesures urgents per a l'adaptació del dret espanyol a la normativa de la Unió Europea en matèria de supervisió i solvència d'entitats financeres; la Llei 10/2014, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats de crèdit, i el Reial Decret 84/2015, que desplega l'anterior Llei 10/2014, juntament amb altres disposicions de rang inferior, com la Circular 2/2016 del BdE.

La CRR estableix un calendari d'implantació progressiva dels nous requeriments a la Unió Europea. A les Circulars 2/2014, parcialment derogada per la Circular BdE 2/2016, i 3/2014 del BdE s'exerceixen les opcions regulatòries en relació amb els requeriments durant el període transitori de Basilea III.

D'altra banda, durant 2014 el Banc Central Europeu (BCE) va assumir responsabilitats de supervisió en l'àrea euro després de l'entrada en vigor dels reglaments UE 1024/2013 del Consell i 468/2014 del BCE que donaven lloc a la creació del Mecanisme Únic de Supervisió (MUS). Sota l'empara del MUS, el BCE assumeix la supervisió directa de les entitats més significatives, entre les quals es troba CABK, i indirecta de la resta d'entitats, que estaran supervisades directament per les corresponents autoritats nacionals (el BdE entre elles).

Durant l'any 2015 el BCE ha completat el primer cicle del procés de revisió i avaluació supervisora (SREP) des de la creació del MUS, i ha donat forma al Pilar 2 de Basilea.

L'SREP es configura com un procés supervisor basat en avaluació de suficiència de capital, liquiditat, govern corporatiu, gestió i control dels riscos mitjançant un procés harmonitzat a nivell europeu per l'EBA, amb les directrius finals SREP publicades per EBA el desembre de 2014, del qual es poden derivar requeriments addicionals de capital, liquiditat o altres mesures qualitatives en funció de les debilitats detectades pel supervisor a cadascuna de les entitats.

La finalitat última de l'SREP és valorar la viabilitat de les entitats de manera individualitzada, tenint en compte, a més, anàlisis transversals i comparatives amb entitats similars. Els potencials requeriments de capital addicionals com a resultat de l'SREP (requeriments "Pilar 2") es completen, en el que siguin aplicables, amb els requeriments de coixí combinat (CBR) compost pels possibles coixins conservació de capital, de capital anticíclic i per risc sistèmic.

A més de les possibles mesures supervisores exposades anteriorment, l'any 2015 s'ha transposat al marc regulatori espanyol la Directiva 2014/59, de Reestructuració i Resolució d'Entitats de

Crèdit (*Bank Recovery and Resolution Directive*, d'ara endavant BRRD per les sigles en anglès), introduint el marc de recuperació i resolució de les entitats de crèdit mitjançant la Llei 11/2015. Amb aquesta Directiva i la Directiva 2014/49 del Sistema de Garantia de Dipòsits també es millora la capacitat del sector bancari d'absorbir els impactes de crisis econòmiques i financeres i la capacitat de resolució d'entitats de manera ordenada, mantenint en ambdós casos l'estabilitat financera, la protecció als dipositants i evitant el rescat públic (*bail-out*).

La BRRD introdueix el marc de creació del Mecanisme Únic de Resolució (MUR), posteriorment desplegat en el Reglament UE 806/2014. En el MUR les decisions les pren la Junta Única de Resolució i les executen les Autoritats Nacionals de Resolució (FROB i BdE, a Espanya), l'obligació de les entitats de preparar un Pla de Recuperació (*Recovery Plan*), la modificació del règim de resolució bancària aplicable i l'exigència d'una nova ràtio mínima d'absorció de pèrdues (*Minimum Requirement of Eligible Liabilities –MREL*, per les seves sigles en anglès–). Després de l'entrada en vigor del MUR l'1-1-2016, la Junta Única de Resolució establirà el requeriment de MREL a les entitats, després de la valoració dels seus plans de resolució, que s'haurà de cobrir mitjançant recursos propis computables i altres passius admissibles.

Durant el 2016 estan previstos diferents desenvolupaments regulatoris en l'àmbit internacional, tant per part del Comitè de Basilea com per part d'EBA, com ara: continuar avançant en la revisió de propostes per al càlcul estàndard de consum de capital de risc de crèdit, mercat i operacional, tractament del deute sobirà en el marc prudencial, revisió del risc per ajust de crèdit (CVA) o en el calibratge de la ràtio de palanquejament, entre altres iniciatives.

2.2. Gestió de capital

El Grup Criteria és el màxim perímetre de supervisió prudencial de CaixaBank segons l'última comunicació del Banc Central Europeu. En aquest sentit, la gestió de capital del Grup Criteria Caixa té com a objectiu assegurar el compliment en tot moment dels (i) requisits regulatoris, així com dels (ii) objectius interns de capital del subgrup CaixaBank.

A la segona part de la CRR es defineixen les partides del balanç consolidat que constitueixen els recursos propis computables, conegudes com capital total. Aquest es forma com la suma del capital de nivell 1 ordinari (*Common Equity Tier 1*, CET1, per les seves sigles en anglès), capital de nivell 1 addicional (*additional Tier 1*, AT1) i el capital de nivell 2 (Tier 2).

A l'annex II es presenta el detall dels recursos propis computables del Grup Criteria Caixa a 31 de desembre de 2015, tal com estableix l'annex VI del Reglament d'Execució (UE) 1423/2013 de la Comissió.

A continuació es detallen els recursos propis computables del Grup Criteria Caixa a 31 de desembre de 2015 i es comparen amb els del Grup CaixaBank, els desglossaments dels quals ja han estat publicats al document "Informació amb Rellevància Prudencial 2015 del Grup CABK" (vegeu l'Annex IV).

Taula 3. Conciliació Recursos Propis Computables Grup CaixaBank i Grup Criteria

	Conciliació entre perímetres				
	Grup CaixaBank	Limitacions CRR		Resta Grup	Grup Criteria
		Excés Int. Minoritaris	Excés Part. Qualificades		
Instruments CET1	23.984	-977		3.998	27.005
Deduccions CET1	-2.454	-39		-448	-2.941
Deduccions de Tier inferiors	-3.045	-29		-627	-3.702
CET1	18.485	-1.045	0	2.922	20.362
Instruments Tier 1 adicional	0	0		0	0
Deduccions Tier 1 adicional	-3.045	-29		-627	-3.702
Deduccions traspasades a CET1	3.045	29		627	3.702
TIER 1	18.485	-1.045	0	2.922	20.362
Instruments Tier 2	4.444	-1.068		324	3.700
Deduccions Tier 2	-102	-29		102	-29
TIER 2	4.342	-1.098	0	427	3.671
CAPITAL TOTAL	22.827	-2.143	0	3.349	24.034
RWA	143.312	244	15.648	14.730	173.934
Ràtio CET1	12,9%	-0,8%	-1,2%	0,8%	11,7%
Ràtio TIER 1	12,9%	-0,8%	-1,2%	0,8%	11,7%
Ràtio CAPITAL TOTAL	15,9%	-1,5%	-1,4%	0,8%	13,8%

El CET1 es constitueix amb els elements de recursos propis de més qualitat, una vegada aplicats els filtres prudencials previstos per l'aplicació progressiva de la normativa segons les seves disposicions transitòries. Les deduccions de CET1, després de l'aplicació dels límits regulatoris, i considerant la implementació gradual de la norma, minoren aquests elements.

Als 17.217 milions d'euros de fons propis comptables de 2015, s'afegeixen 11.101 milions d'euros d'interessos minoritaris i 711 milions d'euros en ajustos de valoració. Els interessos minoritaris de filials no bancàries s'han d'excloure gradualment del còmput de recursos propis CET1, ni tampoc s'hi pot incloure l'excés de capital del Grup CaixaBank sobre el mínim aplicable del 9,25% atribuïble a interessos minoritaris. En total, del càlcul regulatori s'han d'excloure 977 milions d'euros d'interessos minoritaris del balanç consolidat reservat. D'altra banda, els ajustos de

valoració només són computables pel percentatge gradual que correspongui segons l'any d'aplicació. Cal destacar que per als ajustos per valoració de deute públic s'aplica el filtre prudencial atorgat pel Banc d'Espanya abans de l'entrada en vigor de Basilea III. Finalment, el CET1 es minora per altres elements, principalment per la previsió de dividendes en efectiu pendents amb càrrec a l'any en curs.

En total, a 31 de desembre 2015 els instruments computables com a CET1 ascendeixen a 27.005 milions d'euros als efectes regulatoris (1.609 milions d'euros més que el 2014).

El Capital de nivell 1 Addicional (AT1) consta de les emissions d'instruments híbrids netes de les deduccions d'AT1. A 31 de desembre de 2015, l'AT1 del Grup Criteria és nul atès que no disposa d'emissions d'aquesta tipologia. Les deduccions de Tier 1 addicional es traslladen a CET1, ja que no disposen d'instruments AT1 que les absorbeixin.

Al CET1 regulatori les deduccions en concepte d'actius immaterials arriben als 6.121 milions d'euros, dels quals 2.960 milions són per l'actiu intangible del balanç i 3.161 milions d'euros per fons de comerç de participades net de fons de deteriorament. També s'inclouen 275 milions d'euros en deduccions corresponents al percentatge aplicable d'actius fiscals no originats per diferències temporals nets de passius fiscals assignables i 68 milions d'euros per excés sobre els límits reglamentaris del saldo d'inversions financeres. A data de referència en el càlcul regulatori no existeix excés d'actius fiscals per diferències temporals sobre els límits regulatoris. De la resta de deduccions, destaquen els 135 milions d'euros per pèrdua esperada de la cartera de renda variable.

Com a conclusió, el CET1 regulatori assoleix els 20.362 milions d'euros (1.111 milions més que el 2014) i la ràtio CET1 regulatòria assoleix l'11,7%.

L'evolució anual del CET1 regulatori el 2015 s'ha vist impactada per la generació de resultat retingut, així com per l'aplicació progressiva del calendari d'implantació de Basilea III i la integració d'actius ponderats per risc procedents de la integració de Barclays Bank el primer trimestre de 2015.

Els components dels recursos propis de segona categoria (**Capital de nivell 2, o Tier 2**) inclouen els finançaments subordinats i de manera parcial l'excés de fons de provisió respecte a pèrdues esperades en les carteres de crèdits valuades amb enfocaments IRB. També inclouen la deducció

de la part corresponent dels excessos d'inversions financeres, així com de les pèrdues esperades de la cartera de renda variable i altres deduccions de menys quantia per al Grup Criteria, segons el calendari d'aplicació durant el període transitori.

A 31 de desembre de 2015, Criteria té una emissió de deute subordinat computable per un import total de 326 milions d'euros, i considera la pèrdua d'elegibilitat segons calendari normatiu, el detall del qual es pot veure a l'Annex I d'aquest document, tal com estableix l'Annex III del Reglament d'Execució (UE) 1423/2013 de la Comissió. A més, a nivell del Grup Criteria, s'afegeixen 10 emissions de deute subordinat computable de CaixaBank, per un import de 4.147 milions d'euros, dels quals 1.068 milions no són computables pels límits als interessos minoritaris. El detall d'aquestes emissions es pot veure a l'"Informe de Rellevància Prudencial de CaixaBank" adjunt a l'Annex IV.

2.3. Coixins de capital

Com a resultat del procés de revisió i avaluació supervisora (SREP, per les seves sigles en anglès), el BCE decideix anualment els requeriments mínims de capital aplicables per a cada entitat. Aquests requeriments es formen com la suma del nivell mínim comú per a totes les entitats ("Pilar I", segons l'article 92 de CRR), i d'un nivell específic mínim, també denominat de "Pilar II" (segons l'article 104 de CRD).

Adicionalment als requeriments de Pilar I i Pilar II, la CRD té en compte altres requeriments de capital CET1, també denominats "matalassos de capital", que en el seu conjunt formen el denominat requeriment combinat de matalassos (*Combined Buffer Requirement*, CBR per les seves sigles en anglès). Encara que l'Entitat se situï per damunt dels requeriments CET1 de Pilar I + Pilar II, si està per sota de Pilar I + Pilar II + CBR, la normativa preveu restriccions sobre distribució de dividends, retribució variable i d'interessos als titulars d'instruments AT1.

A 31 de desembre de 2015, el Grup Criteria no està subjecte a cap coixí de capital previst en la normativa (conservació del capital, anticíclic i sistèmic). La transposició vigent de la Directiva CRD IV en la legislació aplicable a Espanya preveu que aquests matalassos s'apliquin de manera progressiva a partir de 2016, en 4 anys. Això suposa que durant el 2016 el coixí de conservació (del 2,5% al final dels 4 anys) suposarà un recàrrec del 0,625%.

A finals de 2015, el Grup Criteria va rebre la decisió anual de capital del BCE que exigeix que l'Entitat mantingui una ràtio CET1 regulatòria del 9,25%, que inclou el mínim comú exigint pel Pilar I del 4,5%, així com un 4,75% addicional que afegeix els requeriments específics de Pilar II i del coixí de conservació de capital aplicables en qualsevol moment.

Així mateix, el Grup Criteria ha rebut la decisió del Banc d'Espanya sobre el coixí de capital exigible com una Altra Entitat d'Importància Sistèmica (OEIS) a partir de l'1 de gener de 2016 (0,25% d'implantació gradual en 4 anys fins al 2019).

Aquestes decisions en el seu conjunt exigeixen que el Grup Criteria hagi de mantenir el 2015 una ràtio CET1 mínima del 9,25% i del 9,3125% el 2016. Aquest requeriment, comparat amb els nivells actuals de la ràtio CET1, constata que els requeriments aplicables al Grup Criteria no implicarien cap limitació de les referides en la normativa de solvència.

A la taula següent es resumeix la situació present i futura dels requeriments de capital d'acord amb les normatives vigents de capital i matalassos del BCE i Banc d'Espanya.

Taula 4. Evolució previsible dels requeriments de capital

	CET1 regulatori					CET1 fully loaded
	2015	2016	2017	2018	2019	2024
Pilar I	4,50%	4,50%	4,50%	4,50%	4,50%	4,50%
Pilar II	4,75%	4,13%	3,50%	2,88%	2,25%	2,25%
Pilar I + Pilar II	9,25%	8,63%	8,00%	7,38%	6,75%	6,75%
Coixí de conservació 1	0,00%	0,63%	1,25%	1,88%	2,50%	2,50%
Decisió SREP	9,25%	9,25%	9,25%	9,25%	9,25%	9,25%
Coixí sistèmic 2	0,00%	0,06%	0,13%	0,19%	0,25%	0,25%
Nivell CBR	0,00%	0,69%	1,38%	2,06%	2,75%	2,75%
Pilar I + II + CBR	9,25%	9,3125%	9,375%	9,4375%	9,50%	9,50%

1. Coixí de conservació del 2,5% d'implantació gradual en 4 anys a partir de gener del 2016

2. Otras Entidades de Importancia Sistémica (OEIS), exigeix al Grup Criteria un coixí del 0,25% a aplicar en 4 anys a partir de gener del 2016

2.4. Ràtio de Palanquejament (Leverage Ratio)

El marc de Basilea III introdueix el coeficient/ràtio de palanquejament com a mesura complementària als requeriments de capital en funció del risc. Encara que la divulgació pública és obligatòria a partir de gener de 2015, el calibratge del seu nivell mínim, així com altres ajustos ulteriors a la seva definició, finalitzaran previsiblement el 2017, amb vista a integrar-los en els requeriments mínims a partir de gener de 2018.

La ràtio de palanquejament s'estableix com una mesura no sensible al risc, destinada a limitar el creixement excessiu del balanç en relació amb el capital disponible. Aquesta ràtio es calcula com el Tier 1 (CET1 + AT1) dividit per una mesura d'exposició basada sobre el total de l'actiu, minorat per les deduccions de Tier 1 i incloent-hi, entre d'altres, els riscos i els compromisos contingents ponderats segons la normativa aplicable i el valor net dels derivats (més un recàrrec per la potencial exposició futura i altres ajustos relacionats).

A 31 de desembre de 2015, el Grup Criteria manté una ràtio de palanquejament regulatòria del 6,2%, molt per damunt de la proposta de mínim regulatori inicial del Comitè de Basilea del 3%, pendent de revisió.

Taula 5. Situació Ràtio de Palanquejament al tancament de 2015

Imports en milions d'euros

Tier 1 regulatori	20.362
Actiu total reservat	329.165
Ajust deduccions Tier 1	(6.643)
Altres ajustos (*)	8.300
Exposició Leverage Ratio regulatori	330.822
Leverage Ratio regulatori	6,2%

(*) Inclou elements fora de balanç, derivats i SFTs.

A l'annex III d'aquest document s'inclouen els quadres d'obligada publicació que s'estableixen en el document del Comitè de Supervisió Bancària de Basilea (Marc del coeficient de palanquejament i els seus requisits de divulgació) i en el document de l'Autoritat Bancària Europea (ABE) sobre divulgació de la ràtio de palanquejament, segons l'article 451 (2) de la CRR.

2.5. Altres indicadors

2.5.1. Indicadors d'importància sistèmica global

El Grup Criteria, com a perímetre de supervisió prudencial a 31 de desembre de 2015, ha participat durant el primer semestre de 2015 en l'exercici organitzat pel Grup de Macrosupervisió Prudencial del Comitè de Supervisió Bancària de Basilea per avaluar la importància sistèmica de les entitats

a nivell global. Els principals indicadors del Grup Criteria estan disponibles a la pàgina web de l'Entitat.

3. Informació sobre els requeriments de recursos propis computables

En aquest apartat es detallen els requeriments de recursos propis mínims del Grup Criteria a 31 de desembre de 2015 i es comparen amb els del Grup CaixaBank els desglossaments de requeriments dels quals ja han estat publicats al document "Informació amb Rellevància Prudencial 2015 del Grup CaixaBank" (vegeu l'Annex IV).

Taula 6. Diferències de Requeriments de Recursos Propis entre Grup Criteria i Grup CaixaBank

Imports en milions d'euros

Tipologia de risc	Grup CaixaBank	% sobre total	Grup Criteria	% sobre total	Diferència	% sobre total	% sobre Grup Criteria
Risc de crèdit	7.244	63,2%	7.378	53,0%	134	5,5%	1,8%
Risc de les participacions accionaries	2.285	19,9%	4.542	32,6%	2.257	92,1%	49,7%
DTA (Actius Fiscals Diferits)	616	5,4%	651	4,7%	35	1,4%	5,4%
Risc de mercat	330	2,9%	370	2,7%	40	1,6%	10,9%
Risc operacional	906	7,9%	889	6,4%	-17	-0,7%	-1,9%
CVA (Recàrrec de Capital per R. Contrapart)	84	0,7%	84	0,6%	0	0,0%	0,0%
Total Requeriments de recursos propis	11.465	100,0%	13.915	100,0%	2.450	100,0%	17,6%

Criteria, juntament amb les seves filials i participades, aporta el 17,6% (vs. 13,3% de 2014) als requeriments de recursos propis del Grup Criteria.

Les principals diferències de requeriments de recursos propis entre el Grup Criteria i el Grup CaixaBank es concentren bàsicament en els requeriments de risc de cartera accionarial (92,1% del total de diferència entre perímetres) i després li segueix els requeriments per risc de crèdit (5,5% del total de diferència entre perímetres). Aquestes diferències que representen el 97,6% del total es detallen en els apartats 3.1 i 3.2 d'aquest mateix document.

La resta dels requeriments de recursos propis per al Grup Criteria deriven sobretot de l'activitat del Grup CaixaBank, i no hi ha diferències significatives entre els dos perímetres.

3.1. Requeriments de Recursos Propis mínims per risc de crèdit

3.1.1. Risc de crèdit

A continuació es detallen l'exposició i els requeriments de recursos propis per risc de crèdit del Grup Criteria a 31 de desembre de 2015, segons la seva distribució per metodologia de càlcul de consum de capital regulatori (mètode estàndard o mètode *Internal Ratings-Based*, IRB per les seves sigles) ¹²,

Taula 7. Requeriments de Recursos Propis Risc de crèdit

Imports en milions d'euros

Grup Criteria	Exposició original	% sobre total	Requeriments	% sobre total
Mètode estàndard	114.429	34,2%	3.151	42,7%
Mètode IRB	220.401	65,8%	4.222	57,3%
Total	334.830	100,0%	7.373	100,0%
del qual corresponent al Grup CaixaBank	99,8%		98,2%	

El 98,2% dels requeriments de recursos propis per risc de crèdit corresponen al Grup CaixaBank. El restant d'1,8% (~ 134,4 milions €) correspon a un augment del consum relatiu al Grup Criteria, degut bàsicament a:

1. Les exposicions corresponents als immobles de la cartera de Criteria, procedents d'adjudicacions del Grup "la Caixa" anteriors a la reorganització del Grup el 2011, més intensius en consum de capital, ja comentats al punt 1.2.7.
2. En sentit contrari, quan ens referim al Grup Criteria, s'elimina (per a empreses en mètode IRB, ja que es tracta d'operacions intragrup) el finançament atorgat pel Grup CaixaBank a les societats immobiliàries de Criteria, que ascendeix, a 31 de desembre de 2015 i 2014, a 658 i 1.662 milions d'euros, respectivament. La diferència s'explica per l'amortització d'un bo emès en l'exercici de 2012 per Servihabitat XXI, SAU (fusionada en l'exercici 2013 amb Criteria CaixaHolding, SAU) que tenia un saldo viu de 999 milions d'euros a 31 de desembre de 2014.

¹² A la taula 7 no s'inclouen les posicions de titulització

La taula 8 presenta el valor de les exposicions en situació de móra, sense incloure la cartera d'immobles derivada de la gestió de la cartera de crèdits, a 31 de desembre de 2015, així com el valor total de les pèrdues per deteriorament d'actius i provisions per a riscos i compromisos contingents constituïts i comptabilitzats.

Taula 8. Distribució d'exposicions deteriorades i en situació de móra

Imports en milions d'euros

Exposicions en situació de móra ⁽¹⁾	Grup Criteria	dels quals corresponents al Grup CaixaBank	% sobre Grup Criteria
Valor total	17.109	17.100	99,95%
Fons de correcció de valor per deteriorament d'actius y provisions per riscos contingents	9.570	9.553	99,82%

(1) Valor de l'exposició original prèvia a l'aplicació dels factors de conversió (CCF).

Per al Grup Criteria la totalitat dels deutors dubtosos s'ha situat en 17.109 milions d'euros a 31 de desembre de 2015, incloent-hi els dubtosos per riscos contingents, el 99,95% dels quals corresponen al Grup CaixaBank. A 31 de desembre de 2015, la taxa de morositat (incloent-hi els dubtosos per riscos contingents) se situa en el 8,0 (vs. 9,8% el 2014). Així mateix, a 31 de desembre de 2015, la taxa de cobertura de les provisions constituïdes sobre els actius dubtosos se situa en el 55,69% (el 55,35% el 2014).

3.1.2. Risc de contrapart

L'exposició per risc de contrapart comprèn la part de l'exposició original corresponent als instruments derivats, operacions amb pacte de recompra i venda, operacions de préstec de valors o de primeres matèries i operacions amb liquidació diferida.

Grup Criteria està exposat indirectament al risc de contrapart a través de l'activitat bancària del Grup CaixaBank. No hi ha diferències en exposició al risc de contrapart entre el perímetre del Grup Criteria i Grup CaixaBank. Es pot consultar tota la informació relativa a la gestió d'aquest risc, així com la quantificació de l'exposició a l'**Annex IV**.

3.2. Requeriments de recursos propis mínims per risc associat a la cartera de participacions accionaries

Tal com s'observa a les taules 9 i 10, l'exposició i els requeriments de fons propis pel risc de participades del Grup Criteria és significativament superior al del Grup CaixaBank, a causa de l'activitat inversora de Criteria en instruments de patrimoni.

Taula 9. Exposició de la cartera de participacions accionaries

Imports en milions d'euros

	Grup CaixaBank	Participades Criteria	Ajustos per perímetre ⁽¹⁾	Grup Criteria	% sobre total
En funció del mètode de càlcul					
Mètode simple de ponderació de risc	2.383	16	1	2.400	11,7%
Mètode PD/LG	8.162	7.347	37	15.545	75,8%
Mètode de models interns	55	0	0	55	0,3%
Exposicions de renda variable subjectes a ponderacions de risc	2.507	0	(1)	2.507	12,2%
Total exposició	13.107	7.363	37	20.507	100,00%
En funció de la categoria					
Instruments cotitzats	10.221	6.511	(5)	16.728	81,6%
Altres instruments no cotitzats	2.886	852	42	3.779	18,4%
Total exposició	13.107	7.363	37	20.507	100,00%

(1) Variacions de requeriments per canvi en els límits de deduccions de recursos propis computables i per diferent percentatge de participació en els dos perímetres

Taula 10. Requeriments de la cartera de participacions accionaries

Imports en milions d'euros

	Grup CaixaBank	Participades Criteria	Ajustos per perímetre ⁽¹⁾	Grup Criteria	% sobre total
En funció del mètode de càlcul					
Mètode simple de ponderació de risc	701	5	0	706	15,5%
Mètode PD/LG	1.131	2.196	8	3.335	73,4%
Mètode de models interns	20	0	0	20	0,4%
Exposicions de renda variable subjectes a ponderacions de risc	433	0	49	482	10,6%
Total requeriments de recursos propis	2.285	2.200	57	4.542	100,00%
En funció de la categoria					
Instruments cotitzats	1.445	1.983	48	3.477	76,5%
Altres instruments no cotitzats	839	217	9	1.065	23,5%
Total requeriments de recursos propis	2.285	2.200	57	4.542	100,00%

(1) Variacions de requeriments per canvi en els límits de deduccions de recursos propis computables i per diferent percentatge de participació en els dos perímetres

Les principals diferències entre les carteres de Grup CaixaBank i de Grup Criteria corresponen:

1. En funció del mètode de càlcul:

S'observa que gairebé tota la cartera de Criteria va per Mètode PD/LGD, corresponent a les participacions a Gas Natural Fenosa S.D.G., S.A. (34,34%), Abertis Infraestructuras, S.A. (18,93%), Suez Environnement (5,65%), Mediterranea Beach & Golf Community, S.A. (100%), Foment Immobiliari Assequible, S.A.U. (100%), Saba Infraestructuras, S.A. (50,10%), Cellnex Telecom (4,62%), Vithas Sanitat, S.L. (20%), Empresa Metropolitana del Cicle Integral de l'Aigua, S.A. (15%) i a Aguas de Valencia, S.A. (14,51%).

2. En funció de la categoria:

En Instruments cotitzats, trobem la participació de Criteria a Gas Natural Fenosa S.D.G., S.A., Abertis Infraestructuras, S.A., Suez Environnement i Cellnex Telecom. En instruments no cotitzats són les participacions de Criteria en Mediterranea Beach & Golf Community, S.A., Foment Immobiliari Assequible, S.A.U., Saba Infraestructuras, S.A., Vithas Sanitat, S.L., Empresa Metropolitana del Cicle Integral de l'Aigua, S.A. i a Aguas de Valencia, S.A.

Tal com s'ha definit a l'apartat A.1.1, l'àmbit d'aplicació d'aquest informe és la divulgació de la informació addicional del que aporta Criteria, com a societat dominant de CaixaBank, al perímetre de consolidació prudencial del Grup Criteria, diferent de l'aportació del Grup CaixaBank. La informació corresponent al Grup CaixaBank es pot consultar a l'Annex IV.

3.2.1. Descripció, comptabilització i valoració

La cartera de participacions del Grup Criteria comprèn companyies de primer nivell, amb una important presència en els seus respectius mercats i amb una capacitat de generar valor i rendibilitat recurrent. En general, es tracta de participacions de caire estratègic, amb involucració del Grup en els seus Òrgans de Govern i en la definició de les seves polítiques i estratègies futures. Els comptes anuals del Grup Criteria corresponents a l'exercici 2015 presenten el detall de les entitats incloses a la cartera de participacions accionaries del Grup Criteria amb indicació del sector d'activitat i l'àmbit d'actuació¹³.

¹³ Vegeu la Nota 6 "Combinacions de negoci, adquisició i venda de participacions en el capital d'entitats dependents", 11 "Actius financers disponibles per a la venda" i 16 "Participacions", i Annexos 1, 2 i 3 dels comptes anuals del Grup Criteria corresponents a l'exercici 2015.

La inversió en aquestes companyies està registrada en els capítols següents d'actiu:

- **Participacions**¹⁴. Inversions en el capital d'entitats multigrup¹⁵ o associades.
- **Actius financers disponibles per a la venda**. Resta de participacions, a excepció d'aquelles que estiguin incloses a la cartera de negociació o actius no corrents en venda.

A continuació es presenten les polítiques comptables i mètodes de valoració de cadascun dels capítols esmentats.

1. Participacions

Es valoren mitjançant l'aplicació del mètode de la participació, utilitzant la millor estimació del seu valor teòric comptable en el moment de la formulació dels comptes anuals.

El Grup Criteria té establerta una metodologia per a l'avaluació trimestral d'indicadors que assenyalen l'aparició d'indicis de deteriorament en el valor registrat d'aquestes societats. Concretament, s'avalua la cotització de la societat durant el període considerat, així com els preus objectius publicats per analistes independents de reconegut prestigi. A partir d'aquestes dades, el Grup Criteria determina el valor raonable associat a la participació i, en cas que superi àmpliament el valor registrat d'aquestes societats, es considera que no hi ha indicis de deteriorament.

Quan es considera que hi pot haver indicis de deteriorament, el Grup Criteria efectua proves addicionals per avaluar el valor raonable de les participacions i comprovar la correcció de valor registrat. S'utilitzen mètodes de valoració generalment acceptats, com per exemple models de descompte de fluxos de caixa (DCF), models de descompte de dividends (DDM) i altres. S'utilitzen hipòtesis moderades obtingudes de fonts d'informació de reconegut prestigi i taxes de descompte individualitzades per a cada negoci i país. No es consideren potencials primes de control en la valoració. Les taxes de creixement utilitzades per calcular el valor residual més enllà del període cobert per les projeccions realitzades es determinen segons les dades de

¹⁴ A l'efecte de solvència les entitats dependents no consolidables per la seva activitat estan registrades en aquest epígraf, ja que es comptabilitzen pel mètode de la participació.

¹⁵ En són una excepció les entitats multigrup que tenen com a activitat la tinença d'accions. Vegeu el punt 1.1.1 d'aquest mateix document i la nota 2.1 "Combinacions de negocis i principis de consolidació" dels comptes anuals del Grup Criteria corresponents a l'exercici de 2015.

l'últim període projectat i no superen mai el PIB nominal estimat del país o països on les entitats participades desenvolupen la seva activitat.

2. Actius financers disponibles per a la venda

Els actius financers disponibles per a la venda es valoren sempre pel seu valor raonable i els canvis en el seu valor, nets del seu impacte fiscal, es registren amb contrapartida al Patrimoni Net. En el cas de les participacions en entitats cotitzades, el seu valor raonable serà el valor de mercat i, quan no cotitzin, es valoraran pel seu cost d'adquisició minorat per qualsevol pèrdua per deteriorament que s'hagi manifestat. En el moment de la venda es comptabilitzarà la corresponent pèrdua o benefici registrat prèviament en el Patrimoni Net en el compte de resultats.

En general, es procedeix al sanejament amb càrrec a resultats quan hi ha evidències objectives de deteriorament. Es presumeix l'aparició d'aquestes evidències en cas que es verifiqui una reducció del 40% en el seu valor raonable o s'observi una situació de pèrdua continuada durant un període superior als 18 mesos.

3.2.2. Valor raonable i en llibres de les participacions accionaries

A continuació es detalla el valor en llibres i el valor raonable de les participacions i els instruments de capital del Grup Criteria no inclosos a la cartera de negociació ni a la cartera d'actius financers a valor raonable amb canvis a pèrdues i guanys, a 31 de desembre de 2015.

Cal destacar que el perímetre del Grup Criteria és significativament superior al del Grup CaixaBank, a causa de l'activitat inversora de Criteria en instruments de patrimoni. Les diferències corresponen a:

1. Disponibles a la venda:
 - ✓ Cotitzades: participació de Criteria a Suez Environnement (5,65%) i Cellnex Telecom (4,62%);
 - ✓ No cotitzades: participació de Criteria a Empresa Metropolitana del Cicle Integral de l'Aigua, S.A. (15%) i Aguas de Valencia, S.A. (14,51%);
2. Participacions
 - ✓ Cotitzades: participació de Criteria a Gas Natural Fenosa S.D.G., S.A. (34,34%) i a Abertis Infraestructuras, S.A. (18,93%);
 - ✓ No cotitzades: participació de Criteria a Mediterranea Beach & Golf Community, S.A. (100%), Foment Immobiliari Assequible, S.A.U. (100%), Saba Infraestructuras, S.A. (50,10%) i Vithas Sanidad, S.L. (20%).

Taula 11. Valor en llibres de les participacions i instruments de capital no inclosos en la cartera de negociació

Imports en milions d'euros

Imports en milions d'euros	Grup CaixaBank	Participades Criteria	Grup Criteria
Actius disponibles per a la venda	3.379	813	4.192
Accions de societats cotitzades ⁽¹⁾	2.553	714	3.268
Accions de societats no cotitzades	680	98	779
Participacions en el patrimoni de fons d'inversió i altres	145	0	145
Participacions	9.674	7.092	16.766
Cotitzades	8.419	7.014	15.432
No cotitzades	1.255	79	1.333
Total valor en llibres	13.053	7.905	20.958

(1) El valor en llibres d'aquests actius equival al seu valor raonable.

Taula 4. Valor raonable de les participacions i instruments de capital no inclosos en la cartera de negociació

Imports en milions d'euros

	Grup CaixaBank	Participades Criteria	Grup Criteria
Actius disponibles per a la venda	3.379	813	4.192
Accions de societats cotitzades ⁽¹⁾	2.553	714	3.268
Accions de societats no cotitzades	680	98	779
Participacions en el patrimoni de fons d'inversió i altres	145	0	145
Participacions	7.453	9.117	16.570
Cotitzades	6.198	9.038	15.236
No cotitzades	1.255	79	1.333
Total valor raonable	10.832	9.929	20.761

(1) El valor en llibres d'aquests actius equival al seu valor raonable.

3.2.3. Valor d'exposició de les participacions accionaries

1. Valor d'exposició

A 31 de desembre de 2015, el valor de l'exposició del Grup Criteria al risc associat a la cartera de participacions accionaries era de 20.507 milions d'euros. Aquest import inclou el valor de la cartera d'actius financers disponibles per a la venda, participacions en entitats associades i en entitats dependents no consolidables per la seva activitat.

La taula 13 informa dels imports d'aquesta exposició¹⁶, en funció de si es tracta d'instruments cotitzats o no cotitzats. Les diferències respecte del perímetre del Grup CaixaBank es deuen a les participacions accionaries de Criteria, comentades anteriorment, el consum de capital de les quals s'estima en gairebé totes mitjançant el mètode PD/LGD.

Taula 5. Exposicions en participacions de capital no incloses en la cartera de negociació

Imports en milions d'euros

Exposició	Grup CaixaBank	% sobre total	Participades Criteria	Ajustos per perímetre ⁽¹⁾	Grup Criteria	% sobre total
Actius disponibles per a la venda	3.313	25,28%	703	33	4.050	19,75%
Accions de societats cotitzades	2.731	20,83%	637	0	3.367	16,42%
Total mètode simple	78	0,59%	0	0	78	0,38%
Total mètode VaR	55	0,42%	0	0	55	0,27%
Total mètode PD/LGD	2.598	19,82%	637	0	3.235	15,77%
Accions de societats no cotitzades	583	4,44%	67	33	682	3,33%
Total mètode simple	345	2,63%	16	0	361	1,76%
Total mètode PD/LGD	225	1,72%	51	32	308	1,50%
Exposicions de renda variable subjectes a ponderacions de risc	13	0,10%	0	1	14	0,07%
Participacions (dependents, multigrup i associades)	9.794	74,72%	6.660	4	16.458	80,25%
Participacions cotitzades	7.491	57,15%	5.875	(5)	13.360	65,15%
Total Mètode PD/LGD	5.027	38,35%	5.875	0	10.902	53,16%
Exposicions de renda variable subjectes a ponderacions de risc	2.464	18,80%	0	(5)	2.459	11,99%
Participacions no cotitzades	2.303	17,57%	785	9	3.097	15,10%
Total Mètode Simple	1.961	14,96%	0	1	1.962	9,57%
Total Mètode PD/LGD	312	2,38%	785	4	1.101	5,37%
Exposicions de renda variable subjectes a ponderacions de risc	30	0,23%	0	3	34	0,17%
TOTAL	13.107	100,00%	7.363	37	20.507	100,00%

(1) Variacions de RWA per canvi en els límits de deduccions de recursos propis computables i per diferent percentatge de participació en els dos perímetres

2. Altra informació

A continuació es mostra el detall del valor de l'exposició en participacions accionaries d'acord amb l'aplicació del mètode simple de ponderació i desglossada per categoria de ponderació de risc:

¹⁶ El valor de l'exposició no inclou les deduccions de recursos propis que són el fons de comerç i els actius intangibles, les participacions significatives en entitats de crèdit i en entitats asseguradores i les participacions qualificades. Addicionalment, no s'inclouen les plusvàlues latents en instruments de capital disponibles per a la venda registrades amb contrapartida a Patrimoni Net.

Taula 6. Exposicions de renda variable (mètode simple)

Imports en milions d'euros

Ponderacions de risc	Grup CaixaBank	Participades Criteria	Grup Criteria	% sobre total
Exposicions de renda variable no cotitzades incloses en cartera suficientment diversificades (ponderades al 190%)	0	0	0	0,00%
Exposicions de renda variable negociables en mercats organitzats (ponderades al 290%)	78	0	78	3,23%
Resta d'exposicions de renda variable (ponderades al 370%)	2.306	17	2.323	96,77%
Total Mètode simple	2.383	17	2.400	100,00%

La taula següent presenta el valor de l'exposició original al risc associat a la cartera de participacions accionaries i la probabilitat d'incompliment/default¹⁷.

Taula 7. Exposició per categoria d'exposició i grau de deutor - Grup Criteria

Imports en milions d'euros

Tram PD	PD Mitjana	Exposició original	% sobre total
1	0,00%	0	0,0%
2	0,16%	6.130	39,4%
3	0,29%	7.880	50,7%
4	0,74%	334	2,1%
5	1,43%	606	3,9%
6	3,31%	4	0,0%
7	7,17%	584	3,8%
8	23,30%	0	0,0%
9	43,49%	5	0,0%
Default	100,00%	1	0,0%
Total	0,58%	15.545	100,00%

3.2.4. Ajustos de valoració en instruments de capital disponible per a la venda

El moviment dels ajustos de valoració en instruments de capital disponibles per a la venda del Grup Criteria, que ha tingut lloc durant l'exercici 2015, amb indicació dels imports transferits al Compte de Resultats¹⁸ és el següent:

¹⁷ Aquesta informació únicament es presenta per a exposicions de renda variable a les quals s'aplica el mètode PD/LGD.

¹⁸ Vegeu la nota 24.2 "Ajustos per valoració" dels comptes anuals del Grup Criteria de l'exercici 2015.

Taula 8. Variació anual dels ajustos de valoració en instruments de capital disponibles per a la venda - Grup Criteria*Imports en milions d'euros*

Saldo ajustos de valoració a 31/12/14	Imports transferits al compte de resultats ⁽¹⁾	Plusvàlues i minusvàlues per valoració ⁽²⁾	Passius i actius fiscals diferits	Saldo ajustos de valoració a 31/12/15 ⁽³⁾
272	26	(149)	1	150

(1) Després d'impostos

(2) Abans d'impostos

(3) Inclou els ajustos atribuïts al Grup

3.3. Requeriments de recursos propis mínims per risc de mercat

A continuació es presenta el desglossament dels requeriments de recursos propis per raó de risc de posició de la cartera de negociació i per risc de canvi i de la posició en or del Grup Criteria a 31 de desembre de 2015, tenint en compte el mètode aplicat per al seu càlcul.

Taula 9. Requeriments de recursos propis per risc de posició de la cartera de negociació i per risc de canvi

Imports en milions d'euros

	Mètode Estàndard	% sobre total	Model Intern	% sobre total	Total
Risc de tipus d'interès (general i específic)	0	0,0%	73	37,8%	73
Risc de renda variable (general i específic)	0	0,1%	66	34,1%	66
Risc de tipus de canvi	177	99,9%	5	2,4%	181
Risc de primeres matèries	0	0,0%	0	0,0%	0
Ajust per correlació entre factors ⁽¹⁾	0	0,0%	-8	-4,1%	-8
Risc incremental d'impagament i migracions ⁽¹⁾	0	0,0%	58	29,8%	58
Total Requeriments de recursos propis	177	100,0%	193	100,0%	370
dels quals corresponents al Grup CaixaBank		93,0%	85,6%		89,1%

(1) Només és aplicable en el cas d'utilització de mètodes interns.

El 89,1% de requeriments de recursos propis per risc de mercat corresponen al Grup CaixaBank, el detall dels quals es pot consultar a l'Annex IV.

3.4. Requeriments de recursos propis mínims per risc operacional

A la taula 18 es detallen els requeriments de recursos propis per risc operacional del Grup Criteria a 31 de desembre de 2015.

Taula 10 . Requeriments de recursos propis per risc operacional

Imports en milions d'euros

	Grup Criteria	Grup CaixaBank	% sobre Grup Criteria
Mitjana ingressos rellevants	6.601	6.726	101,9%
Consum de capital	889	906	101,9%

Les diferències en els comptes de resultats entre el Grup CaixaBank i Grup Criteria per finançament intragrup i negoci no bancari es traslladen també als requeriments per risc operacional. El càlcul del consum de capital per risc operacional s'efectua pel mètode estàndard sobre unes determinades partides comptables del compte de resultats que no representen la totalitat dels ingressos. En conseqüència, la mitjana dels ingressos rellevants per al Grup Criteria és inferior a la del Grup CaixaBank.

3.5. Procediment aplicat per a l'avaluació de la suficiència del capital intern

Amb el propòsit de satisfer el compliment normatiu del Pilar II de Basilea II, el Grup Criteria va desenvolupar el seu model de capital econòmic, que mesura, amb criteri propi, el conjunt de riscos a què està sotmesa l'activitat del Grup.

El model de capital econòmic és la base de l'estimació interna d'exigències de recursos propis que complementa la visió reguladora de la solvència.

El nivell de capitalització d'una entitat i el perfil de riscos assumit, mesurat en termes d'exigències de capital, defineixen la solvència d'una entitat i la seva qualitat creditícia. En aquest sentit, l'objectiu del Grup Criteria és disposar de suficients fons propis o capital per poder cobrir eventuais pèrdues inesperades.

Es distingeixen les mesures de capital següents:

- **Capital regulatori.** Capital que l'entitat ha de mantenir per fer front a les exigències de l'organisme supervisor. Té com a objectiu evitar la fallida de l'entitat i protegir així els interessos dels clients i dels titulars del deute sènior.
- **Capital econòmic.** Es tracta del capital que l'entitat hauria de disposar per poder assumir les pèrdues inesperades que es puguin produir i que podrien posar en perill la continuïtat del negoci del Grup Criteria. És una estimació pròpia que s'ajusta depenent del volum i tipus d'activitat.

El capital econòmic no és un substitutiu del capital regulatori, sinó que és un complement a la visió reguladora de solvència per aproximar-se més al perfil de riscos real que assumeix el Grup Criteria i incorporar riscos no considerats, o considerats parcialment, en les exigències regulatòries. A més dels riscos ja establerts al Pilar 1 (risc de crèdit, de mercat i operacional), s'inclouen el risc de tipus d'interès estructural, de liquiditat i altres riscos (el de negoci, el reputacional, el de concentració, l'assegurador i el de compromisos per pensions), o bé directament o a través de l'exposició al Grup CaixaBank.

Dos dels efectes o canvis més rellevants respecte a l'enfocament regulatori són:

- **Concentració en grans noms:** Les exposicions en grans noms o *single large exposures* (exposicions superiors a 100 milions d'euros) tenen un important impacte en les estimacions de capital econòmic, particularment en la cartera accionarial i en els segments *corporate* i bancs. La formulació regulatòria, que considera les carteres infinitament granulars, no és del tot adequada per cobrir el nivell de concentració que presenta la cartera del Grup. Per aquest motiu el model intern reflecteix la possibilitat de tenir *single large exposures* i simula possibles incompliments d'aquestes posicions específiques. D'aquesta manera, la distribució de pèrdues simulada conté ja el risc de concentració individual davant grans noms. Aquesta mateixa concentració indueix diversificació entre carteres.
- **Estimació de sensibilitats i diversificació:** Grup Criteria ha elaborat un esquema propi de determinació de sensibilitats de les probabilitats d'incompliment a variables econòmiques i financeres específiques, de manera que s'estimen implícitament correlacions de les probabilitats d'incompliment ajustades a l'àmbit d'activitat del Grup. Aquestes estimacions incorporen en la pràctica una diversificació addicional entre carteres i sectors industrials, fruit de les diferents sensibilitats obtingudes. També s'estimen sensibilitats específiques per a les participades financeres internacionals de la cartera accionarial que aporten diversificació addicional amb la resta de la cartera.

4. Informació sobre remuneracions

L'article 450 del Reglament (UE) núm. 575/2013 estableix el contingut de la informació en matèria de remuneracions que les entitats han de fer pública, i que seguint el que disposa l'article 85 de la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit (d'ara endavant LOSS), de l'article 93 del Reial Decret 84/2015, de 13 de febrer, pel qual es desplega la LOSS, i de la norma 59 de la Circular 2/2016, de 2 de febrer, del Banc d'Espanya, ha de ser objecte de divulgació anual a través de l'Informe de Rellevància Prudencial.

La informació objecte de divulgació es refereix a la política i les pràctiques de remuneració de l'entitat en relació amb les categories de personal les activitats professionals de les quals influeixen de manera important en el perfil de risc (Col·lectiu Identificat).

En aquest sentit, la informació que es presenta reuneix les característiques següents:

- En relació amb la informació de tipus qualitatiu, aquest informe conté la informació específica corresponent a Criteria, mentre que la informació qualitativa corresponent a CaixaBank i el seu subgrup de consolidació es troba en l'Informe de Rellevància Prudencial que s'adjunta com a Annex IV.
- En relació amb la informació de tipus quantitatiu, aquest informe conté la relativa al nivell individual de Criteria i la consolidada a escala del seu grup prudencial, mentre que a l'Informe de Rellevància Prudencial que s'adjunta com a Annex IV es conté la informació corresponent a CaixaBank i el seu subgrup de consolidació.

1. POLÍTICA DE REMUNERACIÓ DE CRITERIA

a. Introducció

Tal com s'estableix a la Política de Remuneració del Col·lectiu Identificat de Criteria vigent en l'exercici 2015, aprovada pel Consell d'Administració de l'Entitat el 26 de febrer de 2015, l'activitat de Criteria es basa en la gestió del patrimoni de la FBLC, a través de la tinença i gestió de participacions en societats amb activitats en sectors diferenciats, incloent-hi el sector financer a través de la seva participació a CaixaBank.

En conseqüència, els empleats i professionals de Criteria no desenvolupen activitats financeres pròpies de les entitats de crèdit generadores del risc que la LOSS intenta controlar a través de les disposicions en matèria de remuneració. Aquestes activitats són desenvolupades de manera autònoma i directa exclusivament per professionals de CaixaBank, com a societat cotitzada i amb interessos minoritaris en el seu capital diferents dels de Criteria.

Per aquest motiu, i tenint en compte el criteri de proporcionalitat i a la mida, l'organització interna, la naturalesa, l'abast i la complexitat de les seves activitats, la remuneració i les condicions contractuals dels professionals que integren el Col·lectiu Identificat de Criteria s'estableixen tenint en compte les característiques pròpies de l'Entitat, prenent com a referència les normes contingudes a la Política de Remuneració del Col·lectiu Identificat de CaixaBank, i en qualsevol cas de conformitat amb els preceptes de la LOSS en matèria de remuneracions i amb els principis generals del dret laboral i contractual aplicables.

La concreció de la Política de Remuneració aplicable a cadascun dels membres del Col·lectiu Identificat de Criteria es duu a terme mitjançant la subscripció d'acords complementaris als seus contractes laborals; en aquests acords complementaris s'estableixen els principis continguts en la LOSS i resta de normativa de desplegament en matèria de remuneracions aplicables per raó de la seva pertinença al Col·lectiu Identificat, amb la finalitat d'adaptar els termes de la seva relació laboral a la Política de Remuneració de l'Entitat.

b. Governança de la política de remuneració

El Consell d'Administració és el responsable d'adoptar i revisar periòdicament els principis de la política de remuneració i ser responsable de la supervisió de la seva aplicació.

Així mateix, correspon al Consell d'Administració, entre altres facultats indelegables que estableix la Llei de Societats de Capital (d'ara endavant, LSC), (i) la determinació de les polítiques i estratègies generals de la societat, (ii) l'establiment de les condicions dels contractes dels Consellers Executius, (iii) el nomenament i la destitució dels directius que tinguin dependència directa del Consell o d'algun dels seus membres, així com l'establiment de les condicions bàsiques dels seus contractes, incloent-hi la seva retribució, i (iv) les decisions relatives a la remuneració dels Consellers, dins el marc estatutari i de la política de remuneracions aprovada per la Junta General.

D'altra banda la Comissió de Nomenaments i Retribucions de Criteria té atribuïdes, entre d'altres, la funció de proposar al Consell d'Administració la política de retribucions dels Consellers i dels directors generals o dels qui exerceixin les funcions d'alta direcció sota la dependència directa del Consell, de Comissions Executives o de Consellers Delegats, així com la retribució individual i les altres condicions contractuals dels Consellers Executius, vetllant per la seva observança.

Les propostes de la Comissió de Nomenaments i Retribucions són elevades al Consell d'Administració per a la seva consideració i, si s'escau, aprovació. En el cas que les decisions corresponguin a la Junta General d'Accionistes, d'acord amb les seves competències, el Consell d'Administració aprova la seva inclusió a l'ordre del dia quan procedeixi, i, si s'escau, les propostes dels acords corresponents, juntament amb els informes preceptius.

El 2015 i actualment, la Comissió de Nomenaments i Retribucions està formada pels consellers que a continuació s'esmenten:

Nom	Càrrec
Isabel Estapé Tous	President (independent)
Juan José López Burniol	Vocal (dominical)
José Antonio Asiaín Ayala	Vocal (independent)

Durant l'exercici 2015, la Comissió de Nomenaments i Retribucions s'ha reunit 5 vegades, i els seus membres han percebut en aquest exercici un total agregat de 60.000 euros per l'exercici dels seus càrrecs en aquesta Comissió.

2. DESCRIPCIÓ DEL COL·LECTIU IDENTIFICAT DE CRITERIA

Durant l'exercici 2015, la determinació dels professionals de Criteria que formen part del Col·lectiu Identificat s'ha dut a terme seguint el que estableix el Reglament Delegat (UE) núm. 604/2014 de la Comissió, de 4 de març de 2014, pel qual es complementa la Directiva 2013/36/UE del Parlament Europeu i del Consell en relació amb les normes tècniques de regulació en relació amb els criteris qualitius i quantitius adequats per determinar les categories de personal, les activitats professionals de les quals tenen una incidència important en el perfil de risc d'una entitat.

D'acord amb el que estableix aquest Reglament Delegat, el procés d'identificació dels membres del Col·lectiu Identificat es basa en una combinació dels criteris qualitius i quantitius que conté.

Una vegada efectuada aquesta avaluació, i havent estat documentada tal com preveu el Reglament Delegat, els Òrgans de Govern de Criteria van aprovar la llista de les posicions incloses al Col·lectiu Identificat, que per a l'exercici 2015 ha resultat en un total de 22 professionals entre Consellers, principals directius i empleats clau de Criteria.

De tots ells, 18 professionals formen part del Col·lectiu Identificat per criteris qualitius i 4 per criteris quantitius. Tots els professionals del Col·lectiu Identificat exerceixen les seves activitats a Espanya; així mateix, als efectes d'aquest document, atesa l'activitat de Criteria com a societat *holding*, tots formen part d'un mateix grup i no es distingeixen per àmbits d'activitat.

3. INFORMACIÓ QUALITATIVA DE LA REMUNERACIÓ DEL COL·LECTIU IDENTIFICAT DE CRITERIA

a. Remuneració dels membres del Consell d'Administració en la seva condició de membres d'aquest Consell

En consistència amb el que estableixen els Estatuts Socials de Criteria, la remuneració dels membres del Consell d'Administració en la seva condició de membres d'aquest Consell (Consellers no Executius) consisteix en components fixos, llevat de components variables. Els Estatuts Socials també tenen en compte la remuneració mitjançant sistemes basats en accions, que només poden ser objecte d'implantació per acord de la Junta General, i que a data d'aquest informe no han estat implantats.

Els Consellers no Executius mantenen una relació merament orgànica amb Criteria, i en conseqüència no disposen de contractes subscrits amb la Societat per l'exercici de les seves funcions ni tenen reconegut cap tipus de pagament per terminació del càrrec de conseller.

Així, la remuneració del càrrec de conseller de Criteria consisteix en una quantitat fixa anual que serà determinada per la Junta General, que s'ha de mantenir vigent mentre la Junta General no n'acordi la modificació.

La xifra fixada per la Junta General d'accionistes es destina a retribuir el Consell d'Administració i les seves Comissions Delegades i es distribueix en la forma que el Consell consideri més oportuna, a proposta de la Comissió de Nomenaments i Retribucions de Criteria, tant pel que fa a la distribució entre els membres, en especial al President i el Vicepresident en consideració a les funcions i la dedicació de cadascun d'ells i a la seva pertinença a les diferents Comissions, com en

la periodicitat i la forma a través de dietes, retribucions estatutàries o d'altres. Com a conseqüència de tot això, la distribució pot donar lloc a retribucions diferents per a cadascun dels Consellers.

A més, els Consellers no Executius de Criteria que el vulguin, poden ser beneficiaris, com a retribució fixa en espècie, d'una assegurança d'assistència sanitària que inclou el cònjuge i el fills de menys de 25 anys. D'altra banda, els Consellers no Executius són beneficiaris d'una assegurança de responsabilitat civil d'Administradors i Directius d'acord amb estàndards de mercat.

b. Característiques del sistema de remuneració per a la resta de membres del Col·lectiu Identificat

Les característiques més importants del sistema de remuneració de Criteria, per a cadascun dels seus components, són les següents:

I. Remuneració fixa

Les variacions a l'alça de la remuneració fixa es basen, principalment, en un enfocament de mercat, prenent com a referència el sector d'activitat on opera Criteria o també les principals empreses de l'IBEX i altres empreses amb activitat i volum de negoci similars.

II. Remuneració variable en forma de bonus

La remuneració variable es determina sobre la base del bonus objectiu establert i actualitzat pel Consell d'Administració a proposta de la Comissió de Nomenaments i Retribucions.

La relació entre els components fixos i variables de la remuneració oscil·la entre un rang de 89%/11% i 70%/30%. Cal destacar que a un membre del Col·lectiu Identificat no se li ha assignat retribució variable.

El nivell de consecució es fixe de conformitat amb paràmetres vinculats al desenvolupament de Criteria fixats a cada exercici pel Consell d'Administració de Criteria a proposta de la Comissió de Nomenaments i Retribucions i prèvia consulta amb el President, i la seva ponderació es distribueix entre conceptes objectivables que poden consistir, entre altres de possibles, en tots o alguns dels que s'esmenten a continuació a tall d'exemple:

- Gestió dels actius patrimonials

- Gestió del deute
- Resultat de les transaccions efectuades en l'exercici

La proposta de composició i ponderació d'aquests paràmetres s'estableix en qualsevol cas de conformitat amb el que preveu la LOSS i la normativa de desenvolupament.

Així mateix, el resultat global de la valoració dels objectius anteriorment esmentats (Remuneració Variable Inicial) pot ser objecte de ponderació en funció de paràmetres d'anàlisi qualitativa, com són l'acompliment personal i altres reptes vinculats amb l'estratègia del Grup. Aquesta valoració final (Remuneració Variable Final), també l'acorda el Consell d'Administració a proposta de la Comissió de Nomenaments i Retribucions prèvia consulta amb el President.

III. Cicle de pagament de la remuneració variable en forma de bonus

A la data prevista per al pagament (d'ara endavant, Data de Pagament Inicial) s'abona el 50% del bonus meritat, la meitat en metàl·lic i l'altra meitat en accions de CaixaBank.

Sempre que no es produeixin les situacions que donen lloc a una reducció de la remuneració variable, esmentades més endavant a l'apartat d), la part diferida del bonus meritat s'ha d'abonar en tres pagaments, els imports i les dates dels quals es determinen a continuació:

- 1/3 12 mesos després de la Data de Pagament Inicial.
- 1/3 24 mesos després de la Data de Pagament Inicial.
- 1/3 36 mesos després de la Data de Pagament Inicial.

El 50 per cent de l'import a abonar a cadascuna d'aquestes tres dates es paga en metàl·lic. El 50 per cent restant es paga en accions de CaixaBank. En tots els casos, les accions de CaixaBank es lliuren una vegada satisfets els impostos (retencions o ingressos a compte) aplicables. Totes les accions lliurades comporten un període de restricció d'alienació d'un any des del seu lliurament.

La titularitat tant de les accions com de l'efectiu, el lliurament de les quals hagi estat diferit en virtut de tot això, és de Criteria. No obstant això, en la mesura que ho permeti la normativa aplicable en matèria de remuneracions, l'efectiu diferit merita interessos per al professional, i els rendiments de les accions diferides corresponen al professional.

En situacions especials no previstes (i. e. operacions corporatives que afectin la titularitat de les accions lliurades o diferides) s'han d'aplicar solucions específiques d'acord amb els principis de la Política de Remuneració de Criteria.

En cas d'extinció de la relació laboral abans del 31 de desembre de l'any en el qual la retribució variable s'hagi de meritjar, aquesta retribució variable es merita de manera proporcional al temps transcorregut des de l'inici del període de meritació; tot això llevat que hi concorri alguna de les causes previstes a l'apartat següent.

Per a les categories de Consellers, Directors Generals i assimilats i membres del Comitè de Direcció de Criteria inclosos en el Col·lectiu Identificat, l'ajornament s'aplica independentment de l'import total de la remuneració meritjada. D'altra banda, en aplicació del principi de proporcionalitat que preveu la LOSS, a la resta d'empleats l'ajornament s'aplica, si s'escau, únicament quan l'import total de la remuneració variable meritjada pels professionals del Col·lectiu Identificat sigui superior a 100.000 € o al 30 per cent de la remuneració fixa del professional.

IV. Clàusules de reducció i recuperació de la remuneració variable

D'acord amb el que estableix la LOSS, el professional pot veure reduït, totalment o parcialment, el dret a percebre els imports del bonus, inclosos els pendents de pagament, ja sigui en efectiu o mitjançant el lliurament d'accions, en situacions en les quals participi o sigui responsable de conductes que hagin generat importants pèrdues per a l'Entitat i en les quals incompleixi les oportunes exigències d'idoneïtat o incorrecció, particularment quan incorri en circumstàncies que donin lloc a acomiadament disciplinari procedent i, en general, quan el seu pagament o consolidació no siguin sostenibles d'acord amb la situació financera de Criteria en el seu conjunt, o no es justifiqui sobre la base dels resultats de Criteria en el seu conjunt.

Així mateix, és procedent la reducció quan hi hagi excepcions en l'informe d'auditoria de l'auditor extern que minorin els paràmetres financers que serveixin de base per al càlcul de la remuneració variable en un determinat exercici, sempre que aquesta circumstància sigui imputable al professional havent concorregut dol o negligència per part seva.

En els casos en què les causes que donen lloc a les situacions anteriorment descrites s'hagin generat en un moment anterior al pagament ja efectuat de qualsevol import de la remuneració variable, però eren conegudes amb posterioritat, de manera que si hagués estat considerada aquesta situació el pagament no s'hauria efectuat en tot o en part, Criteria pot recuperar la part de la retribució variable abonada indegudament. El dret de Criteria a exigir la restitució de les quantitats pagades prescriu en els termes que preveu la legislació laboral.

V. Previsió social

Les aportacions de Criteria als sistemes de previsió social no poden ser determinades o efectuades de manera que puguin ser qualificades de beneficis discrecionals de pensió als efectes de les normes reguladores de les remuneracions aplicables a Criteria.

VI. Pagaments per finalització anticipada

Els pagaments per rescissió anticipada se sotmeten al principi establert en la LOSS que no poden recompensar mals resultats o conductes indegudes.

L'abonament de l'import dels pagaments per rescissió anticipada ha de ser objecte d'ajornament mitjançant fórmules basades en els principis aplicables a l'ajornament de la retribució variable, compatibles amb les previsions de la LOSS, de la normativa de desplegament o dels criteris emesos per les autoritats regulatòries en exercici de les potestats reglamentàries, executives o interpretatives de la normativa aplicable.

4. INFORMACIÓ QUANTITATIVA AGREGADA EN MATÈRIA DE REMUNERACIONS [Base consolidada]

Taula 19. Retribucions satisfetes al Col·lectiu Identificat (I)

Taula 19.a) Individual perímetre de gestió

Imports en milers d'euros

Remuneracions Col·lectiu Identificat 2015	Consellers no Executius	Consellers Executius	Directius	Resta Col·lectiu Identificat	Total Col·lectiu Identificat
Nre. de beneficiaris	15	-	7	-	22
Retribució fixa 2015	4.298	-	3.466	-	7.764
Retribució variable 2015 (bonus anual)	-	-	662	-	662
En metàl·lic	-	-	331	-	331
En accions o instruments relacionats	-	-	331	-	331
Altres instruments	-	-	-	-	-
Retribució variable diferida i pendent de pagament¹	-	-	331	-	331
Atribuïda	-	-	-	-	-
No atribuïda	-	-	331	-	331
En metàl·lic	-	-	166	-	166
En accions o instruments relacionats	-	-	166	-	166
Altres instruments	-	-	-	-	-
Retribucions diferides pagades en l'exercici 2015	-	-	-	-	-
En metàl·lic	-	-	-	-	-
En accions o instruments relacionats	-	-	-	-	-
Altres instruments	-	-	-	-	-
Import ajust explícit ex post per acompliment aplicat durant l'any per a les retribucions meritàdes en anys previs	-	-	-	-	-
Nombre de destinataris d'indemnitzacions per acomiadament	-	-	-	-	-
Indemnitzacions per acomiadament	-	-	-	-	-
Període mitjà de permanència	-	-	-	-	-
Import màxim d'aquest tipus de pagaments abonats a una sola persona	-	-	-	-	-
Nombre de beneficiaris de l'ILP 2015-2018	-	-	-	-	-
Bonus objectiu objectiu prorratejat anualment	-	-	-	-	-

¹S'hi inclou la retribució variable diferida del bonus 2015

Taula 19.b) Consolidat
Imports en milers d'euros

Remuneracions Col·lectiu Identificat 2015	Consellers no Executius	Consellers Executius	Directius	Resta Col·lectiu Identificat	Total Col·lectiu Identificat
Nre. de beneficiaris	29	2	32	84	147
Retribució fixa 2015	6.169	4.134	19.092	16.298	45.693
Retribució variable 2015 (bonus anual)	-	503	3.390	6.969	10.862
En metàl·lic	-	252	1.695	4.005	5.952
En accions o instruments relacionats	-	252	1.695	2.964	4.911
Altres instruments	-	-	-	-	-
Retribució variable diferida i pendent de pagament¹	-	470	2.984	3.485	6.939
Atribuïda	-	-	-	-	-
No atribuïda	-	470	2.984	3.485	6.939
En metàl·lic	-	235	1.492	1.743	3.470
En accions o instruments relacionats	-	235	1.492	1.743	3.470
Altres instruments	-	-	-	-	-
Retribucions diferides pagades en l'exercici 2015²	-	125	940	788	1.853
En metàl·lic	-	75	565	473	1.113
En accions o instruments relacionats	-	50	375	315	740
Altres instruments	-	-	-	-	-
Import ajust explícit ex post per acompliment aplicat durant l'any per a les retribucions meritades en anys previs	-	-	-	-	-
Nombre de destinataris d'indemnitzacions per acomiadament	-	-	-	2	2
Indemnitzacions per acomiadament ³	-	-	-	1.334	1.334
Període mitjà de permanència	-	-	-	17	17
Import màxim d'aquest tipus de pagaments abonats a una sola persona	-	-	-	935	935
Nombre de beneficiaris de l'ILP 2015-2018	-	2	23	20	45
Bonus objectiu objectiu prorratejat anualment	-	325	1.225	676	2.226

¹S'hi inclou la retribució variable diferida d'exercicis anteriors pendent de pagament a 31/12/2015 (1 terç bonus 2013, 2 terços bonus 2014 i la part diferida del bonus 2015)

²S'hi inclou la retribució variable diferida d'exercicis anteriors i pagada el febrer de 2016 (1 terç bonus 2012, 1 terç bonus 2013 i 1 terç bonus 2014)

³Les indemnitzacions per acomiadament abonades obeeixen a extincions del contracte de treball produïdes a l'empara de l'Expedient de regulació d'ocupació de 29 de juny de 2015

Taula 20. Retribucions satisfetes al Col·lectiu Identificat (II)
Taula 20.a) Individual

Imports en milers d'euros

Remuneració variable 2015 del Col·lectiu Identificat	Consellers no Executius	Consellers Executius	Directius	Resta Col·lectiu Identificat	Total Col·lectiu Identificat
Nre. de persones incloses	15	-	7	-	22
Retribució variable 2015 (bonus anual)	-	-	662	-	662
Bonus 2015 percebut el 2016	-	-	331	-	331
En metàl·lic	-	-	166	-	166
En accions o instruments relacionats	-	-	166	-	166
Altres instruments	-	-	-	-	-
Bonus 2015 diferit i no atribuït	-	-	331	-	331
En metàl·lic	-	-	166	-	166
En accions o instruments relacionats	-	-	166	-	166
Altres instruments	-	-	-	-	-

Taula 20.b) Consolidat

Imports en milers d'euros

Remuneració variable 2015 del Col·lectiu Identificat	Consellers no Executius	Consellers Executius	Directius	Resta Col·lectiu Identificat	Total Col·lectiu Identificat
Nre. de persones incloses	29	2	31	84	146
Retribució variable 2015 (bonus anual)	-	503	3.390	6.970	10.863
Bonus 2015 percebut el 2016	-	202	1.695	4.550	6.447
En metàl·lic	-	101	848	2.796	3.745
En accions o instruments relacionats	-	101	848	1.754	2.702
Altres instruments	-	-	-	-	-
Bonus 2015 diferit i no atribuït	-	302	1.695	2.420	4.417
En metàl·lic	-	151	848	1.210	2.209
En accions o instruments relacionats	-	151	848	1.210	2.208
Altres instruments	-	-	-	-	-

Taula 21. Retribucions satisfetes al Col·lectiu Identificat (III)
Taula 21.a) Individual

Nombre de persones que perceben una remuneració superior a 1 milió EUR	Nombre de beneficiaris
D'1 milió d'euros a 1,5 milions d'euros	1
D'1,5 milions d'euros a 2 milions d'euros	1
De 2 milions d'euros a 2,5 milions d'euros	0
De 2,5 milions d'euros a 3 milions d'euros	0
De 3 milions d'euros a 3,5 milions d'euros	0

Taula 21.b) Consolidat

Nombre de persones que perceben una remuneració superior a 1 milió EUR	Nombre de beneficiaris
D'1 milió d'euros a 1,5 milions d'euros	5
D'1,5 milions d'euros a 2 milions d'euros	4
De 2 milions d'euros a 2,5 milions d'euros	0
De 2,5 milions d'euros a 3 milions d'euros	0
De 3 milions d'euros a 3,5 milions d'euros	1

5. PAGAMENTS PER TERMINACIÓ ANTICIPADA QUE SUPERIN L'IMPORT CORRESPONENT A DOS ANUALITATS DE LA REMUNERACION FIXA I ALTRES INFORMACIONS

Durant l'exercici 2015 ni Criteria ni el seu grup de consolidació prudencial han efectuat pagaments per nova contractació ni s'ha produït cap ajust per aplicació de clàusules de reducció de la remuneració variable ni s'han donat supòsits que puguin donar lloc a la seva recuperació.

Annex I. Principals característiques dels instruments de capital

Import en milions d'euros

		ES0214970081
1	Emissor	"la Caixa" (ara CriteriaCaixa)
2	Identificador únic	ES0214970081
3	Legislació aplicable a l'instrument (tractament normatiu)	Legislació espanyola: - Llei 211/1964 i Llei 24/1988 - RD 1310/2005 - Llei 13/1985 i Llei 13/1992 - RD 216/2008 - Circular 3/2008
4	Normes transitòries de l'RRC	Capital de nivell 2
5	Normes de l'RRC posteriors a la transició	Capital de nivell 2
6	Admissibles a títol individual / (sub)consolidat/individual i (sub)consolidat	Consolidat
7	Tipus d'instrument	Obligacions subordinades
8	Import reconegut en el capital reglamentari (moneda en milions)	326
9	Import nominal d'instrument	1.505
9a	Preu d'emissió	100%
9b	Preu de reemborsament	100%
10	Classificació comptable	Passiu
11	Data d'emissió inicial	15/12/2011
12	Perpetus o amb venciment establert	Venciment determinat
13	Data de venciment inicial	31/01/2017
14	Opció de compra de l'emissor subjecta a l'aprovació prèvia de les autoritats de supervisió	No
15	Data opcional d'exercici de l'opció de compra, dates d'exercici contingents i import a reemborsar	n/p
16	Dates d'exercici posteriors, si és procedent	n/p
Cupons/dividends		
17	Dividend o cupó fix o variable	Fix
18	Tipus d'interès del cupó i qualsevol índex connex	0
19	Existència de limitacions al pagament de dividends	No
20a	Plenament discrecional, parcialment discrecional o obligatori (calendari)	Obligatori
20b	Plenament discrecional, parcialment discrecional o obligatori (import)	Obligatori
21	Existència d'un increment del cupó o altres incentius al reemborsament	No
22	Acumulatiu o no acumulatiu	n/p
23	Convertible o no convertible	No convertible
24	Si són convertibles, factor/s que desencadenen la conversió	n/p
25	Si són convertibles, totalment o parcialment	n/p
26	Si són convertibles, tipus de conversió aplicable	n/p
27	Si són convertibles, conversió obligatòria o opcional	n/p
28	Si són convertibles, cal especificar el tipus d'instrument en el qual es poden convertir	n/p
29	Si són convertibles, cal especificar l'emissor de l'instrument en el qual es converteix	n/p
30	Característiques de la depreciació	No
31	En cas de depreciació, factor/s que la desencadenen	n/p
32	En cas de depreciació, total o parcial	n/p
33	En cas de depreciació, permanent o temporal	n/p
34	Si la depreciació és provisional, descripció del mecanisme d'apreciació	n/p
35	Posició en la jerarquia de subordinació en la liquidació (cal especificar el tipus d'instrument de rang immediatament superior)	Darrere creditors comuns: 1 - Dipositants 2 - Titulars de drets de crèdit representats en virtut d'oblig. o drets de crèdit de garantia real 3 - Titulars d'oblig. o altres drets de crèdit ordinaris Davant d'accions / quotes participatives / particip. pref. emeses o garantides
36	Característiques no conformes després de la transició	No
37	En cas afirmatiu, cal especificar les característiques no conformes	n/p

(*) Computables només a Grup Criteria

Annex II. Informació sobre fons propis transitoris

Imports en milions d'euros

(A) Import a data de la informació; (B) CRR referència a article; (C) Imports subjectes al tractament anterior al CRR o import residual prescrit pel CRR		(A)	(B)	(C)
Capital de nivell 1 ordinari: Instruments i reserves				
1	Instruments de capital i els corresponents comptes de primera emissió	4.179	26 (1), 27, 28, 29 llista de l'ABE 26 (3)	
2	Guany acumulats	12.179	26 (1) (c)	
3	Altres resultats integrals acumulats (i altres reserves, per incloure-hi les pèrdues o els guanys no realitzats, d'acord amb les normes comptables aplicables)	470	34, 105	
5	Participacions minoritàries (import admès en el capital de nivell 1 ordinari consolidat)	9.494	84, 479, 480	0
5a	Beneficis provisionals verificats de manera independent, nets de tota possible despesa o dividend previsible	737	26 (2)	
6	Capital ordinari de nivell 1 abans dels ajustos reglamentaris	27.059		
Capital de nivell 1 ordinari: ajustos reglamentaris				
8	Actius intangibles (net de deute tributari) (import negatiu)	(2.448)	36 (1) (b), 37, 472 (4)	
10	Els actius per impostos diferits que depenen de rendiments futurs a exclusió dels que es derivin de diferències temporals (net dels corresponents passius per impostos quan es compleixin les condicions que estableix l'article 38, apartat 3) (import negatiu)	(275)	36 (1) (c), 38, 472 (5)	
12	Els imports negatius que resultin del càlcul de les pèrdues esperades	(135)	36 (1) (d), 40, 159, 472 (6)	
13	Tot increment del patrimoni net que resulti dels actius titulitzats (import negatiu)	(9)	32 (1)	
14	Pèrdues o guanys per passius valorats al valor raonable que derivin de canvis en la qualitat creditícia pròpia	(54)	33 (b)	
16	Tinences directes i indirectes d'instruments propis de capital de nivell 1 ordinari per part d'una entitat (import negatiu)	(35)	36 (1) (f), 42, 472 (8)	
19	Tinences directes, indirectes i sintètiques d'instruments de capital de nivell 1 ordinari d'ens del sector financer quan l'entitat mantingui una inversió significativa en aquests ens (import superior al llindar del 10% i net de posicions curtes admissibles) (import negatiu)	(39)	36 (1) (i), 43, 45, 47, 48 (1) (b), 49 (1) a (3), 79, 470, 472 (11)	
27	Deduccions admissibles del capital de nivell 1 addicional que superin el capital de nivell 1 addicional de l'entitat (import negatiu)	(3.702)	36 (1) (j)	
28	Total dels ajustos reglamentaris del capital de nivell 1 ordinari	(6.696)		
29	Capital de nivell 1 ordinari	20.362		
Capital de nivell 1 addicional: Instruments				
36	Capital de nivell 1 addicional abans dels ajustos reglamentaris			
Capital de nivell 1 addicional: Ajustos reglamentaris				
40	Tinences directes i indirectes d'instruments de capital de nivell 1 ordinari d'ens del sector financer quan l'entitat mantingui una inversió significativa en aquests ens (import superior al llindar del 10% i net de posicions curtes admissibles) (import negatiu)	(29)	56 (d), 59, 79, 475 (3)	
41a	Imports residuals deduïts del capital de nivell 1 addicional respecte de la deducció del capital de nivell 1 ordinari en el curs del període transitori, en virtut de l'article 472 del Reglament (UE) 575/2013	(3.673)	472, 472 (3) (a), 472 (4), 472 (6), 472 (8) (a), 472 (9), 472 (10) (a), 472 (11) (a)	
	Dels quals: actius intangibles	(3.673)		
43	Total dels ajustos reglamentaris del capital de nivell 1 addicional	(3.702)		
45	Capital de nivell 1 (capital de nivell 1 = capital de nivell 1 ordinari + capital de nivell 1 addicional)	20.362		
Capital de nivell 2: Instruments i provisions				
46	Els instruments de capital i els corresponents comptes de primes d'emissió	4.473	62, 63	
48	Instruments de fons propis admissibles inclosos en el capital de nivell 2 consolidat (incloses les participacions minoritàries i els instruments de capital de nivell 1 addicional no inclosos a les files 5 o 34) emesos per filials i en mans de tercers	(1.068)	483 (4)	
50	Ajustos per risc de crèdit	296	62 (c) i (d)	
51	Capital de nivell 2 abans dels ajustos reglamentaris	3.700		

Imports en milions d'euros

Capital de nivell 2: Ajustos reglamentaris		
55	Tinences directes i indirectes d'instruments de capital de nivell 2 i préstecs subordinats d'ens del sector financer quan l'entitat mantingui una inversió significativa en aquests ens (net de posicions curtes admissibles) (import negatiu)	(29) 66 (d), 69, 70, 79, 477 (4)
57	Total dels ajustos reglamentaris del capital de nivell 2	(29)
58	Capital de nivell 2	3.671
59	Capital total (capital total = capital de nivell 1 + capital de nivell 2)	24.034

59a	Actius ponderats en funció del risc pel que fa als imports subjectes al tractament anterior al RRC i tractaments transitoris subjectes a eliminació gradual, d'acord amb el que disposa el Reglament (UE) núm. 575/2013 (és a dir, imports residuals establerts en l'RRC)	173.934
	Dels quals: ... elements no deduïts del capital de nivell 1 ordinari [Reglament (UE) no 575/2013, imports residuals] (elements que s'han de detallar línia per línia, per exemple, els actius per impostos diferits <i>que depenen de rendiments futurs nets dels passius per impostos connexos, les tinences indirectes de capital de nivell 1 ordinari propi, etc.</i>)	2.289 472, 472 (5), 472 (8), 472 (10) (b), 472 (11) (b)

	Dels quals: ... elements no deduïts d'elements de capital de nivell 1 addicional [Reglament (UE) núm. 575/2013, imports residuals] (elements que s'han de detallar línia per línia, per exemple, tinences recíproques d'instruments de capital de nivell 2, tinences directes d'inversions no significatives en el capital d'altres ens del sector financer, etc.)	6.026 475, 475 (2) (b), 475 (2) (c), 475 (4) (b)
60	Total actius ponderats en funció del risc	173.934

Ràtios i matalassos de capital		
61	Capital de nivell 1 ordinari (en percentatge de l'import de l'exposició al risc)	11,7% 92 (2) (a), 465
62	Capital de nivell 1 (en percentatge de l'import de l'exposició al risc)	11,7% 92 (2) (a), 465
63	Capital total (en percentatge de l'import de l'exposició al risc)	13,8% 92 (2) (c)

Ràtios i matalassos de capital		
72	Tinences directes i indirectes de capital d'ens del sector financer quan l'entitat no mantingui una inversió significativa en aquests ens (import inferior al llindar del 10% i net de posicions curtes admissibles)	1.801 36 (1) (h), 45, 46, 472 (10), 56 (c), 59, 60, 475 (4), 66 (c), 70, 477 (4)
73	Tinences directes i indirectes d'instruments de capital de nivell 1 ordinari d'ens del sector financer quan l'entitat mantingui una inversió significativa en aquests ens (import inferior al llindar del 10% i net de posicions curtes admissibles)	2.507 36 (1) (i), 45, 48, 470, 472 (11)
75	Els actius per impostos diferits que derivin de les diferències temporals (import inferior al llindar del 10%, net de passius per impostos connexos, sempre que es reunixin les condicions establertes a l'article 38, apartat 3)	916 36 (1) (c), 38, 48, 470, 472 (5)

Límits aplicables en relació amb la inclusió de provisions en el capital de nivell 2		
78	Els ajustos per risc de crèdit inclosos en el capital de nivell 2 pel que fa a les exposicions subjectes al mètode basat en qualificacions internes (abans de l'aplicació del límit)	296 62
79	Límit relatiu a la inclusió dels ajustos per risc de crèdit en el capital de nivell 2 d'acord amb el mètode basat en qualificacions internes	317 62

Instruments de capital subjectes a disposicions d'exclusió gradual (només aplicable entre l'1 de gener de 2013 i l'1 de gener de 2022)

* S'ometen les files sense informació

1 Capital + prima d'emissió

2 Reserves

3 Ajustos de valoració per diferències de canvi (Grup i minoritaris)

5 Resultats i Reserves de Minoritaris, deduït l'excés de minoritaris de CABK a Core Capital (40%)

5a Resultats de l'exercici atribuïts al Grup (auditats), nets de dividends a càrrec de l'exercici (pagats a la Fundació Bancària "la Caixa" i previsió de pagament a minoritaris de CaixaBank)

8 Fons de comerç i actius intangibles, nets de fons de correcció aplicats a Banc BPI i The Bank of East Asia (40%)

41a Fons de comerç i actius intangibles, nets de fons de correcció aplicats a Banc BPI i The Bank of East Asia (60%)

46 Deute subordinat computable (net d'autocartera, pignoracions i pèrdua de comptabilitat segons venciment)

48 Excés de minoritaris de CABK a Tier 2 (40%)

50 Superàvit de provisions davant pèrdues esperades IRB (límit regulador)

Annex III. Informació sobre ràtio de palanquejament.

Imports en milions d'euros

Resum comparatiu dels actius comptables en front la mesura de la exposició del coeficient de		
1	Actius consolidats totals en els estats financers publicats	355.930
2	Ajustos per inversions en entitats bancaries, financeres, asseguradores o comercials que es consoliden a efectes comptables, però queden fora de l'àmbit de consolidació reguladora	(26.765)
3	Ajustos relatius a actius fiduciaris reconeguts en el balanç conforme al marc comptable operatiu, però exclosos de la mesura de l'exposició del coeficient de palanquejament	0
4	Ajustos per instruments financers derivats	(15.538)
5	Ajustos per operacions de finançament amb valors (és a dir, repos i altres préstecs	1.589
6	Ajustos per partides fora de balanç (és a dir, conversió de les partides fora de balanç a	22.248
7	Altres ajustos	(6.643)
8	Exposició del rati de palanquejament	330.822
Exposicions dins de balanç		
1	Partides dins del balanç (exclosos derivats i SFT, però inclosos préstecs en garantia)	292.378
2	(Imports dels actius deduïts per determinar el capital de nivell 1 de Basilea III)	(6.643)
3	Exposicions totals dins del balanç (exclosos derivats i SFT)	285.735
Exposicions en derivats		
4	Cost de reposició associat a totes les operacions amb derivats (és a dir, net del marge de variació en efectiu admissible)	2.200
5	Import afegit per PFE (Potential Future Exposure) associat a totes les operacions amb	2.284
6	Increment per actius de garantia aportats en forma de derivats quan es dedueixin dels actius del balanç conforme al marc comptable operatiu	0
7	(Deduccions d'actius pendents de cobrament per marge de variació en efectiu aportats en operacions amb derivats)	(2.144)
8	(Tram CCP exempt per exposicions a operacions comercials liquidats pel client)	0
9	Import nocional efectiu ajustat dels derivats de crèdit subscrits	0
10	(Compensacions nocionals efectives ajustades i deduccions d'afegits per derivats de crèdits	0
11	Exposicions totals a derivats	2.340
Exposicions per operacions de finançament amb valors		
12	Actius bruts SFT (sense reconeixement de compensació), després d'ajustos per transaccions comptables per vendes	18.909
13	(Xifra neta d'imports pendents de pagament en efectiu i imports pendents de cobrament en efectiu relatius a actius SFT bruts)	0
14	Exposició CCR per actius SFT	1.589
15	Exposicions per operacions com agent	0
16	Exposicions totals per operacions de finançament amb valors	20.498
Altres exposicions fora de balanç		
17	Exposició fora de balanç valorada pel seu import nocional brut	68.038
18	(Ajustos per conversió a equivalents crediticis)	(45.790)
19	Partides fora de balanç	22.248
Capital y exposicions totals		
20	Tier 1	20.362
21	Exposició total del rati de palanquejament	330.822
Coeficient de palanquejament		
22	Coeficient de palanquejament de Basilea III	6,16%

Imports en milions d'euros

Desglossament d'exposicions dins de balanç (exclusos derivats, SFT i exposicions excloses)		
EU-1	Total exposicions en balanç (exclusos derivats i operacions de finançament amb valors), de les quals:	292.378
EU-2	Exposicions en el trading book	0
EU-3	Exposicions en el banking book, de les quals:	292.378
EU-4	Bons garantitzats	0
EU-5	Exposicions tractades com sobirans	36.787
EU-6	Exposicions en front a governs regionals, bancs multilaterals de desenvolupament, organitzacions inter. i entitats del sector públic no tractades com sobirans	1.963
EU-7	Entitats	6.594
EU-8	Exposicions garantitzades com béns immobles	103.623
EU-9	Exposicions minoristes	22.390
EU-10	Empreses	62.548
EU-11	Exposicions en situació de móra	17.666
EU-12	Altres exposicions (per exemple renda variable, titulitzacions i actius no crediticis)	40.807

Publicació d'informació sobre aspectes qualitatius		
1	Descripció dels processos utilitzats per gestionar el risc de palanquejament excessiu	El rati de palanquejament és una de las mètriques que periòdicament es monitoritzen tant per òrgans de gestió com per Òrgans de Govern.
2	Descripció dels factors que han tingut impacte en el rati de palanquejament durant el període de referència	Incorporació de BBSAU i impacte addicional de l'aplicació progressiva de Basilea 3. Veure nota 6 dels Comptes Anuals 2015

Annex IV. Informació amb Rellevància Prudencial 2015 Grup CaixaBank.

CaixaBank

Informació amb rellevància prudencial

Grup CaixaBank

Corresponent a 31 de desembre de 2015

Índex

	Introducció	5
	Marc normatiu	7
	Entorn macroeconòmic	9
A.	Aspectes generals	13
1.	Requeriments generals d'informació	
2.	Informació sobre els recursos propis computables	
3.	Informació sobre els requeriments de recursos propis	
B.	Informació qualitativa i quantitativa de riscos	135
1.	Informació sobre els riscos de crèdit i dilució	
2.	Informació sobre el risc associat a les participacions accionaries	
3.	Informació sobre el risc de mercat de la cartera de negociació	
4.	Informació sobre el risc operacional	
5.	Informació sobre el risc estructural de tipus d'interès	
6.	Actius que garanteixen operacions de finançament (<i>asset encumbrance</i>)	
7.	Informació sobre remuneracions	
C.	Annexos	275
I	Principals característiques dels instruments de capital	
II	Informació sobre fons propis transitoris	
III	Informació sobre ràtio de palanquejament	

Introducció

El marc regulatori bancari de Basilea es basa en tres pilars:

- Pilar 1: Determinació del capital regulatori mínim
- Pilar 2: Revisió supervisora
- Pilar 3: Disciplina de mercat

Amb aquest informe s'acompleix la part vuitena del Reglament UE 575/2013 del Parlament Europeu i del Consell (d'ara endavant, «CRR»), que constitueix el Pilar 3 de Basilea, relatiu a les obligacions d'informació pública sobre el perfil de risc de l'Entitat, el sistema de gestió i control del risc i recursos propis, així com els nivells de solvència. Addicionalment, en l'elaboració d'aquest informe s'han tingut en compte determinades indicacions addicionals de desenvolupament i millors pràctiques establertes per l'EBA (European Banking Authority) i pel Comitè de Supervisió Bancària de Basilea (BCBS).

La informació que conté aquest document s'ha elaborat a nivell subconsolidat de CaixaBank, SA, sota perímetre prudencial, i compleix els requisits que estableix la CRR. El Grup CaixaBank manifesta que no ha omès cap de les informacions requerides per raons de confidencialitat ni per tenir caràcter reservat.

Aquest informe es publica al web de CaixaBank en l'enllaç següent:

http://www.caixabank.com/informacionparaaccionistaseinversores/informacioneconomicofinanciera/informacionconrelevanciaprudencial_es.html

Com a complement a aquest document, que té periodicitat anual, i, d'acord amb l'article 433 de la CRR i les recomanacions de l'EBA incloses en el document «Revised Pillar 3 Disclosure Requirements», publicat el gener de 2015, s'ha considerat oportú publicar amb més freqüència una part de la informació quantitativa que conté aquest informe. En concret, CaixaBank publica trimestralment, a partir de desembre de 2015, en el seu web, un arxiu Excel amb les taules més significatives d'aquest informe. Tot això es pot consultar al web de CaixaBank en el mateix lloc que aquest document.

Partint de totes aquestes modificacions de publicació, la política de divulgació de Pilar 3 ha estat actualitzada i aprovada pel Consell d'Administració de CaixaBank, en la sessió del 25 de febrer de 2016.

Seguint la política de divulgació del Grup CaixaBank, aquest document, amb dades referides a 31 de desembre de 2015, ha estat aprovat pel Consell d'Administració de CaixaBank, en la sessió del 27 d'abril de 2016, amb la verificació prèvia per part de la Comissió d'Auditoria i Control.

Les taules d'aquest informe es detallen majoritàriament en milions d'euros. Hi ha una selecció de taules en milers d'euros per tal de donar més detall al lector, i s'especifica clarament en el títol de la taula.

Marc normatiu

El 2010 es va iniciar la reforma del marc regulatori global de les normes internacionals de capital arran de la crisi financera internacional i, amb efecte 1 de gener de 2014, van entrar en vigor a la Unió Europea les reformes de l'Acord de Basilea, conegudes com a Basilea III, compost per la CRR i la Directiva 2013/36 del Parlament Europeu i del Consell (d'ara endavant, «CRD IV»). L'objectiu de les modificacions introduïdes és millorar la capacitat del sector bancari per absorbir els impactes de crisis econòmiques i financeres, reforçant la gestió i governança del risc, la transparència i la divulgació d'informació. Aquestes millores es tradueixen, en particular, en millors requeriments en la quantitat i qualitat de capital i la introducció de mesures de liquiditat i palanquejament. Aquest marc va ser implementat a Espanya a través del Reial decret llei 14/2013, de mesures urgents per a l'adaptació del dret espanyol a la normativa de la Unió Europea en matèria de supervisió i solvència d'entitats financeres; la Llei 10/2014, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats de crèdit, i el Reial decret 84/2015, que desplega l'anterior Llei 10/2014, juntament amb altres disposicions de rang inferior, com la Circular 2/2016 del BdE. La CRR estableix un calendari d'implantació progressiva dels nous requeriments a la Unió Europea. En la Circular 2/2014, parcialment derogada per la Circular BdE 2/2016 i la 3/2014 del BdE, s'exerceixen les opcions reguladores en relació amb els requeriments durant el període transitori de Basilea III.

D'altra banda, durant el 2014, el Banc Central Europeu (BCE) va assumir responsabilitats de supervisió en l'àrea euro després de l'entrada en vigor dels reglaments UE 1024/2013 del Consell i 468/2014 del BCE, que donaven lloc a la creació del Mecanisme Únic de Supervisió (MUS). Sota l'empara del MUS, el BCE assumeix la supervisió directa de les entitats més significatives, entre les quals es troba CABK, i indirecta de la resta d'entitats, que estaran supervisades directament per les corresponents autoritats nacionals (el BdE entre elles).

Durant l'any 2015 el BCE ha completat el primer cicle del procés de revisió i avaluació supervisora (en les seves sigles en anglès, SREP, Supervisory Review Evaluation Process) des de la creació del MUS, i ha donat forma al Pilar 2 de Basilea.

L'SREP es configura com un procés supervisor basat en avaluació de suficiència de capital, liquiditat, govern corporatiu, gestió i control dels riscos mitjançant un procés harmonitzat a escala europea per l'EBA, amb les directrius finals SREP publicades per EBA el desembre de 2014, del

qual es poden derivar requeriments addicionals de capital, liquiditat o altres mesures qualitatives en funció de les debilitats detectades pel supervisor a cadascuna de les entitats.

La finalitat última de l'SREP és valorar la viabilitat de les entitats de manera individualitzada, tenint en compte, a més, anàlisis transversals i comparatives amb entitats similars. Els potencials requeriments de capital addicionals com a resultat de l'SREP (requeriments «Pilar 2») es completen, en cas que s'hi apliquin, amb els requeriments de coixí combinat (CBR) compost pels possibles coixins de conservació de capital, de capital anticíclic i per riscos sistèmics.

Adicionalment a les possibles mesures supervisores exposades anteriorment, l'any 2015 s'ha transposat al marc regulatori espanyol la Directiva 2014/59, de reestructuració i resolució d'entitats de crèdit (BRRD), que introdueix el marc de recuperació i resolució de les entitats de crèdit mitjançant la Llei 11/2015. Amb aquesta Directiva i la Directiva 2014/49, del sistema de garantia de dipòsits, també es millora la capacitat del sector bancari d'absorbir els impactes de crisis econòmiques i financeres i la capacitat de resolució d'entitats de manera ordenada, mantenint en tots dos casos l'estabilitat financera, la protecció als dipositants i evitant el rescat públic (*bail-out*).

La BRRD introdueix el marc de creació del Mecanisme Únic de Resolució (MUR), posteriorment desplegat en el Reglament UE 806/2014. En el MUR les decisions les pren la Junta Única de Resolució i les executen les autoritats nacionals de resolució (FROB i BdE, a Espanya), l'obligació de les entitats de preparar un pla de recuperació (*recovery plan*), la modificació del règim de resolució bancària aplicable i l'exigència d'una nova ràtio mínima d'absorció de pèrdues (*Minimum Requirement of Eligible Liabilities* –MREL, per les seves sigles en anglès–). El MUR ha entrat en vigor l'1-1-2016 i la Junta Única de Resolució establirà el requeriment de MREL a les entitats, després de la valoració dels seus plans de resolució, que s'haurà de cobrir mitjançant recursos propis computables i altres de passius admissibles.

Durant el 2016 estan previstos diferents desenvolupaments regulatoris en l'àmbit internacional, tant per part del Comitè de Basilea com per part d'EBA, com ara: continuar avançant en la revisió de propostes per al càlcul estàndard de consum de capital de risc de crèdit, mercat i operacional, el tractament del deute sobirà en el marc prudencial, la revisió del risc per ajust de crèdit (CVA) o el calibratge de la ràtio de palanquejament, entre altres iniciatives.

Entorn macroeconòmic

Escenari econòmic mundial i de mercats

L'economia mundial accelerarà el ritme de creixement el 2016 fins al 3,4% (3,1% el 2015). En els principals països desenvolupats, els indicadors d'activitat del 1T 2016 publicats fins ara han reforçat l'escenari d'estabilització del creixement segons el previst. En el bloc de països emergents, el flux de sorpreses negatives s'ha moderat, encara que continua preocupant la delicada situació en què es troben alguns d'ells.

Després de la inestabilitat financera de gener i bona part de febrer, amb un ajust baixista abrupte, el clima inversor es va tornar més favorable a finals del 1T 2016. En efecte, les cotitzacions de borses i bons corporatius es van recuperar una mica i la volatilitat dels actius financers va disminuir de forma apreciable en un curt interval de temps. En aquest sentit, la menor aversió al risc ha beneficiat els fluxos de capitals cap als emergents, que han repuntat amb moderació després de diversos mesos de fortes davallades. Aquesta millora de la confiança financera va ser conseqüència, principalment, d'unes dades macroeconòmiques una mica més positives del que s'esperava, sobretot als EUA, del suport dels bancs centrals, en particular de la Reserva Federal i del BCE, i del repunt del preu del cru, que va augmentar prop d'un 50% des dels mínims de gener. Per tant, en conjunt, el 1T 2016 va ser un episodi financerament turbulent però va acabar millor del que va començar. S'espera que aquesta incertesa financera tingui un impacte força limitat en termes de creixement mundial, que el 2016 se situarà per damunt dels registres de 2014 i 2015. Malgrat aquest escenari benigne, cal reiterar que persisteixen riscos baixistes significatius, incloent-hi una hipotètica recrudescència de la incertesa financera, dificultats per assegurar l'aterratge suau de l'economia xinesa o deterioraments addicionals de la situació d'emergents fràgils com el Brasil o Rússia.

Pel que fa a l'evolució de l'economia dels EUA, cal assenyalar el difícil dilema a què s'enfronta la FED. D'una banda, més enllà dels vaivens de curt termini, el creixement dels Estats Units va agafar una velocitat de creuer de prop del 2% interanual en la segona meitat de 2015 i preveiem que es mogui en aquestes coordenades durant gran part de 2016. Un factor clau per explicar aquesta dinàmica és la solidesa del mercat laboral, capaç de crear des de l'inici de la recuperació més de 12 milions de llocs de treball i situar la taxa d'atur en un reduït 5,0%. En aquest context, la inflació,

relativament continguda encara, experimentarà un gir alcista en els pròxims mesos gràcies a la recuperació del preu del petroli, l'augment de la pressió salarial i la fortalesa de la demanda interna. Davant aquest panorama, el camí de normalització monetària iniciat per la FED el desembre té ple sentit. D'altra banda, els riscos financers i globals dels últims mesos conviden aquest organisme a esperar que aquests s'apaivaguin. Entre aquestes dues postures, el biaix acomodaticí del seu últim comunicat, fins i tot tenint en compte les recents turbulències financeres i la incertesa que envolta el creixement global, va ser superior al que esperaven els inversors, i això mostra que la FED finalment va prioritzar el segon. No obstant això, aquesta posició probablement serà temporal i el procés de normalització monetària continuarà durant la segona meitat de 2016.

Escenari econòmic europeu i espanyol

En relació amb l'activitat econòmica europea, destaca l'anunci d'un nou paquet de mesures per part del BCE, en resposta al que la institució entén com un empitjorament del quadre macroeconòmic de l'Eurozona: retallades de tipus (rebaixa del seu tipus de referència fins al 0,00% i el de dipòsit fins al -0,40%), ampliació del programa de compres de bons (en 20.000 milions d'euros mensuals addicionals, fins als 80.000 milions), inclusió de deute corporatiu en el programa de compres i quatre noves subhastes bancàries de liquiditat que, si es compleixen certes condicions, seran a tipus negatius. En conjunt, aquestes actuacions, més importants del que s'esperava, intensifiquen els estímuls a la provisió de crèdit i reforcen les expectatives de tipus molt baixos durant molt de temps. Encara que l'impacte final en termes de més creixement i inflació del paquet de mesures pot ser relativament reduït i es pot dilatar en el temps, sí que cal esperar que afecti el segment de deute corporatiu, que repercuteixi en certs aspectes dels mercats financers, com un canvi dels preus de determinats actius, i que reforci la confiança dels inversors.

Pel que fa a l'economia espanyola, encara que el creixement del PIB enguany, previst en el 2,8% anual, serà lleugerament inferior al del 2015 (3,2%), estarà sustentat en un avenç de l'activitat econòmica més equilibrat. Aquesta evolució en el canvi de patró ja es va començar a dibuixar en les dades del 1T 2016. Segons el model de previsió de CaixaBank Research, la taxa de creixement intertrimestral es va situar en el 0,7% en el 1T 2016, només una dècima per sota de la taxa registrada en el 4T 2015. La demanda interna va continuar liderant el gruix del creixement,

impulsada pel consum de les llars i de la inversió, però el sector exterior va tornar a guanyar protagonisme. Aquest alentiment va ser resultat de la desaparició gradual dels efectes de cua que van impulsar el creixement durant el 2015, com la caiguda del preu del petroli o la depreciació l'euro. També va respondre a un menor suport de la política fiscal, que difícilment es podrà mantenir en l'òrbita expansiva del 2015 si es volen complir els objectius de dèficit públic. Aquesta desacceleració, per tant, entra dins el guió previst malgrat el recent episodi de turbulències financeres que es va produir en els primers compassos de l'any i, en l'àmbit intern, de la falta d'acord per a la formació de govern. Menys creixement, en definitiva, però de més qualitat, com a mínim pel que fa a la seva sostenibilitat. En particular, el protagonisme més gran del sector exterior, l'aportació del qual serà creixent el 2016, és un desenvolupament positiu. També ho són la continuïtat de la recuperació del sector immobiliari, el creixement del crèdit bancari i la millora laboral, tres tendències que representen continuar avançant cap a la plena normalització econòmica del país. En canvi, menys favorables van ser les dades de dèficit públic, que va acabar sent del 5,2% del PIB el 2015, 1 p.p. superior a l'objectiu que s'havia acordat amb Brussel·les (del 4,2%).

Evolució del sector bancari a Espanya

Sens dubte, un suport fonamental que té l'economia espanyola en l'actual fase expansiva és l'evolució favorable del sector bancari. L'expansió monetària del BCE i el procés de sanejament dut a terme en els últims anys ha facilitat que el crèdit prossegueixi el seu camí de normalització. Les entitats bancàries disposen de més capacitat per finançar nous projectes empresarials i atendre les necessitats de crèdit de les famílies. De fet, la nova concessió de crèdit es va accelerar l'últim any, sobretot la nova concessió de crèdit a llars i a pimes. Així mateix, tenint en compte la reducció continuada de la taxa de morositat del sector bancari, els balanços bancaris cada vegada estan més sanejats, i això podria afavorir una oferta de crèdit més àmplia amb vista al 2016.

A. Aspectes generals

1. Requeriments generals d'informació	100
1.1. Àmbit d'aplicació	100
1.1.1. Descripció del grup consolidable	105
1.1.2. Conciliació balanç públic i balanç reservat	114
1.1.3. Altra informació de caràcter general.....	116
1.2. Polítiques i objectius de la gestió de riscos	¡Error! Marcador no definido.
1.2.1. Objectius, cultura corporativa i organització en la gestió de riscos ¡Error! Marcador no definido.	
1.2.1.1 Objectius en la gestió de riscos	¡Error! Marcador no definido.
1.2.1.2 Cultura de riscos: principis generals de gestió de riscos	118
1.2.1.3 Estructura organitzativa de la funció de riscos	121
1.2.1.4 Mapa de riscos corporatius	135
1.2.1.5 Marc d'apetit al risc.....	137
1.2.1.6 Marc de control intern.	143
1.2.1.7 Control intern.....	144
1.2.1.8 Compliment normatiu.....	145
1.2.1.9 Auditoria.....	146
1.2.2. Risc de crèdit.....	151
1.2.2.1 Risc de crèdit	151
1.2.2.2 Risc de contrapart	159
1.2.3. Risc associat a les participacions accionaries	162
1.2.4. Risc de mercat.....	168
1.2.5. Risc operacional	171
1.2.6. Risc estructural de tipus	177
1.2.6.1 Risc estructural de tipus d'interès	177
1.2.6.2 Risc estructural de tipus de canvi.....	183
1.2.7. Risc liquiditat.....	185
1.2.8. Risc reputacional.....	191
1.2.9. Risc actuarial i del negoci assegurador	194
1.2.10. Risc legal i regulatori	200
1.2.11. Risc de compliment	202
1.2.12. Situació de recursos propis	203

2. Informació sobre els recursos propis computables.....	205
2.1. Gestió de capital.....	205
2.2. Recursos propis computables.....	205
2.3. Coixins de capital.....	208
2.4. Ràtio de palanquejament (<i>leverage ratio</i>).....	210
2.5. Indicadors d'importància sistèmica global.....	211
3. Informació sobre els requeriments de recursos propis computables.....	212
3.1. Requeriments de recursos propis mínims per risc de crèdit i de contrapart.....	215
3.1.1. Requeriments de recursos propis mínims per risc de crèdit i contrapart per metodologia estàndard.....	215
3.1.2. Requeriments de recursos propis mínims per risc de crèdit i contrapart per metodologia avançada (IRB).....	220
3.1.3. Requeriments de recursos propis mínims per risc de contrapart.....	223
3.2. Requeriments de recursos propis mínims per risc associat a la cartera de participacions accionaries.....	227
3.3. Requeriments de recursos propis mínims per risc de mercat.....	227
3.4. Requeriments de recursos propis mínims per risc operacional.....	228
3.5. Procediment aplicat per a l'avaluació de la suficiència del capital intern.....	229

5. Requeriments generals d'informació

5.1. Àmbit d'aplicació

La informació financera que es presenta en aquest informe correspon al Grup CaixaBank. CaixaBank, SA i les seves societats dependents integren el Grup CaixaBank (d'ara endavant, «Grup CaixaBank» o el «Grup»). CaixaBank, SA (d'ara endavant, «CaixaBank»), amb NIF A08663619 i domicili social a Barcelona, avinguda Diagonal, 621, és l'entitat sorgida del procés de transformació de Critería CaixaCorp, SA, que va culminar amb la inscripció de CaixaBank en el Registre de Bancs i Banquers del Banc d'Espanya el dia 30 de juny de 2011, i l'inici de la seva cotització en borsa, ja com a entitat de crèdit, des de l'endemà, 1 de juliol de 2011.

L'objecte social de CaixaBank consisteix principalment en:

- a) la realització de tota classe d'activitats, operacions, actes, contractes i serveis propis del negoci de banca en general, incloent-hi la prestació de serveis d'inversió i serveis auxiliars, i la realització d'activitats d'agència d'assegurances;
- b) la recepció de fons del públic en forma de dipòsit irregular o en altres d'anàlogues, per a la seva aplicació per compte propi a operacions actives de crèdit i de microcrèdit, i a altres inversions, prestant a la clientela serveis de gir, transferència, custòdia, mediació i altres, i
- c) l'adquisició, tinença, gaudi i alienació de tota classe de títols valors i la formulació d'oferta pública d'adquisició i venda de valors, així com de tota classe de participacions en qualsevol societat o empresa.

Com a entitat bancària, està subjecta a la supervisió del Banc Central Europeu i del Banc d'Espanya.

A 31 de desembre de 2015, Critería Caixa, SAU (d'ara endavant, «Critería») és l'accionista majoritari de CaixaBank amb una participació econòmica del 56,76% (58,96% a 31 de desembre de 2014), i una participació en drets de vot del 56,17% (57,24% a 31 de desembre de 2014). Critería està participada al 100% per la Fundació Bancària "la Caixa".

A 31 de desembre de 2015, l'estructura societària del Grup és la següent:

Operacions societàries del Grup CaixaBank 2015

Adquisició de Barclays Bank, SAU

El dia 31 d'agost de 2014, CaixaBank va anunciar la subscripció amb Barclays Bank PLC d'un contracte per a l'adquisició de Barclays Bank, SAU.

En data 2 de gener de 2015 es va formalitzar l'adquisició de la totalitat del capital de Barclays Bank, SAU, després de l'obtenció de les autoritzacions regulatòries necessàries. El preu provisional pagat en efectiu en aquesta data va pujar a 820 milions d'euros. En data 23 d'abril de 2015, es va fixar entre les parts el preu definitiu de la transacció, que ha pujat a 815,7 milions d'euros. Els Consells d'Administració de Barclays Bank, SAU i CaixaBank van aprovar el 30 de març de 2015 el Projecte Comú de Fusió de CaixaBank (societat absorbent) i Barclays Bank, SAU (societat absorbida). L'escriptura de fusió es va inscriure en el Registre Mercantil el 14 de maig de 2015, i posteriorment es va procedir a la integració tecnològica i operativa de Barclays Bank, SAU en CaixaBank.

CaixaBank va obtenir, el 2 de gener de 2015, el control de Barclays Bank, SAU. A partir d'aquest moment, es van iniciar els processos per dur a terme l'assignació del preu pagat, necessaris per al registre comptable de l'operació, i es va registrar una diferència negativa de fusió de 602 milions d'euros. Els costos extraordinaris per reestructuració com a conseqüència de la transacció

han pujat a 323 milions d'euros (226 milions d'euros nets d'impostos), i inclouen 190 milions d'euros registrats en el capítol «Despeses de personal» (vegeu Nota 24), que responen a l'Acord laboral de reestructuració; 67 milions d'euros registrats en el capítol «Altres despeses generals d'administració», que corresponen a les despeses en què s'ha incorregut associades a la transacció; 64 milions d'euros registrats en el capítol «Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net)» del compte de pèrdues i guanys adjunt, en concepte de sanejaments d'actius que entren en desús, i 2 milions d'euros registrats en «Amortització»

Llançament d'oferta pública d'adquisició (OPA) sobre les accions ordinàries del banc portuguès BPI (vegeu Nota 1 dels comptes anuals adjunts)

El 17 de febrer de 2015 CaixaBank va anunciar a la Comissão do Mercado de Valores Mobiliários portuguesa (CMVM) la seva intenció de llançar una oferta pública d'adquisició (OPA) sobre les accions ordinàries del banc portuguès BPI.

L'OPA es va formular amb el caràcter de voluntària i per un preu en metàl·lic d'1,329 euros per acció. El preu ofert és la mitjana ponderada dels últims 6 mesos i, a l'efecte de la normativa portuguesa, es considera preu equitatiu. L'OPA s'adreçava a tot el capital de BPI que no pertany a CaixaBank i la seva eficàcia estava condicionada (i) a obtenir acceptacions que representessin més del 5,9% de les accions emeses –de manera que CaixaBank, juntament amb la seva participació actual del 44,1% del capital, superés el 50% del capital després de l'OPA– i (ii) a l'eliminació per part de la corresponent Junta General d'Accionistes de BPI de la limitació del 20% dels drets de vot que un accionista pot emetre, que estableix l'article 12.4 dels seus Estatuts. Perquè aquest límit fos suprimit era necessari el vot favorable del 75% del capital present o representat en la corresponent Junta General d'Accionistes de BPI, en la qual CaixaBank només hi podia votar pel 20% dels drets de vot.

En data 18 de juny de 2015, CaixaBank va informar que el seu Consell d'Administració va acordar presentar davant la CMVM el desistiment del registre de la seva oferta d'adquisició sobre les accions de BPI anunciada el passat 17 de febrer, davant el fet que no s'ha acomplert la condició que s'eliminés el límit de drets de vot que un accionista pot emetre establert en els Estatuts de BPI, ja que la Junta General de BPI que va tenir lloc el dia anterior va acordar no eliminar aquesta limitació estatutària.

El dia 4 de febrer de 2016, CaixaBank valora positivament la decisió que ha pres el Consell d'Administració de BPI, a iniciativa de la seva Comissió Executiva, de recomanar als accionistes l'eliminació de la limitació de drets de vot dels Estatuts de BPI.

El passat 18 de abril el Consell d'Administració de CaixaBank ha decidit llançar novament una oferta pública d'adquisició voluntària (OPA) sobre Banco BPI l'anunci preliminar de la qual es publicarà quan la Comissão do Mercado de Valores Mobiliários de Portugal ho autoritzi després del requeriment ja presentat a aquests efectes per CaixaBank.

El preu en metàl·lic de l'OPA és d'1,113 € per acció i està condicionada a l'eliminació del límit de drets de vot de Banco BPI, a assolir més del 50% del capital de Banco BPI i a l'obtenció de les autoritzacions reguladores aplicables. El preu de l'OPA coincideix amb la cotització mitjana ponderada de l'acció de Banco BPI en els últims 6 mesos.¹⁹

Signatura d'un acord de permuta amb Critería sobre les participacions en Grupo Financiero Inbursa i The Bank of East Asia

El dia 3 de desembre de 2015 els consells d'administració de CaixaBank i de Critería van acordar la signatura d'un contracte de permuta, sota el qual CaixaBank s'obligava a lliurar a Critería el 17,24% de The Bank of East Asia (BEA) i el 9,01% de Grupo Financiero Inbursa (GFI) i Critería s'obligava, per la seva part, a lliurar a CaixaBank el 9,9% d'accions pròpies de CaixaBank titularitat de Critería i 642 milions d'euros en efectiu.

El Consell d'Administració de CaixaBank ha acordat proposar a la Junta General d'Accionistes de CaixaBank l'amortització de les accions pròpies que adquireixi de Critería sota aquesta permuta (representatives d'aproximadament un 9,9%) una vegada obtingudes les autoritzacions oportunes. La proposta preveu la facultat del Consell d'Administració per acordar la no-execució de la reducció de capital amb amortització de les accions si, partint de l'interès social i per circumstàncies sobrevingudes que puguin afectar CaixaBank, no en resulta aconsellable l'execució.

El tancament de la permuta està subjecte a (i) la modificació dels actuals acords subscrits per CaixaBank relatius a les seves participacions a BEA i GFI de manera que Critería ocupi la posició

¹⁹ Per a més informació, vegeu el Fet rellevant de 18 d'abril de 2016, publicat al web corporatiu de CaixaBank.

de CaixaBank, com a nou accionista d'aquests bancs, i CaixaBank continuï sent part com a soci bancari d'aquests bancs, (ii) l'obtenció de les autoritzacions regulatòries aplicables a Hong Kong i a Mèxic; (iii) l'autorització del Consell d'Administració de GFI a l'adquisició de les accions de GFI per part de Criteria, i (iv) l'autorització del Banc Central Europeu per a l'adquisició per part de CaixaBank de les accions pròpies de CaixaBank.

Atès que l'entrega de les accions de BEA i GFI únicament es produirà si s'obtenen totes les autoritzacions, i el Grup no té la intenció d'alienar-les en cas que no s'autoritzi la transacció, aquestes participacions es mantenen classificades a 31 de desembre de 2015 com a entitats associades.

Després d'aquesta transacció, CaixaBank manté les seves relacions estratègiques amb BEA i GFI.

Venda de la participació en Boursorama a Société Générale i de la participació en Self Trade Bank a Boursorama (vegeu Nota 17 dels comptes anuals adjunts)

En data 18 de juny de 2015 CaixaBank va anunciar la venda a Société Générale Group de la totalitat de la seva participació en Boursorama, que representava un 20,5% del capital social, així com els drets de vot, per un preu de 218,5 milions d'euros. El preu pagat per Société Générale va ser el mateix que l'ofert als accionistes minoritaris durant l'oferta pública d'adquisició simplificada i del procés d'exclusió de l'any 2014, és a dir, 12 euros per acció.

Amb aquesta operació va finalitzar l'aliança entre Société Générale i CaixaBank, que es va iniciar el 2006 després de la venda de CaixaBank France a Boursorama. Com a conseqüència d'això, l'acord d'accionistes signat el maig de 2006 i renegociat el març de 2014 per totes dues institucions es va donar també per acabat.

Així mateix, CaixaBank també va anunciar la signatura de la venda a Boursorama de la totalitat de la seva participació en Self Trade Bank, la joint venture que totes dues entitats mantenen a Espanya, i que representa el 49% del capital social. La contraprestació acordada va ser de 33 milions d'euros. Com a conseqüència d'aquesta transacció es dona per acabada la *joint venture*, així com els acords signats el juliol de 2008 per Boursorama i CaixaBank.

Les plusvàlues consolidades després d'impostos generades en totes dues transaccions pugen a 38 milions d'euros.

Emissió de 2.000 milions d'euros de cèdules hipotecàries (vegeu Nota 22 dels comptes anuals adjunts)

Emissió de 1.000 milions d'euros de cèdules hipotecàries el 12 de novembre de 2015. El cupó es va situar en un 0,625% i el cost de l'emissió va ser de 43 punts bàsics sobre el midswap.

Emissió de 1.000 milions d'euros de cèdules hipotecàries el 27 de març de 2015. El cupó es va situar en un 0,625% i el cost de l'emissió va ser de 15 punts bàsics sobre el midswap.

5.1.1. Descripció del grup consolidable

A l'efecte del que disposa la normativa comptable vigent, que segueix els criteris exposats en les Normes Internacionals d'Informació Financera adoptades per la Unió Europea (concretament la NIIF 10), existeix un grup consolidable quan una entitat dominant exerceix el control, directe o indirecte, respecte de la resta d'entitats (dependents).

Aquesta relació es materialitza fonamentalment quan l'entitat dominant, pel fet de tenir poder sobre la dependent, està exposada als rendiments variables procedents de la implicació en aquesta, o bé hi té dret, i a més disposa de la capacitat d'influir en aquests rendiments.

Les principals diferències relatives al perímetre i als mètodes de consolidació aplicats a l'efecte de l'elaboració de la informació del Grup CaixaBank que conté aquest informe, i a l'efecte de l'elaboració dels comptes anuals consolidats del Grup, es resumeixen a continuació:

1. Per a l'elaboració dels comptes anuals consolidats del Grup CaixaBank, totes les entitats dependents (sobre les quals la societat matriu té capacitat per exercir control) han estat consolidades pel mètode d'integració global. Al contrari, les entitats associades (sobre les quals la matriu exerceix una influència significativa) i les multigrup (direcció conjunta de la matriu amb altres accionistes) ho han fet pel mètode de la participació.
2. A l'efecte de solvència, les entitats filials dependents amb una activitat diferent de la d'entitat de crèdit o de la d'empresa d'inversió, tal com es defineix en la Directiva 2013/36/UE i en el Reglament (UE) 575/2013, tots dos de 26 de juny de 2013, es consoliden pel mètode de la participació. En el cas de les entitats multigrup que són entitats financeres,

es consoliden pel mètode d'integració proporcional, independentment del mètode que s'utilitzi en els comptes anuals.

En la taula següent es detalla el tractament aplicat a cadascuna de les entitats que constitueixen tots dos perímetres, a l'efecte de determinar la solvència i d'elaborar els seus comptes anuals consolidats.

Taula 11. Perímetre de consolidació del Grup CaixaBank a l'efecte de solvència i comptable

Denominació social	Descripció de l'activitat	% Participació		Tractament a l'efecte d'elaboració de comptes anuals consolidats		
		Directa	Total	Global	Proporcional	Participació
Entitats consolidables globalment a l'efecte de solvència						(1 / 1)
Arquitrabe Activos, SL	Tenidora d'actius immobiliaris	100,00	100,00	✓		
Barclays Factoring, SA, EFC	Factoring	100,00	100,00	✓		
Barclays Finance Agente de Banca, SA	Renting	99,98	99,98	✓		
BuildingCenter, SAU	Serveis Immobiliaris	100,00	100,00	✓		
Caixa Capital Biomed, SCR de Régimen Simplificado, SA	Societat de capital risc	90,91	90,91	✓		
Caixa Capital Fondos, SCR de Régimen Simplificado, SAU	Societat de capital risc	100,00	100,00	✓		
Caixa Capital Micro, SCR de Régimen Simplificado, SAU	Societat de capital risc	100,00	100,00	✓		
Caixa Capital TIC, SCR de Régimen Simplificado, SA	Societat de capital risc	80,65	80,65	✓		
Caixa Card 1 EFC, SAU	Financera	100,00	100,00	✓		
Caixa Corp, SA	Tinença d'accions	100,00	100,00	✓		
Caixa Emprendedor XXI, SA	Foment d'iniciatives empresarials i empenedores	0,00	100,00	✓		
Caixa Preference, SAU	Financera	100,00	100,00	✓		
Caixabank Asset Management, SGIIC, SAU	Gestora d'institucions d'inversió col·lectiva	100,00	100,00	✓		
CaixaBank Brasil Escritório de representação, LTDA	Intermediació monetària	100,00	100,00	✓		
Caixabank Consumer Finance, EFC, SA	Finançament al consum	100,00	100,00	✓		
Caixabank Electronic Money, EDE, SL	Entitat de pagament	0,00	80,00	✓		
CaixaRenting, SAU	Arrendament vehicles i maquinària	0,00	100,00	✓		
Caja Guadalajara Participaciones Preferentes, SA	Financera	100,00	100,00	✓		
Caja San Fernando Finance, SA	Financera	100,00	100,00	✓		
Cajasol Participaciones Preferentes, SAU	Financera	100,00	100,00	✓		
Corporación Hipotecaria Mutua, EFC, SA	Crèdit hipotecari	100,00	100,00	✓		
Credifimo - Unión de crédito para la financiación mobiliaria e inmobiliaria, EFC, SA	Crèdit hipotecari	100,00	100,00	✓		
El Monte Participaciones Preferentes, SA	Financera	100,00	100,00	✓		
e-la Caixa 1, SA	Gestió de canals electrònics	100,00	100,00	✓		
GDS-CUSA, SA	Serveis	100,00	100,00	✓		
GestiCaixa, SGFT, SA	Gestora de Fons de Titulització	91,00	100,00	✓		
HípoteCaixa 2, SL	Societat gestora de crèdits hipotecaris	100,00	100,00	✓		
Hiscan Patrimonio, SAU	Hòlding de participacions	100,00	100,00	✓		
Hodefi, SAS	Societat de cartera	0,00	100,00	✓		
Holret, SAU	Serveis Immobiliaris	100,00	100,00	✓		
Inversiones Valencia Capital, SA	Hòlding de participacions	100,00	100,00	✓		
MediCaixa, SA	Serveis financers	100,00	100,00	✓		
Negocio de Finanzas e Inversiones II, SL	Financera	100,00	100,00	✓		
Nuevo MicroBank, SAU	Finançament de microcrèdits	100,00	100,00	✓		
Recouvrements Dulud, SA	Financera	0,00	100,00	✓		
SegurCajasol, SL	Assessorament i activitats consultores	0,00	100,00	✓		
Sercapgu, SL	Hòlding de participacions	100,00	100,00	✓		
Servicio de Prevención Mancomunado del Grupo la Caixa, CB	Assessoria i prevenció de riscos laborals i desenvolupament de l'activitat preventiva	70,00	83,33	✓		
Silc Inmobles, SA	Explotació, gestió i administració d'immobles	0,00	100,00	✓		
Silk Aplicaciones, SL	Prestació de serveis informàtics	100,00	100,00	✓		
Suministros Urbanos y Mantenimientos, SA	Gestió d'obres, manteniment, logística i compres	100,00	100,00	✓		
Telefónica Consumer Finance, EFC, SA	Finançament al consum i a transaccions comercials	0,00	50,00	✓		
Tenedora de Vehículos, SA	Renting	0,00	65,00	✓		
Vipcartera, SL	Explotació de béns mobles i immobles	0,00	100,00	✓		

Informació amb rellevància prudencial

Denominació social	Descripció de l'activitat	% Participació		Tractament a l'efecte d'elaboració de comptes anuals consolidats		
		Directa	Total	Global	Proporcional	Participació
Entitats consolidables proporcionalment a l'efecte de solvència (1 / 1)						
Banco Europeo de Finanzas, SA	Activitats pròpies de la banca a l'engròs o banca d'inversió	39,52	39,52		✓	
Cartera Perseidas, SL	Societat de cartera	40,54	40,54		✓	

Denominació social	Descripció de l'activitat	% Participació		Tractament a l'efecte d'elaboració de comptes anuals consolidats		
		Directa	Total	Global	Proporcional	Participació
Entitats amb Participació en Entitats Financeres i en Asseguradores > 10% (1 / 1)						
Banco BPI, SA	Banca	44,10	44,10			✓
Brilliance Bea Auto Finance	Financera	0,00	22,50			✓
Inpsa, SGPS, SA	Societat de cartera	0,00	40,00			✓
Inversiones Alaris, SA	Hòlding de participacions	33,33	66,67			✓
Monty & Group, SL	Societat captadora de transferències	20,47	20,47			✓
SegurCaixa Adeslas, SA de Seguros Generales y Reaseguros	Assegurances	0,00	49,92			✓
Telefónica Factoring do Brasil, LTDA	Factoring	20,00	20,00			✓
Telefónica Factoring España, SA	Factoring	20,00	20,00			✓
Tenedora de Acciones de ITV de Levante, SL	Tinença de participacions	12,00	40,00			✓
The Bank of East Asia, LTD	Banca	17,24	17,24			✓
VidaCaixa Mediación, Sociedad de Agencia de Seguros Vinculada, SAU	Agència d'assegurances	0,00	100,00	✓		
VidaCaixa, SA de Seguros y Reaseguros Sociedad Unipersonal	Assegurances directes de vida, reassegurances i gestió de fons de pensions	100,00	100,00	✓		

Denominació social	Descripció de l'activitat	% Participació		Tractament a l'efecte d'elaboració de comptes anuals consolidats		
		Directa	Total	Global	Proporcional	Participació
Entitats no consolidables ni globalment ni proporcionalment a l'efecte de solvència (1 / 3)						
Acuigroup Mare Mar, SL	Aqüicultura	0,00	99,98	✓		
Aris Rosen, SAU	Serveis	100,00	100,00	✓		
Biodiesel Procesing, SL	Investigació, creació, desenvolupament i comercialització de projectes per a la fabricació de biocarburants. Producció i comercialització de biodièsel i tot tipus d'olis.	0,00	100,00	✓		
Bodega Sarría, SA	Elaboració i comercialització de vins	0,00	100,00	✓		
Cestainmob, SL	Explotació de béns mobles i immobles	0,00	100,00	✓		
Club Baloncesto Sevilla, SAD	Promoció i desenvolupament d'activitats esportives	99,99	99,99	✓		
Estugest, SA	Activitats de gestoria i serveis	100,00	100,00	✓		
Grupo Aluminios de Precisión, SL	Fosa	100,00	100,00	✓		
Grupo Riberebro Integral, SL	Transformació de vegetals	0,00	60,00	✓		
Guadalcorchos, SA	Indústria de la fusta i del suro; excepte mobles, cistelleria i esparteria	0,00	100,00	✓		
Guatazal, SL	Promoció immobiliària	0,00	100,00	✓		
Inversiones Corporativas Digitales, SL	Hòlding de participacions	0,00	100,00	✓		
Inversiones Inmobiliarias Oasis Resort, SL	Serveis	60,00	60,00	✓		
Inversiones Inmobiliarias Teguisse Resort, SL	Serveis	60,00	60,00	✓		
Inversiones Vitivinícolas, SL	Elaboració i comercialització de vins	0,00	100,00	✓		
Leucanto Inversiones	Compravenda de béns immobiliaris per compte propi	0,00	100,00	✓		
Mediburgos XXI, SAU	Promoció i serveis immobiliaris	100,00	100,00	✓		
PromoCaixa, SA	Comercialització de productes	99,99	100,00	✓		
Puerto Triana, SA	Promoció immobiliària especialitzada en centres comercials	100,00	100,00	✓		
Río Sevilla 98 Promociones Inmobiliarias, SL	Promoció immobiliària	0,00	51,01	✓		
Saldañuela Residencial, SL	Immobilieria	68,60	68,60	✓		
Servicaican, SA (L)	Promoció i serveis immobiliaris	100,00	100,00	✓		
Sociedad de Gestión Hotelera de Barcelona	Operacions amb béns immobles	0,00	100,00	✓		

Denominació social	Descripció de l'activitat	% Participació		Tractament a l'efecte d'elaboració de comptes anuals consolidats		
		Directa	Total	Global	Proporcional	Participació
Entitats no consolidables ni globalment ni proporcionalment a l'efecte de solvència						(2 / 3)
Abaco iniciativas inmobiliarias, SL	Adquisició, construcció i promoció immobiliària	0,00	40,00			✓
Acciona Solar, SA	Producció, distribució, comercialització i instal·lació d'energia	0,00	25,00			✓
Aceitunas de mesa, SL	Elaboració i comercialització d'olives de taula	0,00	30,00			✓
Ag Inmuebles	Promoció immobiliària	0,00	28,85			✓
Agua y gestión de servicios ambientales, SA	Gestió cicle integral de l'aigua	0,00	24,26			✓
Antilia Promociones Inmobiliarias, SA	Immobil·liària	0,00	50,00			✓
Ape Software Components, SL	Desenvolupament Business Intelligence	0,00	21,99			✓
Arena Comunicación audiovisual, SL	Arts escèniques. Activitats de producció cinematogràfica i de vídeo	0,00	50,00			✓
Asoma TV Multimedia, SL	Gestió i explotació de qualsevol mitjà de comunicació per a anunciant	0,00	25,12			✓
Best TV Labs	Projecte tecnològic per a la concessió de llicències	0,00	32,30			✓
Celeris, servicios financieros, SA	Serveis financers	26,99	26,99			✓
Centro de transportes aduana de Burgos, SA	Emmagatzematge, manipulació de mercaderies. Explotació de les autoritzacions duaneres referides a dipòsit franc	22,96	22,96			✓
Chival promociones inmobiliarias, SL	Promoció immobiliària	0,00	40,00			✓
Comercia Global Payments, Entidad de Pago, SL	Entitat de pagament	49,00	49,00			✓
Cubican Infema, SL	Promoció immobiliària	0,00	50,00			✓
Cubican XXI, SL	Promoció immobiliària	0,00	50,00			✓
Delta R-Tecnologías de decisión, SL	Construcció i desenvolupament de models	0,00	30,37			✓
Dermalumics, SL	Producció de sistemes de tomografia	0,00	31,82			✓
Desarrollos Albero, SA	Immobil·liària	0,00	50,00			✓
Drembul, SL	Promoció immobiliària	0,00	25,00			✓
EITWO International Investment, SL	Promoció immobiliària	0,00	33,33			✓
Ensanche Urbano, SA	Promoció immobiliària	0,00	49,30			✓
Erste Group Bank AG (C)	Banca	9,92	9,92			✓
Eurocei, Centro europeo de empresas e innovación, SA (L)	Creació, captació i desenvolupament de projectes empresarials	0,00	45,95			✓
Europea de desarrollos urbanos, SA	Promoció immobiliària	0,00	20,00			✓
Forest Chemical Group, SL	Química	0,00	3,90			✓
Genmedica Therapeutics, SL	Desenvolupament de fàrmacs	0,00	12,89			✓
Geotexan, SA	Fabricació, comercialització, transport, emmagatzematge, distribució, manipulació i venda de tot tipus de geotèxtils i geocompostos	0,00	20,00			✓
Gescap Urbana, SA	Promoció immobiliària	0,00	30,00			✓
Girona, SA	Captació, potabilització i distribució d'aigua	34,22	34,22			✓
Global Payments South America, Brasil – Serviços de Pagamentos, SA	Entitat de pagament	50,00	50,00			✓
Groupalia Venta Online, SL	Oferta d'oci	0,00	30,77			✓
Grupo Financiero Inbursa, SAB de CV (C)	Banca	9,01	9,01			✓
Grupo Luxonia, SL	Fabricació, muntatge, transformació i distribució d'aparells d'enllumenat	0,00	20,00			✓
Guadapelayo, SL	Promoció immobiliària	0,00	40,00			✓
Hispanergy del Cerrato (L)	Producció d'oli vegetal i biodièsel	0,00	33,12			✓
Icinetic TIC, SL	Serveis informàtics	0,00	11,67			✓
I-Neumáticos on line franquicias, SL	Venda de pneumàtics per internet	0,00	17,12			✓
Inmojasan, SA	Promoció immobiliària	0,00	35,00			✓
Integrated Microsystems for Quality of Life	Desenvolupament, producció i comercialització de kits per a la detecció de patògens i toxines	0,00	16,67			✓
Inversiones Patrimoniales La Marina, SL	Promoció immobiliària	0,00	25,00			✓

Denominació social	Descripció de l'activitat	% Participació		Tractament a l'efecte d'elaboració de comptes anuals consolidats		
		Directa	Total	Global	Proporcional	Participació
Entitats no consolidables ni globalment ni proporcionalment a l'efecte de solvència						(3 / 3)
Ircio inversiones, SL	Promoció d'edificacions industrials	35,00	35,00			✓
IT Now, SA	Serveis informàtics	49,00	49,00			✓
Justinmid, SL	Desenvolupament de sistemes informàtics	0,00	16,98			✓
Kider, SA (L)	Producció, disseny, comercialització i muntatge de productes destinats a cobrir les necessitats funcionals de tot tipus de botigues	0,00	48,45			✓
Laboratoris Sanifit, SL	Descobriments i desenvolupament de compostos nous que regulin els processos de calcificació que tenen lloc a l'organisme	0,00	14,58			✓
Lexdir Global, SL	Consultoria	0,00	23,49			✓
Medlumics, SL Newco	Producció de sistemes de tomografia	0,00	31,82			✓
Mimoryx Therapeutics, SL	Desenvolupament tractament malalties	0,00	1,92			✓
Mondragón Navarra, SPE, SA	Tenidora de cartera	0,00	25,00			✓
Montealcobendas, SL	Immobil·liària	0,00	50,00			✓
Motive Televisión, SL	Importació, exportació i comercialització de productes electrònics i informàtics	0,00	32,30			✓
Muchavista Sur Inversiones, SL	Promoció immobiliària	0,00	33,33			✓
Nlife Therapeutics, SL	Desenvolupament d'agents terapèutics	0,00	37,13			✓
Nucli, SA	Immobil·liària	0,00	49,51			✓
Numzaan, SL	Immobil·liària	0,00	21,47			✓
Omnia molecular	Descobriments i desenvolupament de nous compostos	0,00	30,42			✓
Palacio de la Merced, SA	Explotació industrial hostalera	0,00	47,00			✓
Parque científico tecnológico de Córdoba, SL	Explotació i gestió parc científic	15,49	35,49			✓
Parque Industrial el Pla, SL	Promoció immobiliària	0,00	25,00			✓
Peñíscola Green, SA	Promoció immobiliària	0,00	33,33			✓
Picanya Sud, SL	Promoció immobiliària	0,00	20,00			✓
Pórtic Barcelona, SA	Plataforma Logística Port de Barcelona	0,00	15,97			✓
Promociones al desarrollo Bumari, SL	Tinença de participacions	48,00	48,00			✓
Promociones Guadavila, SL	Promoció immobiliària	0,00	30,00			✓
Promociones Navarra Madrid, SA	Promoció immobiliària	0,00	47,50			✓
Promotora Damas Ocho (L)	Promoció immobiliària	0,00	40,00			✓
Proretina Therapeutics, SL	Desenvolupament de fàrmacs	0,00	21,05			✓
ProteoDesign SL	Biotecnologia mèdica	0,00	3,71			✓
Repsol, SA (C)	Explotació del mercat d'hidrocarburs	12,14	12,14			✓
Sagetis Biotech, SL	Desenvolupament de fàrmacs	0,00	28,27			✓
Sanifit Merdtech, SL	Desenvolupament d'implants i altres productes sanitaris	0,00	35,40			✓
Servihabitat Servicios Inmobiliarios, SL	Serveis immobiliaris	49,00	49,00			✓
Smart Solutions Technologies	Producció i comercialització de solucions biomètriques	0,00	6,18			✓
Societat Catalana per a la Mobilitat, SA	Implantació de noves tecnologies en el transport	25,00	25,00			✓
Sofiland, SA	Promoció immobiliària	0,00	35,00			✓
Terminal polivalente portuaria Sagunto, SA	Desenvolupament de dues concessions	0,00	25,00			✓
Vanios Consulting, SL	Tecnologia informàtica i comunicacions	0,00	29,92			✓
Vía 10, Sociedad mixta de viviendas de alquiler, SL	Immobil·liària	0,00	49,00			✓
Vivienda protegida y suelo de Andalucía, SA	Promoció immobiliària	0,00	50,00			✓
Yaap Digital Services, SL (antes Ecosistema Virtual)	Financera	0,00	33,33			✓

5.1.2. Conciliació balanç públic i balanç reservat

Tal com preveu l'annex I del Reglament d'execució (UE) 1423/2013 de la Comissió, la taula següent mostra el balanç reservat o prudencial que s'utilitza per calcular els recursos propis computables i els requeriments mínims de capital, i es compara amb la informació comptable que es publica en els estats financers.

Taula 12. Conciliació balanç públic i reservat
Grup CaixaBank
BALANÇOS DE SITUACIÓ
 a 31 de desembre de 2015
Imports en milions d'euros

Actiu	Perímetre Públic	Entitats grup incorp. mètode participació (1)	Entitats multigrup incorp. mètode proporcional (2)	Ajustos i reclasific. de consolidació (3)	Perímetre Reservat
Caixa i dipòsits en bancs centrals	5.772	0	0	0	5.772
Cartera de negociació	13.532	-220	0	220	17.476
Valors representatius de deute	3.255	0	0	0	3.255
Instruments de capital	470	-220	0	220	251
Derivats de negociació	9.806	0	0	0	13.970
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	1.566	-1.566	0	1.566	0
Valors representatius de deute	969	-969	0	969	0
Instruments de capital	597	-597	0	597	0
Actius financers disponibles per a la venda	62.997	-42.345	0	42.345	20.652
Valors representatius de deute	59.618	-42.342	0	42.342	17.276
Instruments de capital	3.379	-4	0	4	3.376
Inversions creditícies	211.317	-361	23	338	222.878
Dipòsits en entitats de crèdit	7.493	-105	23	82	7.411
Crèdit a la clientela	202.896	-256	0	256	214.539
Valors representatius de deute	928	0	0	0	928
Cartera d'inversions a venciment	3.820	0	3	-3	3.823
Ajustos a actius financers per macrocobertures	3	0	0	0	3
Derivats de cobertura	3.917	0	0	0	3.917
Actius no corrents en venda	7.961	-94	0	94	8.951
Participacions	9.674	2.189	-32	-2.157	11.830
Entitats associades	8.531	0	0	0	8.531
<i>del que: Fons de Comerç (net de fons de correcció)</i>	<i>918</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>918</i>
Entitats multigrup	1.143	-1.017	-32	1.049	93
<i>del que: Fons de Comerç</i>	<i>301</i>	<i>-246</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>55</i>
Entitats del Grup	0	3.206	0	-3.206	3.206
<i>del que: Fons de Comerç</i>	<i>0</i>	<i>973</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>973</i>
Contractes d'assegurances vinculats a pensions	0	0	0	0	1.913
Actius per reassurances	391	-391	0	391	0
Actiu material	6.293	-244	0	244	6.049
Immobilitzat Material	3.040	-35	0	35	3.005
Inversions immobiliàries	3.253	-210	0	210	3.044
Actiu intangible	3.672	-712	0	712	2.959
Fons de comerç	3.051	-584	0	584	2.467
Altres actius intangibles	621	-128	0	128	492
Actius fiscals	11.123	-359	0	359	10.904
Corrents	1.030	-4	0	4	1.029
Diferits	10.093	-355	0	355	9.875
Resta d'actius	2.217	-163	0	163	1.175
Existències	1.135	-15	0	15	36
Resta	1.082	-149	0	149	1.138
Total Actiu	344.255	-44.268	-6	44.274	318.302

(1) Entitats del grup no consolidables per activitat, principalment VidaCaixa. S'elimina la seva contribució del balanç públic i s'incorpora el seu cost com participació

(2) Principalment entitats financeres multigrup que es consoliden pel mètode de la participació en el balanç públic i per integració proporcional en el balanç reservat

(3) Principalment operativa amb VidaCaixa i altres societats del grup econòmic no consolidable, que no s'eliminen en la consolidació en perímetre reservat

Imports en milions d'euros

Passiu	Perímetre Públic	Entitats grup incorp. mètode participació (1)	Entitats multigrup incorp. mètode proporcional (2)	Ajustos i reclasific. de consolidació (3)	Perímetre Reservat
Cartera de negociació	12.200	0	0	0	16.364
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	2.075	-2.075	0	2.075	0
Passius financers a cost amortitzat	253.499	-944	-11	955	266.551
Dipòsits de bancs centrals	23.753	0	0	0	23.753
Dipòsits d'entitats de crèdit	10.509	-47	0	47	10.451
Dipòsits de la clientela	184.032	-753	-11	764	196.887
Dèbits representats per valors negociables	28.070	0	0	0	28.460
Passius subordinats	4.345	0	0	0	4.345
Altres passius financers	2.790	-144	0	144	2.655
Ajustos a passius financers per macrocobertures	2.213	0	0	0	2.213
Derivats de cobertura	756	0	0	0	756
Passius associats amb actius no corrents en venda	79	-79	0	79	0
Passius per contractes d'assegurança	40.575	-40.575	0	40.575	0
Provisions	4.598	-17	4	13	4.606
Fons per a pensions i obligacions similars	2.859	0	0	0	2.859
Provisions per a impostos i altres contingències legals	514	0	0	0	514
Provisions per a riscos i compromisos contingents	381	0	0	0	381
Altres provisions	843	-17	4	13	852
Passius fiscals	1.556	-489	0	489	1.194
Corrents	0	-128	0	128	0
Diferits	1.556	-361	0	361	1.194
Resta de passius	1.500	-71	0	71	1.430
Total Passiu	319.051	-44.251	-6	44.257	293.114

Patrimoni net	Perímetre Públic	Entitats grup incorp. mètode participació (1)	Entitats multigrup incorp. mètode proporcional (2)	Ajustos i reclasific. de consolidació (3)	Perímetre Reservat
Fons propis	23.689	0	0	0	23.689
Ajustos per valoració	1.480	0	0	0	1.480
Interessos minoritaris	36	-17	0	17	19
Total Patrimoni net	25.205	-17	0	17	25.188

Total Passiu i Patrimoni net	344.255	-44.268	-6	44.274	318.302
-------------------------------------	----------------	----------------	-----------	---------------	----------------

(1) Entitats del grup no consolidables per activitat, principalment VidaCaixa. S'elimina la seva contribució del balanç públic i s'incorpora el seu cost com participació

(2) Principalment entitats financeres multigrup que es consoliden pel mètode de la participació en el balanç públic i per integració proporcional en el balanç reservat

(3) Principalment operativa amb VidaCaixa i altres societats del grup econòmic no consolidable, que no s'eliminen en la consolidació en perímetre reservat

5.1.3. Altra informació de caràcter general

A 31 de desembre de 2015, CaixaBank, tant en el pla individual com consolidat, compleix de sobres els requisits mínims de recursos propis.

D'altra banda, la resta d'entitats de crèdit del grup consolidable (filials bancàries o establiments financers de crèdit) (CaixaBank Consumer Finance, EFC, SA, Corporación Hipotecaria Mutual, EFC, SA, CaixaCard, EFC, SA, Nuevo MicroBank, SA i Credifimo, EFC, SA) estan exemptes en el pla individual de complir els requisits mínims de recursos propis.

Així mateix, totes les entitats dependents, no incloses en el grup consolidable, i subjectes a requeriments de recursos propis mínims en el pla individual (per exemple, VidaCaixa), compleixen els requeriments de recursos propis establerts per les diferents normatives que els són aplicables.

5.2. Polítiques i objectius de la gestió de riscos

5.2.1. Objectius, cultura corporativa i organització en la gestió de riscos

1.2.3.5 Objectius en la gestió de riscos

En aquest capítol es descriuen els principis bàsics dins la gestió del risc en el Grup CaixaBank.

La gestió adequada del risc és essencial per al negoci de qualsevol entitat de crèdit i, en especial, per a les que, com CaixaBank, duen a terme la seva activitat principalment en el segment detallista i defineixen la confiança dels seus clients i dels seus accionistes com un valor fonamental.

El control dels riscos està plenament integrat en la gestió i l'Entitat està implicada en la posada en pràctica. L'Alta Direcció participa directament en aquesta tasca, en el manteniment del marc de control intern, que l'Entitat assegura en una execució prudent, i en processos continus de gestió i planificació del capital i de la liquiditat, que garanteixen l'adequació al perfil i apetit al risc de l'Entitat. El Sistema de Gestió de Riscos funciona de manera integral, i consolida així aquesta gestió a nivell corporatiu. D'aquesta manera, es configura un perfil de risc afí amb els objectius estratègics del Grup.

El Sistema de Gestió de Riscos està format pels elements següents:

- La cultura de riscos, que, entre d'altres, s'articula a través dels principis generals de gestió del risc, la formació a empleats i la participació de la Direcció General de Riscos en altres processos de Recursos Humans relacionats amb àrees de negoci.
- L'estructura de govern i l'organització.
- Mapa de riscos corporatius.
- El Marc d'Apetit al Risc, aprovat pel Consell d'Administració el 2014.
- El marc de control intern.

1.2.3.6 Cultura de riscos: principis generals de gestió de riscos

El Consell d'Administració del Grup CaixaBank és l'òrgan màxim que determina la política de risc del Grup. Es resumeixen a continuació els principis generals de gestió del risc,²⁰ aprovats pel Consell d'Administració:

- El risc és inherent a l'activitat del Grup.
- El Consell d'Administració té l'última responsabilitat en la gestió del risc, funció en què està implicada la Direcció.
- El perfil de risc objectiu del Grup és mitjà-baix.
- Tota l'organització ha d'estar i està implicada a adequar el risc assumit al perfil desitjat.
- La gestió del risc comprèn el cicle complet de les operacions: des de l'anàlisi prèvia a la concessió, el seguiment de la solvència del client de la contrapartida i la rendibilitat, fins al reemborsament o la recuperació dels actius deteriorats.
- La funció de riscos és independent de les unitats de negoci i operatives.
- Les decisions de negoci són conjuntes entre un mínim de dos empleats, amb línies dependències organitzatives diferents.
- La integració en els sistemes del quadre de facultats facilita la descentralització de les decisions, per adoptar-les tan a prop del client com es pugui i assegurar a la vegada l'autorització dels riscos per nivell adequat.
- La concessió es basa en la capacitat de devolució del titular i té en compte l'obtenció d'una rendibilitat adequada.
- Els criteris i les eines utilitzats són homogenis en tota l'organització.
- El mesurament i anàlisi dels riscos s'efectua amb eines i mètodes avançats, d'acord amb les millors pràctiques del sector. Totes les actuacions en l'àmbit del mesurament, seguiment i gestió del risc es duen a terme d'acord amb la recomanació del Comitè de Supervisió Bancària de Basilea i la normativa establerta en les directives europees i la legislació espanyola vigent.
- Dotació de recursos adequats: els recursos humans i tècnics assignats a la funció de gestió del risc són suficients en nombre i qualitat per complir els seus objectius.

²⁰ Per ampliar informació, vegeu la Nota 3 de la Memòria dels comptes anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

Formació

Durant el 2015 cal destacar que, amb l'objectiu que els directors d'oficines, gestors de banca premier i assessors de banca privada del Grup ofereixin el millor servei als clients i consolidin la seva confiança, més de 5.000 directors i gestors de banca premier han obtingut el diploma d'Assessorament Financer de la UPF School of Management (de la Universitat Pompeu Fabra) i gairebé els mateixos han obtingut el Certificate in Wealth Management del Chartered Institute for Securities & Investment (CISI), titulació reconeguda entre les entitats financeres (com ara HSBC, BNP Paribas, Credit Suisse, Banc Nacional d'Abu Dhabi, Citi Bank, UBS, Barclays o Deutsche Bank) com a referent no solament de coneixements en assessorament financer, sinó també en codis de conducta i ètica necessaris per a l'excel·lència en l'atenció al client. D'aquesta manera el Grup es converteix en la primera entitat financera espanyola que certifica la formació dels seus empleats amb un diploma de postgrau universitari en Assessorament Financer i amb un certificat internacional de gran prestigi en el sector financer.

En l'àmbit específic de l'activitat de Riscos, la Direcció General de Riscos i la Direcció General de Recursos Humans defineixen els continguts de formació, tant en les funcions de suport al Consell d'Administració / Alta Direcció, amb continguts específics que facilitin la presa de decisions a alt nivell, com en la resta de les funcions de l'organització, especialment pel que fa a professionals de la xarxa d'oficines. Tot això es fa amb l'objectiu de facilitar la translació a tota l'organització del Marc d'Apetit al Risc, la descentralització de la presa de decisions, l'actualització de competències en l'anàlisi de riscos i l'optimització de la qualitat del risc.

L'Entitat està estructurant la seva oferta formativa a través de l'Escola de Riscos. D'aquesta manera, la formació es planteja com una eina estratègica orientada a donar suport a les àrees de negoci i alhora com el canal de transmissió de la cultura i les polítiques de riscos de la companyia, que ofereix formació, informació i eines per a tots els professionals de l'Entitat. La proposta s'articula com un itinerari formatiu d'especialització en la gestió de riscos que estarà vinculat a la carrera professional de qualsevol empleat de l'Entitat, incloent-hi des de Banca Retail fins a especialistes de qualsevol àmbit. Es busca que el personal de l'Entitat tingui un coneixement adequat del següent:

- el sistema financer i els diferents riscos de l'entorn econòmic i del negoci bancari;
- l'organització i el funcionament de la Gestió de Riscos en el Grup;
- els processos i les eines associats a operacions creditícies tant en l'admissió i el seguiment com, eventualment, en les fases de renegociació i recobriment;
- els productes de crèdit i del risc inherent a cadascun, així com de la legislació relativa als contractes de crèdit.

El setembre de 2015, l'Escola de Riscos va llançar la primera promoció del Certificat d'Anàlisi de Risc (destinat a 1.132 gestors comercials, amb un total 46.200 hores) i la primera promoció del Diploma de Postgrau d'Anàlisi de Risc – Especialitat Retail (destinat a 760 directors i subdirectors d'oficina, que totalitzen 37.900 hores de formació). És previst que els pròxims anys, amb dues convocatòries per any, tots els empleats que facin aquestes funcions passin per aquesta Escola. A més, durant el 2015 s'han dut a terme més de 992 hores de formació en matèria de riscos distribuïdes en diferents programes de formació que s'han ofert a empleats de les diferents àrees de riscos del Grup. Hi destaquen els següents:

- Formació en desenvolupament d'habilitats personals i professionals:
 - Comunicar: Curs presencial per millorar la comunicació entre els analistes de risc (ubicats en els Centres d'Admissió de Riscos, CAR) i la xarxa d'oficines.
 - Parlar en públic: Curs presencial per millorar les presentacions en públic destinat a responsables d'equips en Serveis Centrals i Directors d'Admissió de Risc (DAR) dels CAR.
- Formació en coneixements específics:
 - Formació sobre el Marc d'Apetit al Risc (MAR): destinat a analistes de riscos i departaments especialitzats l'activitat dels qual pugui tenir un impacte més gran en el compliment del MAR (p. ex. Desenvolupament Corporatiu), per introduir-los tant als propòsits, declaracions qualitatives i quantitatives de MAR com a les possibles modificacions en el seu dia a dia derivades d'aquest Marc.
 - Banca Privada: destinat a analistes de riscos, per conèixer amb més profunditat el segment de Banca Privada, els seus productes, eines comercials i respostes específiques (assessorament patrimonial) existents.
 - Formació en finances: destinat a analistes de riscos, per aprofundir en els diagnòstics sobre l'estat economicofinancer de les empreses, sobre la seva planificació financera i

estats de tresoreria resultants i esquemes d'anàlisi específics per a empreses de diversos segments.

- Nous analistes de risc: curs destinat a aquest col·lectiu per introduir-los en els criteris i les polítiques de gestió del risc, les eines de què disposen per exercir la seva funció, els principals productes de finançament existents en l'Entitat i els aspectes jurídics relacionats amb el risc. Aquest curs el fan, entre altres, una selecció d'empleats de Gestió Global de Riscos en Serveis Centrals, a fi de complementar la seva visió tècnica i conceptual amb situacions aplicades de les polítiques de risc, particularitats dels productes i reforçar les capacitats en altres riscos que no són de la seva responsabilitat directa (p. ex. mercat). Durant aquest any i el següent s'oferirà aquest curs a tots els empleats que s'han integrat fa poc als centres d'admissió de riscos de les diferents direccions territorials.

1.2.3.7 Estructura organitzativa de la funció de riscos

El Consell d'Administració de CaixaBank és l'òrgan de representació de l'Entitat i, al marge de les matèries competència de la Junta General, és el màxim òrgan de decisió de CaixaBank. El Consell d'Administració ha creat diverses comissions, a les quals ha encarregat diferents funcions, d'acord amb la normativa vigent. Concretament, al setembre de 2014 va ser creada la Comissió de Riscos, encarregada del seguiment recurrent de la gestió de riscos.

La funció de riscos a CaixaBank es fa a través d'una Direcció General, responsable dels riscos financers, i independent de les àrees de negoci, tant des del punt de vista jeràrquic com funcional.

1. El Consell d'Administració de CaixaBank²¹

És l'òrgan de representació de l'Entitat i, al marge de les matèries reservades a la Junta General, és el màxim òrgan de decisió de CaixaBank.

Corresponen al Consell, entre d'altres, les funcions d'aprovar l'estratègia de la Societat, l'organització per a la seva posada en pràctica i la supervisió i control de la direcció de la Societat amb la intenció d'assegurar que aquella compleix els objectius marcats i respecta l'objecte i l'interès social.

²¹ Per a més informació, vegeu el Reglament del Consell d'Administració de CaixaBank, SA, de març de 2015, publicat al web.

De manera especial, s'ha d'assenyalar que correspon al Consell d'Administració l'aprovació de la política general de control i gestió dels riscos, així com el seguiment periòdic dels sistemes interns d'informació i control.

Així mateix, el Consell ha fixat les seves pròpies funcions en matèria de risc, i s'ha reservat una sèrie de matèries per a la seva decisió pròpia. La taula següent mostra les matèries pròpies de decisió del Consell relacionades amb la gestió del risc, així com les seves principals funcions:

Taula 13. Consell d'Administració: matèries pròpies de decisió relacionades amb la gestió del risc, així com principals funcions.

Matèries de decisió pròpies del Consell d'Administració relacionades amb la gestió del risc	Funciones a nivel general
<ul style="list-style-type: none"> • Adopció i seguiment dels mètodes per mesurar els riscos i calcular el requeriments regulatoris de capital que comporten • Organització al màxim de les funcions de control • Establiment de límits globals de risc • Dictamen de les polítiques generals d'actuació de l'Entitat en matèria de riscos i coneixement de la seva evolució. • Definició, actualització i supervisió del compliment del Marc d'Apetit al Risc 	<ul style="list-style-type: none"> • Definir els principis generals de gestió del risc i del marc d'apetit al risc • Establir la distribució de funcions al si de l'organització i els criteris per a la prevenció de conflictes d'interès. • Aprovar i revisar periòdicament les estratègies i polítiques d'exercici, gestió, control i reducció dels riscos. • Aprovar les estratègies i procediments generals de control intern • Conèixer els resultats de la funció de gestió i control dels riscos i de la situació de control intern, pel que fa a: risc de crèdit i contrapartida, risc de mercat, risc de liquiditat, risc estructural de tipus d'interès, risc operacional i risc associat a la cartera de participades.

Segons el que estableix l'article 31.4 del Reglament del Consell, els consellers de CaixaBank hauran d'observar les limitacions pel que fa a la pertinença a consells d'administració que estableixi la normativa vigent d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats de crèdit. Actualment, la normativa estableix certa casuística que depèn de la naturalesa del càrrec que exerceixi i la seva combinació amb els altres càrrecs de Conseller que ocupi.²²

²² Per a més informació sobre els càrrecs d'administrador exercits pels consellers de CaixaBank en altres entitats, *curriculum vitae* de cada membre del Consell d'Administració disponible al web corporatiu de CaixaBank – www.caixabank.com/informacioncorporativa/consejoadministracion_es.html–, així com el declarat en l'Informe Anual de Govern Corporatiu 2015 de CaixaBank sobre càrrecs exercits en altres societats cotitzades i societats de l'accionista significatiu o del seu Grup (apartats C.1.12 i C.1.17, respectivament).

D'acord amb el que estableixen l'article 529 *decies*, del Reial decret legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de societats de capital, i els articles 5 i del 17 al 20 del Reglament del Consell d'Administració, les propostes de nomenament o reelecció de consellers que el Consell d'Administració sotmeti a la consideració de la Junta General i els acords de nomenament que adopti el mateix Consell en virtut de les facultats de cooptació que té legalment atribuïdes han d'estar precedides de la corresponent proposta de la Comissió de Nomenaments, quan es tracti de consellers independents i d'un informe en el cas de la resta de consellers. Les propostes de nomenaments o de reelecció de Consellers hauran d'anar acompanyades d'un informe justificatiu del Consell d'Administració en el qual es valorin la competència, l'experiència i els mèrits del candidat proposat.

Així mateix, el Consell d'Administració, en l'exercici de les seves facultats de proposta a la Junta General i de cooptació per a la cobertura de vacants, vetllarà perquè, en la composició d'aquest òrgan, els Consellers externs o no executius representin majoria sobre els Consellers executius i que aquests siguin el mínim necessari.

També procurarà que dins el grup majoritari dels Consellers no executius, s'integrin els titulars o els representants dels titulars de participacions significatives estables en el capital de la Societat o els accionistes que hagin estat proposats com a Consellers encara que la seva participació accionarial no sigui una participació significativa (Consellers dominicals) i professionals de reconegut prestigi que puguin exercir les funcions sense que estiguin condicionats per relacions amb la Societat o el Grup, els directius o els accionistes significatius (Consellers independents).

Per a la qualificació dels Consellers s'utilitzen les definicions establertes en la normativa aplicable i que estan recollides en l'article 18 del Reglament del Consell d'Administració.

Així mateix, vetllarà perquè, dins dels Consellers externs, la relació entre dominicals i independents reflecteixi la proporció que hi ha entre el capital de la Societat representat per dominicals i la resta del capital i que els Consellers independents representin, almenys, un terç total de Consellers.

Els Consellers exerciran el càrrec durant el termini previst pels Estatuts mentre la Junta General no n'acordi la separació ni renunciïn al càrrec, i podran ser reelegits, una o diverses vegades per períodes de la mateixa durada. No obstant això, els Consellers independents no es poden mantenir com a tals durant un període continuat superior a 12 anys.

Els designats per cooptació exerciran el càrrec fins a la data de la següent reunió de la Junta General o fins que transcorri el terme legal per a la celebració de la Junta que hagi de resoldre sobre l'aprovació dels comptes de l'exercici anterior, però si la vacant es produeix una vegada convocada la Junta General i abans de la celebració, el nomenament del Conseller per cooptació pel Consell per cobrir aquesta vacant tindrà efectes fins a la celebració de la Junta General següent.

Tal com s'indica en l'article 529 *nonies*, del Reial decret legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, i en l'article 15.7 del Reglament del Consell, almenys un cop l'any, el Consell en ple avaluarà la qualitat i l'eficiència del seu funcionament, l'exercici de les seves funcions per part del President del Consell i del primer executiu de la Societat, i el funcionament de les comissions, i proposarà, sobre la base del resultat, un pla d'acció que corregeixi les deficiències detectades.

El 19 de novembre de 2015, el Consell d'Administració va aprovar la Política de Selecció de Consellers de CaixaBank, SA (la «Política», d'ara endavant), que forma part del sistema de govern corporatiu de la Societat, i que recull els principals aspectes i compromisos de la Societat i el seu Grup en matèria de nomenament i selecció de consellers.

La «Política» té per objecte establir els criteris que el Consell d'Administració de CaixaBank tindrà en compte en els processos de selecció relatius al nomenament o la reelecció dels membres del Consell d'Administració de CaixaBank, tot això de conformitat amb la normativa aplicable i les millors pràctiques de govern corporatiu.

En els processos de selecció dels membres del Consell d'Administració els òrgans responsables hauran de tenir present en tot moment el principi de diversitat de coneixements, gènere i experiències. Addicionalment, en els processos de selecció de consellers es respectarà el principi de no-discriminació i igualtat de tracte, vetllant perquè, pel que fa als candidats proposats per al nomenament o reelecció com a membres del Consell d'Administració, es faciliti la selecció de candidats del sexe menys representat i s'eviti qualsevol classe de discriminació pel que fa al cas.

Els acords adoptats en el marc de la «Política» respectaran en tot moment la legislació vigent, el sistema i les normes de govern corporatiu de CaixaBank, així com les recomanacions i els principis de bon govern assumits per aquesta.

Els membres del Consell d'Administració hauran de reunir les competències, els coneixements i l'experiència necessaris per a l'exercici del càrrec, tenint en compte les necessitats al si del Consell d'Administració i la composició d'aquest en el seu conjunt. En particular, la composició del Consell d'Administració en el seu conjunt haurà de reunir els coneixements, competències i experiència suficients en el govern d'entitats de crèdit per comprendre adequadament les activitats de la Societat, inclosos els seus principals riscos, així com assegurar la capacitat efectiva del Consell d'Administració per prendre decisions de forma independent i autònoma en interès de la Societat.

La Comissió de Nomenaments de la Societat, en compliment del que disposa l'apartat 7 de la "Política", va verificar el compliment d'aquesta "Política" en els acords adoptats referents als nomenaments de consellers, tant pel que fa a acords posteriors a l'aprovació de la "Política" com als acords anteriors a aquesta aprovació, que també s'han ajustat als principis i directrius plasmats posteriorment en aquesta, i va deixar constància que el percentatge del sexe menys representat se situaria en el 26,3% després del nomenament executat el febrer de 2016. I que aquest percentatge podria augmentar al 27,7% si finalment s'amortitzava la plaça de conseller vacant, la qual cosa s'ha proposat a la Junta General Ordinària d'Accionistes 2016, i que fa que la Societat s'aproximi a l'objectiu de 30% de representació femenina en el Consell d'Administració.

En línia amb el que s'ha dit, i respectant el que, si escau, s'estableixi en la Política de Govern Corporatiu de la Societat, els candidats hauran de (i) ser persones de reconeguda honorabilitat comercial i professional; (ii) tenir els coneixements i l'experiència adequats per exercir el càrrec, i (iii) estar en disposició d'exercir un bon govern de CaixaBank.

El procediment de selecció dels membres del Consell que s'estableix en la «Política» es complementarà, en els aspectes que hi siguin aplicables, amb el que preveu el Protocol de Procediments de Selecció i Avaluació de la Idoneïtat de Càrrecs (el «Protocol d'Idoneïtat», d'ara endavant) o norma interna equivalent existent en cada moment.

En el Protocol d'Idoneïtat s'estableixen les unitats i els procediments interns de la Societat per dur a terme la selecció i l'avaluació contínua dels membres del seu Consell d'Administració, els directors generals i assimilats, els responsables de les funcions de control intern i altres llocs clau de CaixaBank, tal com es defineixen en la legislació aplicable. D'acord amb el «Protocol d'Idoneïtat», és al Ple del Consell d'Administració a qui correspon avaluar la idoneïtat per a

l'exercici del càrrec de conseller, que ho fa partint de la proposta d'informe que elabora la Comissió de Nomenaments.

A més del procediment previst per a l'avaluació prèvia al nomenament com a conseller, el Protocol d'Idoneïtat també estableix els procediments per a una avaluació continuada del conseller i per a una avaluació per circumstàncies sobrevingudes que puguin afectar la seva idoneïtat per a l'exercici del càrrec.

Els Consellers han de cessar en el càrrec quan hagi transcorregut el període per al qual van ser nomenats, quan ho decideixi la Junta General en ús de les atribucions que té conferides legalment o estatutàriament i quan hi renunciïn.

Els consellers hauran de posar el seu càrrec a disposició del Consell d'Administració en els supòsits enumerats en l'apartat C.1.21 de l'Informe Anual de Govern Corporatiu 2015 i formalitzar, si aquest ho considera convenient, la corresponent dimissió.

Si un Conseller cessa en el seu càrrec abans del terme del mandat ha d'explicar-ne les raons en una carta que haurà de remetre a tots els membres del Consell d'Administració.

Cal ressaltar que CaixaBank es va adherir l'any 2012 al "Xàrter de la Diversitat". Un codi que signen amb caràcter voluntari les empreses i institucions per fomentar el seu compromís envers els principis fonamentals d'igualtat, el comportament respectuós al dret d'inclusió de totes les persones a l'entorn laboral i social, el reconeixement dels beneficis que brinda la diversitat cultural, demogràfica i social en les organitzacions, la implementació de polítiques concretes per afavorir un entorn laboral lliure de prejudicis en matèria d'ocupació, formació i promoció i el foment de programes de no-discriminació envers grups desfavorits.

D'altra banda, fins al 25 de setembre de 2014 hi havia tres comissions del Consell d'Administració: Comissió de Nomenaments i Retribucions, Comissió d'Auditoria i Control i Comissió Executiva. A partir d'aquesta data i per acomplir el que disposa la Llei 10/2014, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats de crèdit, el Consell d'Administració de CaixaBank va acordar la transformació de la fins llavors Comissió de Nomenaments i Retribucions en Comissió de Nomenaments, la creació de la Comissió de Retribucions, la creació de la Comissió de Riscos i la modificació del Reglament del Consell per tal de recollir en seu de normativa interna el que

disposa la nova llei i establir les funcions de les noves comissions del Consell. D'aquesta manera queda fixat en 5 el nombre de comissions del Consell, a saber: Comissió de Nomenaments, Comissió de Retribucions, Comissió de Riscos, Comissió d'Auditoria i Control i Comissió Executiva. Durant l'exercici 2015, les Comissions es van reunir diverses vegades. La Comissió de Nomenaments 14 vegades; la de Retribucions, 9; la d'Auditoria i Control, 12; l'Executiva, 22, i la de Riscos, 14 vegades.

2. Comissió de Riscos

El Consell d'Administració ha acordat la creació de diverses comissions. Concretament, el setembre de 2014 es va crear la Comissió de Riscos, encarregada del seguiment recurrent de la gestió de riscos.

Aquesta Comissió de Riscos ret comptes al Consell d'Administració dels acords presos en cada sessió. Així mateix, en les sessions del Consell d'Administració el President de la Comissió informa, a petició del President del Consell, de l'activitat de la Comissió, així com dels treballs efectuats i l'opinió de la Comissió respecte de temes que hagin estat prèviament tractats i que hagi de resoldre el Consell.

Per tal de reforçar les relacions de l'Àrea de Riscos amb els òrgans de govern, el Comitè Global de Riscos reporta directament a la Comissió de Riscos, de la qual depèn. De conformitat amb el Reglament del Consell d'Administració, la Comissió de Riscos ha d'estar està composta exclusivament per Consellers no executius i que posseeixin els oportuns coneixements, capacitat i experiència per entendre plenament i controlar l'estratègia de risc i la propensió al risc de l'Entitat, en el nombre que determina el Consell d'Administració, amb un mínim de tres (3) i un màxim de sis (6). Almenys un terç d'aquests membres han de ser Consellers independents. La Comissió designa entre els seus membres el President, que ha de ser Conseller independent, i pot designar un Secretari. A falta d'aquesta última designació actuarà com a Secretari el del Consell, i, si no, un dels Vicesecretaris.

Actualment la Comissió de Riscos està composta per 5 membres, i la majoria d'ells (3 membres) són Consellers independents. El President és un Conseller independent.

La Comissió de Riscos es reunirà amb la freqüència que calgui per al compliment de les seves funcions i serà convocada pel President, a iniciativa pròpia o a requeriment del President del Consell d'Administració o de dos membres de la mateixa Comissió.

Com a principals funcions es troben, i d'acord amb l'article 13 del Reglament del Consell d'Administració:

- Assessorar el Consell d'Administració sobre la propensió global al risc, actual i futura, de l'Entitat i la seva estratègia en aquest àmbit, informant sobre el Marc d'Apetit al Risc, assistint en la vigilància de l'aplicació d'aquesta estratègia, vetllant perquè les actuacions del Grup siguin consistents amb el nivell de tolerància del risc prèviament decidit i efectuant el seguiment del grau d'adequació dels riscos assumits al perfil establert.
- Proposar al Consell la política de riscos del Grup.
- Proposar al Consell d'Administració la naturalesa, la quantitat, el format i la freqüència de la informació sobre riscos que ha de rebre el Consell d'Administració i fixar la que ha de rebre la Comissió.
- Revisar regularment exposicions amb els clients principals, sectors econòmics d'activitat, àrees geogràfiques i tipus de risc.
- Examinar els processos d'informació i control de riscos del Grup, així com els sistemes d'informació i indicadors.
- Valorar el risc de compliment normatiu en el seu àmbit d'actuació i decisió, entès com el risc de patir deficiències en els procediments que originin actuacions o omissions no ajustades al marc jurídic, regulatori, o als codis i normes internes, de les quals es puguin derivar sancions administratives o danys reputacionals.
- Informar sobre els nous productes i serveis o sobre canvis significatius en els existents.
- Examinar, sense perjudici de les funcions del Comitè de Remuneracions, si els incentius previstos en els sistemes de remuneració tenen en consideració el risc, el capital, la liquiditat i la probabilitat i l'oportunitat dels beneficis.

D'acord amb l'article 42 del RD 84/2015, també correspon a la Comissió de Riscos:

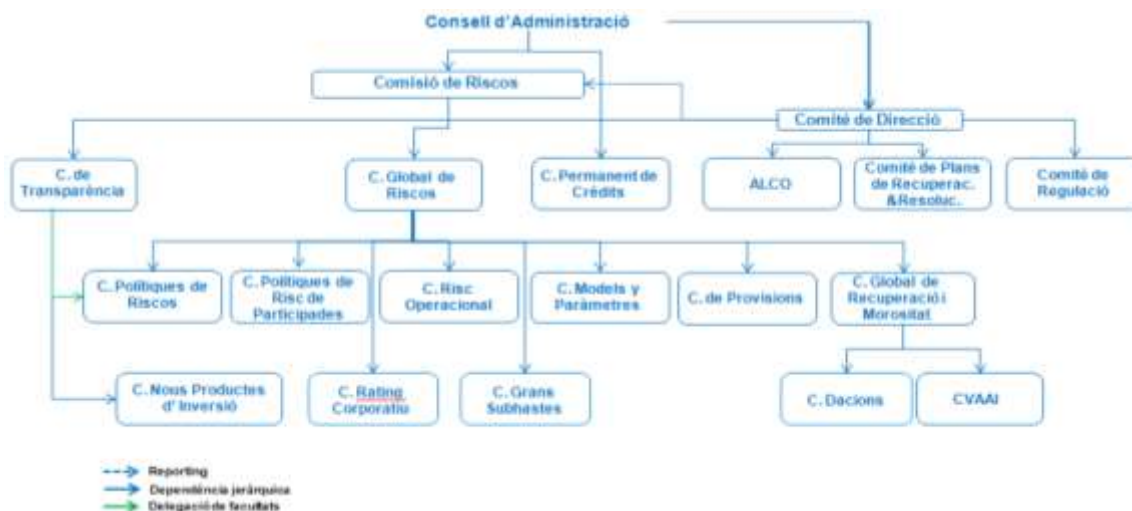
- Vigilar que la política de preus dels actius i passius que s'ofereixen als clients sigui consistent amb el pla empresarial i l'estratègia de risc de l'Entitat. Si no ho és, presentar al Consell un pla per esmenar-la.

3. Direcció General de Riscos

La funció de riscos a CaixaBank es duu a terme a través d'una Direcció General responsable dels riscos del Grup i independent de les àrees de negoci, tant des del punt de vista jeràrquic com funcional. En depenen la Direcció Corporativa d'Anàlisi i Concessió de Particulars, amb responsabilitat en l'anàlisi i la concessió de crèdit a clients detallistes; la Direcció Corporativa d'Anàlisi i Concessió d'Empreses, amb responsabilitat en l'anàlisi i la concessió de risc a la resta de segments de negoci i a sectors especialitzats (empreses i pimes, corporativa, sector públic-sobirà, entitats financeres, immobiliari, *project finance*, sector turisme i agroalimentari), i la Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc, amb responsabilitat en la gestió dels riscos en l'àmbit corporatiu i la tutela de la sanitat de l'actiu i els mecanismes de solvència i garantia. També depenen de la Direcció General de Riscos, de manera independent de les direccions corporatives abans esmentades, el Comitè Permanent de Crèdits, que té facultats delegades pel Consell per a l'aprovació d'operacions, i la Direcció de Validació de Models de Risc, que avalua els procediments de gestió i control perquè el nivell de risc s'adapti a l'estratègia i al perfil de l'Entitat, així com la validació dels models interns de risc.

Dins les funcions de la Direcció de Riscos es troba la identificació, valoració i integració de les diferents exposicions, així com la rendibilitat ajustada al risc de cada àmbit d'activitat, des d'una perspectiva global del Grup CaixaBank i d'acord amb la seva estratègia de gestió.

D'altra banda, una de les missions més rellevants de la Direcció de Riscos, en col·laboració amb altres àrees de l'Entitat, és liderar la implantació en tota la xarxa territorial dels instruments que permetin la gestió integral dels riscos, sota les directrius de Basilea, per tal d'assegurar l'equilibri entre els riscos assumits i la rendibilitat esperada.

4. Òrgans col·legiats dins l'àmbit de riscos

L'Alta Direcció del Grup, sota la supervisió de la Comissió de Riscos, en el marc de les atribucions delegades pel Consell, configura els diversos comitès de gestió del risc, que estableixen polítiques generals d'actuació, concedeixen operacions al màxim nivell i gestionen els riscos de negoci del Grup.

o Comitè Global del Risc

Aquest Comitè té la missió de gestionar, controlar i monitorar de manera global els riscos que afecten l'Entitat i els específics de les participacions financeres més rellevants, així com les implicacions de tots ells en la gestió de la solvència i el capital.

També serà objectiu del Comitè Global del Risc adequar l'estratègia de CaixaBank en matèria de riscos al que estableixi el Consell d'Administració en el Marc d'Apetit al Risc; aclarir i solucionar els dubtes d'interpretació del Marc d'Apetit al Risc, i mantenir informat el Consell de CaixaBank, a través de la seva Comissió de Riscos, de les principals línies d'actuació i de la situació en els àmbits de riscos del Grup CaixaBank.

Igualment analitzarà el posicionament global de riscos del Grup i definirà les línies mestres d'actuació que permetin optimitzar la gestió de riscos en el marc dels seus reptes estratègics.

És responsabilitat de tots els membres del Comitè Global del Risc informar el Comitè dels aspectes de la seva responsabilitat que puguin afectar la gestió global de riscos del Grup.

- Comitè Permanent de Crèdits

Analitza i, si escau, aprova les operacions dins el seu nivell d'atribucions i eleva al Consell d'Administració les que l'excedeixen. És l'última instància en l'esquema de facultats delegades; més enllà d'aquestes, la potestat de concessió retorna al Consell d'Administració.

- Comitè de Polítiques de Risc

Aprova les polítiques de risc de crèdit i mercat de CaixaBank. S'entén per polítiques les directrius que regeixen l'actuació de l'Entitat, així com els procediments que les hagin de sustentar.

El Comitè de Polítiques de Risc té la responsabilitat de fixar polítiques que estiguin alineades amb el marc d'apetit al risc establert per al Grup CaixaBank i suportin aquest marc. Les seves competències, per delegació del Comitè Global de Risc, inclouen la definició i l'aprovació de polítiques de concessió i de seguiment de riscos, així com les polítiques de morositat i de recuperacions.

El Comitè de Polítiques de Risc, per delegació del Comitè de Transparència, ha d'analitzar i aprovar els productes d'actiu, i s'ha d'assegurar que el disseny o modificació d'aquests productes s'ajusta a la normativa que en regula la comercialització.

- Comitè de Polítiques de Risc de Participades

Aprova polítiques de risc de crèdit i mercat relacionades amb les filials del Grup CaixaBank. El Comitè de Polítiques de Risc de Participades té les mateixes responsabilitats i competències que el Comitè de Polítiques de Risc per al perímetre d'empreses filials.

Al seu torn, al si del Comitè de Polítiques de Risc de Participades s'informarà les filials de l'evolució de principals magnituds de risc, canvis legislatius, en l'organització i en circuits de risc que els puguin afectar. Així mateix, les filials informaran de l'evolució de riscos dels seus negocis.

- Comitè de Risc Operacional

S'ocupa, dins el marc integral de gestió de risc operacional, d'aplicar, revisar i transmetre aquest marc, així com de la identificació dels punts crítics, i establir procediments de control i mitigació del risc operacional.

○ Comitè de Models i Paràmetres

El Comitè de Models i Paràmetres revisa i aprova formalment els models i paràmetres del risc de crèdit i mercat (incloent-hi el risc de contrapart-crèdit en l'activitat de tresoreria i operacional), així com qualsevol metodologia derivada de la funció de control que exerceix.

○ Comitè de Provisions

S'ocupa de la modificació de la qualificació i les cobertures comptables dels crèdits vinculats als acreditats avaluats individualment partint d'evidències objectives de deteriorament, així com de la modificació dels criteris d'estimació de la provisió dels actius el deteriorament de valor dels quals s'estima de manera col·lectiva i, en general, de qualsevol modificació en l'estructura de dotació que suposi un impacte significatiu en les provisions de deteriorament de la cartera creditícia.

○ Comitè de Recuperacions i Morositat

Analitza els objectius de morositat traslladats per l'Alta Direcció i els trasllada a les carteres gestionades i als actors del procés. Fa el seguiment i monitorització del nivell de compliment dels objectius marcats i coordina amb les diferents àrees les mesures necessàries per corregir-los en cas de desviacions. Defineix i fa el seguiment de les polítiques i els procediments de recuperacions, la implantació dels quals s'ha de presentar al Comitè de Polítiques perquè l'aprovi. Efectua el *reporting* al Comitè Global de Risc sobre les competències transferides.

○ Comitè de Nous Productes d'Inversió

Òrgan delegat del Comitè de Transparència que té com a objectiu assegurar que les àrees involucrades en la gestió *ex ante* i *ex post* a la contractació coneixen amb deteniment les característiques dels productes financers d'inversió que suposin una nova contractació amb clients o modificacions d'enfocament en el seu tractament, gestió o seguiment posterior a la contractació, i assegurar també que tots els seus components de risc i operatius estan perfectament adaptats i s'adeqüen al marc establert per la Direcció.

- Comitè de Rating Corporatiu
Aprova i/o modifica les qualificacions corporatives internes, proposades pels analistes, així com els seus venciments, tant en la modalitat estàndard com en pre-rating.
- Comitè de Grans Subhastes
Estudia i autoritza l'adjudicació d'actius immobiliaris amb un deute superior als 600.000 €. Especialment, la concreció de la postura de subhasta i la presa de decisions de qualsevol tipus amb relació a les subhastes (p. e. paraltzació de la subhasta).
- Comitè de Dacions
Estableix les polítiques d'actuació necessàries per a cada cas en el supòsit de dació, o el que és el mateix, adquisició de béns immobles posats en garantia d'operacions creditícies de particulars i la seva posterior subrogació a BuildingCenter.
- Comitè de Valoració i Adquisició d'Actius Immobiliaris (CVAAI)
Analitza i, si escau, aprova, a proposta de la Direcció Territorial corresponent, les operacions de compra d'actius immobiliaris acceptats en pagament d'operacions de crèdit, concedides a promotors immobiliaris, tenint en compte els aspectes legals de l'operació, el valor de taxació i les expectatives de la inversió. També aproven la compra d'actius immobiliaris procedents d'empreses en concurs de creditors i excepcionalment quan és la millor opció de recuperació d'una inversió.
- Comitè ALCO
Hi ha altres comitès no dependents de la Direcció de Riscos, com el Comitè ALCO (*Asset and Liability Committee*), les funcions del qual afecten els riscos de liquiditat, de tipus d'interès i de canvi en l'àmbit dels riscos estructurals i proposa la realització de cobertures i emissions.
- Comitè de Plans de Reestructuració i Resolució
Un altre comitè no dependent de la Direcció de Riscos és el Comitè de Plans de Reestructuració i Resolució (CPRR), que coordina tots els aspectes relacionats amb els plans de recuperació i resolució.

En el procés d'elaboració del Pla de Recuperació, el CPRR determina l'abast del Pla i les àrees implicades, en proposa l'actualització com a freqüència mínima anual d'acord amb la normativa aplicable i dirigeix el projecte, supervisant i controlant el procés d'elaboració, que correspon a l'Oficina del Projecte.

En el procés d'aprovació del Pla de Recuperació, el CPRR valida l'Informe proposat per l'Oficina del Projecte i l'eleva al Comitè de Direcció.

En relació amb els indicadors de recuperació, el CPRR revisa trimestralment l'informe que elabora l'Oficina del Projecte i, en funció de la situació presentada en aquest informe, podria elevar una proposta d'activació/tancament d'un Pla de Recuperació.

En l'àmbit dels plans de resolució, el CPRR coordina les peticions d'informació de les autoritats de resolució nacionals (Banc d'Espanya / FROB) i europea (Junta Única de Resolució)

○ Comitè de Regulació

El Comitè de Regulació, òrgan dependent del Comitè de Direcció, actua com el responsable del seguiment de l'entorn regulatori que afecta o pot afectar el Grup CaixaBank, la fixació de les posicions estratègiques en relació amb les diferents propostes normatives o prenormatives en funció del seu possible impacte en el Grup i la determinació de les línies mestres de l'estratègia per comunicar aquestes posicions als diferents *stakeholders*, incloent-hi la gestió de la representació dels interessos del Grup. Tot això a fi d'anticiparse als canvis normatius i facilitar l'adaptació del Grup a les noves i creixents exigències regulatòries.

○ Comitè de Transparència

El Comitè de Transparència actua com a òrgan decisor per a tots els aspectes relacionats amb la transparència en el disseny i la comercialització d'instruments financers, de productes bancaris i d'assegurances d'estalvi i inversió.

Té la responsabilitat de garantir la transparència en la comercialització d'aquests productes, mitjançant la definició i l'aprovació de les polítiques de comercialització, de prevenció de conflictes d'interès, de salvaguarda d'actius de clients, i de millor execució. Així mateix, valida la classificació dels nous instruments financers, productes bancaris i d'assegurances d'estalvi i inversió en funció del seu risc i de la seva complexitat, d'acord amb el que estableix la normativa MiFID, de transparència bancària i d'assegurances.

1.2.3.8 Mapa de riscos corporatius

L'entorn actual d'evolució del sistema financer i la transformació del marc regulatori han posat de manifest la creixent rellevància de l'avaluació dels riscos i del seu entorn de control.

El Grup CaixaBank disposa d'un «Mapa de Riscos Corporatiu» per a la identificació, el mesurament, el seguiment, el control i el *reporting* dels riscos, coordinat per l'Àrea de Control Intern, que ofereix una visió integral dels riscos associats a les activitats corporatives i del seu entorn de control.

El Mapa de Riscos Corporatiu de CaixaBank va incloure la formalització d'un Catàleg de Riscos Corporatiu el març de 2014, que facilita el seguiment i el *reporting*, intern i extern, dels riscos del Grup, agrupats en dues categories principals: riscos associats a l'activitat financera de l'Entitat i riscos associats a la continuïtat de l'activitat.

Els principals riscos que es reporten de manera periòdica a la Direcció i els òrgans de govern de CaixaBank són:

- Riscos associats a l'activitat financera de l'Entitat **Crèdit**: pèrdua de valor dels actius del Grup CaixaBank davant una contrapartida pel deteriorament de la capacitat d'aquesta per fer front als seus compromisos.
- ✓ **Mercat**: pèrdua de valor dels actius o increment de valor dels passius de la cartera de negociació del Grup CaixaBank, per fluctuacions dels tipus o els preus en els mercats on aquests actius i passius es negocien.
- ✓ **Estructural de tipus (interès i canvi)**: efecte negatiu sobre el valor econòmic del balanç o sobre els resultats, derivat de canvis en l'estructura de la corba de tipus d'interès o fluctuacions del tipus de canvi.

- ✓ **Liquiditat:** dèficit d'actius líquids, per sortida de fons o tancament de mercats, per satisfer els venciments contractuals dels passius, els requisits regulatoris o les necessitats del negoci.
 - ✓ **Actuarial:** increment del valor dels compromisos contrets per contractes d'assegurança amb clients i per pensions amb empleats arran de la divergència entre les estimacions de sinistralitat i tipus i l'evolució real d'aquestes magnituds.
 - ✓ **Situació de recursos propis:** restricció de la capacitat del Grup CaixaBank per adaptar el seu volum de recursos propis a les exigències normatives o a la modificació del seu perfil de risc.
- Riscos associats a la continuïtat de l'activitat
- ✓ **Legal/Regulatori:** pèrdua o disminució de rendibilitat del Grup CaixaBank a conseqüència de modificacions en el marc regulatori o d'errades judicials desfavorables per a l'Entitat.
 - ✓ **Compliment:** deficiències en els procediments que originin actuacions o omissions no ajustades al marc jurídic, regulatori o als codis i normes internes, de les quals es puguin derivar sancions administratives o danys reputacionals.
 - ✓ **Operacional:** pèrdues derivades de la inadequació o fallada de processos interns, persones i sistemes, o degudes a successos externs. Inclou les categories de risc que estableix la normativa.
 - ✓ **Reputacional:** menyscabament de la capacitat competitiva per deteriorament de la confiança en CaixaBank d'algun dels seus grups d'interès, a partir de l'avaluació que aquests grups efectuen de les actuacions o omissions, realitzades o atribuïdes, de l'Entitat, la seva Alta Direcció o els seus òrgans de govern.

CaixaBank ha posat el focus en la solvència i la qualitat com a prioritats estratègiques per reforçar la confiança dels clients en el Grup. A més, en els últims anys CaixaBank ha reforçat les estructures de control intern, compliment normatiu i prevenció de blanqueig de capitals, per minimitzar la probabilitat que s'esdevinguin actuacions o omissions com les que han aflorat recentment en entitats financeres globals, amb una creixent repercussió mediàtica i en la imatge del sector. El desembre de 2015, s'ha reforçat la segona línia de defensa amb la creació de la Subdirecció

General de Control & Compliance, en la qual s'integren les funcions de Control Intern i Compliment Normatiu.

1.2.3.9 Marc d'Apetit al Risc

1. Context

De manera creixent els reguladors i els organismes consultius del sector financer han assenyalat la conveniència de definir i implantar un marc d'apetit al risc, com a suport en la presa de decisions i en l'adopció conscient dels riscos.

En particular, es destaquen els principis rectors publicats pel *Financial Stability Board* (novembre 2013), que els considera un requisit per al bon govern, i la gestió i supervisió adequades dels grups financers. L'*European Banking Authority* i el Banc d'Espanya subscriuen aquestes recomanacions, que encara no tenen caràcter normatiu.

En el Grup CaixaBank, la cultura de riscos ha constituït sempre un element diferenciador del negoci. Aquesta cultura, juntament amb les polítiques i la infraestructura de Riscos i les capacitats del seu equip humà, han permès mantenir un perfil de risc moderat i una solvència destacada en el mercat espanyol.

Fruit de la seva vocació de lideratge i excel·lència, el Grup CaixaBank ha adoptat aquest marc d'actuació, considerat entre les millors pràctiques en el govern intern dels riscos.

2. Descripció i estructura

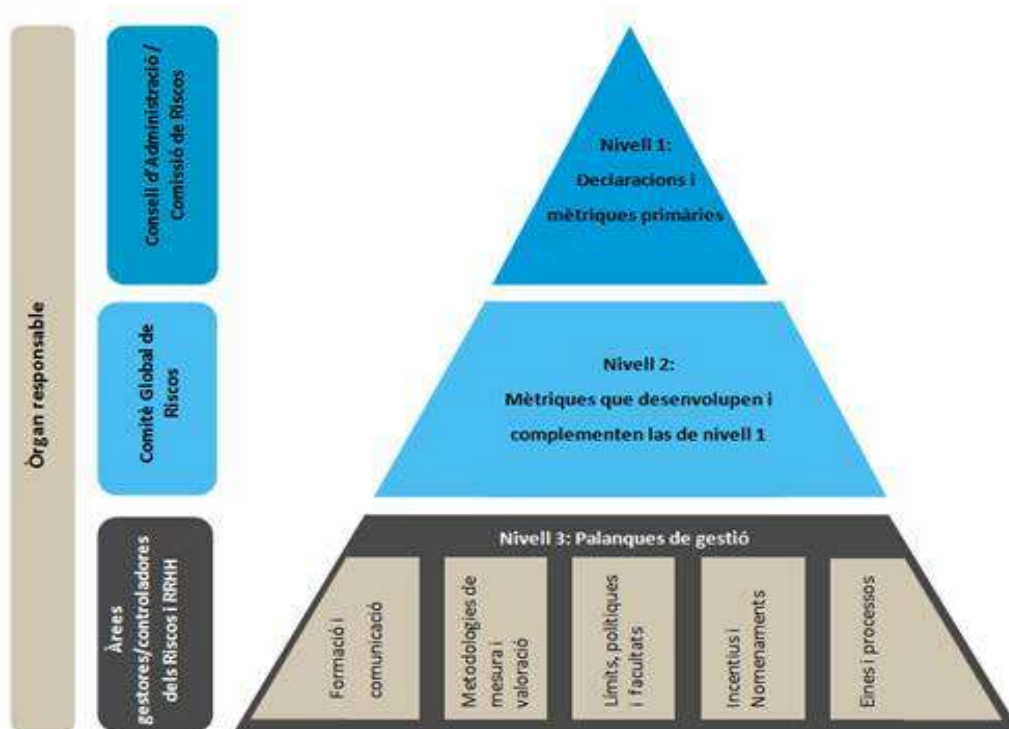
El Marc d'Apetit al Risc (d'ara endavant, el «Marc» o «RAF», com a acrònim de la seva denominació en anglès) és una eina integral i prospectiva, amb què el Consell d'Administració determina la tipologia i els llindars de risc que està disposat a acceptar, en la consecució dels objectius estratègics i de rendibilitat del Grup.

El Consell fixa quatre dimensions prioritàries que expressen l'aspiració del Grup en relació amb els riscos més rellevants. Són les següents:

- **Protecció davant pèrdues:** CaixaBank es marca com a objectiu mantenir un perfil de risc mitjà-baix i una confortable adequació de capital, per enfortir la seva posició com una de les entitats més sòlides en el mercat bancari europeu. Aquest objectiu es trasllada als elevats nivells de solvència Common Equity Tier 1 (CET1) mantinguts per l'Entitat, tal com ha succeït al tancament de 2015 amb un 12,90% de CET1 en el Grup CaixaBank.
- **Liquiditat i finançament:** CaixaBank vol tenir la certesa d'estar permanentment en condicions de complir les seves obligacions i necessitats de finançament de manera oportuna, fins i tot sota condicions adverses de mercat, i es marca com a propòsit tenir una base de finançament estable i diversificada, per preservar i protegir els interessos dels seus dipositants. N'és una prova la ràtio *liquidity coverage ratio* (LCR), que supera amb escreix el 100%, quan el llindar regulatori és del 60% a partir de l'octubre de 2015.
- **Composició de negoci:** CaixaBank aspira a mantenir la seva posició de lideratge en el mercat de banca detallista i la generació d'ingressos i de capital de manera equilibrada i diversificada. En conseqüència, es monitoren i mitiguen diferents tipus de concentració, com és la de grans riscos, en què el Grup aspira a mantenir-se significativament per sota de la referència regulatòria del 25% dels recursos propis computables.
- **Franquícia:** CaixaBank es compromet en la seva activitat amb els estàndards més alts ètics i de governança: fomentant la sostenibilitat i l'acció social responsable, i assegurant-ne l'excel·lència operativa. A tall il·lustratiu, en aquest àmbit el Consell d'Administració ha establert una tolerància zero a l'incompliment normatiu.

En línia amb les millors pràctiques del sector financer, l'estructura del marc complementa aquestes declaracions amb mètriques i palanques de gestió, per traslladar-les de manera coherent i eficaç a la gestió del negoci i dels riscos.

A continuació es representa el marc com una estructura piramidal que culmina amb els principis i les mètriques de primer nivell, sustentades alhora en mètriques de més detall (segon nivell) i impacte en l'activitat diària mitjançant les palanques de gestió.

Figura 1

El **nivell 1** engloba tant la **Declaració d'apetit al risc** com les **mètriques fonamentals**, a les quals s'assignen llindars d'apetit i de tolerància. És el **Consell d'Administració** qui defineix, aprova, monitora i pot modificar aquest nivell amb la periodicitat definida en el mateix reglament de govern del marc, amb assessorament especialitzat i seguiment recurrent per part de la Comissió de Riscos.

Es fixen **nivells d'«apetit»** i de **«tolerància»** per a cadascuna de les mètriques a través d'un **sistema de semàfors d'alerta**:

- «Semàfor verd»: objectiu de risc
- «Semàfor ambre»: alerta precoç
- «Semàfor vermell»: incompliment

Adicionalment, i per a una selecció de mètriques recollides en el *Recovery Plan*, s'ha definit un «semàfor negre» que, si s'activés, desencadenaria uns processos de comunicació i de governança propis, en concordança amb la gravetat de les situacions així definides.

Amb això, s'assegura un procés integral de monitoració i escalat de potencials deterioraments en el perfil de risc de l'Entitat.

Com a exemple, s'esmenten algunes de les mètriques considerades per a cadascuna de les dimensions:

- **Protecció davant pèrdues.** Ràtios de solvència regulatòria, càlculs basats en els models i metodologies avançades (pèrdua esperada, VaR) i magnituds de l'àmbit comptable, com ara el cost del risc.
- **Liquiditat i finançament.** Mètriques externes (ràtios regulatòries) i internes (de gestió).
- **Composició de negoci.** Indicadors que fomenten la diversificació (per acreditat, sectorial...) i minimitzen l'exposició a actius no estratègics.
- **Franquícia.** S'integren els riscos no financers (operacional, reputacional...), tant amb mètriques quantitatives com amb compromisos de tolerància zero davant l'incompliment.

El **nivell 2** recull mètriques de major detall, que són monitorades per l'equip directiu i, en particular, pel Comitè Global de Riscos. Aquests indicadors solen derivar de la descomposició factorial dels de nivell 1 (per exemple, la pèrdua esperada en PD i LGD) o d'un major desglossament de la contribució al nivell d'agregació superior per carteres de risc o segments de negoci. També incorporen elements de mesurament del risc més complexos i especialitzats que permeten traslladar les mètriques de primer nivell a la presa de decisions de les unitats gestores dels riscos.

D'aquesta manera, el Consell d'Administració té la certesa que l'equip directiu monitora els mateixos riscos, més detalladament, per identificar i prevenir possibles desviacions en el perfil de risc que ha definit.

Finalment, el **nivell 3** representa les palanques de gestió que l'equip directiu, a través de les diferents unitats de negoci i de les àrees responsables de l'admissió, seguiment i control de cada risc, defineix i implementa, per alinear l'execució amb el marc establert. Aquests mecanismes inclouen:

- **Formació i comunicació**, aspectes clau perquè tots els empleats que participen en la presa de decisions del Grup coneguin i interioritzin el seu grau de contribució al Pla Estratègic i al manteniment de l'apetit al risc del Consell. Tant la formació com la comunicació són dos eixos fonamentals en la consolidació i en la difusió d'una cultura de riscos clara i eficaç, en entorns tan canviants i incerts com els que s'estan vivint en el sector financer.
- **Metodologies de mesurament i valoració de riscos**, per poder proporcionar al Consell d'Administració una visió precisa, clara i consistent de l'exposició a cadascun dels riscos. En bona part, la funció que exerceix el RAF consisteix en la selecció i proposta als òrgans de govern de les metodologies que millor compleixen les necessitats en cada cas, combinant la perspectiva comptable, regulatòria, econòmica o de pèrdues potencials / en condicions d'estrès, segons que sigui necessari.
- **Límits, polítiques i facultats en l'aprovació de noves posicions de risc**: aquests tres components permeten traslladar, pel que fa a organització, procés i exposició, el que es pot fer, en coherència amb el Marc d'Apetit al Risc i els altres eixos del marc de gestió de riscos.
- **Incentius i nomenaments**: es tracta de les polítiques de Recursos Humans considerades de més impacte directe a curt termini per direccionar conductes de l'equip directiu i dels empleats en sentit ampli. Cal destacar que l'esquema de Bonus 2016 dels Consellers i dels membres del Comitè de Direcció incorpora el nivell de compliment RAF amb un pes del 15%.
- **Eines i processos**: el Marc aprofita la infraestructura tecnològica, els sistemes d'execució i control, així com els processos de *reporting* intern existents en l'Entitat (p. ex. per a la implantació dels límits de concentració de risc en la concessió de crèdit). També se n'han creat alguns *ad hoc*, per assegurar una gestió i un compliment adequats del govern del Marc.

3. Seguiment i governança del marc d'apetit al risc en el Grup CaixaBank

El Consell d'Administració defineix i supervisa el perfil de risc del Grup, actualitzant les mètriques i els llistats del Marc quan ho consideri oportú. El desenvolupament del Marc durant el 2015 ha demostrat la seva utilitat per al Consell i la Comissió de Riscos com a plataforma única i integral per encaminar estratègia, gestió i control del Grup: s'hi han inclòs noves mètriques i s'han establert alguns llistats més exigents.

En tot aquest procés la Comissió de Riscos és la responsable d'assistir el Consell en aquesta tasca i de revisar amb més freqüència i profunditat l'evolució de les mètriques de nivell 1, així com el compliment dels plans d'acció per reconduir els riscos subjacents a la zona d'apetit com més aviat millor.

Per assegurar el compliment del Marc i una transparència en línia amb les millors pràctiques internacionals, s'ha definit el següent sistema de *reporting* mínim:

Presentació mensual per part de la Direcció Corporativa de Gestió Global de Riscos en el Comitè Global de Riscos, indicant la tendència passada i futura de les mètriques de primer nivell, segons previsions del Pla Estratègic. En cas que els nivells de risc actuals siguin superiors al llistat de:

- **Apetit:** s'assigna un «semàfor ambre o alerta primerenca» a l'indicador, i el Comitè Global de Riscos designa el responsable o comitè directiu encarregat de preparar un pla d'acció per tornar a la zona «verda», amb indicació del calendari.
- **Tolerància:** s'assigna un «semàfor vermell», amb una explicació del motiu de la ineficàcia del pla d'acció anterior, així com una proposta d'accions correctives o mitigants per reduir l'exposició, que ha d'aprovar la Comissió de Riscos. Els membres de la Comissió informaran la resta del Consell amb la urgència i profunditat que considerin necessari.
- **Recovery Plan:** es desencadenaria el procés de governança del Pla, que preveu un conjunt de mesures per:
 - Reduir la possibilitat que l'Entitat faci fallida, o entri en un procés de resolució.
 - Minimitzar l'impacte en cas de fallida, tractant d'evitar el rescat des del sector públic (*bail out*).

En aquest cas, hi ha l'obligació d'informar el supervisor dels incompliments severos i dels plans d'acció que es preveuen adoptar.

- Presentació trimestral a la Comissió de Riscos, sobre la situació, els plans d'acció i les previsions per a les mètriques de primer nivell.
- Presentació al Consell d'Administració amb periodicitat semestral, sobre la situació, els plans d'acció i les previsions per a cadascuna de les mètriques de primer nivell.

En aquestes sessions, el Consell podria establir la modificació o actualització de les mètriques i dels llindars prèviament assignats.

Així mateix, i en cas que en algun dels riscos se superi el nivell de tolerància definit i això pugui suposar una amenaça per a la viabilitat del Grup, el Consell podria activar alguna de les accions que estableix el *Recovery Plan*.

4. Integració en els processos de planificació i exercicis d'estrès

Des de la seva aprovació el novembre de 2014, el Marc s'ha convertit en un pilar fonamental dels processos de planificació interna i de simulació davant potencials escenaris d'estrès. El 2015 es destaquen les fites següents en la seva integració, que han permès als òrgans de govern analitzar, modificar i aprovar amb ple coneixement:

- El Pla Estratègic 2015-2018, publicat en el primer trimestre de l'any, certificant la seva coherència en el pla qualitatiu i el quantitatiu amb el compliment de les declaracions i de les mètriques de nivell 1 del Marc.
- L'Informe d'autoavaluació de capital, l'Informe d'autoavaluació de liquiditat i els corresponents escenaris d'estrès: comprovació que cap de les mètriques de nivell 1 passava a estar en incompliment (vermell) en els escenaris central, debilitat o debilitat extrema.

1.2.3.10 Marc de Control Intern

El Model de Control Intern de CaixaBank proporciona un grau de seguretat raonable en la consecució dels objectius del Grup. Així mateix evoluciona, en línia amb les directrius dels reguladors i les millors pràctiques del sector, cap al model de les tres línies de defensa:

- La primera línia de defensa està formada per les unitats de negoci i de suport del Grup, responsables d'identificar, mesurar, controlar, mitigar i comunicar els principals riscos que afecten el Grup en l'exercici continu de la seva activitat.
- La segona línia de defensa actua de manera independent de les unitats de negoci, i té la funció d'identificar, valorar, monitorar i reportar tots els riscos materials del Grup, així com establir i desenvolupar els sistemes per fer-ne la gestió i control, i dissenyar les polítiques de compliment. La segona línia de defensa inclou les funcions de Gestió de Riscos (p. ex. Gestió Global del Risc), Validació Interna, Compliment Normatiu i Control Intern.

El desembre de 2015, s'ha reforçat la segona línia de defensa amb la creació de la Subdirecció General de Control i Compliance, en què s'integren les funcions de Control Intern i Compliment Normatiu.

- La tercera línia, constituïda per Auditoria Interna, es responsabilitza de l'avaluació de l'eficàcia i l'eficiència de la gestió de riscos, i dels sistemes de control intern, aplicant-hi els principis d'independència i objectivitat.

La gestió i el control global dels riscos que exerceix l'Entitat garanteix un perfil de risc que estigui en concordança amb els objectius estratègics, preserva els mecanismes de solvència i de liquiditat, permet optimitzar la relació rendibilitat-risc i cerca l'excel·lència en el servei a clients, amb processos àgils i transparents.

1.2.3.11 Control Intern

L'Àrea de Control Intern té la missió d'assegurar, raonablement, a la Direcció i als òrgans de govern, l'existència i el disseny adequat dels controls necessaris per a la gestió dels riscos del Grup.

Les seves principals funcions són:

- La coordinació del Mapa de Riscos Corporatiu. L'Àrea de Control Intern promou el seu ús i la seva integració en la gestió i el control dels riscos per part de l'organització, tenint en compte el Marc d'Apetit al Risc definit per l'Entitat.
- El Mapa de Riscos Corporatiu inclou la sistematització de les activitats de l'Entitat, la seva distribució durant l'organització i un catàleg de riscos corporatiu. El Mapa de Riscos

Corporatiu facilita una visió corporativa homogènia de la criticitat dels riscos i del seu entorn de control.²³

- L'assessorament a l'Alta Direcció en relació amb els protocols de control i plans d'actuació adequats per solucionar les eventuais deficiències de control.
- El *reporting* sistemàtic i periòdic a l'Alta Direcció i als òrgans de govern sobre l'entorn de control del Grup.

En l'exercici de les seves funcions proporciona una visió transversal dels principals riscos assumits pel Grup i avalua el seu entorn de control.

1.2.3.12 Compliment Normatiu

L'objectiu de la funció de Compliment Normatiu és la supervisió del risc de compliment, definit com el risc de patir deficiències en els procediments que originin actuacions o omissions no ajustades al marc jurídic, regulatori o als codis i normes internes, de les quals es puguin derivar sancions administratives o danys reputacionals.

L'Àrea de Compliment Normatiu supervisa el risc de compliment derivat de possibles deficiències en els procediments implantats, mitjançant l'establiment de controls de segon nivell dins el seu àmbit d'actuació. En cas de detecció de deficiències, les àrees de gestió afectades desenvolupen propostes d'accions de millora de les quals Compliment Normatiu en fa un seguiment periòdic. Així mateix, l'Àrea de Compliment Normatiu vetlla per les bones pràctiques en matèria d'integritat i normes de conducta, per a la qual cosa disposa, entre altres mitjans, del canal confidencial de consultes i denúncies intern per a empleats implantat en l'Entitat. Aquest Canal serveix, a més, per resoldre les denúncies relacionades amb les irregularitats de naturalesa financera i comptable que es puguin produir.

També cal destacar que l'Àrea de Compliment Normatiu és interlocutor, en matèries de la seva competència, dels principals organismes supervisors nacionals i internacionals i, si escau, coordina els requeriments que aquests organismes puguin remetre. Finalment, l'Àrea de Compliment Normatiu fa el report periòdic a l'Alta Direcció i a la Comissió d'Auditoria i Control sobre les seves activitats de control.

²³ Vegeu, per a més detall, l'apartat 1.2.1.4 del Mapa de Riscos Corporatiu, part A d'aquest mateix document.

Dins l'Àrea de Compliment Normatiu, i com a una unitat independent, hi ha la Unitat de Prevenció de Blanqueig de Capitals i Finançament del Terrorisme (UPB). La UPB està dirigida i supervisada per la Comissió de PBC i FT del Grup i les seves actuacions es reporten a l'Alta Direcció i a la Comissió d'Auditoria i Control de CaixaBank.

Finalment, el 2015 s'ha creat una nova unitat dins l'Àrea de Compliment Normatiu la funció de la qual és la definició, implantació i supervisió de polítiques de l'Entitat i del Grup en matèries de compliment normatiu i, en particular, la coordinació en el seu àmbit amb les filials del Grup i amb les sucursals, oficines de representació i filials de CaixaBank a l'exterior.

1.2.3.13 Auditoria Interna

L'evolució del sistema financer, l'entorn macroeconòmic i la transformació del marc regulatori posen de manifest la importància creixent de l'avaluació del nivell de risc i de l'entorn de control de les entitats, amb més exigència i responsabilitat de l'Alta Direcció i els òrgans de govern.

L'Auditoria Interna de CaixaBank és una activitat independent i objectiva d'assegurament i consulta, concebuda per agregar valor i millorar les activitats. Contribueix a la consecució dels objectius estratègics del Grup CaixaBank, i aporta un enfocament sistemàtic i disciplinat en l'avaluació i millora dels processos de control de gestió de riscos i controls i del govern corporatiu.

D'acord amb el model de les tres línies de defensa implantat a CaixaBank, Auditoria Interna actua com a tercera línia de defensa, supervisant les actuacions de la primera i segona línies amb l'objectiu de proporcionar una seguretat raonable a l'Alta Direcció i als òrgans de govern sobre:

- L'eficàcia i l'eficiència dels sistemes de control intern per a la mitigació dels riscos associats a les activitats del Grup.
- El compliment de la legislació vigent, amb especial atenció als requeriments dels organismes supervisors i l'aplicació adequada dels Marcs de Gestió Global i d'Apetit al Risc definits.
- El compliment de les polítiques i normatives internes i l'alineació amb les millors pràctiques i bons usos sectorials, per a un Govern Intern del Grup adequat.
- La fiabilitat i integritat de la informació financera i operativa, incloent-hi l'efectivitat del Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera (SCIIF).

Tot això, a fi de contribuir a la salvaguarda dels actius i dels interessos dels accionistes *stakeholders*, donant suport al Grup mitjançant l'emissió de recomanacions de valor i el seguiment de la seva implantació adequada que propiciï la consecució dels objectius estratègics i la millora de l'entorn de control.

La planificació anual de l'activitat d'Auditoria, aprovada per la Comissió d'Auditoria i Control, està centrada en els principals riscos identificats en el Grup i a donar resposta als requeriments dels supervisors i a les sol·licituds específiques i singulars que rep dels òrgans de govern i la Direcció. Auditoria desenvolupa de manera eficient aquestes revisions potenciant l'Auditoria Contínua amb l'explotació d>alertes de gestió avançada, la formació continuada dels auditors i una política adequada de contractació de serveis especialitzats.

Auditoria Interna ha desenvolupat un Pla Estratègic específic de la funció, alineat amb el Pla Estratègic 2015-2018 de CaixaBank, les línies directrius del qual es resumeixen a continuació:

1. Focalitzar les revisions en els riscos més alts del Grup CaixaBank.
2. Millorar la qualitat i la comunicació en els treballs i en els informes.
3. Gestionar eficientment l'equip, potenciant el desenvolupament professional i la formació.
4. Implantar un Pla de Sistemes, que incrementi l'eficiència.
5. Supervisar «el model de les tres línies de defensa».

Per a la consecució de les cinc línies estratègiques, s'han definit com a palanques set programes estratègics, que incorporen:

- Responsables interns: encarregats d'establir les accions proactives i de coordinació necessàries que en garanteixin la consecució.
- Mètriques de seguiment: elements d'anàlisi i control per al compliment del Pla Estratègic.

Les línies estratègiques i els seus programes s'han compartit amb tot l'Equip d'Auditoria Interna, amb la Comissió d'Auditoria i Control, amb l'Alta Direcció i el Comitè de Direcció, i amb els Supervisors.

Pel que fa als riscos inclosos en el document «Informació amb rellevància prudencial», Auditoria Interna supervisa l'entorn de control de la gestió dels riscos, i proporciona una visió objectiva i

independent sobre l'eficàcia i l'eficiència del marc de control aplicat per les diferents àrees gestores.

- Per al risc de crèdit,
 - ✓ Verifica els principals processos de gestió implantats en aquest àmbit, l'ús dels models avançats de risc de crèdit i el compliment dels requeriments regulatoris establerts, en especial:
 - La comprovació del compliment de la normativa interna i externa de l'Entitat en relació amb la gestió del risc de crèdit.
 - La revisió dels principals processos d'admissió i concessió, gestió de la morositat, seguiment dels acreditats i recuperacions.
 - La revisió de l'adequada integració dels models de risc en la gestió diària de l'Entitat, tant en la concessió d'operacions, com en la gestió i seguiment posteriors.
 - El seguiment de la gestió del risc de concentració.
 - La verificació de la integritat i consistència de les bases de dades utilitzades en la construcció dels models crediticis, el calibratge dels paràmetres de risc i l'obtenció de les exposicions actuals.
 - La comprovació de la veracitat de les dades que alimenten els sistemes corporatius de l'Entitat, així com l'existència i suficiència dels controls.
 - La revisió de la implementació dels models de risc, dels procediments de càlcul de capital regulatori i econòmic, i de les eines de mesura i gestió de riscos.
 - La supervisió de l'entorn de control de la gestió de riscos, avaluant els processos de validació interna dels models.
- Per al risc operacional:
 - ✓ Revisar l'adequat compliment i implantació del marc de gestió del risc operacional en tot el Grup. Revisar els aspectes descrits en la normativa vigent per a la utilització del mètode estàndard en el càlcul dels requeriments mínims de capital, com ara:
 - La integració en la gestió i els usos del model de gestió del risc operacional, verificant la implantació efectiva del model en la gestió diària del risc operacional.
 - Els procediments i eines de gestió implantats i la seva evolució contínua, verificant el compliment de la normativa interna.
 - El sistema de mesurament, verificant la bondat i la integritat de les dades, principalment.

- Entorn tecnològic i les aplicacions: en els seus vessants d'integritat i confidencialitat de la informació, així com la disponibilitat dels sistemes i la continuïtat del negoci, tant amb revisions planificades com a través de l'auditoria contínua mitjançant el seguiment dels indicadors de risc definits.

- Per als riscos de mercat, liquiditat i estructural de tipus:
 - ✓ Auditoria verifica els principals processos de gestió implantats en aquests àmbits, l'ús d'un model intern avançat de risc de mercat i de models interns en risc de liquiditat i en risc estructural de tipus d'interès i de canvi, i el compliment dels requeriments regulatoris establerts, en especial:
 - La revisió que les metodologies utilitzades tenen en consideració els factors de risc rellevants.
 - La revisió del procés, la integritat i la coherència de les dades utilitzades en la gestió dels riscos.
 - La supervisió de l'entorn de control, amb funcions detallades per a les diverses unitats responsables.
 - La comprovació que els sistemes d'anàlisi, mesurament, seguiment i control dels riscos estan implantats en la gestió diària de l'Entitat.
 - La verificació que els procediments relatius al sistema i al procés de gestió de riscos estan suportats per la documentació corresponent.
 - La comprovació del compliment de la normativa interna i externa de l'Entitat en relació amb la gestió dels riscos de mercat, liquiditat i estructural de tipus.

- Per als riscos legal i regulatori:
 - ✓ Revisió dels principals riscos derivats de l'entorn legal del Grup CaixaBank, principalment en relació amb l'adequació a les modificacions en el marc regulatori i en la gestió de processos judicials.

- Per al risc de compliment:
 - ✓ Verificació que les polítiques i els procediments establerts en el Grup CaixaBank s'ajusten al marc jurídic, regulatori o als codis i normes interns.

Adicionalment a la supervisió dels riscos del Pilar I del marc de gestió global del risc definit per Basilea, Auditoria revisa els processos d'avaluació de l'adequació del capital intern, descrits en l'*Internal Capital Adequacy Assessment Process* (ICAAP) i de la liquiditat, descrits en l'*Internal Liquidity Adequacy Assessment Process* (ILAAP). Així mateix, es revisa el document *Recovery Plan* (RP) i aquest document Informació amb Rellevància Prudencial, abans de la seva aprovació per part del Consell d'Administració.

5.2.2. Risc de crèdit

El risc de crèdit és el més significatiu del balanç de Grup CaixaBank i es deriva de l'activitat bancària i asseguradora, de l'operativa de tresoreria i de la cartera de participades.

Tal com s'ha descrit a l'apartat anterior A.1.2.1.5, amb la formulació i revisió periòdica del marc d'apetit al risc, els òrgans de govern i l'equip directiu monitoren que el perfil de risc segueix sent el que el Grup està disposat a assumir, dedicant un especial focus als potencials impactes en solvència i en rendibilitat derivats de l'activitat creditícia.

El model de delegacions té com a eixos bàsics tant les variables fonamentals de risc com l'import de les operacions, i permet quantificar els riscos a través d'escenaris de consum de capital i pèrdua esperada.

1.2.3.1 Risc de crèdit

1. Descripció i política general

La concessió d'operacions d'actiu a CaixaBank segueix com a criteri bàsic l'avaluació de la capacitat de devolució de l'acreditat; no és política de l'Entitat l'aprovació d'operacions per la mera existència de garanties. Si aquest criteri es compleix, també són importants l'obtenció de garanties addicionals, sobretot en operacions de llarga durada, i la fixació d'un preu d'acord amb les dues condicions anteriors.

Respecte a l'activitat ordinària, CaixaBank orienta la seva activitat creditícia a la satisfacció de les necessitats de finançament a les famílies i a les empreses. La gestió del risc de crèdit es caracteritza per una política de concessió prudent i de cobertures adequades. La inversió creditícia, consolidada en particulars i crèdit hipotecari per a l'adquisició de primer habitatge, presenta una estructura amb un nivell de risc significativament baix pel seu alt grau de diversificació i atomització. De conformitat amb el que estableix el Pla Estratègic, el Grup CaixaBank té la voluntat de mantenir el seu lideratge en el finançament de particulars i reforçar posició en el segment d'empreses. Pel que fa a la distribució geogràfica, el seu negoci se centra bàsicament a Espanya.

Per tal de garantir l'adequat nivell de protecció dels clients, persones físiques, d'entitats de crèdit, l'actual marc legal (Llei 2/2011, de 4 de març, d'economia sostenible, i Ordre EHA/2899/2011, de 28 d'octubre, de transparència i protecció del client de serveis bancaris) obliga totes les entitats a establir polítiques, mètodes i procediments que assegurin l'estudi i concessió correctes de les operacions de crèdit. El nou concepte de «préstec responsable» estableix la necessitat de dur a terme una avaluació adequada de la solvència dels clients i de fomentar les pràctiques dirigides a garantir la concessió responsable de les operacions.

Per fer-ho, CaixaBank ha detallat les polítiques, els mètodes i els procediments d'estudi i concessió de préstecs o crèdits responsables segons el que exigeix l'Annex 6 de la Circular 5/2012, de 27 de juny, del Banc d'Espanya, a entitats de crèdit i proveïdors de serveis de pagament, sobre transparència dels serveis bancaris i responsabilitat en la concessió de préstecs.

El document elaborat va ser aprovat pel Consell d'Administració el mes de febrer de 2014, acomplint el que determinen les Circulars 5/2012 i 3/2014 del Banc d'Espanya, i, entre d'altres, estableix les polítiques següents:

- Una relació adequada entre els ingressos i les càrregues que assumeixen els consumidors.
- La verificació documental de la informació facilitada pel prestatari i la seva solvència.
- La informació precontractual i protocols d'informació adequats a les circumstàncies i característiques personals de cada client i de l'operació.
- Una valoració adequada i independent de les garanties immobiliàries.
- No és política de l'Entitat concedir crèdit en moneda estrangera a particulars.

El moment particular del cicle econòmic exigeix establir polítiques que ofereixin certes ajudes a clients, dins un marc d'actuació aprovat per la Direcció de l'Entitat i amb vigilància de l'ortodòxia dels processos de refinançament. En aquest sentit, CaixaBank també s'ha adherit al Codi de Bones Pràctiques per a la reestructuració viable dels deutes amb garantia hipotecària sobre l'habitatge habitual inclòs en el Reial decret llei 6/2012, de 9 de març, de mesures urgents de protecció de deutors hipotecaris sense recursos, i modificat per la Llei 1/2013, de 14 de maig, de mesures per reforçar la protecció als deutors hipotecaris, reestructuració de deute i lloguer social.

Adicionalment, en l'actual context econòmic-social, CaixaBank ha desenvolupat un Pla d'Ajudes a persones físiques amb hipoteca sobre l'habitatge habitual, per ajudar els clients vinculats que

es troben amb dificultats econòmiques de caràcter conjuntural. Amb el desenvolupament d'aquest Pla d'Ajudes es persegueixen tres objectius:

- Ser proactius en la prevenció de la insolvència.
- Oferir ajuda a les famílies amb bon comportament històric en la seva relació com a clients de l'Entitat, que estiguin en risc d'entrar en mora a causa de situacions d'atur d'algun dels titulars, malaltia, reducció temporal d'ingressos o altres circumstàncies de caràcter conjuntural.
- Reduir la taxa de morositat.

2. Estructura i organització de la funció de gestió del risc de crèdit

Com s'ha esmentat anteriorment, el Comitè Global del Risc de CaixaBank, integrat per membres de l'Alta Direcció, té com a funció principal analitzar i fixar les estratègies i polítiques generals de concessió de crèdits en l'àmbit de l'actuació de la xarxa.

Per tal de reforçar les relacions de l'Àrea de Riscos amb els òrgans de govern, el Comitè Global de Riscos reporta directament a la Comissió de Riscos, de la qual depèn.²⁴

La Direcció Corporativa de Gestió Global de Riscos de CaixaBank es responsabilitza de les polítiques i procediments d'admissió, així com de l'elaboració i el seguiment dels models de risc de crèdit. En depenen els àmbits següents:

- **Models i polítiques de risc**, que integra:
 - **Polítiques i infraestructures de risc**, responsable de l'adopció de les polítiques aplicables a les noves operacions: facultats internes, preus i rendibilitat, documentació dels expedients, mitigació del risc per acceptació de garanties, i la integració de les eines de mesurament en els sistemes de decisió.
 - **Models i paràmetres de risc de crèdit**, responsable de la construcció, manteniment i integració en la gestió dels models interns (IRB) de risc de crèdit, del càlcul dels principals paràmetres (per exemple: PD, LGD...) i de la metodologia, càlcul i anàlisi de l'evolució del consum de capital econòmic.

²⁴Vegeu apartat A.1.2.1.3 d'aquest mateix document.

- **Informació de gestió global de riscos:** aquesta unitat transversal és responsable de l'agregació, processament, validació i anàlisi d'informació interna i externa (a reguladors, agències de *rating*, etc.), així com de la metodologia, càlcul i anàlisi de l'evolució del consum de capital regulatori. Des de 2014, també ha coordinat el disseny i implantació del marc d'apetit al risc.
- **Seguiment del risc de crèdit i recuperacions,** responsable del seguiment dels acreditats i integració dels seus resultats en els sistemes d'admissió, i de la gestió de la morositat i les recuperacions.

3. Cicle del risc de crèdit

El cicle complet de gestió del risc de crèdit comprèn tota la vida de l'operació, des de l'anàlisi de la viabilitat i l'admissió del risc segons criteris establerts, fins al seguiment de la solvència i de la rendibilitat i, eventualment, la recuperació dels actius deteriorats. La diligència en la gestió de cadascuna d'aquestes etapes propiciarà l'èxit en el reemborsament.

4. Gestió del risc. Sistemes de mesurament i d'informació

CaixaBank utilitza models interns de qualificació des de l'any 1998, *scorings* i *ratings*, amb què mesura la qualitat creditícia dels clients i operacions.

El 25 de juny de 2008, el Banc d'Espanya va autoritzar a CaixaBank la utilització de mètodes basats en models de qualificació interna (IRB) per al càlcul dels requeriments de recursos propis per risc de crèdit.

El risc de crèdit quantifica les pèrdues derivades de l'incompliment de les obligacions financeres per part dels acreditats sobre la base de dos conceptes: la pèrdua esperada i la pèrdua inesperada.

- **Pèrdua esperada.** És la mitjana de les pèrdues possibles i es calcula com el producte de les tres magnituds següents: probabilitat d'incompliment (PD), exposició (EAD) i severitat (LGD).
- **Pèrdua inesperada.** Són les pèrdues potencials imprevistes, produïdes per la variabilitat que pot tenir el càlcul de la pèrdua esperada, que poden succeir per canvis sobtats de cicle, per variació en els factors de risc i per la correlació natural entre el risc de crèdit dels diferents deutors. Les pèrdues inesperades són poc probables i d'import elevat i han de ser

absorbides pels recursos propis de l'Entitat. El càlcul de la pèrdua inesperada es basa també en la probabilitat d'incompliment (PD), l'exposició (EAD) i la severitat (LGD) de l'operació.

L'estimació dels paràmetres del risc de crèdit es basa en l'experiència històrica d'impagament de l'Entitat. Per fer-ho, CaixaBank disposa d'un conjunt d'eines i tècniques d'acord amb les necessitats particulars de cadascun dels riscos; d'aquesta manera, la PD s'estima sobre la base de les entrades en *default* associades a les puntuacions de *rating* i *scoring* de les operacions; l'LGD es basa en els ingressos i les despeses observats en el procés de recuperació actualitzats en un moment actual i en els costos indirectes d'aquest procés, i l'estimació de l'EAD es basa en l'observació de l'ús dels límits de crèdit en els mesos previs del *default*.

CaixaBank disposa d'eines per mesurar la probabilitat d'incompliment de cada acreditat i operació, cobrint gairebé la totalitat de l'activitat creditícia. En els segments encara no coberts, pel que fa a exposició global, es fa la captura d'informació rellevant per construir en el futur eines de càlcul de la probabilitat d'incompliment.

A més de l'ús regulatori per a la determinació dels recursos propis mínims de l'Entitat, els paràmetres de risc de crèdit (PD, LGD i EAD) intervenen en diverses eines de gestió com la del càlcul de rendibilitat ajustada al risc, sistema de bonus ajustat al risc, eina de *pricing*,²⁵ preclassificació de clients, eines de seguiment i sistemes d'alertes.

5. Admissió i concessió

La concessió d'operacions actives a CaixaBank es basa en una organització descentralitzada que permet l'aprovació per part de les oficines d'un elevat percentatge d'operacions. Als empleats amb càrrec de responsabilitat el sistema els assigna de manera automàtica els nivells de tarifa i de risc que la Direcció delega com a estàndards associats a càrrec seu. Quan les facultats d'aprovació d'un empleat no són suficients, el sistema exigeix aprovació de nivell superior. L'aprovació de qualsevol operació requereix almenys la concurrència de dos empleats amb facultats suficients.

Hi ha dos sistemes alternatius per calcular el nivell de risc d'una operació:

²⁵ Vegeu la Nota 3.1.3.2, «Admissió i concessió», dels comptes anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015 per a un major grau de detall.

1. A partir de la pèrdua esperada acumulada de totes les operacions del client i del seu grup econòmic. S'aplica a les sol·licituds que tenen com a primer titular una empresa privada o promotora immobiliària (per regla general, empreses amb facturació anual fins a 200 milions d'euros).
2. A partir de l'import nominal i les garanties de tots els riscos del client o del seu grup econòmic. S'aplica a la resta dels segments: persones físiques, empreses molt grans, sector públic, entre d'altres.

El procés d'admissió i concessió de noves operacions es basa en l'anàlisi de quatre punts bàsics: anàlisi dels intervinents, finalitat de l'operació, capacitat de devolució i característiques de l'operació.

En l'avaluació de la capacitat de devolució de l'acreditat, és peça essencial la probabilitat d'incompliment (paràmetre de risc definit en el marc de gestió proposat pel Comitè de Supervisió Bancària de Basilea) que assignen els sistemes de *scoring* i *rating*. Aquestes eines s'han desenvolupat tenint en compte l'experiència històrica de morositat de l'Entitat i incorporen mesures per ajustar els resultats al cicle econòmic.

Tal com s'esmenta anteriorment, el control de les facultats d'aprovació és automàtic i els empleats no poden aprovar operacions per a les quals no tenen autorització.

6. Concentració de riscos²⁶

En línia amb els Principis que va publicar el Comitè de Supervisors Bancaris Europeus (CEBS en les seves sigles en anglès) el setembre de 2010, poc abans de la seva dissolució i de l'assumpció de les seves funcions per part d'EBA, la concentració de riscos és una de les principals causes de pèrdues significatives i de potencial destrucció de la solvència d'una entitat financera, fet evidenciat ja en el període de 2008 a 2009.

Així mateix, tal com especifica el 7è principi de CEBS, CaixaBank ha desenvolupat metodologies, processos i eines per identificar de forma sistemàtica l'exposició agregada en relació amb un mateix client, tipus de producte, ubicació geogràfica i sector econòmic. Allà on s'ha considerat

²⁶ Vegeu per a un major grau de detall la Nota 3.1.3.3, «Límits a grans riscos», i 3.1.4, «Concentració de riscos» dels comptes anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

necessari, també s'han definit límits a l'exposició relativa en cadascun d'aquests eixos, dins del marc d'apetit al risc, com en concentració per sectors econòmics, diferenciant la posició amb les diferents activitats econòmiques del sector privat empresarial i el finançament al sector públic. En línia amb la política de comunicació interna del marc d'apetit al risc, es presenta l'evolució d'aquestes magnituds de forma mensual al Comitè Global de Riscos, trimestral a la Comissió de Riscos i semestral al Consell d'Administració (com a mínim).

7. Polítiques de cobertura i tècniques de mitigació

La mitigació del risc de crèdit s'aconsegueix mitjançant l'aportació de garanties per part de l'acreditat. En aquest sentit és una pràctica habitual que les operacions a llarg termini disposin de garanties sòlides, tant en l'àmbit de banca detallista (per exemple: hipoteca, aval, pignoració de productes de passiu, fiança dels socis), com en banca d'empreses i corporativa (per exemple: fiança de la matriu, cobertures per asseguradores de crèdit o agències estatals), ja que la capacitat de devolució sempre està subjecta a la contingència del pas del temps i a la dificultat d'avaluar i controlar els projectes d'inversió.²⁷

8. Seguiment del risc de crèdit²⁸

La gestió adequada del risc de crèdit fa imprescindible un seguiment continuat dels acreditats durant tota la vida de les seves operacions. El resultat de l'actuació de seguiment és establir una conclusió que determini el grau de satisfacció amb el risc assumit amb un acreditat i les accions que cal dur a terme, si escau. L'objectiu del seguiment de risc és la cartera d'inversió creditícia de manera global.

²⁷ Vegeu apartat 1.2.4 «Tècniques de reducció del risc de crèdit» de la part B d'aquest mateix document, per a un major grau de detall.

²⁸ Vegeu apartat 3.1.3.5, «Seguiment del risc de crèdit», dels comptes anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015 per a un major grau de detall.

Els equips de seguiment i gestió preventiva del risc a CaixaBank depenen de la Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc. La seva funció té un doble vessant: d'una banda, l'elaboració d'informes de seguiment sobre acreditats individuals o grups econòmics amb nivells de risc més elevats o grans riscos, i, de l'altra, el seguiment dels titulars de risc que presenten símptomes de deteriorament en la seva qualitat creditícia, segons el *rating* i la qualificació de seguiment, basada en alertes de risc de cada acreditat.

Una altra característica del sistema d'alertes és la seva absoluta integració en els sistemes d'informació de clients, fins i tot en totes les sol·licituds d'operacions d'actiu relacionades amb aquest client. Les alertes s'assignen individualment a cada acreditat, i mensualment se n'estableix una classificació de manera automàtica.

Els procediments de seguiment són el seguiment massiu per a persones físiques i PIMES (risc inferior a 150.000 euros) mitjançant la gestió preventiva generant accions automàtiques amb implicacions directes sobre la gestió del risc, el seguiment monitorat per a empreses i promotores amb risc fins a 20 milions d'euros i el seguiment específic i continu per als riscos rellevants o amb característiques específiques.

El resultat de l'acció de seguiment és l'establiment de plans d'acció sobre cadascun dels acreditats analitzats. Aquests plans complementen la qualificació per alertes i alhora són una referència per a la política de concessions futures.

9. Gestió de la morositat i recuperacions²⁹

La funció de morositat i recuperacions és l'últim pas del procés de gestió del risc de crèdit, i està alineada amb les directrius de gestió de riscos de CaixaBank.

L'activitat de recuperació es concep com un circuit integral de gestió que s'inicia fins i tot abans de l'incompliment, o exigibilitat de l'obligació, mitjançant el sistema de prevenció implementat per CaixaBank, i acaba amb la recuperació o situació de falliment definitiu d'aquesta.

²⁹ Vegeu l'apartat 3.1.3.6, «Gestió de la morositat», i 3.1.3.7, «Recuperacions», dels comptes anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015 per a un major grau de detall.

És responsabilitat de la Xarxa d'oficines aquesta activitat de recuperació. L'àmplia xarxa de què disposa l'Entitat permet cobrir tot el territori nacional, assegurant proximitat i coneixement del client, punts que són explotats sota criteris d'eficàcia i eficiència.

L'objectiu és actuar des del primer moment que es detecten indicis de deteriorament de la solvència del deutor i d'aquesta manera adoptar, amb la màxima diligència, les mesures oportunes per fer el seguiment de les operacions i de les seves garanties associades i, si escau, iniciar les reclamacions per aconseguir la ràpida recuperació del deute.

1.2.3.2 Risc de contrapart

1. Descripció i política general

El principal objectiu en la gestió del risc de contrapart a CaixaBank és l'alineament de la seguretat amb els objectius de negoci de l'Entitat. Es tracta de configurar un perfil de riscos que, d'una banda, faciliti la consecució dels pressupostos de rendibilitat i creació de valor i, de l'altra, garanteixi la solvència a mitjà i llarg termini de la institució.

Atès que la concessió d'operacions a entitats financeres s'emmarca principalment en el context de l'operativa en mercats financers, l'Entitat ha de tenir un marc predefinit que permeti una presa de decisions immediata respecte a l'assumpció de risc de contrapart. En aquest sentit, CaixaBank disposa d'un sistema de concessió de línies aprovat pel Comitè de Direcció, en el qual la màxima exposició autoritzada de risc de crèdit amb una contrapart es determina mitjançant un càlcul complex, basat fonamentalment en els *ratings* de les entitats i en l'anàlisi dels seus estats financers. Addicionalment, es fa un seguiment constant dels senyals del mercat mitjançant l'anàlisi de la cotització dels *credit default swap* (d'ara endavant, «CDS») i les accions de cadascuna de les contrapartides.

2. Estructura i organització de la funció de gestió del risc

Hi ha fonamentalment tres àrees a CaixaBank amb responsabilitats directes sobre la quantificació, seguiment i control del risc de contrapartida, que es detallen a continuació:

- El **Departament de Risc Sector Financer i Risc de País**, integrat en la Direcció d'Anàlisi i Concessió, és la unitat que té la responsabilitat sobre tots els riscos de contrapart

d'institucions financeres assumits per CaixaBank, independentment del tipus d'operativa i àmbit d'activitat que els genera. Les principals funcions que té assignades són:

- ✓ Determinació dels límits de risc per contrapart.
 - ✓ Anàlisi i seguiment de contraparts i riscos.
 - ✓ Control de la utilització de límits i excedits.
 - ✓ Seguiment del risc legal.
 - ✓ Elaboració d'informació de riscos per a òrgans interns, Banc d'Espanya, agències de *rating*, etc.
- **La Direcció de Departament de Risc de l'Operativa en Mercats**, integrada en la Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc, és la unitat responsable de l'estimació del risc de contrapartida associat a l'activitat de CaixaBank en els mercats financers. Les principals funcions que li són assignades són:
- ✓ Definició i implantació de les metodologies de càlcul d'estimació de l'exposició creditícia equivalent.
 - ✓ Valoració diària dels contractes de col·laterals ISDA (derivats OTC), GMRA (repos) i GMSLA (préstecs de valors).
- **L'Àrea de Serveis Operatius a Mercats**, integrada en la Subdirecció General de Serveis Bancaris, és la unitat responsable de la gestió operativa diària (especialment de la conciliació de posicions, seguiment de les liquidacions i comptabilitzacions associades) dels contractes de col·laterals ISDA (derivats OTC), GMRA (repos) i GMSLA (préstecs de valors).

3. Gestió del risc. Sistemes de mesurament i d'informació

La quantificació i la gestió del risc de crèdit derivat de l'operativa de tresoreria presenten, bàsicament pel tipus d'instruments financers utilitzats i pel grau de rapidesa i de flexibilitat exigits per les transaccions de tresoreria, certes particularitats.

El control del risc de contrapart del Grup CaixaBank es fa mitjançant un sistema integrat que permet conèixer, en temps real, el límit d'exposició disponible amb qualsevol contrapartida, producte i termini, per a qualsevol entitat del Grup.

El risc de contrapart relatiu a les operacions de derivats va associat quantitativament al seu risc de mercat, ja que la quantitat deguda per la contrapart s'ha de calcular en funció del valor de mercat de les operacions contractades més el seu valor potencial (possible evolució del seu valor en una situació extrema de preus de mercat, d'acord amb la sèrie històrica coneguda d'evolució dels preus i dels tipus de mercat).

4. Polítiques de cobertura i tècniques de mitigació

Les principals polítiques i tècniques de mitigació de risc emprades com a part de la gestió diària de les exposicions bancàries són:

- **Contractes ISDA / CMOF.** Contractes marc estandarditzats per a l'empara de l'operativa global de derivats amb una contrapart. Preveuen explícitament en el seu clausulat la possibilitat de compensar els fluxos de cobrament i pagament pendents entre les parts per a tota l'operativa de derivats coberta per aquests. Hi ha 152 contractes signats amb entitats financeres, amb un grau de col·lateralització superior al 99%.
- **Contractes CSA (dipòsits col·laterals).** Són acords pels quals les parts es comprometen a fer un dipòsit d'efectiu com a garantia per cobrir la posició neta de risc de crèdit originada pels productes derivats contractats entre elles, basant-se en un acord de compensació previ inclòs en les clàusules dels contractes ISDA o CMOF.
- **Contractes GMRA (col·lateral sobre operacions repo).** Són acords pels quals les parts es comprometen a fer un dipòsit d'efectiu com a garantia per cobrir la posició neta de risc de crèdit originada per la desviació que es pugui produir entre el valor de l'import meritat per la compravenda simultània de títols i el seu valor de mercat.
- **Clàusules *break-up*.** Permeten, a partir d'un determinat termini de la vida del contracte, la resolució anticipada d'aquest últim per decisió lliure d'una de les parts. Així, permeten mitigar el risc de contrapart en reduir la durada efectiva dels derivats subjectes a aquesta clàusula.
- **Sistemes de liquidació entrega contra pagament.** Permet eliminar el risc de liquidació amb una contrapart, ja que la compensació i liquidació d'una operació es fan simultàniament i de forma inseparable. És especialment rellevant el sistema de liquidació CLS, que permet

assegurar entrega contra pagament quan hi ha fluxos simultanis de cobrament i pagament en diferents divises.

- **Utilització d'entitats de contrapartida central (ECC).** Permet mitigar el risc de contrapartida dels contractes de derivats OTC, és a dir, aquells en què en la seva execució no ha mitjançat un mercat regulat d'acord amb la MiFID. La normativa EMIR i el Reglament del Parlament Europeu, sobre els requisits prudencials de les entitats de crèdit, estableixen l'obligació de compensar els contractes de derivats OTC en aquestes entitats de contrapartida central i alhora notificar totes les operacions realitzades.

5.2.3. Risc associat a les participacions accionaries

1. Definició i política general

El risc associat a les participacions accionaries (o «participades») radica en la possibilitat d'incórrer en pèrdues o minorar la solvència del Grup, com a conseqüència de moviments adversos dels preus de mercat, de possibles vendes o de la insolvència de les inversions realitzades a través d'instruments de capital.

En aquesta cartera s'inclouen tant les inversions de caràcter estratègic, amb un horitzó de mitjà-llarg termini i on el Grup CaixaBank desenvolupa una gestió activa de la participació, com la tinença d'accions en filials, que fan alguna funció instrumental o complementària en l'àmbit financer.

En coherència amb la gestió activa esmentada anteriorment, cal destacar que en els bancs internacionals participats hi ha acords d'inversió amb els accionistes de referència i acords estratègics entre els bancs respectius, per llançar oportunitats de negoci conjuntes (model *joint-ventures*), col·laborar en el servei a clients en les respectives regions d'influència i capturar sinergies de costos i de coneixement. Amb això es busca crear valor per als accionistes (no replicable a través del mercat de capitals) i avançar en l'expansió internacional del Grup CaixaBank, aprofitant oportunitats de negoci emergents i adoptant les millors pràctiques d'altres mercats.

2. Estructura i organització de la funció de gestió del risc

Al Grup CaixaBank, les participacions accionaries són objecte d'un seguiment i anàlisi especialitzats, amb més profunditat en aquelles que tenen caràcter permanent, i/o amb import d'inversió i impacte en capital més materials.

A l'estructura organitzativa del Grup hi ha diversos nivells i tipus de control:

- **Presència en els òrgans de govern de les participades:** en funció del percentatge de participació i de l'aliança estratègica amb els accionistes majoritaris (quan no és Grup CaixaBank), solen ser membres del Consell o de l'Alta Direcció els qui són nomenats com a membres del Consell d'Administració de les empreses participades. A vegades això inclou també comissions delegades, com poden ser les Comissions de Riscos o d'Auditoria.

D'aquesta manera, aquests Consellers poden estar informats, participar i influir en la presa de decisions més rellevants d'aquestes empreses, aportant a títol individual la seva experiència i coneixement en el sector financer.

- **Controlling i anàlisi financera,** mitjançant especialistes dedicats en exclusiva a monitorar l'evolució de les dades econòmiques i financeres, així com entendre i alertar davant canvis normatius i dinàmiques competitives als països i sectors en què operen aquestes participades. D'aquesta manera, a l'àrea de Banca Internacional (responsable de les participacions bancàries), a l'àrea Financera (per a les participades industrials) o a l'àrea de Control de Societats Instrumentals (per a les filials) s'acumula i es comparteix el coneixement sobre aquestes participacions.

Com a norma general en les participacions més rellevants, s'actualitzen de forma recurrent tant les previsions com les dades reals de la contribució de les participades en el compte de resultats i en els fons propis (en els casos que pertoqui). En aquests processos, es comparteix amb l'Alta Direcció una perspectiva sobre els valors borsaris, la perspectiva dels analistes (recomanacions, preus-objectiu, *ratings*, etc.) sobre les empreses cotitzades, que faciliten un contrast recurrent amb el Mercat.

En línia amb la normativa comptable, aquests equips fan amb periodicitat semestral les proves de deteriorament del valor comptable de les participacions, per tal d'avaluar el valor de les seves participacions i contrastar l'adequació del seu registre en el balanç. S'utilitzen

mètodes de valoració generalment acceptats, com per exemple models de descompte de fluxos de caixa (DCF), corbes de regressió, models de descompte de dividends (DDM) i altres d'equivalents. Fruit de tot això es determina la necessitat de reforçar o d'alliberar fons de provisions assignat a les participacions.

Aquests analistes financers també porten la interlocució amb els departaments de Relació amb Inversors de les participades cotitzades i recullen la informació necessària, incloent-hi informes de tercers (p. e. bancs d'inversió, agències de *rating*), per tal de tenir una perspectiva global de possibles riscos en el valor de les participacions.

Les conclusions sobre els resultats comptables i les principals alertes sobre canvis en la contribució de les participacions són elevades al Comitè de Direcció i compartides amb els òrgans de govern de CaixaBank, amb periodicitat mínima trimestral, com a norma general.

- **Registre comptable:** l'àrea d'Intervenció i Comptabilitat assegura que tota la informació necessària sigui integrada en qualitat i terminis preceptius en els sistemes informàtics de l'Entitat, així com el posterior *reporting* extern. Aquest procés disposa dels controls i compleix la normativa de Control Intern d'Informació Financera (SCIIF). També en l'àmbit de l'àrea Financera es comptabilitzen les variacions en fons propis que generen les societats integrades pel mètode de la participació.

3. Gestió del risc de participades en CaixaBank

Com a conseqüència de la normativa bancària, la Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc monitora l'exposició i el consum de capital regulatori associat a les participades de CaixaBank, en funció de la classificació de l'empresa participada.

S'utilitzen, entre d'altres, eines sorgides dins el marc de la nova regulació europea de requeriments de capital: CRD IV i CRR.³⁰

Aquesta unitat col·labora amb altres àrees de l'Entitat, fent directament el procés de càlcul i *reporting* regulatori de l'estat de solvència de la cartera de participades del Grup, així com altres tasques relacionades amb la gestió del risc en el grup d'empreses participades.

³⁰ Reglament 575/2013 Parlament UE i Consell de 26 de juny de 2013 (d'ara endavant, «CRR»)

També des de la mateixa Direcció Corporativa es fan funcions vinculades a la quantificació i seguiment del risc de les participacions: en primer terme, la integració diària del risc de mercat dels derivats i el risc de tipus de canvi associats a la cartera de participades dins el risc global de mercat del Grup; en segon lloc, la monitoració recurrent dels riscos de les carteres resultants de l'operativa en mercats financers de les participades financeres. A continuació, s'amplia aquest aspecte metodològic.

4. Sistemes de mesurament i d'informació

El mesurament del risc de les posicions que formen la cartera de participacions accionaries es fa amb les eines regulatòries disponibles sota el marc Basilea III i les seves evolucions posteriors, tenint en compte els diferents desenvolupaments de la indústria, és a dir:

- Des del punt de vista del risc implícit en la volatilitat dels preus de mercat, utilitzant models VaR (estimació estadística de les pèrdues màximes potencials a partir de dades històriques sobre l'evolució dels preus dels actius cotitzats).
- Des del punt de vista de l'eventualitat de *default*, aplicant-hi models basats en l'enfocament PD/LGD.
- Aplicant-hi el model simple de ponderació en cas que no s'hi pugui aplicar cap dels dos anteriors.

Tota la informació necessària és bolcada a les bases de dades corporatives utilitzades per l'àrea de Riscos, amb les consegüents validacions i mesures per tal de garantir la fiabilitat de les dades.

5. Criteris d'assignació dels diferents enfocaments de mesurament del risc

Dins els marges establerts pel Supervisor, i tenint en compte l'incentiu de l'adopció dels mètodes avançats més sensibles al risc establerts a Basilea III, a continuació s'exposa el criteri d'assignació dels diferents enfocaments de mesurament del risc a les participacions accionaries no incloses en la cartera de negociació.

L'elecció entre l'enfocament PD/LGD i un enfocament de mercat (model VaR) dependrà de la classificació comptable de la participació:

- Per a aquelles participacions no classificades com a disponibles per a la venda, el risc més rellevant és el *default* i, per tant, s'aplicarà l'enfocament PD/LGD. En cas de no disposar de PD, s'hi aplica el mètode simple de ponderació de risc.
- Consegüentment, per a les inversions considerades disponibles per a la venda i cotitzades en mercats organitzats, el risc més rellevant és el de mercat i, per tant, s'aplicarà l'enfocament de mercat (model VaR). Per a aquelles participacions que no disposin de suficient històric de cotització en mercats organitzats i, amb això, el seu risc no pugui ser mesurat pel model VaR, s'aplicarà l'enfocament PD/LGD en la mesura que sigui possible. En cas de no disposar de PD, s'aplicarà el mètode simple de ponderació de risc.

No obstant això, en aquelles participacions disponibles per a la venda, que siguin de caràcter estratègic per al Grup CaixaBank i en les quals hi hagi una vinculació a llarg termini en la seva gestió, s'aplica l'enfocament PD/LGD. La seva aplicació també depèn del fet que es disposi de suficient informació sobre la posició accionarial per poder avaluar un *rating* intern i assignar una PD fiable, degudament fonamentada, a aquesta posició accionarial. En cas contrari, s'utilitza el model simple de ponderació per risc.

El resultat obtingut de l'ús de models interns de mesurament del capital consumit (VaR, PD/LGD) és bàsic a l'hora de determinar la quantitat i la qualitat del risc assumit, sense perjudici de l'anàlisi d'un altre tipus de mesures que complementen addicionalment les requerides per la regulació, que busquen determinar el valor de mercat de les participacions, la seva liquiditat, així com previsions d'aportació en termes de resultat i capital al Grup.

A tall il·lustratiu, es detallen a continuació alguns dels informes que la Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc genera i distribueix als comitès pertinents:

- Informe de risc de mercat, que incorpora tant el seguiment del risc (VaR) dels derivats de negociació del Grup CaixaBank vinculats a les participacions estratègiques de CaixaBank, com el seguiment del risc de tipus de canvi associat a aquestes participacions.
- Informe de Posicionament del Grup CaixaBank en instruments financers, com a part de la monitoració global de les posicions que engloben l'operativa en mercats, que recull les posicions en renda fixa i renda variable del Grup CaixaBank, incorporant-hi fins i tot les posicions en VidaCaixa, i en fons de pensions o d'inversió garantits.

6. Polítiques de cobertura i tècniques de mitigació

- **Risc de tipus de canvi**³¹

La política de l'Entitat és cobrir els elements que afecten el compte de resultats. Per tant, es procedeix a cobrir els fluxos d'efectiu però no es cobreixen les posicions accionaries en divisa, ja que es consideren participacions amb caràcter permanent.

³¹ Vegeu per a més informació l'apartat A.1.2.4.2 «Risc estructural de tipus de canvi» d'aquest mateix document.

5.2.4. Risc de mercat

1. Definició i política general

El Grup CaixaBank està subjecte al risc de mercat de la cartera de negociació per moviments desfavorables dels factors de risc següents: tipus d'interès i tipus de canvi, preu de les accions i mercaderies, taxes d'inflació, i moviments en els diferencials de crèdit de les posicions en renda fixa privada.

Els factors de risc són gestionats en funció de la relació rendibilitat-risc determinada per les condicions i expectatives del mercat, dins l'entorn de l'estructura de límits i el marc operatiu autoritzat.

Per a la gestió d'aquest risc, el Grup CaixaBank aplica models interns per al càlcul de recursos propis regulatoris per risc de mercat de la cartera de negociació, risc de tipus de canvi i or, i risc de preu de matèries primeres, des del dia 13 de desembre de 2007 en què el Banc d'Espanya va autoritzar-ne l'aplicació, aprovació que durant l'exercici 2012 es va estendre al càlcul de recursos propis regulatoris per risc incremental d'impagament i migracions (IRC) i VaR estressat mitjançant models interns.

2. Estructura i organització de la funció de gestió del risc

El Departament de Risc de l'Operativa en Mercats de CaixaBank és responsable de la valoració dels instruments financers, així com d'efectuar el mesurament, control i seguiment dels seus riscos associats, de l'estimació del risc de contrapartida i del risc operacional associat a l'activitat en mercats financers.

Per al compliment de la seva tasca, aquesta àrea fa diàriament un seguiment de les operacions contractades, el càlcul del resultat que suposa l'afectació de l'evolució del mercat en les posicions (resultat diari *marked to market*), la quantificació del risc de mercat assumit, el seguiment del compliment dels límits i l'anàlisi de la relació entre el resultat obtingut i el risc assumit. D'aquesta manera, diàriament es reporta un informe de control a l'Alta Direcció, als responsables de gestió i a Auditoria Interna.

Per la seva banda, la Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc, en la qual s'engloba el Departament de Riscos de l'Operativa en Mercats, actua organitzativament i funcionalment de forma independent de les àrees prenedores del risc per tal de reforçar l'autonomia de les tasques de gestió, seguiment i control d'aquest últim que realitza, i busca facilitar, des d'una visió general, una gestió integral dels diferents riscos. Així mateix, la seva tasca s'orienta envers la configuració d'un perfil de riscos concordant amb els objectius estratègics del Grup.

3. Gestió del risc. Sistemes de mesurament i d'informació³²

La mesura de risc de mercat de referència és el VaR al 99% amb un horitzó temporal d'un dia. El VaR diari es defineix com el màxim de les tres quantificacions següents:

- VaR paramètric amb una matriu de covariàncies calculada amb 75 dies efectius i allisatge exponencial, donant més rellevància a les observacions més recents.
- VaR paramètric amb matriu de covariàncies derivada d'un històric d'un any i pesos iguals.
- VaR històric amb una finestra temporal d'un any.

Adicionalment, atès que l'empitjorament de la qualificació creditícia dels emissors dels actius pot motivar una evolució desfavorable dels preus cotitzats en el mercat, es completa la quantificació del risc amb una estimació de les pèrdues derivades de moviments del diferencial de crèdit de les posicions en renda fixa privada i derivats de crèdit (*spread VaR*), que constitueix una estimació del risc específic atribuïble als emissors dels valors. Aquest càlcul es fa mitjançant metodologia històrica tenint en compte la potencial menor liquiditat d'aquests actius i amb un interval de confiança del 99%.

Per tal de verificar la idoneïtat de les estimacions de risc, es fan dues proves de *backtest* (brut i net), consistents en una comparació dels resultats diaris amb la pèrdua estimada pel VaR. Adicionalment, es duen a terme exercicis de *stress test* sobre el valor tant de les posicions de Tresoreria com de les posicions incloses en el perímetre del model intern, que permeten estimar les possibles pèrdues de la cartera en situacions extraordinàries de crisi.

4. Polítiques de cobertura i tècniques de mitigació

³²Per ampliar la informació, vegeu la Nota 3.2 «Risc de mercat», de la Memòria dels comptes anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

Amb la formulació i actualització de l'apetit al risc que es presenta als òrgans de govern competents, es delimita i es valida que les mètriques de risc de mercat definides per al Grup CaixaBank són consistents amb els nivells de tolerància establerts. El marc d'apetit al risc aprovat pel Consell de l'Entitat defineix un límit per al VaR a l'horitzó temporal d'un dia i amb un interval de confiança del 99% per a totes les activitats de negociació de l'Entitat de 20 milions d'euros. Addicionalment, tant les posicions en la cartera de negociació com en la cartera bancària queden restringides als límits de concentració que estipula el marc d'apetit al risc (p. e. concentració en grans riscos, en sector públic o en sector econòmic).

Com a part del necessari seguiment i control dels riscos de mercat assumits, el Consell d'Administració i, amb la seva delegació i de forma més restringida, el Comitè Global del Risc de CaixaBank i la Direcció Executiva Financera aproven una estructura de límits globals de VaR i sensibilitats per a l'activitat d'assumpció de risc de mercat. En aquest sentit s'estableixen les tipologies de límits següents:

- **Límit global.** El Consell d'Administració és l'òrgan responsable de la determinació del nivell màxim de risc de mercat assumible per a l'operativa de gestió tesorera i de negociació de l'Entitat.
- **Límit a l'operativa de Tresoreria.** En línia amb el marc general determinat pel Consell d'Administració, el Comitè Global de Riscos de CaixaBank i/o la Direcció Executiva Financera tenen la facultat de desenvolupar el detall de l'estructura de límits de risc de mercat, així com de determinar menors nivells de risc màxim si així ho aconsellen les circumstàncies de mercat i/o l'enfocament de gestió aprovat. Sobre aquesta base, s'han establert límits específics per a aquesta operativa, tant de caràcter global (VaR, *stop loss*, *stress test* – dependents de Comitè Global del Risc) com per factor de risc (dependents de la Direcció Executiva Financera).
- **Límit dels derivats de negociació vinculats a les participacions permanents de CaixaBank.** El juny del 2008, el Consell d'Administració de "la Caixa" va desenvolupar, al seu torn, el marc general establert, i va aprovar un límit específic per a aquesta activitat, gestionada amb criteris de gestió del risc de mercat i inclosa en el model intern de risc de mercat. Aquest límit va ser rebaixat el gener de 2009 pel Comitè Global del Risc de "la Caixa". En data 25 de juliol de 2011, el Comitè Global de Riscos de CaixaBank va adaptar aquest mateix marc al canvi organitzatiu del Grup "la Caixa".

Amb referència als càrrecs de capital regulatori en l'àmbit del còmput del risc de mercat mitjançant models interns, el risc incremental de *default* i migració de *rating* de les carteres de renda fixa i el VaR estressat, el Comitè Global de Riscos de CaixaBank va definir límits específics el juliol de 2011 i el març de 2012, respectivament.

5.2.5. Risc operacional

1. Definició i política general

La definició de risc operacional és la següent: «el risc de pèrdues a causa de la inadequació o la fallada dels processos, el personal i els sistemes interns, o degudes a successos externs, i inclou el risc legal.» Inclou el risc legal i regulatori i exclou el risc estratègic, el de reputació i el de negoci. La gestió del risc operacional duta a terme té en compte les pèrdues de risc de crèdit o risc de mercat l'origen de les quals és la materialització de riscos operacionals.

El Grup CaixaBank té la voluntat de gestionar el risc operacional de manera homogènia i consistent a totes les societats que formen el perímetre de conglomerat financer. Per a això es promou la coherència entre les eines, les mesures i els reports utilitzats per aquestes, per tal de garantir la provisió d'informació comparable i completa per a la presa de decisions sobre risc operacional. També es fomentarà l'ús dels models avançats de gestió i mesurament, corresponents a cada sector d'activitat, compassant la seva implantació en cadascun d'ells al seu grau de desenvolupament i maduresa.

El Grup CaixaBank gestiona el risc operacional en el seu perímetre de solvència financer d'acord amb els estàndards d'aplicació de models avançats, disposant de les eines, polítiques i estructura adients a aquests models.

2. Tipus de risc operacional

Les tipologies de risc operacional desenvolupades en el Grup CaixaBank s'estructuren en quatre nivells jeràrquics.

La categorització principal de riscos en el Grup pren com a base els nivells 1 i 2 definits per la normativa regulatòria,³³ ampliant i desenvolupant la casuística de riscos fins als nivells 3 i 4,

³³ CRR, títol III, capítol 4, article 324.

específics del Grup i que s'obtenen un cop analitzat detalladament el risc operacional en el context àrea/empresa del Grup, prenent com a base els nivells regulatoris (1 i 2).

El Grup CaixaBank ha definit la seva pròpia categorització principal de riscos a partir de l'anàlisi de risc operacional realitzat en les diferents àrees i empreses del Grup. És homogènia per a tot el Grup, i la comparteixen tant les metodologies qualitatives d'identificació de riscos com les metodologies quantitatives de mesura basades en una base de dades de pèrdues operacionals.

El nivell 3 de riscos representa el conjunt de riscos individuals de cada àrea o empresa del Grup.

El nivell 4 representa la materialització concreta dels riscos nivell 3 en un procés, activitat i/o àrea concrets.

Es presenta a continuació una figura que permet il·lustrar la classificació de tipologies de risc operacional (nivells 1-4) desenvolupades en el Grup.

Figura 2

3. Estructura i organització de la funció de gestió del risc

El control i la supervisió global del risc operacional s'exerceixen a través de la **Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc**, en què es materialitzen les funcions d'independència requerides pel Comitè de Supervisió Bancària de Basilea, i entre les seves responsabilitats es troben el control i la supervisió del risc operacional.

Les àrees i empreses del Grup són les responsables de la gestió diària del risc operacional dins els seus respectius àmbits. Això implica identificar, avaluar, gestionar i controlar els riscos operacionals de la seva activitat, i informar-ne, col·laborant amb la Direcció de Risc Operacional en la implementació del model de gestió. Aquesta Direcció forma part del **Departament de Models de Risc**, integrat al seu torn en la **Direcció Corporativa de Models i Polítiques de Risc**, dependent de la Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc.

La **Direcció de Risc Operacional** és la responsable de definir, estandarditzar i implementar el model de gestió, mesurament i control del risc operacional. Addicionalment, proporciona suport a les àrees i consolida la informació sobre els riscos operacionals de tot el perímetre per al *reporting* a l'Alta Direcció, i als comitès de gestió de risc implicats.

Validació de Models de Risc i Auditoria Interna de CaixaBank validen els models interns de gestió de riscos. En aquest context, s'ha formalitzat un marc de col·laboració entre totes dues que estableix els àmbits i enfocaments de revisió de models interns i garanteix l'adequació i l'eficiència de les funcions de control.

L'Àrea de **Control Intern** coordina el mapa de riscos corporatius, en el qual es basa el model de risc operacional.

Serveis Informàtics és l'àrea responsable de les aplicacions i la infraestructura tecnològica sobre la qual recolza la gestió del risc operacional.

4. Gestió del risc. Sistemes de mesurament i d'informació

L'objectiu global del Grup en la gestió de risc operacional és el següent:

«Millorar la qualitat en la gestió del negoci aportant informació de riscos operacionals que permeti la presa de decisions que assegurin la continuïtat de l'organització a llarg termini, la millora en els seus processos i la qualitat de servei al client, ja sigui intern o extern, complint amb el marc regulatori establert i els requeriments per al càlcul del consum de capital.»

L'objectiu global anteriorment enunciat es desagrega en diferents objectius específics, que estableixin les bases per a l'organització i metodologia del treball que s'ha d'aplicar en la gestió del risc operacional. Aquests objectius són els següents:

- Identificar i anticipar els riscos operacionals existents.
- Assegurar la pervivència a llarg termini de l'organització.

- Promoure l'establiment de sistemes de millora contínua dels processos operatius i de l'estructura de controls existent.
- Aprofitar les sinergies en la gestió de riscos operacionals a escala del Grup.
- Impulsar una cultura de gestió del risc operacional.
- Complir el marc regulatori establert i els requeriments per a l'aplicabilitat del model de gestió i càlcul escollits.

5. Càlcul dels requeriments de recursos propis computables.

- **Mètode estàndard:** En la data d'entrada en vigor de l'Acord de Capital de Basilea II, el 2008, i d'acord amb el que disposa la Circular 03/2008, el Grup va sol·licitar al Banc d'Espanya l'aplicació del mètode estàndard per al càlcul de capital regulatori per risc operacional, i, en conseqüència, aplica aquest mètode.

El càlcul de recursos propis per risc operacional mitjançant el mètode estàndard segueix la mateixa metodologia que el mètode bàsic, és a dir, la multiplicació de l'indicador rellevant per un paràmetre fix, en aquesta ocasió desglossant l'indicador rellevant en les vuit línies de negoci regulatòries i multiplicant cadascuna d'elles pel factor fix que correspongui, d'acord amb la taula següent:

Taula 14. Risc operacional: línies de negoci i coeficients de ponderació

	Coeficient de ponderació
Finançament empresarial	18%
Negociació i vendes	18%
Intermediació detallista	12%
Banca comercial	15%
Banca detallista	12%
Pagaments i liquidacions	18%
Serveis d'agència	15%
Gestió d'actius	12%

Per tant, això suposa que les entitats han de ser capaces d'assignar la part de l'indicador rellevant corresponent a cadascuna de les línies de negoci regulatòries.

El càlcul de recursos propis per risc operacional mitjançant el mètode estàndard és la suma de l'indicador rellevant (segregat per línia de negoci) multiplicat pel coeficient de ponderació de la línia de negoci corresponent.

Així mateix, la normativa regulatòria estableix que les entitats que facin servir el mètode estàndard han de complir requisits exigents relatius a la gestió i mesurament del risc operacional.

- **Evolució a models interns:** Durant el 2014 i primera meitat del 2015 s'ha desenvolupat un projecte d'evolució de la gestió i el mesurament de risc operacional cap a models interns, amb el doble objectiu d'implantar les millors pràctiques de gestió de risc operacional i, a la vegada, poder calcular els requisits de capital amb metodologies sensibles al risc. Aquest projecte ha implicat, entre d'altres, el desenvolupament de les línies d'actuació següents:
 - Reforç de la integració en la gestió del risc operacional
 - Implementació i adaptació d'una eina de gestió integral de riscos
 - Mesurament del capital per a risc operacional mitjançant mètodes avançats (2 iteracions)

Les principals fites de l'exercici 2015 han estat:

- Actualització del marc integral de gestió i de la Normativa de risc operacional, que ha estat aprovada pel Consell d'Administració
- Incorporació de risc operacional al Comitè de Models
- Ampliació de les palanques de generació de punts febles i plans d'acció sobre risc operacional
- Revisió de les mètriques de risc operacional en el Marc d'Apetit al Risc
- Presentacions de risc operacional als òrgans directius de les principals empreses del Grup
- Integració de Barclays
- Inici de l'anàlisi periòdica de les dades que alimenten la base de dades de pèrdues operacionals internes
- Actualització anual d'escenaris de pèrdues operacionals extremes i autoavaluacions de risc operacional (amb evolució metodològica)

- Inici de la supervisió per part del Banc Central Europeu

6. Polítiques de cobertura i tècniques de mitigació

Mitjançant l'aplicació de tècniques de control i mitigació, el Grup CaixaBank fa una gestió activa del perfil de risc de l'Entitat, prevenint i millorant de forma contínua la gestió de risc operacional.

En aquest sentit, quan es considera necessari, CaixaBank transfereix el risc a tercers mitjançant la contractació de pòlisses d'assegurança, destinades a cobrir els elements del patrimoni del Grup (locals, immobles, equips informàtics, magatzems, etc.) i l'activitat de negoci (responsabilitat civil, infidelitats, frau, etc.).

A partir de l'anàlisi de l'exposició al risc de cadascuna de les tipologies de risc operacional, el Grup determina quins nivells de risc són concordants amb l'apetit al risc i la capacitat d'absorció de pèrdues, assegurant que els principals riscos del Grup (danys a actius, responsabilitat civil – general, professional i directius– i frau intern) estan coberts amb companyies que no pertanyen al Grup, per tal de diversificar riscos.

En termes de transferència del risc es prenen en consideració els aspectes següents:

- Aspectes clau del negoci
- Habilitat per gestionar i assumir riscos
- Periodicitat de revisió i revaloració en entorns de mercat canviants
- L'aprovació requerida per part del Consell d'Administració.

Així mateix, a partir de l'anàlisi detallada dels riscos es detecten els punts de millora en l'entorn de control, a partir del qual el Grup aplica mecanismes de mitigació del risc consistents en l'establiment de plans d'acció i mitigació.

Finalment, l'adequació dels plans de continuïtat de negoci als estàndards internacionals ISO 22301:2012 es revisa anualment mitjançant auditories internes i auditories externes.

5.2.6. Risc estructural de tipus

1.2.3.1 Risc estructural de tipus d'interès

1. Definició i política general

El risc de tipus d'interès és inherent a l'activitat bancària. I es produeix a causa de l'impacte – potencialment negatiu– que els canvis en els tipus d'interès de mercat poden tenir sobre el marge financer i el valor econòmic del balanç d'una entitat. Les masses d'actiu i passiu que componen aquest balanç, com que estan vinculades a diferents índexs de referència, i tenen un venciment diferent, es poden renovar o ser contractades –en el cas de nova producció– a un tipus d'interès diferents dels actuals. I afecta el seu valor raonable i el marge d'interessos que se'n deriva.

CaixaBank gestiona el risc de tipus d'interès amb un doble objectiu:

- Optimitzar el marge financer de l'Entitat dins els nivells d'apetit al risc establerts.
- Preservar el valor econòmic del balanç i mantenir-se en tot moment dins els nivells d'apetit al risc establerts.

D'acord amb els objectius de gestió, CaixaBank ha establert uns llindars aplicables tant a la volatilitat del marge d'interessos com a la sensibilitat del valor econòmic del balanç.

Els llindars descrits formen part del marc d'apetit al risc formulat per CaixaBank (*Risk Appetite Framework* o «RAF», en la seva denominació anglesa). El Marc d'Apetit al Risc és una eina integral amb què es defineixen, a escala global i en el nivell màxim de govern, la quantitat i el tipus de risc que una entitat financera està disposada a acceptar en la cerca dels seus objectius estratègics.

Pel que fa als límits establerts per al marge financer, a partir d'uns escenaris de tipus d'interès estressats per a un escenari de pujada i baixada de tipus s'obtenen unes projeccions de marge d'interessos que es comparen amb el marge d'interessos obtingut a partir de l'escenari base o de tipus implícits de mercat.

- Els escenaris de pujada i baixada utilitzats s'han establert en diferents quanties (200 pb i 100 pb) així com amb un impacte temporal progressiu i també immediat.
- El marge d'interessos subjecte a límit de volatilitat es refereix tant al marge financer a 1 any com al marge financer a 2 anys.

Pel que fa als límits establerts per al valor econòmic, hi ha dues mètriques:

- Un límit sobre el VaR de balanç sensible (mesurat en termes de capital econòmic) que ha de ser inferior a un determinat % del valor econòmic.
- També hi ha un límit establert sobre la Sensibilitat total del balanç a un estrès de pujada i baixada de 200 pb en els tipus d'interès. El límit està establert, també, en un determinat % de variació positiva o negativa del valor respecte al valor actual calculat de l'Entitat.

2. Estructura i organització de la funció de gestió del risc

La governança del risc de tipus d'interès s'estructura des del nivell més alt de l'organització cap a les direccions i unitats de gestió a través de diferents comitès de segon nivell amb una segregació de funcions adequada.

Les funcions principals dels òrgans de govern, comitès i àrees funcionals són les següents:

Consell d'Administració

El Consell d'Administració és la màxima autoritat en la fixació de les estratègies de negoci de l'Entitat, en l'aprovació del Marc d'Apetit al Risc («RAF»), l'estratègia de riscos i la política bàsica de risc que inclourà els llistats i les alertes per al seu mesurament i la seva gestió. Dins les seves competències específiques en gestió del risc de tipus d'interès es troben l'aprovació de la seva política de gestió i les seves actualitzacions periòdiques i la fixació dels objectius i llistats dels indicadors del Marc d'Apetit al Risc («RAF»).

Comissió de riscos

Ofereix assessorament independent al Consell d'Administració de CaixaBank en les qüestions de la seva competència i vetlla per la implantació correcta de les decisions aprovades pel Consell d'Administració i l'adequació del risc assumit al perfil de risc definit.

Comissió de Direcció

És l'òrgan en què el Consell delega la gestió del dia a dia de l'Entitat. El Comitè de Direcció ha delegat en el Comitè ALCO els assumptes concernents a la gestió del risc de tipus d'interès. Per l'especial transcendència en el desenvolupament del negoci, el Comitè ALCO mantindrà puntualment informat el Comitè de Direcció de les principals decisions adoptades.

Comitè ALCO

És responsable d'optimitzar i rendibilitzar l'estructura financera del balanç del Grup CaixaBank, incloent-hi el marge d'interessos i els resultats extraordinaris en el Resultat d'Operacions Financeres (ROF); determinar les taxes de transferència amb els diferents negocis, i monitorar preus, terminis i volums de les activitats generadores d'actiu i passiu, sota les polítiques, el marc d'apetit al risc i els llindars de risc aprovats pel Consell d'Administració. Per a això prendrà les decisions oportunes i efectuarà recomanacions a les diferents àrees d'activitat.

Comitè Global de Riscos

El Comitè és responsable de gestionar, controlar i monitorar de manera global els riscos de crèdit, mercat, operacional, concentració, reputacional i qualsevol altre que afecti el Grup CaixaBank i els específics de les participades financeres més rellevants, així com les implicacions en la gestió de la solvència i el consum de capital.

Direcció Executiva Financera

És la Direcció responsable de la gestió, el mesurament, el seguiment i el *reporting* del risc de tipus d'interès de balanç.

ALM

Una de les principals funcions del Departament d'ALM és la gestió del risc de tipus d'interès estructural del balanç de CaixaBank.

Anàlisi i Seguiment de Balanç

És responsabilitat d'aquesta àrea l'anàlisi, el mesurament i el seguiment del risc de tipus d'interès que subjeu al balanç de l'Entitat, en els seus dos vessants: i) Valor econòmic i ii) Marge financer.

Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital

Responsable del procés pressupostari de les diferents unitats de negoci i del seguiment dels pressupostos i les seves desviacions.

Àrea de Riscos

Des del Departament de Riscos de l'Operativa en Mercats, integrada organitzativament en la Direcció Corporativa de Gestió Global del Risc, s'exerceix la funció de control independent del risc de tipus d'interès estructural.

Serveis Bancaris

És l'àrea responsable de l'administració, comptabilització i justificació de la macrocobertura de risc de tipus d'interès de balanç de valor raonable. Així mateix, també és responsable de la documentació i comptabilització de la macrocobertura de fluxos d'efectiu.

Auditoria Interna

Auditoria interna fa una revisió anual de les polítiques, els procediments i els sistemes establerts per a l'avaluació, gestió i informació del risc de tipus d'interès de balanç.

3. Gestió del risc. Sistemes de mesurament i d'informació

En el mesurament del risc de tipus d'interès l'Entitat aplica les millors pràctiques de mercat i les recomanacions dels reguladors i estableix llimdars de risc sobre aquestes mètriques tenint en compte la complexitat del seu balanç. Aquestes mesures poden ser estàtiques o dinàmiques:

- **Mesuraments estàtics:** són mesuraments estàtics aquells que no utilitzen per construir-se hipòtesis de nou negoci i estan referenciats a una situació puntual.

- **Gap estàtic:**

El gap estàtic mostra la distribució contractual de venciments i revisions de tipus d'interès, a una data determinada, de les masses sensibles de balanç i/o fora de balanç. L'anàlisi GAP es basa en la comparació dels imports d'actius que es revisin o vencin en un determinat període i els imports de passius que es revisin o vencin en aquest mateix període.

- **Valor econòmic del balanç:**

El valor econòmic del balanç (VE) es calcula com la suma del i) valor raonable del net dels actius i passius sensibles als tipus d'interès dins del balanç, ii) el valor raonable dels productes fora de balanç (derivats), més iii) el net del valor comptable de les partides d'actius i passius no sensibles als tipus d'interès.

- **Sensibilitat del valor econòmic:**

Es reavalua, per als diferents escenaris d'estrès establerts per l'Entitat, el valor econòmic de les masses sensibles dins i fora de balanç. I per diferència, respecte del VE calculat amb els tipus de mercat actual, s'obté, de forma numèrica, la sensibilitat de valor en els diferents escenaris.

Sobre aquesta mesura de sensibilitat i per a determinats escenaris de tipus d'interès, l'Entitat defineix uns llindars de gestió del seu valor econòmic.

- **VaR del balanç:**

El VaR del balanç es defineix com la pèrdua màxima de valor que el balanç pot perdre en un període de temps determinat, aplicant-hi preus de mercat, donat un nivell de confiança. En el mesurament del VaR de balanç de CaixaBank l'horitzó temporal és d'1 dia i el nivell de confiança del 99%. Per tant, la xifra de VaR s'ha d'interpretar com una estimació que cada 100 dies només 1 dia l'Entitat podria perdre valor, en termes estadístics, en el seu balanç per més import del que llança la xifra de VaR calculada.

A CaixaBank s'aplica la metodologia pròpia de l'activitat tesorera per calcular el VaR de balanç. A la pràctica això suposa que es fan tres càlculs de VaR.

1. VaR paramètric amb una finestra de dades per estimar els paràmetres de 75 dies,
2. VaR paramètric amb una finestra de dades per estimar els paràmetres de 250 dies
3. VaR històric de 250 dies en què s'assumeix que el que va ocórrer en la valoració del balanç dels últims 250 dies és una bona guia per estimar el que pot ocórrer entre avui i demà.

La mesura que es pren com a VaR de balanç, aplicant-hi un principi de prudència, és la més elevada de les tres.

Sobre aquesta mesura VaR l'Entitat defineix uns llindars de gestió del seu valor econòmic.

- **Mesuraments dinàmics:** parteixen de la posició actual i, a més, tenen en compte el nou negoci. Per tant, a part de considerar les posicions actuals de balanç i fora de balanç, incorporen les previsions de creixement del pla operatiu de l'Entitat.

- **Projeccions del marge d'interessos:**

L'Entitat fa projeccions per replicar el marge financer futur (a 1, 2 i 3 anys) sota diversos escenaris deterministes de tipus d'interès. L'objectiu és conèixer el marge financer projectat partint de les corbes actuals de mercat, les previsions d'evolució del negoci i les previsions d'emissions majoristes i de compra o venda de cartera, així com preveure com variaria aquest marge en funció de diferents escenaris de tipus d'interès estressats.

Els escenaris de tipus d'interès utilitzats poden ser paral·lels i immediats, paral·lels i progressius o immediats de canvi de pendent (*steepening o flattening, short up, short down*).

La projecció del marge d'interessos depèn de supòsits i hipòtesis no només sobre la corba de tipus d'interès futurs sinó també sobre el comportament dels clients (prepagaments en préstecs i cancel·lacions anticipades d'imposicions a termini fix), sobre el venciment dels comptes a la vista i l'evolució futura del negoci de l'Entitat.

- **Volatilitat del marge d'interessos:**

Per a les projeccions del marge d'interessos s'utilitzen diferents escenaris de tipus d'interès. A partir d'un escenari base de tipus d'interès s'apliquen moviments en la corba (paral·lels o no / instantanis o no) que donen lloc a diferents projeccions de marge financer que es poden comparar entre si.

La diferència existent entre aquests marges financers (marge per a un escenari de pujada o baixada respecte del marge de l'escenari base) en relació amb el marge financer de l'escenari base ens dóna la mesura de sensibilitat o volatilitat del marge.

Segons la normativa vigent, el Grup CaixaBank no consumeix recursos propis pel risc de tipus d'interès estructural assumit, atès el baix perfil de risc del seu balanç. El risc de tipus d'interès de balanç assumit pel Grup CaixaBank és inferior als nivells considerats com a significatius (*outliers*) segons la normativa actual.

Pel que fa a les eines i sistemes de mesurament, s'obté informació rellevant al nivell de transacció de les operacions del balanç sensible de l'Entitat a partir de cadascuna de les aplicacions informàtiques que gestionen els diferents productes. A partir d'aquesta informació es preparen bases de dades amb un cert grau d'agregació, per tal d'accelerar els càlculs i sense perdre qualitat ni fiabilitat en la informació.

L'aplicació de gestió d'actius i passius es parametriza per recollir adequadament les especificitats financeres dels productes del balanç, incorporant models de comportament dels clients basant-se en informació històrica (models de prepagaments). Addicionalment, s'alimenta l'eina amb el creixement pressupostat en el pla financer (volums, productes i marges) i amb informació dels diferents escenaris de mercat (corbes de tipus d'interès i de canvi) per fer una estimació adequada dels riscos. En aquesta eina es fa el mesurament dels gaps estàtics, i les projeccions del marge d'interessos.

4. Polítiques de cobertura i tècniques de mitigació

A 31 de desembre de 2015, CaixaBank utilitza les macrocobertures de risc de tipus d'interès del valor raonable com a estratègia per mitigar-ne l'exposició i preservar el valor econòmic del balanç (vegeu Nota 14). Durant l'exercici 2015, CaixaBank ha constituït cobertures per a masses de préstecs a tipus fix. El seu objectiu és mitigar el risc de tipus d'interès associat a aquestes masses, estabilitzant-ne el valor en el balanç mitjançant la seva conversió a tipus d'interès variable.

Addicionalment, amb l'adquisició de Barclays SAU s'han integrat en el balanç macrocobertures de valor raonable i de fluxos d'efectiu. Les cobertures de valor raonable tenen com a objectiu cobrir el risc de base entre els tipus variables d'una part de la cartera de préstecs de l'Entitat i els tipus de mercat. Les de fluxos d'efectiu tenen com a objectiu la cobertura del risc de fixació de part de la cartera de préstecs de l'Entitat que està indexat a tipus variable, durant un determinat nombre d'anys.

1.2.3.2 Risc estructural de tipus de canvi

En particular, la gestió del risc de tipus de canvi generat per l'operativa del balanç en divisa és responsabilitat de la Direcció Executiva Financera, que exerceix aquesta funció a través de l'activitat de cobertura en els mercats que realitza l'Àrea de Tresoreria. La gestió es fa sota la premissa de minimitzar els riscos de canvi assumits, fet que explica la reduïda o pràcticament nul·la exposició del Grup CaixaBank a aquest risc de mercat.

També com a conseqüència de la gestió activa del risc de canvi per part de l'Àrea de Tresoreria, les petites posicions romanents en moneda estrangera es mantenen majoritàriament davant entitats de crèdit i en divises de primera línia (com poden ser el dòlar, la lliura esterlina o el franc

suís), i les metodologies utilitzades per a la quantificació són les mateixes i s'apliquen juntament amb els mesuraments de risc propis del conjunt de l'activitat tesorera.

Adicionalment, el Grup CaixaBank mantenia, a 31 de desembre de 2015, posicions en dòlars de Hong Kong per la seva participació en The Bank of East Asia, Ltd. i en pesos mexicans per la seva participació en Grupo Financiero Inbursa.

5.2.7. Risc liquiditat³⁴

1. Definició i política general

CaixaBank gestiona la liquiditat amb l'objectiu de mantenir en tot moment uns nivells de liquiditat que permetin atendre sobradament els compromisos de pagament puntualment i que no puguin perjudicar l'activitat inversora per manca de fons prestables mantenint-se, en tot moment, dins el marc d'apetit al risc (RAF – *Risk Appetite Framework*).

Amb la formulació i l'actualització del Marc d'Apetit al Risc (RAF) que es presenta als òrgans de govern pertinents, es delimita i es valida que les mètriques de risc de liquiditat definides per a CaixaBank són consistents amb els nivells de tolerància establerts. L'estratègia de risc i apetit al risc de liquiditat i finançament s'articula a través de:

- a) La identificació dels riscos de liquiditat rellevants per a l'Entitat.
- b) La formulació dels principis estratègics que el Grup ha de seguir en la gestió de cadascun d'aquests riscos.
- c) La delimitació de mètriques rellevants per a cadascun d'aquests riscos.
- d) La fixació de nivells d'apetit, alerta, tolerància i, si escau, estrès, en el Marc d'Apetit al Risc (RAF - *Risk Appetite Framework*).
- e) L'establiment de procediments de gestió i control per a cadascun d'aquests riscos, que inclouen mecanismes de *reporting* sistemàtic intern i extern.
- f) La definició d'un marc de *stress testing* i un Pla de Contingència de Liquiditat, que permet garantir la gestió del risc de liquiditat en situacions de crisi moderada i greu.
- g) I un marc dels plans de recuperació, en què es formulen escenaris i mesures per a una situació d'estrès.

L'estratègia de liquiditat es resumeix en:

- a) Estratègia general de liquiditat: manteniment d'uns nivells de liquiditat dins el Marc d'Apetit al Risc que permetin atendre de manera sobrada els compromisos de pagament puntualment i que no puguin perjudicar l'activitat inversora per manca de fons prestables.
- b) Estratègia específica: hi ha establertes estratègies específiques en les matèries següents

³⁴ Per ampliar informació, vegeu la Nota 3, apartat 3.4, de la Memòria dels comptes anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

- Gestió del risc de liquiditat intradia
- Gestió del risc de liquiditat a curt termini
- c) Gestió de les fonts de finançament
- d) Gestió dels actius líquids
- e) Gestió dels actius col·lateralitzats
- f) Estratègia de gestió de liquiditat en condicions de crisi: que té tres objectius principals:
- g) Detecció primerenca d'una possible situació de crisi de liquiditat
- h) Minimització dels efectes negatius en la posició de liquiditat de l'entrada en una situació de crisi
- i) Gestió de la liquiditat enfocada a superar una potencial situació de crisi de liquiditat.

Com a indicadors d'apetit al risc s'han establert dos grups d'indicadors, cinc indicadors de nivell 1³⁵ en els àmbits de liquiditat a curt termini (posició i estrès a 30 dies), estructura de finançament a llarg termini (detallista i majorista), cost de finançament majorista i sis indicadors de nivell 2³⁶ en els àmbits de liquiditat a curt termini (posició), estructura de balanç, concentració de venciments majoristes, concentració de contraparts de passiu, liquiditat intradia i actius col·lateralitzats (*asset encumbrance*).

Els elements utilitzats per complir l'objectiu de gestió de liquiditat són:

- Sistema de gestió de liquiditat centralitzat en què hi ha segregació de funcions per assegurar la gestió òptima i el control i seguiment dels riscos.
- Manteniment d'un nivell eficient de fons líquids per fer front als compromisos adquirits, per al finançament dels plans de negoci i per al compliment de les exigències regulatòries.
- Gestió activa de la liquiditat amb un seguiment continu dels actius líquids i de l'estructura de balanç.
- Sostenibilitat i estabilitat com a principis de l'estratègia de fonts de finançament, basada en dos eixos:
 - Estructura de finançament basada principalment en dipòsits de la clientela.

³⁵ Fixats pel Consell d'Administració i reportats periòdicament a aquest òrgan.

³⁶ Límits que el Consell d'Administració ha delegat en la Direcció de l'Entitat per fer-ne el seguiment, gestió i control.

- El finançament en els mercats de capitals complementa les necessitats de finançament.

2. Estructura i organització de la funció de gestió del risc

Correspon al Consell d'Administració l'aprovació de la política general de Control i Gestió dels Riscos, així com el seguiment periòdic dels sistemes interns de formació i control. Es configura així el Consell com l'òrgan que determina la política de risc de l'Entitat.

El Consell d'Administració ha assignat a la Comissió de Riscos funcions relacionades amb el seguiment recurrent de la gestió de riscos.

El Comitè ALCO és el responsable de la gestió, seguiment i control del risc de liquiditat. Per a això efectua mensualment un seguiment del compliment del Marc d'Apetit al Risc (RAF), del pla de finançament de l'Entitat en un horitzó temporal de llarg termini, de l'evolució de la liquiditat, dels desfasaments previstos en l'estructura de balanç, dels indicadors i alarmes per anticipar una crisi de liquiditat a fi de poder adoptar, tal com preveu el Pla de Contingència de Liquiditat, les mesures correctores. Addicionalment, analitza com quedarien els nivells de liquiditat en cadascun dels escenaris hipotètics de crisi establerts.

La Direcció d'ALM (*Asset and Liability Management*) i Finançament, dependent de la Direcció Executiva Financera de CaixaBank, es responsabilitza de l'anàlisi i gestió del risc de liquiditat assegurant la disponibilitat permanent de recursos líquids en el balanç, és a dir, minimitzar el risc de liquiditat estructural propi de l'activitat bancària seguint les premisses establertes en el Comitè ALCO. La Direcció d'Anàlisi i Seguiment de Balanç, dependent de la Direcció Executiva Financera de CaixaBank, es responsabilitza de l'anàlisi i seguiment del risc de liquiditat. L'anàlisi es duu a terme tant en situacions de normalitat de les condicions dels mercats com en situacions excepcionals, en què es consideren diversos escenaris de crisi específiques, sistèmiques i combinades que comporten diferents hipòtesis de severitat en termes de reducció de liquiditat. Així, s'analitzen cinc tipologies d'escenaris: tres escenaris de crisi sistèmiques (crisi macroeconòmiques, disfuncions dels mercats de capitals i alteracions dels sistemes de pagaments), un escenari de crisi específica (crisi de reputació) i una crisi combinada considerada com a «pitjor escenari». Aquests escenaris tenen en compte horitzons temporals i nivells de severitat diferents en funció de la tipologia de la crisi analitzada. Per a cadascun dels escenaris es calculen períodes de «supervivència» (entesa com la capacitat de continuar assumint els compromisos adquirits), amb uns nivells de liquiditat suficients per superar amb èxit les situacions de crisi plantejades.

A partir d'aquestes anàlisis s'ha elaborat el Pla de Contingència, aprovat pel Consell d'Administració, que té definit un pla d'acció per a cadascun dels escenaris de crisi establertes (sistèmics, específics i combinats) i en què es detallen mesures d'àmbit comercial, institucional i de comunicació per fer front a aquest tipus de situacions i es preveu la possibilitat d'utilitzar una sèrie de reserves en espera o fonts de finançament extraordinàries.

Els actius líquids disponibles estan sota la dependència operativa de la funció de gestió de liquiditat que és responsabilitat de l'àrea d'ALM. Dins aquests actius líquids s'inclouen els que aquesta àrea gestiona com a responsable de la gestió de carteres de balanç i els gestionats per *markets* en la seva funció de responsable d'inversió en carteres de renda fixa derivades de l'activitat de creació de mercat (*market making*) i negociació (*trading*).

En cas que es produeixi una situació d'estrès, el coixí d'actius líquids es gestionarà amb l'únic objectiu de minimitzar el risc de liquiditat.

Les unitats d'ALM i Markets depenen jeràrquicament de la Direcció Executiva de Finances.

3. Gestió del risc. Sistemes de mesurament i d'informació

Per al mesurament, seguiment i control del risc de liquiditat, es fan mesuraments estàtics de posició de liquiditat, dinàmics de projecció d'aquesta i exercicis d'estrès de liquiditat en diferents escenaris. Addicionalment es fan comparacions estàtiques i dinàmiques de l'estructura de finançament i es calculen ràtios regulatòries (LCR, NSFR i *asset encumbered*).

Amb freqüència diària es fan càlculs del mesurament estàtic de la liquiditat, en què s'inclouen diverses de les mètriques del Marc d'Apetit al Risc (RAF) de càlcul diari, i mensualment es fan les projeccions de liquiditat, en què s'inclouen les mètriques més rellevants del Marc d'Apetit al Risc i dos models d'exercicis d'estrès (model intern i model basat en LCR). Anualment es fan exercicis d'estrès de liquiditat per al Pla de Recuperació (*Recovery Plan*) i Procés d'Avaluació de Capital (ICAAP).

4. Polítiques de cobertura i tècniques de mitigació

El risc de liquiditat es mitiga amb posicions d'actius líquids que es poden utilitzar en moments de contingència o crisi de liquiditat i tenint vies de finançament obertes.

Pel que fa a actius líquids, hi ha definides estratègies de gestió d'actius líquids, en què destaquem l'existència d'una reserva de liquiditat suficient, que inclou la capacitat de descompte en bancs centrals per a la seva utilització en situacions adverses, el seguiment continuat dels actius líquids disponibles restringint-ne la definició als disponibles i monetitzables en qualsevol moment, procés de monetització d'actius líquids mitjançant repo o venda directa permanent oberts. Aquesta estratègia d'actius líquids es complementa amb unes mètriques del Marc d'Apetit al Risc (RAF) que els quantifiquen.

Pel que fa a vies de finançament obertes, hi ha unes estratègies o polítiques d'accés al mercat que es basen principalment a mantenir una base de finançament estable de dipòsits a la clientela buscant la vinculació dels clients que permeti una estabilitat dels saldos i una gestió activa del finançament majorista que cerqui la diversificació d'instruments, inversors i venciments i que complementa el finançament detallista. També hi ha unes mètriques de Marc d'Apetit al Risc (RAF) que quantifiquen aquestes estratègies.

Aquestes vies de finançament obertes es complementen amb l'inventari de mesures d'obtenció de liquiditat en diferents situacions d'estrès (crisi específica, sistèmica i combinada) definides en

el pla de contingència en què es descriuen aspectes referits a la seva execució, límits d'apel·lació, viabilitat...

5. Composició dels actius líquids i ràtio LCR (*Liquidity Coverage Ratio*)

A continuació es presenta un detall de la composició dels actius líquids del Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2015 i 2014, sota els criteris establerts per a la determinació dels actius líquids de liquiditat elevada per al càlcul de la ràtio LCR (*Liquidity Coverage Ratio*):

Taula 15. Actius líquids

Imports en milions d'euros

	31.12.14		31.12.15	
	Valor de Mercat	Import ponderat aplicable	Valor de Mercat	Import ponderat aplicable
Actiu Level 1	37.452	37.452	39.653	39.653
Actiu Level 2A	17	14	78	66
Actiu Level 2B	5.417	3.044	3.779	2.030
Total (*)	42.885	40.509	43.510	41.749

(*) Criteris establerts per a l'elaboració de la ràtio LCR (liquidity coverage ratio)

La liquiditat bancària materialitzada en efectiu, el net de dipòsits interbancaris, el deute públic net de repos i no inclòs en pòlissa, i afegint-hi el saldo disponible de la pòlissa de crèdit amb el Banc Central Europeu, pujava a 54.090 i 56.665 milions d'euros a 31 de desembre de 2015 i 2014, respectivament.

L'1 d'octubre de 2015 ha entrat en vigor el compliment de la ràtio LCR, que suposa mantenir un nivell d'actius disponibles d'elevada qualitat per fer front a les necessitats de liquiditat en un horitzó de 30 dies, sota un escenari d'estrès que considera una crisi combinada del sistema financer i de nom. El límit regulatori establert és del 60% a partir de l'1 d'octubre de 2015, 70% a partir de l'1 de gener de 2016, del 80% a partir de l'1 de gener de 2017 i del 100% a partir de l'1 de gener de 2018.

CaixaBank ha establert com a apetit al risc i com a objectiu financer del seu pla estratègic vigent mantenir una ràtio d'un nivell superior al 130%. Les dades d'aquesta ràtio són:

Taula 16. Ràtio LCR (coeficient de cobertura de liquiditat)

Imports en milions d'euros

	31.12.14	31.12.15
Actius líquids d'alta qualitat (numerador)	40.509	41.749
Sortides d'efectiu netes totals (denominador)	23.122	24.254
Sortides d'efectiu	26.438	28.294
Entrades d'efectiu	3.316	4.040
Ràtio LCR (coeficient de cobertura de liquiditat) (*)	175%	172%

(*) Segons el Reglament delegat (UE) 2015/61 de la Comissió, de 10 d'octubre de 2014, pel qual es completa el Reglament (UE) núm. 575/2013 del Parlament Europeu i del Consell pel que fa al requisit de cobertura de liquiditat aplicable a les entitats de crèdit.

5.2.8. Risc reputacional

1. Definició i política general

El risc reputacional es refereix a la possibilitat de menyscabament de la capacitat competitiva per deteriorament de la confiança en CaixaBank d'algun dels seus grups d'interès, a partir de l'avaluació que aquests grups efectuen de les actuacions o omissions, realitzades o atribuïdes, de l'Entitat, la seva Alta Direcció o els seus òrgans de govern.

2. Estructura i organització de la funció de gestió del risc

Totes les persones i àrees comparteixen la responsabilitat sobre la reputació de CaixaBank i, per tant, participen en la identificació de riscos reputacionals que amenacen l'Entitat.

A més, hi ha una àrea i un òrgan específics, entre les funcions dels quals hi ha la coordinació i el seguiment tant de la reputació com dels riscos que poden menyscabar-la:

- L'**Àrea de Responsabilitat Social Corporativa i Reputació** és l'encarregada de fer seguiment dels riscos que, en cas que es materialitzin, poden afectar negativament la reputació de l'Entitat, i d'informar-ne el Comitè de Responsabilitat Corporativa i Reputació.
- El **Comitè de Responsabilitat Corporativa i Reputació**, renovat el 2015 per adaptar-lo a les recomanacions del nou Codi de Bon Govern de les Societats Cotitzades, es reuneix com a mínim tres vegades a l'any i té l'encàrrec del Comitè de Direcció, entre altres, de dur a terme les polítiques generals en la gestió de la reputació i aconseguir la màxima efectivitat coordinant les diferents iniciatives en l'àmbit de la reputació i proposant les mesures necessàries per a la seva gestió.

3. Gestió del risc. Sistemes de mesurament i d'informació

Per tal d'establir les polítiques de mitigació del risc reputacional cal, en primer lloc, mesurar-lo, tant en relació amb els focus principals de risc com respecte a l'evolució en el temps dels nivells de reputació de l'Entitat.

Una de les principals eines de què es disposa per a la gestió i mitigació dels riscos amb impacte en la reputació de CaixaBank és el Mapa de Riscos Reputacionals.

El Mapa permet:

- Identificar els riscos que poden afectar la reputació de l'Entitat, classificar-los.
- Jerarquitzar-los en criticitat en funció del seu dany en la reputació i el grau de cobertura de polítiques preventives.
- Identificar indicadors (KPI) que permetin la gestió proactiva per tal d'establir polítiques de gestió, actuacions i comunicació addicionals.

L'obtenció d'aquests indicadors està descentralitzada i és responsabilitat de diferents àrees. L'evolució d'aquests indicadors es presenta periòdicament al Comitè de Responsabilitat Corporativa i Reputació de CaixaBank.

Pel que fa al mesurament de la reputació de CaixaBank, aquesta es fa mitjançant el Quadre de Comandament de Reputació, que incorpora diferents indicadors de reputació sobre l'Entitat (tant interns com externs). S'hi recullen els grups d'interès de CaixaBank i els valors reputacionals clau i se'ls atorga un pes en funció de la seva importància per a l'Entitat. El Quadre permet obtenir semestralment un índex global de reputació, mètrica global de mesurament de la reputació de CaixaBank que possibilita comparar les dades durant el temps i respecte del sector. L'evolució del CMR es presenta periòdicament al Comitè de Responsabilitat Corporativa i Reputació.

A més, CaixaBank disposa de diverses eines i iniciatives per mesurar la reputació davant els seus diferents grups d'interès:

- Clients: enquestes mensuals, seguiment de queixes, suggeriments i reclamacions obtinguts a través dels diversos canals bidireccionals establerts a l'efecte.
- Empleats: enquesta bianual entre els de l'Entitat amb l'objectiu de conèixer el seu nivell de satisfacció i suggeriments de millora, que complementa les enquestes periòdiques a empleats sobre el nivell de satisfacció.

- Accionistes: enquesta anual que permet saber-ne el grau de satisfacció i les expectatives respecte a diferents serveis i actuacions de l'Entitat. Altres canals de comunicació bidireccionals: l'Oficina d'Atenció a l'Accionista a Barcelona, el Servei d'Atenció a l'Accionista o el Comitè Consultiu d'Accionistes de CaixaBank.

Altres observatoris externs que permeten conèixer la reputació de CaixaBank inclouen:

- Informes periòdics sobre la reputació de l'Entitat, tant a Internet com en els mitjans de comunicació.
- Resultats publicats en diferents monitors i rànquings de reputació efectuats per experts independents, en els àmbits nacional i internacional.
- Presència en índexs de sostenibilitat o en rànquings d'avaluació de l'activitat de CaixaBank en diferents àmbits (econòmic, govern corporatiu, social, mediambiental, etc.).

4. Polítiques de cobertura i tècniques de mitigació

El mapa de riscos de reputació, que té en compte les polítiques de cobertura establertes per les àrees dels diferents riscos, és una de les principals eines de què disposen l'àrea de Responsabilitat Social Corporativa i el Comitè de Reputació per mitigar el risc reputacional.

D'altra banda, el 2015 s'ha aprovat la Política de Responsabilitat Social Corporativa de CaixaBank com a conseqüència de l'adaptació al nou Codi de Bon Govern de les Societats Cotitzades. La Política estableix el marc de relació i principals compromisos amb els grups d'interès més rellevants per a CaixaBank.

5.2.9. Risc actuarial i del negoci assegurador

1. Definició i política general

Els principals riscos derivats de l'activitat del negoci assegurador són gestionats per les entitats asseguradores filials de CaixaBank, principalment VidaCaixa, SA, de Seguros y Reaseguros. Així mateix es fa seguiment dels principals riscos de la participada SegurCaixa Adeslas, SA L'activitat asseguradora incorpora el risc de subscripció o actuarial.

El risc actuarial es defineix com el risc d'increment del valor dels compromisos contrets per contractes d'assegurances amb clients i per pensions amb empleats arran de la divergència entre les estimacions de sinistralitat i tipus i l'evolució real d'aquestes magnituds. En termes de la Directiva Europea de Solvència II, reflecteix el risc derivat de la subscripció de contractes d'assegurances de vida i no vida, atesos els sinistres coberts i els processos seguits en l'exercici de l'activitat, i es poden distingir segons la desagregació mostrada a continuació.

- Risc de mortalitat: risc de pèrdua o de modificació adversa del valor dels passius per assegurances, a causa de variacions en el nivell, la tendència o volatilitat de les taxes de mortalitat, sempre que un augment de la taxa de mortalitat generi un augment en el valor dels passius per assegurances.
- Risc de longevitat: risc de pèrdua o de modificació adversa del valor dels passius per assegurances, a causa de variacions en el nivell, la tendència o volatilitat de les taxes de mortalitat, sempre que una davallada de la taxa de mortalitat generi un augment en el valor dels passius per assegurances.
- Risc de discapacitat i morbiditat: risc de pèrdua o de modificació adversa del valor dels passius per assegurances, a causa de variacions en el nivell, la tendència o volatilitat de les taxes de discapacitat, malaltia i morbiditat.

Per consegüent, en el ram de vida, són les taxes de mortalitat, supervivència i invalidesa les principals variables que determinen el risc actuarial, mentre que per a la resta de rams és la ràtio de sinistralitat la variable essencial.

La gestió del risc actuarial es basa en el compliment de la normativa establerta per la DGAFP, a partir de la qual s'estableixen les polítiques, i en el seguiment de l'evolució tècnica dels productes,

que depèn fonamentalment de factors actuàrials (bàsicament defuncions). Aquesta gestió estable a llarg termini es veu reflectida en les polítiques de gestió del risc actuarial:

Aquestes polítiques s'han actualitzat el 2015, de conformitat amb el pla d'adaptació a Solvència II del Grup, i són les següents:

- Subscripció i constitució de reserves: s'identifiquen per a cada línia de negoci els diferents paràmetres utilitzats per a l'acceptació de riscos, la seva gestió, el seu mesurament, la seva tarifació i finalment per a la valoració i constitució de les reserves de les pòlisses constituïdes sota el procés de subscripció. També s'identifiquen els procediments operatius generals utilitzats per a la subscripció i per a la constitució de reserves.
- Reassegurança: s'identifica el nivell de transferència de risc, considerant el perfil de riscos dels contractes d'assegurança directa, així com la tipologia, idoneïtat i funcionament dels acords de reassegurança establerts.

2. Estructura i organització de la funció de gestió del risc

La funció de gestió de riscos és una de les quatre funcions que la normativa de Solvència estableix com a fonamentals. Amb l'entrada en vigor d'aquesta normativa, el sistema de govern de les companyies asseguradores ha de tenir en compte quatre funcions fonamentals: gestió de riscos, actuarial, compliment i auditoria interna.

La funció de gestió de riscos a VidaCaixa està distribuïda durant l'organització, i recau en les àrees organitzatives responsables tant del mesurament, la gestió i el control de cadascuna de les principals àrees de risc, com de la coordinació i agregació de la informació generada per cadascuna d'elles.

En el pla organitzatiu, l'àrea del grup assegurador directament implicada en el risc actuarial és l'Àrea Técnicoactuarial.

Així mateix, l'Entitat disposa d'un Departament de Control de Riscos, adscrit a l'Àrea Economicofinancera, les responsabilitats del qual són el desenvolupament de la funció de riscos i la funció de control (a més de la coordinació de l'adaptació a la Directiva de Solvència II) en col·laboració amb la resta d'àrees implicades descrites.

3. Gestió del risc. Sistemes de mesurament i d'informació

Adicionalment al seguiment de l'evolució tècnica dels productes esmentat anteriorment, cal destacar que les provisions tècniques són estimades amb procediments i sistemes específics i que la quantificació de les provisions tècniques, així com l'avaluació de la seva suficiència, es fa de manera individualitzada per cada pòlissa.

Així mateix, de conformitat amb el pla d'adaptació a Solvència II del Grup, s'ha iniciat el desenvolupament d'un Departament de Funció Actuarial, que, entre altres responsabilitats, s'encarregarà de:

- La coordinació del càlcul de les provisions tècniques.
- Avaluar si els mètodes i les hipòtesis utilitzats en el càlcul de les provisions tècniques són adequats.
- Avaluar si els sistemes de tecnologia de la informació utilitzats en el càlcul de les provisions tècniques estan suficientment preparats per als procediments actuariais i estadístics.
- Donar la seva opinió sobre la política de subscripció i de reassegurança de l'Entitat.

4. Suport tecnològic

El grup assegurador opera en un entorn en què els processos estan altament mecanitzats i els sistemes estan integrats. Totes les operatives de producció, sigui quin sigui el canal, es registren en els sistemes a través de les diferents aplicacions de contractació, de gestió de prestacions i de càlcul de provisions (com ara TAV per a assegurances individuals i ACO o Avanti per a col·lectives). La gestió i control de les inversions que emparen l'activitat asseguradora de la companyia es fan mitjançant les aplicacions d'inversions (com ara l'aplicació GIF). Totes les aplicacions comptabilitzen de manera automàtica en les aplicacions de suport comptable.

En el marc d'aquests sistemes integrats i automatitzats hi ha una sèrie d'aplicacions que fan tasques de suport de gestió, entre les quals destaquen aplicacions per al tractament de dades i que s'encarreguen de l'elaboració d'informació de *reporting* i gestió de riscos. Així mateix, disposa d'un *datamart* de riscos i solvència, com a eina de suport per al compliment de tots els

requeriments establerts per la Directiva de Solvència II, des del mateix moment de la seva entrada en vigor l'1 de gener de 2016. Aquest *datamart* aglutina la informació necessària per tal de posteriorment fer els càlculs relatius a Solvència II i elaborar el *reporting* regulat per a la seva remissió al supervisor i al mercat.

5. Informes elaborats

Com s'ha comentat anteriorment, s'elabora un seguiment de l'evolució tècnica dels productes que permet fer un seguiment i control del risc actuarial del Grup.

La posició i control de riscos del grup assegurador és objecte de seguiment periòdic per part del Comitè de Direcció, d'Inversions i Global de Riscos de VidaCaixa i del Comitè Global de Riscos i l'ALCO de CaixaBank. En aquest sentit es fan càlculs i anàlisi de suficiència de provisions tècniques, càlculs i anàlisi de suficiència de despeses, anàlisi de productes i anàlisi d'operacions.

Alguns dels informes elaborats en aquest sentit són els següents:

- Informe de Suficiència de Recàrrecs de Despeses (anual – Comitè Global de Riscos).
- Informe de Seguiment del Negoci de PIMES (anual – Comitè Global de Riscos).
- Seguiment del Resultat de Pòlisses de Risc Col·lectiu (trimestral).
- Informe de Calibratge del Model Intern de Longevitat i Mortalitat (anual – Comitè Global de Riscos).
- Informe de Calibratge del Model Intern de Caiguda (anual – Comitè Global de Riscos).
- Informe de Seguiment de Sinistralitat i Invalidesa (bianual – Comitè de Direcció).
- Informe de Risc Actuarial (anual – Comitè Global de Riscos).

6. Solvència II

En data 1 de gener de 2016 entra en vigor la Directiva 2009/138/CE, del Parlament i del Consell, de 25 de novembre de 2009, sobre l'accés a l'activitat d'assegurança i de reassegurança i el seu exercici (Solvència II). Aquesta Directiva la complementa la Directiva 2014/51/UE, del Parlament Europeu i del Consell, de 16 d'abril de 2014 (també coneguda com a Òmnibus).

La Directiva s'ha transposat a l'ordenament jurídic espanyol a través de la Llei 20/2015, de 14 de juliol, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats asseguradores i reasseguradores (LOSSEAR), i del Reial decret 1060/2015, de 20 de novembre (ROSSEAR).

La Directiva de Solvència II es desplega en el Reglament delegat (UE) 2015/35 de la Comissió, de 10 d'octubre de 2014, pel qual es completa la Directiva de Solvència II, el qual és d'aplicació directa.

Així mateix, la Directiva de Solvència es completa amb dos tipus de normes: els estàndards tècnics aprovats per la Comissió Europea (ITS), els quals són d'aplicació directa, i les directrius publicades per EIOPA. La Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions (DGSFP), mitjançant Resolució de 18 de desembre de 2015, va fer seves les recomanacions que contenen les directrius publicades per EIOPA.

Durant l'any 2015, seguint el calendari d'adaptació progressiva a Solvència II, el Grup Assegurador ha culminat el seu procés d'adaptació i està en posició de complir la nova normativa des de l'1 de gener de 2016. Les fites més importants assolides el 2015 han estat:

- L'entrega de les QRT preparatòries anuals i trimestrals (*Quantitative Reporting Templates*) al supervisor.
- La realització de l'informe preparatori d'autoavaluació dels seus riscos propis i de la seva Solvència (ORSA), en què analitza i detalla la seva posició de Solvència comparant els seus Fons Propis amb el Capital Requerit projectant-la amb un horitzó temporal de 3 anys. Aquest informe és aprovat per part del Comitè Global de Riscos i el Consell d'Administració de VidaCaixa i remès a la DGSFP. Així mateix, s'eleva al Comitè Global de Riscos de CaixaBank.
- Aprovació per part del Comitè Global de Riscos i el Consell d'Administració de VidaCaixa de les polítiques corporatives requerides per Solvència II. Aquestes polítiques s'han elevat al Comitè Global de Riscos de CaixaBank.
- S'ha iniciat el *reporting* del compliment d'una sèrie de mètriques incorporades al Marc d'Apetit al Risc (RAF) de VidaCaixa, les quals limiten el consum de capital pel risc actuarial, de crèdit i de mercat a un percentatge del *best estimate* de les provisions.

El programa d'actuació futura del Grup Assegurador se centra en el compliment durant el primer any de Solvència II dels nous requisits normatius, entre els quals destaquen l'ORSA 2016, i el *reporting* de les primeres QRT (el nou *reporting* a l'efecte de supervisió, estadístic i comptable establert a escala europea).

Cal destacar que el Grup Assegurador ha obtingut l'autorització per part de la DGSFP per a la utilització del model parcial intern per al càlcul de l'SCR per als riscos de longevitat i mortalitat, la qual cosa permetrà una millor gestió del risc actuarial sota Solvència II.

Finalment, el Grup té previst continuar millorant els sistemes de control intern i gestió de riscos per tal d'estendre la cultura i l'ambient de control a tota l'organització, mantenint la coordinació i l'alineament a escala de grup CaixaBank en tot moment.

7. Polítiques de cobertura i tècniques de mitigació

Se sap que les companyies asseguradores assumeixen risc davant els prenedors i mitiguen aquests riscos adquirint assegurances amb reasseguradors. A través de l'ús de la reassegurança, un assegurador pot reduir el risc, establir la solvència, utilitzar el capital disponible de forma més eficient i ampliar la seva capacitat de subscripció. No obstant això, i independentment de la reassegurança obtinguda, l'assegurador continua essent contractualment responsable del pagament de tots els sinistres als prenedors.

El grup assegurador documenta, mitjançant el programa de reassegurança, procediments clars per implementar la política de reassegurança establerta, que inclou:

- L'especificació dels tipus de reassegurança a subscriure, condicions i termes, i exposició agregada per tipus de negoci.
- L'establiment de límits respecte a l'import i tipus d'assegurança que seran automàticament coberts per la reassegurança, per exemple, contractes obligatoris de reassegurança.
- L'establiment de criteris per a l'adquisició de cobertura de reassegurança facultativa.

En aquest sentit, el grup assegurador estableix límits en el risc net retingut per línia de negoci, per risc o per esdeveniment (o una combinació dels dos). Aquests límits es justifiquen en una avaluació del perfil de risc i el cost de la reassegurança.

Els sistemes de control intern asseguren que tota la subscripció es duu a terme d'acord amb la política de reassegurança i que la cobertura de reassegurança planificada és la correcta, i també permeten identificar i informar en qualsevol moment si els subscriptors infringeixen els límits

autoritzats, incompleixen les instruccions o bé assumeixen riscos que excedeixen la capacitat del capital de l'Entitat i la cobertura de reassegurança.

En resum, el tractament de les prestacions, així com la suficiència de les provisions, són principis bàsics de la gestió asseguradora. Les definicions i seguiment de les polítiques anteriors permeten, si escau, modificar-les per tal d'adequar els riscos a l'estratègia global del grup assegurador. Així mateix, com ja s'ha esmentat, aquestes polítiques han estat aprovades per part del Comitè Global de Riscos i el Consell d'Administració de VidaCaixa i elevades al Comitè Global de Riscos de CaixaBank.

5.2.10. Risc legal i regulatori

1. Definició i política general

El risc legal i regulatori s'entén com la probabilitat de patir pèrdues o disminució de la rendibilitat del Grup CaixaBank a conseqüència de modificacions en el marc regulatori o de decisions judicials desfavorables per a l'Entitat. Inclou dos riscos: (i) el derivat de canvis legislatius o regulatoris, és a dir, per modificacions en el marc jurídic general o en la normativa específica del sector (bancària, asseguradora i gestió d'actius) que originin una pèrdua o disminució de rendibilitat del Grup; i (ii) el procedent de demandes judicials o administratives, és a dir, demandes d'administracions públiques, clients, inversors, proveïdors o empleats al·legant incompliment o abusos de la llei, de clàusules contractuals, o falta de transparència en els productes comercialitzats pel Grup.

2. Estructura i organització de la funció de gestió del risc

A fi de gestionar aquest risc des de l'Assessoria Jurídica de CaixaBank, SA, a través de la Direcció de Regulació i els departaments d'Assessoria Jurídica Corporativa, Assessoria Jurídica de Negoci, Assessoria Jurídica Contenciosa i Assessoria Fiscal es fan actuacions de seguiment i anàlisi normativa, així com adaptació de la normativa i identificació de riscos i defensa de l'Entitat davant processos judicials.

3. Gestió del risc. Sistemes de mesurament i d'informació

La Direcció de Regulació, dins l'Àrea d'Assessoria Jurídica, assumeix la tasca de monitoració constant dels canvis regulatoris, gestió de les alertes regulatòries i fixació de posicionaments en coordinació amb les diferents àrees. Aquesta coordinació s'efectua a través del Comitè de Regulació, òrgan dependent del Comitè de Direcció. Està presidit pel Director Executiu de Planificació Estratègica i Estudis, i en són membres el Conseller Delegat, el Secretari General, el Director General de Riscos, el Director General d'Assegurances i Gestió d'Actius, el Director General de Negoci, el Director Executiu de Finances, el Director Executiu d'Intervenció, Control de Gestió i Capital, el Director Executiu d'Assessoria Jurídica i el Director Corporatiu de Gestió de Participacions Bancàries.

El Comitè de Regulació és responsable del seguiment de l'entorn regulatori, l'anàlisi dels seus impactes, la fixació de les posicions estratègiques en relació amb les diferents propostes normatives o prenormatives i la determinació de les línies mestres de l'estratègia a seguir en relació amb elles, incloent-hi la gestió de la representació dels interessos de l'Entitat. Tot això per tal d'anticipar-se als canvis normatius i facilitar l'adaptació del Grup CaixaBank a noves exigències regulatòries.

En col·laboració amb les àrees afectades, Assessoria Jurídica elabora i coordina les anàlisis d'impactes regulatoris respecte de noves normes aprovades i aplicables, mitjançant la identificació i sistematització dels nous requeriments normatius i el seu impacte en processos, documentació i normes internes. A més, impulsen i coordinen el procés de redacció i revisió de contractes, normes, polítiques i procediments interns que incorporin la normativa aplicable a la documentació interna.

El Departament d'Assessoria Jurídica Corporativa i el Departament d'Assessoria Jurídica de Negoci i Assessoria Fiscal participen en els processos d'implementació de noves normes mitjançant la fixació de criteris d'interpretació i l'establiment de procediments per gestionar adequadament els riscos normatius, en matèria del mercat de valors (entre altres, emissions de valors, normes de conducta, abús de mercat), transparència en la contractació bancària i d'institucions d'inversió col·lectiva, prevenció del blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme i protecció de dades, entre altres.

Els processos d'implementació i adaptació normativa relatius a la comercialització d'instruments financers, productes bancaris i d'assegurances d'estalvi i inversió es presenten al Comitè de

Transparència com a òrgan superior i decisor per a tots els aspectes relacionats amb la transparència en la comercialització d'aquests productes.

D'altra banda, el Departament d'Assessoria Fiscal coordina la gestió dels sistemes de control del risc fiscal en el compliment de les obligacions tributàries, així com la supervisió de la seva adequació constant a l'evolució de l'entorn regulatori i tecnològic.

El Departament d'Assessoria Jurídica Contenciosa, com a última línia de defensa del risc legal i regulatori i com a font de coneixement de patologies de praxi comercial i producte, així com de la interpretació, aplicació i execució de la norma assignada a la funció jurisdiccional, proporciona informació periòdica a diverses àrees i certifica processos sobre risc legal amb periodicitat recurrent.

A més, l'Assessoria Jurídica assumeix la responsabilitat de la gestió dels canals oficials de reclamació dels clients (Servei d'Atenció al Client, Defensor del Client, Banc d'Espanya, CNMV) i de la posició i al·legacions de l'Entitat, unificant criteris i instant les rectificacions oportunes en benefici del client. D'altra banda, l'anàlisi de les reclamacions i, especialment, dels informes emesos pels serveis de reclamacions dels supervisors permet la detecció i l'impuls de millores en les polítiques, els procediments i la documentació de les operacions.

Per tant, aquest sistema inclou no solament una anàlisi detallada de la norma i el seu impacte, sinó que la interpretació i l'aplicació que se'n fa es basa sempre en criteris de prudència, per a la qual cosa es fa un seguiment minuciós de l'evolució jurisprudencial (tant espanyola com comunitària), les recomanacions dels supervisors –reguladors, i específicament en l'àrea fiscal es fa un seguiment de les consultes de la Direcció General de Tributs (DGT).

Partint de l'anàlisi realitzada s'estableixen controls, amb específica freqüència i organització per a la seva execució i supervisió que correspon a altres àrees de l'Entitat, en particular, l'Àrea de Compliment Normatiu i/o Control Intern/Auditoria Interna.

5.2.11. Risc de compliment

El risc de compliment es defineix com el risc de patir deficiències en els procediments que originin actuacions o omissions no ajustades al marc jurídic, regulatori, o als codis i normes internes, de les quals es puguin derivar sancions administratives o danys reputacionals.

L'objectiu del Grup CaixaBank és, d'una banda, minimitzar la probabilitat que es materialitzi aquest risc i, de l'altra, en cas que es pugui materialitzar, que les deficiències siguin detectades, reportades i solucionades amb celeritat.

La gestió del risc de compliment normatiu no correspon a una àrea específica sinó a tota l'Entitat, que, a través dels seus empleats, ha d'assegurar el compliment de la normativa vigent, aplicant procediments que traslladi aquesta normativa a l'activitat que efectuen.

A fi de gestionar el risc de compliment, els òrgans d'administració i direcció impulsen la difusió i promoció dels valors i principis d'actuació inclosos en el Codi Ètic i normes de conducta, i tant els seus membres com la resta d'empleats i directius han d'assumir el seu compliment com a criteri principal i orientador de la seva activitat diària. En virtut d'això, i com a primera línia de defensa, les àrees l'activitat de les quals està subjecta a riscos de compliment implanten i gestionen indicadors o controls de primer nivell que permeten detectar possibles focus de risc i actuar eficaçment per mitigar-los. Com a segona línia de defensa, l'Àrea de Compliment Normatiu³⁷ duu a terme revisions sobre els procediments interns per tal de contrastar que estan degudament actualitzats i, si escau, identificar situacions de risc per a les quals s'insta les àrees afectades que desenvolupin i implantin les accions de millora necessàries.

5.2.12. Situació de recursos propis

Tal com es declara en el Marc d'Apetit al Risc, el Grup CaixaBank té com a objectiu mantenir un perfil de risc mitjà-baix i una confortable adequació de capital, per enfortir la seva posició com una de les entitats més sòlides en el mercat bancari europeu.

L'adequació de capital per cobrir eventuais pèrdues inesperades és mesura des de dues perspectives i metodologies diferents: la del capital regulatori i la del capital econòmic.

En el sector bancari en general, i de manera creixent durant la crisi financera dels últims anys, s'utilitza principalment el capital regulatori, atès que és aquesta la mètrica requerida pels reguladors i la que els inversors i analistes poden comparar entre entitats financeres. No obstant això, Grup CaixaBank ha desenvolupat i utilitza el capital econòmic com a referència addicional, atès que permet una visió més ajustada de l'agregació i de la diversificació dels riscos.

³⁷ Per ampliar informació, vegeu la Nota 3, apartats «Compliment normatiu» de la Memòria dels comptes anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

6. Informació sobre els recursos propis computables

6.1. Gestió de capital

Un dels objectius de CaixaBank és el manteniment d'una confortable adequació de capital al perfil de risc assumit, per tal d'enfortir la seva posició com una de les entitats més sòlides en el mercat bancari europeu.

Amb aquesta finalitat, el Consell d'Administració determina la política de risc i de capital del Grup. Per la seva banda, el Comitè de Direcció duu a terme la seva gestió al més alt nivell, d'acord amb les estratègies establertes pel Consell.

La Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital és l'encarregada del seguiment i control dels recursos propis de l'Entitat.

La gestió de capital té com a objectiu assegurar, en tot moment, el compliment dels requisits regulatoris, així com dels objectius interns de capital de l'Entitat.

Una de les cinc línies estratègiques definides per CaixaBank per al període 2015-2018 és la gestió activa del capital. El manteniment d'un nivell de solvència elevat, per damunt de l'11% en termes de la ràtio Common Equity Tier 1 (CET1) *fully loaded*, és un dels pilars de la fortalesa financera de l'Entitat. A més, s'ha d'ajudar i complementar amb una gestió activa del capital que n'optimitzi la utilització. En línia amb el que estableix el Pla Estratègic, durant el primer semestre de 2016 es preveu que disminueixi significativament la proporció de capital dedicada al negoci de participades, per sota del 10%, mitjançant la permuta amb Critería de les participacions de Grupo Financiero Inbursa i The Bank of East Asia a canvi d'accions pròpies i un import en efectiu.

6.2. Recursos propis computables

Les partides del balanç que constitueixen els recursos propis computables són conegudes com a Capital Total, que es forma com a suma del capital de nivell 1 ordinari (*Common Equity Tier 1*, CET1, per les seves sigles en anglès), capital de nivell 1 addicional (*Additional Tier 1*, AT1) i el capital de nivell 2 (Tier 2).

En l'annex I es presenta el detall dels recursos propis computables de CaixaBank a 31 de desembre de 2015, tal com estableix l'annex VI del Reglament d'Execució (UE) 1423/2013 de la Comissió.

Taula 17. Recursos propis computables

Imports en milions d'euros

	Regulatorio		Fully loaded	
	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
Instruments de CET1	23.984	23.267	24.813	24.922
Fons Propis Comptables	23.689	23.373	23.689	23.373
Capital	5.824	5.715	5.824	5.715
Resultats	814	620	814	620
Reserves i altres	17.050	17.038	17.050	17.038
Interessos minoritaris i ajustos per valoració	1.499	1.843	1.499	1.843
Correcció computab. Int. Minoritaris i aj. Valor	(917)	(1.645)	(88)	10
Altres ajustos ⁽¹⁾	(287)	(304)	(287)	(304)
Deduccions de CET1	(5.499)	(5.173)	(8.233)	(8.254)
Actius immaterials	(4.905)	(4.880)	(4.905)	(4.880)
Inversions financeres	(238)	(131)	(1.038)	(830)
Actius fiscals diferits	(211)	0	(2.145)	(2.307)
Altres deduccions CET1	(145)	(162)	(145)	(238)
CET1	18.485	18.095	16.580	16.668
TIER 1	18.485	18.095	16.580	16.668
Instruments de Tier 2	4.444	4.517	4.444	4.517
Finançament subordinades	4.147	4.197	4.147	4.197
Fons genèrics i excés provisions IRB	297	321	297	321
Deduccions de Tier 2	(102)	(162)	(588)	0
TIER 2	4.342	4.355	3.856	4.517
CAPTITAL TOTAL	22.827	22.450	20.436	21.185
<i>Ràtio CET1</i>	12,90%	12,95%	11,55%	12,11%
<i>Ràtio Tier 1</i>	12,90%	12,95%	11,55%	12,11%
<i>Ràtio Capital Total</i>	15,93%	16,07%	14,23%	15,39%
Actius Ponderats per Risc	143.312	139.729	143.575	137.643

1. Principalment previsió de dividends pendents amb càrrec a l'exercici

El CET1 es constitueix amb els elements de recursos propis de més qualitat, una vegada aplicats els filtres prudencials previstos en la normativa. L'aplicació progressiva de la normativa segons les seves disposicions transitòries. Les deduccions de CET1, després de l'aplicació dels límits regulatoris i considerant, si escau, la implementació gradual de la norma, minoren aquests elements.

Als 23.689 milions de fons propis comptables de 2015, s'hi afegixen 18 milions d'interessos minoritaris i 1.481 d'ajustos de valoració. Atès que els interessos minoritaris del Grup CaixaBank no procedeixen de filials bancàries, s'han d'excloure gradualment del còmput de recursos propis

CET1 segons els límits establerts. De la mateixa manera, els ajustos de valoració només són computables pel percentatge gradual que correspongui segons l'any d'aplicació. Cal destacar que els ajustos per valoració de deute públic es computen íntegrament en la ràtio *fully loaded*, mentre que en la ràtio regulatòria s'aplica el filtre prudencial atorgat pel Banc d'Espanya abans de l'entrada en vigor de Basilea 3. Finalment, el CET1 es minora per altres elements, principalment per la previsió de dividends en efectiu pendents amb càrrec a l'any en curs.

En total, a 31 de desembre 2015 els instruments computables com CET1 pugen a 23.984 milions d'euros (716 milions més que el 2014) a efectes regulatoris.

El capital AT1 consta de les emissions d'instruments híbrids computables net de les deduccions d'AT1. A 31 de desembre de 2015, l'AT1 de CaixaBank és nul, atès que no disposa d'emissions d'instruments d'aquest tipus. Les deduccions de Tier 1 addicional es traslladen a CET1, ja que no disposen d'instruments AT1 que les absorbeixin.

En el CET1 regulatori, les deduccions en concepte d'actius immaterials assoleixen els 4.905 milions, dels quals 2.959 milions són actiu intangible del balanç i 1.946 milions de fons de comerç de participades net de fons deteriorament. També s'hi inclouen 211 milions de deduccions corresponents al percentatge aplicable d'actius fiscals no originats per diferències temporals nets de passius fiscals assignables i 238 milions d'excés sobre els límits reglamentaris del saldo d'inversions financeres. A data de referència, en el càlcul regulatori no hi ha excés d'actius fiscals per diferències temporals sobre els límits regulatoris. De la resta de deduccions, destaquen els 100 milions de pèrdua esperada de la cartera de renda variable.

Com a conclusió, el CET1 regulatori assoleix els 18.485 milions d'euros (390 milions més que el 2014) i la ràtio CET1 regulatòria assoleix el 12,90% (11,55% en *fully loaded*).

Cal destacar que l'evolució anual del CET1 regulatori el 2015 s'ha vist impactada per la generació de resultat retingut, així com per l'increment de deduccions resultant de l'aplicació progressiva del calendari d'implantació de Basilea 3. En termes de ràtio CET1, la integració d'actius ponderats per risc procedents de la integració de Barclays Bank en el primer trimestre de 2015 ha estat el principal factor que ha impactat en la seva evolució.

Taula 18. Variació del capital regulatori

Imports en milions d'euros

CET1 31/12/2014	18.095	12,95%
Benefici	814	
Dividend	(485)	
Reserves	9	
Ajustos de valoració i altres	378	
Instruments CET1	717	
Actius immaterials	(26)	
Inv. Financeres	(107)	
Actius fiscals diferits	(211)	
Resta de deduccions CET1	17	
Deduccions CET1	(327)	
CET1 31/12/2015	18.485	12,90%

Els components dels recursos propis de segona categoria (Tier 2) inclouen els finançaments subordinats i, parcialment, l'excés de fons de provisió respecte de pèrdues esperades en les carteres de crèdits valuades sota enfocaments IRB. També inclouen la deducció de la part corresponent dels excessos d'inversions financeres, així com de les pèrdues esperades de la cartera de renda variable i altres deduccions de menor quantia per al Grup CaixaBank, segons el calendari d'aplicació durant el període transitori.

El Grup CaixaBank té 10 emissions de deute subordinat a 31 de desembre 2015, per un import computable de 4.147 milions euros, considerant la pèrdua d'elegibilitat segons el calendari normatiu. El detall d'aquestes emissions es pot veure en l'annex II d'aquest document, tal com estableix l'annex III del Reglament d'Execució (UE) 1423/2013 de la Comissió.

6.3. Coixins de capital

Com a resultat del procés de revisió i avaluació supervisora (SREP), el Banc Central Europeu (BCE) decideix anualment els requeriments mínims de capital aplicables per a cada entitat. Aquests requeriments es formen com la suma del nivell mínim comú per a totes les entitats («Pilar I»),

segons article 92 de CRR), i d'un nivell específic mínim, també denominat de «Pilar II» (segons article 104 de CRD IV).

Adicionalment als requeriments de Pilar I i Pilar II, la CRD IV té en compte altres requeriments de capital CET 1, també denominats «coixins de capital», que en el seu conjunt formen el denominat requeriment combinat de coixins (CBR, per les seves sigles en anglès). Encara que l'entitat se situï per damunt dels requeriments CET1 de Pilar I + Pilar II, si es troba per sota de Pilar I + Pilar II + CBR, la normativa preveu restriccions sobre distribució de dividendes, retribució variable i d'interessos als titulars d'instruments AT1.

A 31 de desembre de 2015, el Grup CaixaBank no està subjecte a cap coixí de capital previst en la normativa (conservació del capital, anticíclic i sistèmic). La transposició vigent de la CRD IV en la legislació aplicable a Espanya preveu que aquests coixins s'apliquin de manera progressiva a partir de 2016, en 4 anys.

A finals de 2015, el Grup CaixaBank va rebre la decisió anual de capital del Banc Central Europeu (BCE), que exigeix que l'Entitat mantingui una ràtio CET1 regulatòria del 9,25%, que inclou el mínim comú exigint pel Pilar 1 del 4,5%, així com un 4,75% addicional que agrega els requeriments específics de Pilar 2 i el coixí de conservació de capital aplicables en qualsevol moment. A més, el coixí de conservació del 2,5% suposa un recàrrec del 0,625% a partir de gener 2016.

Així mateix, CaixaBank ha rebut la decisió del Banc d'Espanya sobre el coixí de capital exigible com Altra Entitat d'Importància Sistèmica (AEIS) a partir de l'1 de gener de 2016 (0,25% d'implantació gradual en 4 anys fins al 2019).

Aquestes decisions, en conjunt, exigeixen que CaixaBank mantingui el 2015 una ràtio CET1 del 9,25% (el 9,3125% el 2016). Aquest requeriment, comparat amb els nivells actuals de la ràtio CET1, constata que els requeriments aplicables a CaixaBank no implicarien cap limitació de les que preveu la normativa de solvència.

En la taula es mostra l'evolució que tindrien els requeriments de capital en els pròxims anys sota les decisions vigents de capital i coixins del BCE i el Banc d'Espanya:

Taula 19. Evolució de requeriments i coixins de capital regulatoris

	CET1 regulatori					CET1 fully loaded
	2015	2016	2017	2018	2019	2024
Pilar I	4,50%	4,50%	4,50%	4,50%	4,50%	4,50%
Pilar II	4,75%	4,13%	3,50%	2,88%	2,25%	2,25%
Pilar I + Pilar II	9,25%	8,63%	8,00%	7,38%	6,75%	6,75%
Buffer conservació ¹	0,00%	0,63%	1,25%	1,88%	2,50%	2,50%
SREP decisió	9,25%	9,25%	9,25%	9,25%	9,25%	9,25%
Buffer sistèmic ²	0,00%	0,06%	0,13%	0,19%	0,25%	0,25%
Nivell CBR	0,00%	0,69%	1,38%	2,06%	2,75%	2,75%
Pilar I + II + CBR	9,25%	9,3125%	9,375%	9,4375%	9,50%	9,50%

1. Buffer de conservació del 2,5% fasejat en 4 anys partint de gener del 2016

2. Altres Entitats d'importància sistèmica (OEIS), s'exigeix a CaixaBank un buffer del 0,25% a aplicar en 4 anys a partir de gener 2016

6.4. Ràtio de palanquejament (*leverage ratio*)

El marc de Basilea III introdueix el coeficient de palanquejament com a mesura complementària als requeriments de capital en funció del risc. Encara que la divulgació pública és obligatòria a partir de gener de 2015, el calibratge del seu nivell mínim, així com altres ajustos ulteriors a la seva definició, finalitzaran previsiblement el 2017, amb vista a integrar-los en els requeriments mínims a partir de gener de 2018.

La ràtio de palanquejament s'estableix com una mesura no sensible al risc, destinada a limitar el creixement excessiu del balanç en relació amb el capital disponible. La ràtio es calcula com el Tier 1 (CET1 + AT1) dividit per una mesura d'exposició basada sobre el total de l'actiu, minorat per les deduccions de Tier 1 i incloent-hi, entre altres, els riscos i compromisos contingents ponderats segons la normativa aplicable i el valor net dels derivats (més un recàrrec per la potencial exposició futura i altres ajustos relacionats).

A 31 de desembre de 2015, el Grup CaixaBank manté una ràtio de palanquejament regulatòria del 5,75% (5,20% *fully loaded*), molt per damunt de la proposta de mínim regulatori inicial del Comitè de Basilea, pendent de revisió.

Taula 20. Ràtio de palanquejament

Imports en milions d'euros

	Regulatori	Fully Loaded
Tier 1	18.485	16.580
Actiu total reservat	318.302	318.302
Ajust deduccions Tier 1	(5.499)	(8.233)
Altres ajustos ^(*)	8.701	8.701
Exposició Leverage Ratio	321.504	318.770
Leverage Ratio	5,75%	5,20%

() Inclou elements fora del balanç, derivats i SFTs.*

En l'annex III d'aquest document s'inclouen els quadres de publicació obligada que s'estableixen en el document del Comitè de Supervisió Bancària de Basilea (Marc del coeficient de palanquejament i els seus requisits de divulgació) i en el document de l'EBA sobre divulgació de la ràtio de palanquejament, segons l'article 451 (2) de la CRR.

6.5. Indicadors d'importància sistèmica global

El Grup Criteria, com a perímetre de supervisió prudencial a 31 de desembre de 2015, ha participat durant el primer semestre de 2015 en l'exercici organitzat pel Grup de Macrosupervisió Prudencial del Comitè de Supervisió Bancària de Basilea per avaluar la importància sistèmica de les entitats a escala global. Els principals indicadors del Grup Criteria a 31 de desembre de 2014 estan disponibles en la pàgina web de la companyia.

7. Informació sobre els requeriments de recursos propis computables

La informació quantitativa d'aquest document facilita una part significativa dels «Requisits de divulgació revisats per al Tercer Pilar» que el Comitè de Supervisió Bancària de Basilea (BCBS) va publicar el gener de 2015. Aquests requeriments entraran en vigor en l'IRP de 2016, però s'ha considerat oportú anticipar-ne els aspectes més rellevants en el cas del Grup CaixaBank.

En consonància amb aquest esforç per augmentar la transparència al mercat, s'ha posat a disposició d'inversors i analistes anticipadament una selecció de les taules més significatives sol·licitades per BCBS i han estat publicades el 29 de febrer en el web de CaixaBank (en format Microsoft Excel). Aquesta informació tindrà periodicitat trimestral. En aquest apartat es detallen les exposicions i els Actius Ponderats per Risc (APR) del Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2015, per a cada tipologia de risc. Els requeriments de recursos propis computables és el resultat de multiplicar els APR pel 8%.

Taula 21. Actius Ponderats per Risc (APR) i requeriments de capital per tipus de risc (OV1).

Imports en milions d'euros

		APR		Requeriments de capital
		2014	2015	2015
1+4	Risc de Crèdit (inclòs el risc de crèdit de contrapartida)	107.700	111.258	8.901
2+5	Mètode Estàndard (SA)	34.030	37.102	2.968
	<i>Deferred Tax Assets (DTA) monetitzables</i>	4.721	5.586	447
3+6	Mètode basat en qualificacions internes (IRB+IMM)	67.744	67.518	5.401
	<i>CR + CCR IRB</i>	53.420	53.381	4.271
	<i>Equity IRB - mètode PD/LGD</i>	14.324	14.136	1.131
	Risc per Credit Value Adjustment (CVA)	1.205	1.052	84
7	Posicions accionaries de la cartera d'inversió sota el mètode basat en el mercat	9.549	9.006	721
	Mètode de ponderació simple	9.184	8.756	701
	Mètode VaR	365	250	20
8	Inversions de capital en fons - <i>look-through approach</i>	0	0	0
9	Inversions de capital en fons - <i>mandate-based approach</i>	0	0	0
10	Inversions de capital en fons - <i>fall-back approach</i>	0	0	0
11	Risc de Liquidació	0	0	0
12	Exposicions de titulització en la cartera de inversió	243	63	5
13	Mètode IRB basat en qualificacions (RBA)	225	61	5
14	Mètode IRB basat en la fórmula supervisora (SFA)	0	0	0
15	Mètode SA basat en la fórmula supervisora simplificada (SSFA)	17	2	0
16	Risc de Mercat	3.847	4.126	330
17	Mètode Estàndard (SA)	1.798	2.057	165
	<i>Instruments de deute negociables</i>	0	0	0
	<i>Instruments de renda variable</i>	1	1	0
	<i>Divises</i>	1.797	2.056	164
	<i>Matèries primeres</i>	0	0	0
18	Mètode basat en Models Interns (IMM)	2.049	2.069	165
19	Risc Operacional	11.112	11.331	906
20	Mètode d'indicador bàsic	0	0	0
21	Mètode estàndard	11.112	11.331	906
22	Mètode de mesurament avançat (AMA)	0	0	0
23	Imports per sota dels llindars de deducció (subjecte a ponderacions de risc del 250%)	7.278	7.527	602
24	Ajust mínim ("sòl")	0	0	0
25	Total (1+4+7+8+9+10+11+12+16+19+23+24)	139.729	143.312	11.465

En les pàgines següents es facilita més detall de les categories de consum de capital més rellevants.

En relació amb els segments que es detallen en les taules següents, la seva definició s'ajusta als criteris de la CRR, aplicats en totes les taules que es presenten durant el document.

7.1. Requeriments de recursos propis mínims per risc de crèdit i de contrapart

Durant la totalitat d'aquest apartat s'informa de les exposicions i dels APR per risc de crèdit i risc de contrapart. D'aquesta manera, es permet l'alineació completa d'aquesta informació amb la lliurada a l'EBA (European Banking Authority) en els informes sol·licitats en la CRD IV, coneguts comunament com a estats COREP (*Common Reporting*). Per tant, es desagreguen, perquè siguin més comprensibles, les exposicions originals i les exposicions després d'aplicar-hi els factors de conversió i de mitigació de riscos, entre exposicions en balanç, fora de balanç i per risc de contrapart.

7.1.1. Requeriments de recursos propis mínims per risc de crèdit i contrapart per metodologia estàndard

En les taules d'aquesta secció es detallen:

- l'exposició original («Exposicions abans de provisions, de CCF i CRM», que inclou exposicions de crèdit dins i fora de balanç, així com per risc de contrapartida);
- l'EAD («Exposicions després de CCF i CRM»), i
- els Actius Ponderats per Risc (APR o RWA, pel seu acrònim en anglès).

Del quocient entre EAD i APR s'obté la densitat d'APR. Aquest càlcul equival a la ponderació mitjana que s'aplica a cada categoria d'exposició.

A continuació es detallen l'exposició original, EAD i APR a desembre de 2015 per categories de metodologia estàndard.

Taula 22. Mètode estàndard: exposicions al risc de crèdit i contrapart i efectes de tècniques per a la seva mitigació (CR4).
Imports en milions d'euros

	Exposició Original			EAD			APR	Densitat d'APR
	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de contrapartida	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de contrapartida		
Sobirans i els seus bancs centrals	23.938	686	14	25.535	349	14	0	0,00%
Entitats del Sector Públic altre que el govern central	16.300	4.089	215	16.111	239	215	2.153	13,00%
Bancs multilaterals de desenvolupament	0	0	0	0	0	0	0	0,00%
Organitzacions internacionals	31	0	0	66	0	0	0	0,00%
Entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió	1.461	334	2.283	1.442	116	2.283	901	23,47%
Empreses	15.219	3.993	13.097	12.387	1.319	2.335	14.475	90,24%
Carteres detallistes per a finalitats reguladores	4.592	1.947	1	4.365	109	1	2.022	45,18%
Exposicions garantides per béns immobles	2.024	423	0	1.988	61	0	802	39,15%
Préstecs en mora	2.373	125	0	948	3	0	1.113	117,08%
Categories de risc major	0	0	0	0	0	0	0	0,00%
Bons garantits	674	0	0	674	0	0	103	15,34%
Exposicions a curt termini davant institucions i empreses	0	0	0	0	0	0	0	0,00%
Exposicions davant Institucions d'Inversió Col·lectiva (IIC)	0	0	0	0	0	0	0	0,00%
Altres actius	18.007	0	0	18.007	0	0	15.532	86,25%
Total Mètode estàndard	84.618	11.596	15.609	81.523	2.196	4.848	37.102	41,89%

En la taula següent es mostren les exposicions garantides per béns immobles, desglossades entre béns arrels comercials i residencials.

Taula 23. Mètode estàndard: exposicions garantides per immobles per tipus de garantia.

Imports en milions d'euros

	Exposició Original	EAD	APR	Densitat d'APR
Garantits amb béns arrels comercials	589	561	270	48,12%
Garantits amb béns arrels residencials	1.857	1.488	532	35,77%
TOTAL	2.446	2.049	802	39,15%

A continuació es mostren les distribucions d'exposició i d'actius ponderats per risc partint de les categories regulatòries de la CRR i de les diferents ponderacions de risc aplicats.

Taula 24.1. Mètode estàndard: Exposicions de risc de crèdit i contrapart per classes d'actiu i ponderacions per risc (CR5).
Imports en milions d'euros

	0%	10%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	Otros	EAD
Sobirans i els seus bancs centrals	25.898	0	0	0	0	0	0	0	0	25.898
Entitats del Sector Públic altre que el govern central	14.411	0	1	0	0	0	2.153	0	0	16.565
Bancs multilaterals de desenvolupament	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Organitzacions internacionals	67	0	0	0	0	0	0	0	0	67
Entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió	52	0	3.369	0	329	0	62	0	29	3.841
Empreses	1.339	0	0	0	0	0	14.699	3	0	16.041
Carteres detallistes per a finalitats reguladores	1.546	0	0	0	0	2.929	0	0	0	4.475
Exposicions garantides per béns immobles	0	0	0	1.287	727	1	33	0	0	2.049
Préstecs en mora	0	0	0	0	0	0	626	325	0	951
Categories de risc major	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bons garantits	157	0	516	0	0	0	0	0	0	674
Exposicions a curt termini davant institucions i empreses	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions davant Institucions d'Inversió Col·lectiva (IIC)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Altres actius	2.475	0	0	0	0	0	15.532	0	0	18.007
Total Mètode estàndard	45.944	0	3.887	1.287	1.056	2.930	33.106	328	29	88.567

L'import per ponderació de la taula següent correspon a l'import després d'aplicar-hi el factor de suport a PIME (0,7619), establert en l'article 501 de la CRR

Taula 14.2. Mètode estàndard: Actius ponderats per risc per classes d'actiu i ponderacions per risc (CR5).
Imports en milions d'euros

	0%	10%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	Otros	APR
Sobirans i els seus bancs centrals	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Entitats dels Sector Públic altre que els govern	0	0	0	0	0	0	2.153	0	0	2.153
Bancs multilaterals de desenvolupament	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Organitzacions internacionals	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió	0	0	674	0	164	0	62	0	1	901
Empreses	0	0	0	0	0	0	14.470	4	0	14.475
Carteres minoristes per a finalitats reguladores	0	0	0	0	0	2.022	0	0	0	2.022
Exposicions garantides per bens immobles	0	0	0	428	343	1	31	0	0	802
Préstecs en mora	0	0	0	0	0	0	626	487	0	1.113
Categories de risc major	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bons garantits	0	0	103	0	0	0	0	0	0	103
Exposicions a curt termini front a institucions i	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions front a Institucions de Inversió	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Altres actius	0	0	0	0	0	0	15.532	0	0	15.532
Total Mètode estàndard	0	0	777	428	507	2.022	32.874	492	1	37.102

7.1.2. Requeriments de recursos propis mínims per risc de crèdit i contrapart per metodologia avançada (IRB)

Com hem comentat en l'apartat anterior, s'hi inclouen tant el risc de crèdit com el de contrapart. No obstant això, en aquest apartat s'ha de tenir en compte que la segmentació que es presenta és diferent del punt precedent. Aquesta segmentació està en línia amb l'exigida per presentar les exposicions per metodologia avançada (IRB).

A més, és important tenir en compte que s'hi mostra la informació complementària següent:

1. Intervals de PD en funció de les escales mestres de l'Entitat. (Hi ha nou escales mestres partint dels diferents graus de deutor).
2. Nombre de deutors.
3. Venciment mitjà en anys per a cada tram d'informació presentada.
4. Pèrdua Esperada (PE, acrònim en anglès EL).
5. Provisions que es computen per al dèficit/superàvit de PE.

A continuació es detallen l'Exposició Original, l'EAD i els APR per cartera IRB regulatòria a 31 de desembre de 2015.

Taula 25. IRB: Exposicions al risc de crèdit i contrapart per cartera.

Imports en milions d'euros

	Exposició Original			EAD			APR	Densitat d'APR	PE
	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de contrapartida	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de contrapartida			
Empreses	40.462	21.049	615	40.462	8.102	615	28.959	58,88%	4.106
Exposicions empreses	26.056	17.827	532	26.056	6.955	532	22.964	68,46%	2.268
PIMES	14.406	3.223	84	14.406	1.146	84	5.994	38,34%	1.838
Detallistes	127.429	32.887	17	127.429	4.215	17	24.423	18,55%	3.222
Detallistes - garantides mitjançant hipoteques sobre habitatge	102.506	22.023	0	102.506	762	0	16.052	15,54%	2.021
PIMES - garantides mitjançant hipoteques	13.148	2.260	0	13.148	134	0	3.151	23,72%	744
Detallistes Aut. Admissibles	2.038	6.022	0	2.038	2.000	0	989	24,50%	54
Detallistes-PIMES	5.658	2.414	16	5.658	1.241	16	2.544	36,79%	265
Altres exposicions detallistes	4.079	168	1	4.079	78	1	1.687	40,56%	137
Cartera IRB	167.892	53.937	633	167.892	12.316	633	53.381	29,52%	7.328
Posicions accionaries	8.162	0	0	8.162	0	0	14.136	173,20%	44
Total Risc de Crèdit mètode IRB	176.054	53.937	633	176.054	12.316	633	67.518	35,72%	7.372

Quant a la taula anterior, el volum de provisions que cobreixen 7.328 milions de pèrdues esperades de la Cartera IRB (sense cartera accionarial) puguen a 7.625 milions d'euros a 31 de desembre de 2015, i es genera un superàvit de 297 milions d'euros. Aquest superàvit és computable com a TIER 2.

A continuació es detalla el total de la cartera creditícia sota enfocament IRB, per trams de PD i sense incloure-hi les exposicions de la cartera accionarial.

Taula 26. IRB: Exposicions al risc de crèdit i contrapart per interval de PD (CR6).

Imports en milions d'euros

Escala Mestra	PD Mitjana	Exposició Original			EAD			Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mig anys	APR	Densitat d'APR	PE
		Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de Contrapartida	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de Contrapartida						
1	0,04%	56.163	18.470	2	56.163	1.750	2	2.170	20,22%	18	1.391	2,40%	5
2	0,13%	17.099	9.338	134	17.099	2.990	134	959	28,96%	13	2.828	13,98%	8
3	0,29%	24.693	10.332	188	24.693	3.117	188	669	28,00%	12	6.991	24,97%	23
4	0,70%	17.777	5.988	94	17.777	1.784	94	911	29,63%	12	7.200	36,63%	40
5	1,65%	11.876	2.990	86	11.876	967	86	618	32,36%	10	7.772	60,12%	68
6	3,43%	13.098	3.066	43	13.098	796	43	821	30,60%	11	10.417	74,75%	143
7	7,82%	5.169	1.461	53	5.169	397	53	272	30,63%	11	6.215	110,60%	132
8	17,12%	2.733	356	5	2.733	75	5	216	27,64%	15	3.587	127,54%	132
9	34,36%	4.479	508	5	4.479	115	5	136	24,62%	16	5.847	127,16%	397
Default	100,00%	14.805	1.428	22	14.805	326	22	94	42,11%	12	1.133	7,47%	6.381
Total	10,29%	167.892	53.937	633	167.892	12.316	633	6.865	27,48%	14	53.381	29,52%	7.328

(*) Nombre de clients en milers

7.1.3. Requeriments de recursos propis mínims per risc de contrapart

En aquest apartat, es vol emfatitzar el detall anteriorment presentat, exclusivament per al risc de contrapart.

En la taula següent es detallen els APR per risc de contrapart a 31 de desembre de 2015 del Grup CaixaBank, ja inclosos en l'import total de requeriments de recursos propis mínims per risc de crèdit.³⁸

Taula 27. Actius ponderats per risc de contrapart.

Imports en milions d'euros

Mètode aplicat	APR
Mètode estàndard	2.608
Mètode basat en qualificacions internes (IRB)	463
Total Grup CaixaBank	3.071

En la taula següent es mostra el detall d'EAD del risc de contrapart, sota metodologia estàndard, pels diferents graus de ponderació de risc.

³⁸ Vegeu l'apartat 3.1 «Requeriments de recursos propis mínims per risc de crèdit i de contrapart» de la part A, d'aquest mateix document.

Taula 28. Mètode estàndard per a exposicions al risc de contrapart per classes d'actiu i ponderacions per risc (CCR3).
Imports en milions d'euros

	0%	10%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	Otros	EAD
Sobirans i els seus bancs centrals	14	0	0	0	0	0	0	0	0	14
Entitats del Sector Públic altre que el govern central	106	0	0	0	0	0	109	0	0	215
Bancs multilaterals de desenvolupament	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Organitzacions internacionals	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió	52	0	1.996	0	205	0	0	0	29	2.283
Empreses	339	0	0	0	0	0	1.996	0	0	2.335
Carteres detallistes per a finalitats reguladores	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Exposicions garantides per béns immobles	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Préstecs en mora	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Categories de risc major	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bons garantits	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions a curt termini davant institucions i empreses	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions davant Institucions d'Inversió Col·lectiva (IIC)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Altres actius	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total Mètode estàndard	511	0	1.996	0	205	1	2.105	0	29	4.848

Informació
prudencial

amb

rellevància

En la taula següent es mostra el detall d'exposicions del risc de contrapart, sota metodologia IRB, pels diferents graus de ponderació de risc.

Taula 29. IRB: exposicions al risc de contrapart per cartera i interval de PD (CCR4).

Imports en milions d'euros

Segments regulatoris IRB	PD	EAD	Nombre de deutors (*)	LGD mitjana	Venciment mig any	APR	Densitat d'APR
	Mitjana						
Exposicions empreses	3,65%	532	1	35,28%	0,1	405	76,11%
PIMES	15,44%	84	2	39,07%	1,0	51	61,31%
Detallistes-PIMES	8,57%	16	3	49,86%	2,7	6	40,03%
Altres exposicions detallistes	2,20%	1	0	71,71%	1,1	1	53,20%
Total	5,33%	633	5	36,22%	0,3	463	73,19%

(*) Nombre de clients en milers

En la taula següent es proporciona un detall de tots els col·laterals aportats o rebuts relacionats amb operacions de derivats o repos, incloent-hi les operacions compensades a través d'una entitat de contrapartida central.

Taula 30. Composició del col·lateral per a exposicions al risc de contrapart (CCR5).

Imports en milions d'euros

	Col·lateral utilitzat en operacions amb derivats				Col·lateral utilitzat en SFT			
	Valor raonable del col·lateral rebut		Valor raonable del col·lateral entregat		Valor raonable del col·lateral rebut		Valor raonable del col·lateral entregat	
	Segregat	No Segregat	Segregat	No Segregat	Segregat	No Segregat	Segregat	No Segregat
Efectiu - moneda local	0	4.042	0	2.345	0	12	0	531
Efectiu - altres monedas	0	0	0	56	0	0	0	0
Deute sobirà nacional	0	51	243	11	0	17.993	490	2.209
Altre deute sobirà	0	0	335	0	0	219	240	392
Deute d'agències públiques	0	0	0	0	0	329	0	0
Bons corporatius	0	0	0	0	0	394	0	1.734
Accions	0	0	0	0	0	0	0	0
Altre col·lateral	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	0	4.093	578	2.412	0	18.947	731	4.866

Així mateix, a continuació es mostra la taula corresponent a l'exposició del Grup CaixaBank amb Entitats de Contrapartida Central (ECC). S'hi detallen els tipus d'exposició i els corresponents requeriments de recursos propis mínim.

Informació
prudencial

amb

rellevància

Taula 31. Exposicions davant Entitats de Contrapartida Central (CCR8).

Imports en milions d'euros

Exposicions amb Entitats de Contrapartida Central (ECC)	EAD	APR
Exposició amb QCCP	743	133
Exposicions per operacions davant QCCP (exclosos marges inicials i aportacions al fons de garantia);	394	73
(i) Derivats OTC	366	68
(ii) Derivats negociats en borsa	27	4
(iii) Operacions de finançament amb valors	2	0
(iv) Conjunts de neteig en què s'ha aprovat la compensació entre productes	0	0
Marge inicial segregat	0	0
Marge inicial no segregat	306	60
Aportacions desemborsades al fons de garantia	43	0
Exposició a CCP no admissibles	0	0

L'EAD regulatòria de les exposicions davant Entitats de Contrapartida Central es calcula segons la secció 9 (Requisits de fons propis per exposicions davant una entitat de contrapartida central) de la CRR.

Segons l'article 306, «Requisits de fons propis per les exposicions de negociació» de la CRR, els actius atorgats com a garantia a un ECC que siguin immunes a la fallida en cas que l'ECC es declari insolvent, representen EAD nul·la. En conseqüència, l'EAD de la categoria Marge inicial segregat és nul·la.

En la taula següent es detalla l'import APR per risc d'ajust de valoració del crèdit (AVC/CVA). CaixaBank calcula aquest import per a tots els instruments derivats OTC subjectes a aquest requeriment segons el mètode estàndard.

Informació
prudencial

amb

rellevància

Taula 32. Exposició i APR per CVA (CCR2)

Imports en milions de euros

	EAD	APR
Total d'exposicions subjectes al recàrrec de capital CVA Avançat	0	0
(i) Component VaR (inclòs el multiplicador x 3)		0
(ii) Component Stress VaR (inclòs el multiplicador x 3)		0
Total d'exposicions subjectes al recàrrec de capital CVA Estàndard	1.329	1.052
Total exposicions subjectes a recàrrec de capital per CVA	1.329	1.052

7.2. Requeriments de recursos propis mínims per risc associat a la cartera de participacions accionaries

A continuació consta el desglossament de l'exposició i els APR corresponents a la cartera de renda variable. Aquesta informació es presenta detallada depenent dels mètodes de càlcul previstos a la nova regulació europea de requeriments de capital: CRD IV i CRR, així com en funció de la categoria dels instruments de renda variable³⁹.

Taula 33. Exposició de la cartera de participacions accionaries

Imports en milions d'euros

Mètode	% sobre total	Exposició Original	EAD	APR	Densitat d'APR	PE
Mètode simple de ponderació de risc	18,2%	2.383	2.383	8.756	367,40%	56
Mètode PD/LG ⁽¹⁾	62,3%	8.162	8.162	14.136	173,20%	44
Mètode de models interns	0,4%	55	55	250	456,60%	0
Exposicions de renda variable subjectes a	19,1%	2.507	2.167	5.417	250,00%	0
Total	100,0%	13.107	12.767	28.559	223,70%	100

(1) S'utilitza una LGD del 90%

7.3. Requeriments de recursos propis mínims per risc de mercat

A continuació, es presenta el desglossament d'APR per raó de risc de posició de la cartera de negociació i per risc de canvi i de la posició en or del Grup CaixaBank, a 31 de desembre de 2015,

³⁹ Vegeu apartat 2 «Informació sobre el risc associat a la cartera de participacions accionaries» de la part B d'aquest mateix document.

Informació
prudencial

amb

rellevància

atenent el mètode aplicat per al seu càlcul, model intern o mètode estàndard, segons que correspongui.

Taula 34. Desglossament APR per risc de mercat (MR1),

Imports en milions d'euros

	APR	Mètode Estàndard	Model Intern
Risc de tipus d'interès (general i específic)	742	0	742
Risc de renda variable (general i específic)	640	1	639
Risc de tipus de canvi	2.114	2.056	58
Risc de matèries primeres	0	0	0
Ajust per correlació entre factors ⁽¹⁾	-91	0	-91
Risc incremental d'impagament i migracions ⁽¹⁾	721	0	721
Total	4.126	2.057	2.069

(1) S'aplica únicament en el cas d'utilització de mètodes interns.

No s'hi afegeix desglossament del càlcul d'APR pel mètode estàndard per a opcions, atès que totes les opcions de la cartera de negociació van per model intern. Addicionalment, tampoc no s'hi afegeix desglossament de risc de mercat per titulitzacions, atès que el Grup CaixaBank no té posicions en operacions de titulització en la cartera de negociació.

A 31 de desembre de 2015, els APR per risc de liquidació són nuls.

7.4. Requeriments de recursos propis mínims per risc operacional

En la taula següent es detallen els APR de recursos propis per risc operacional del Grup CaixaBank, a 31 de desembre de 2015.

Taula 35. Desglossament APR per risc operacional

Informació
prudencial

amb

rellevància

Imports en milions d'euros

	Mitjana ingressos rellevants	APR
Banca detallista	3.636	5.454
Intermediació detallista	444	665
Gestió d'actius	119	178
Banca comercial	1.719	3.223
Serveis d'agència	27	50
Negociació i vendes	679	1.527
Finançament empresarial	104	234
Pagaments i liquidacions	0	0
Total línies de negoci Grup CaixaBank	6.726	11.331

7.5. Procediment aplicat per a l'avaluació de la suficiència del capital intern

Amb el propòsit de satisfer el compliment normatiu del Pilar II de Basilea II, el Grup CaixaBank va desenvolupar el seu model de capital econòmic que mesura, amb criteri propi, el conjunt de riscos als quals està sotmesa l'activitat del Grup.

El model de capital econòmic és la base de l'estimació interna d'exigències de recursos propis que complementa la visió reguladora de la solvència.

El nivell de capitalització d'una entitat i el perfil de riscos assumit, mesurat en termes d'exigències de capital, defineixen la solvència d'una entitat i la seva qualitat creditícia. En aquest sentit, l'objectiu del Grup CaixaBank és disposar de suficients fons propis o capital per poder cobrir eventuais pèrdues inesperades.

Es distingeixen les mesures de capital següents:

- **Capital regulatori.** Capital que l'Entitat ha de mantenir per fer front a les exigències de l'organisme supervisor. Té com a objectiu evitar la fallida de l'Entitat, protegint els interessos dels clients i dels titulars del deute prioritari.
- **Capital econòmic.** Es tracta del capital que l'Entitat hauria de disposar per poder assumir les pèrdues inesperades que puguin tenir lloc i que podrien posar en perill la continuïtat del negoci del Grup CaixaBank. És una estimació pròpia que s'ajusta depenent del volum i tipus d'activitat.

El capital econòmic no és un substitutiu del capital regulatori, sinó que és un complement a la visió reguladora de solvència per aproximar-se més al perfil de riscos real que assumeix el Grup CaixaBank i incorporar riscos no considerats, o considerats parcialment, en les exigències regulatòries. A més dels riscos ja establerts en el Pilar 1 (risc de crèdit, de mercat i operacional), s'hi inclouen el risc de tipus d'interès estructural, de liquiditat i altres riscos (el de negoci, el reputacional, de concentració, l'assegurador i el de compromisos per pensions).

Pel que fa a risc de crèdit, dos dels efectes o canvis més rellevants respecte de l'enfocament regulatori són:

- **Concentració en grans noms:** les exposicions en grans noms o *single large exposures* (exposicions superiors a 100 milions d'euros) tenen un important impacte en les estimacions de capital econòmic, particularment en la cartera accionarial i en els segments *corporate* i bancs. La formulació regulatòria, que considera les carteres infinitament granulars, no és del tot adequada per cobrir el nivell de concentració que presenta la cartera del Grup. Per aquest motiu el model intern reflecteix la possibilitat de tenir *single large exposures* i simula possibles incompliments d'aquestes posicions específiques. D'aquesta manera, la distribució de pèrdues simulada conté ja el risc de concentració individual davant grans noms. Aquesta mateixa concentració indueix diversificació entre carteres.
- **Estimació de sensibilitats i diversificació:** el Grup CaixaBank ha elaborat un esquema propi de determinació de sensibilitats de les probabilitats d'incompliment a variables econòmiques i financeres específiques de manera que s'estimen implícitament correlacions de les probabilitats d'incompliment ajustades a l'àmbit d'activitat del Grup. Aquestes estimacions incorporen en la pràctica una diversificació addicional entre carteres i sectors industrials, fruit de les diferents sensibilitats obtingudes. També s'estimen sensibilitats específiques per a les participades financeres internacionals de la cartera accionarial que aporten diversificació addicional amb la resta de la cartera.

Informació
prudencial

amb

rellevància

B. Informació qualitativa i quantitativa de riscos

1. Informació sobre els riscos de crèdit	234
1.1. Requeriments generals	234
1.1.1. Exposició al risc de crèdit	234
1.1.1.1 Definicions comptables de morositat i posicions deteriorades	234
1.1.1.2 Descripció dels mètodes per determinar les correccions per deteriorament	237
1.1.1.3 Valor mitjà de les exposicions	241
1.1.1.4 Distribució geogràfica i per sector de les exposicions	245
1.1.1.5 Distribució de les exposicions per venciment residual	254
1.1.1.6 Distribució de les exposicions en mora i deteriorades d'actius	259
1.1.1.7 Variacions en les pèrdues per deteriorament i provisions	262
1.1.2. Risc de contrapart	264
1.1.2.1 Gestió del risc de contrapart	264
1.1.2.2 Exposició al risc de contrapart	266
1.2. Requeriments complementaris d'informació	267
1.2.1. Risc de crèdit per mètode estàndard	267
Assignació de qualificacions d'agències de qualificació externa o de crèdit a l'exportació	267
1.2.2. Risc de crèdit pel mètode basat en qualificacions internes (IRB)	268
1.2.2.1 Informació general	268
1.2.2.2 Descripció del procés intern d'assignació de qualificacions, per a cada categoria d'exposició	273
1.2.2.3 Valors d'exposició	278
1.2.2.5. Anàlisi comparativa d'estimacions i resultats obtinguts	286
1.2.2.6. Integració de les estimacions internes de risc en la gestió	301
1.2.3. Operacions de titulització	304
1.2.3.1 Informació general de l'activitat de titulització	304
1.2.3.2 Exposicions en operacions de titulització i import dels actius titulitzats	308
1.2.4. Tècniques de reducció del risc de crèdit	317
1.2.4.1 Informació general	317
1.2.4.2 Informació quantitativa	320
2. Informació sobre el risc associat a les participacions accionaries	321

Informació prudencial	amb	rellevància
2.1. Descripció, comptabilització i valoració		321
2.2. Valor, exposició i guanys i pèrdues derivats de participacions i instruments de capital de les participacions accionaries		323
2.2.1. Valor raonable i en llibres de les participacions accionaries		323
2.2.2. Valor d'exposició de les participacions accionaries		324
2.2.3. Ajustos de valoració en instruments de capital disponible per a la venda.....		326
3. Informació sobre el risc de mercat.....		327
3.1. Requeriments generals		327
3.2. Models interns.....		328
4. Informació sobre el risc operacional		337
4.1 Mesurament i gestió del risc operacional		337
4.2 Palanques del risc operacional		339
4.3 Gestió del risc operacional		345
5. Informació sobre el risc estructural de tipus d'interès		353
5.1. Gestió del risc estructural de tipus d'interès.....		353
5.2. Impacte de les variacions del tipus d'interès		354
6. Actius que garanteixen operacions de finançament (“asset encumbrance”).....		356
7. Informació sobre remuneracions		360
7.1 Política de remuneració: composició i mandat del comitè de remuneracions.....		360
7.2 Descripció del col·lectiu identificat.....		362
7.3 Informació qualitativa de la remuneració del Col·lectiu Identificat.....		363
7.4 Informació quantitativa de la remuneració del col·lectiu identificat.....		379
Annex I. Informació sobre fons propis transitoris.....		383
Annex II. Principals característiques dels instruments de capital		385
Annex III. Informació sobre ràtio de palanquejament		389

1. Informació sobre els riscos de crèdit

1.1. Requeriments generals

1.1.1. Exposició al risc de crèdit

1.1.1.1 Definicions comptables de morositat i posicions deteriorades

Un actiu financer es considera deteriorat quan hi ha una evidència objectiva d'un impacte negatiu en els fluxos d'efectiu futurs estimats en el moment de formalitzar-se la transacció o quan no es pugui recuperar íntegrament el seu valor en llibres. Aquest impacte negatiu pot ser generat per raons associades al risc de client (per situació de morositat del client –mora objectiva– o per altres causes –mora subjectiva–) o associades al risc país, entès com a tal el risc que es dóna, per circumstàncies diferents del risc comercial habitual, en els deutors residents d'un país.

En funció del risc d'insolvència imputable al client o a l'operació, es classifiquen en alguna de les categories següents:

- *Risc normal*: comprèn els instruments que no compleixen els requisits per classificar-los en altres categories.
- *Risc subestàndard*: comprèn els instruments que, sense complir els criteris per classificar-los individualment com a dubtosos o fallits, presenten debilitats que poden suposar pèrdues per al Grup CaixaBank. Inclou, entre altres, les operacions de clients que formen part de col·lectius que s'ha posat de manifest que tenen dificultats econòmiques, com ara els residents en una àrea geogràfica determinada o els que pertanyen a un sector econòmic concret.
- *Risc dubtós*:

- *Per raó de la morositat del client* comprèn l'import total dels instruments de deute, sigui quin sigui el seu titular i la garantia, que tinguin algun import vençut per principal, interessos o despeses pactades contractualment, amb més de 90 dies d'antiguitat, llevat que escaigui classificar-los com a fallits.

El refinançament o la reestructuració de les operacions que no estan al corrent de pagament no interromp la morositat, ni produeix la reclassificació a la categoria de risc normal, llevat que hi hagi una certesa raonable que el client pot fer front al pagament dins el calendari previst o s'aportin noves garanties eficaces.

Tenen la consideració de garanties eficaces les garanties pignoratives sobre dipòsits dineraris, instruments de capital cotitzat i valors representatius de deute emesos per emissors de solvència reconeguda; les garanties hipotecàries sobre habitatges, oficines i locals polivalents acabats i finques rústiques, deduïdes, si escau, les càrregues prèvies, i les garanties personals, com ara avals, fiances o incorporació de nous titulars, que impliquin la responsabilitat directa i solidària dels nous garants davant el Grup CaixaBank, sent els nous garants persones o entitats amb solvència suficientment demostrada a l'efecte de garantir el reembossament total de l'operació en els termes acordats.

- *Per raons diferents de la morositat del client:* comprèn els instruments de deute, vençuts o no, en què sense que es donin les circumstàncies per classificar-los en les categories de fallits o dubtosos per raó de la morositat del client, hi ha dubtes raonables sobre el seu reemborsament total, principal i interessos, en els termes pactats contractualment.

Com a criteri general únicament s'activen, i per tant incrementen l'import del deute, les despeses reclamables judicialment, com les despeses de lletrats i procuradors.

- *Risc fallit*: en aquesta categoria es classifiquen els instruments de deute, vençuts o no, per als quals després d'una anàlisi individualitzada es considera que tenen possibilitats remotes de recuperació i es procedeix a donar-los de baixa de l'actiu, sens perjudici de les actuacions que pugui dur a terme el Grup CaixaBank per intentar aconseguir cobrar-los fins que no s'hagin extingit definitivament els seus drets, sigui per prescripció, condonació o altres causes.

Llevat que hi hagi una prova en contra, s'inclouen en aquesta categoria tots els dèbits, llevat dels imports coberts amb garanties eficaces suficients, quan els acreditats pateixen un deteriorament notori i irrecuperable de la solvència, quan s'hagi declarat la fase de liquidació del concurs de creditors o quan hagin transcorregut més de quatre anys des de la seva classificació com a dubtós per raó de la morositat.

D'acord amb el que estableix la normativa, les operacions de refinançament o reestructuració corresponen a aquelles en què el client ha presentat, o es preveu que pugui presentar, dificultats financeres per atendre les seves obligacions de pagament en els termes contractuals vigents i, per aquest motiu, s'ha procedit a modificar, cancel·lar i/o fins i tot formalitzar una nova operació.

Com a norma general, les operacions refinançades o reestructurades i les noves operacions realitzades per al seu refinançament es classifiquen en la categoria de risc subestàndard. Tanmateix, tenint en compte les característiques concretes de l'operació, es classifiquen en altres categories de risc:

- Risc dubtós: i) operacions el deute patrimonial de les quals en el moment del refinançament era inferior al deute patrimonial actual, ii) operacions que han estat refinançades prèviament i iii) operacions amb període de carència d'amortització de capital superior a 30 mesos.

Informació
prudencial

amb

rellevància

- Risc normal: i) operacions amb període de carència d'amortització de capital inferior a 6 mesos, ii) operacions concedides a persones físiques amb una ràtio d'endeutament inferior o igual al 50% i iii) operacions concedides a persones jurídiques el deute financer de les quals sobre EBITDA és inferior o igual a 5. Quan no es compleix perquè és superior, s'observa el seu *rating* intern i en els casos que aquest valor és inferior a un nivell determinat, es manté classificat com a risc normal.

Més endavant les operacions refinançades es podran reclassificar com a risc normal quan s'hagi cobrat el 10% del deute refinançat o el client atengui els compromisos pactats. Aquesta última condició significa que s'han de donar alhora les circumstàncies següents:

- Que des del moment del refinançament l'acreditat atengui els seus compromisos durant almenys 12 mesos consecutius (6 mesos per al cas del finançament per a la compra d'habitatge habitual).
- Que des de la finalització del període de carència, moratòria o espera, l'acreditat atengui els seus deutes durant un mínim de 3 mesos.

Si no es compleix aquesta última circumstància, però sí l'anterior i l'operació està classificada com a risc dubtós, es classificarà com a risc subestàndard en comptes de fer-ho com a risc normal.

Per a la resta de situacions no es procedeix a la reclassificació del risc de les operacions i es mantenen classificades en la situació de risc definit en el moment del refinançament. No obstant això, totes les operacions quedaran classificades sempre en la situació més desfavorable després d'aplicar-los els criteris descrits de refinançament o els que corresponguin per aplicació de la Circular 4/2004 del Banc d'Espanya.

1.1.1.2 Descripció dels mètodes per determinar les correccions per deteriorament

Com a criteri general, la correcció del valor en llibres dels instruments financers a causa del seu deteriorament s'efectua amb càrrec al compte de pèrdues i guanys del període en què aquest

deteriorament es manifesta, i les recuperacions de les pèrdues per deteriorament prèviament registrades, en cas de produir-se, es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys del període en què el deteriorament s'elimina o es redueix.

Amb l'objectiu de determinar si un actiu financer o un grup d'actius financers han patit un deteriorament, al final de cada període s'analitza si hi ha alguna evidència objectiva que ho indiqui. Els principals esdeveniments que poden ser indicatius de l'existència d'un deteriorament són:

- Dificultats financeres significatives de l'emissor o de l'obligat.
- Incompliment de les clàusules contractuals, com ara impagats o retards en el pagament dels interessos o el principal.
- S'atorguen concessions o avantatges al prestatari per raons econòmiques o legals relacionades amb dificultats financeres que altrament no s'haurien concedit.
- És probable que el prestatari entri en una situació concursal o en una altra situació de reorganització financera.
- La desaparició d'un mercat actiu per a l'actiu financer en qüestió, a causa de dificultats financeres.
- Hi ha dades observables que indiquen que existeix una disminució mesurable dels fluxos d'efectiu estimats futurs en un grup d'actius financers des del seu reconeixement inicial. Per bé que la disminució encara no pugui ser identificada amb actius financers individuals del grup, incloent-hi entre aquestes dades:
 - Canvis adversos en les condicions de pagament dels prestataris del grup.
 - Condicions econòmiques locals o nacionals que es correlacionin amb impagats en els actius del grup.

Amb l'objectiu de determinar les pèrdues per deteriorament, se segmenta la cartera creditícia partint de models interns de gestió del risc de crèdit agrupant els actius financers en funció de característiques similars del risc de crèdit del deutor que siguin indicatives de la seva capacitat per pagar la totalitat dels imports deguts. L'anàlisi es duu a terme:

- Individualment: les pèrdues per deteriorament de totes les operacions d'un import significatiu d'actius classificats com a dubtosos per raons de la morositat del client es consideren de manera individualitzada, tenint en compte l'antiguitat dels imports impagats, les garanties aportades i la situació econòmica del client i dels garants. També s'analitzen i es consideren de manera individual les pèrdues per deteriorament de les operacions classificades com a dubtoses per raons diferents de la morositat del client.
- Col·lectivament: el càlcul de les pèrdues per deteriorament per a la resta d'operacions classificades com a dubtoses per raons de la morositat del client es realitza de manera col·lectiva agrupant els instruments que tenen característiques de risc de crèdit similars i que siguin indicatives de la capacitat dels deutors per pagar els imports deguts, principal i interessos, d'acord amb les condicions contractuals. Les característiques de risc de crèdit que es consideren per agrupar els actius són, entre altres: el tipus d'instrument, el sector d'activitat del deutor, l'àrea geogràfica de l'activitat, el tipus de garantia, l'antiguitat dels imports vençuts i qualsevol altre factor rellevant per a l'estimació dels fluxos d'efectiu futurs.

Com a criteri general, l'import de les pèrdues per deteriorament experimentades per aquests instruments coincideix amb la diferència positiva entre els seus respectius valors en llibres i els valors actuals dels seus fluxos d'efectiu futurs previstos.

En l'estimació de la cobertura per deteriorament dels instruments classificats com a dubtosos per raó de la morositat del client determinada de manera col·lectiva s'apliquen, com a mínim, al risc viu de les operacions, els percentatges de cobertura que s'indiquen a continuació en funció del temps transcorregut des del venciment de la primera quota impagada.

Informació
prudencial

amb

rellevància

Taula 36. Percentatges de cobertura

Percentatge de cobertura	
Fins a 180 dies	25%
Més de 180 dies, sense excedir 270 dies	50%
Més de 270 dies, sense excedir 1 any	75%
Més d'1 any	100%

Per al cas d'instruments de deute que disposin de garanties reals, es considera el valor dels drets rebuts en garantia com la millor estimació del valor recuperable d'aquests instruments, sempre que els drets reals siguin primera càrrega i estiguin degudament constituïts i registrats a favor del Grup.

Per determinar el valor dels drets rebuts en garantia, s'utilitza l'import més baix entre el cost escripturat o acreditat del bé i el valor de taxació en el seu estat actual. Quan l'antiguitat de la data de l'escriptura sigui notòria, el seu import s'ajustarà mitjançant un indicador que reflecteixi adequadament la variació del cost entre la data d'escriptura i la data d'estimació.

Al valor de la garantia, així determinat, s'hi aplica un percentatge segons el tipus de bé de què es tracti:

Taula 37. Percentatges aplicats en el valor de la garantia segons el tipus de bé

Informació prudencial amb rellevància

Ponderacions

Habitatges acabats, residència habitual	80%
Finques rústiques en explotació i oficines, locals i naus polivalents acabades	70%
Habitatges acabats (altres)	60%
Parcel·les, solars i altres actius immobiliaris	50%

La cobertura del risc de crèdit s'estima sobre el risc viu pendent que excedeix el valor de la garantia ponderada amb els percentatges del quadre precedent. Sobre aquests valors s'apliquen els percentatges de cobertura indicats anteriorment en funció del temps transcorregut des del venciment de la primera quota impagada.

Amb el propòsit d'assegurar la cobertura correcta de les pèrdues en què s'hagi incorregut per deteriorament d'actius financers valorats a cost amortitzat es contrasten les provisions determinades tal com s'ha descrit anteriorment amb les pèrdues obtingudes a partir de models interns. Sobre la base d'informació que li proporcionen els seus models de gestió interna, CaixaBank disposa d'una metodologia de càlcul de pèrdua en què s'ha incorregut que es basa en el producte de tres factors: l'exposició en el moment d'incompliment (EAD, pel seu acrònim en anglès per a *exposure at default*), la probabilitat d'incompliment (PD, pel seu acrònim en anglès per a *probability of default*) i la severitat (LGD, pel seu acrònim en anglès per a *loss given default*).⁴⁰ A 31 de desembre de 2015 els models interns del Grup llancen un resultat d'estimació de pèrdues incorregudes per risc de crèdit que no presenta diferències materials pel que fa a les provisions registrades.

1.1.1.3 Valor mitjà de les exposicions

A continuació es facilita la informació relativa al valor mitjà de les exposicions del Grup CaixaBank, corresponents a l'exercici 2015, abans d'ajustos i de correccions de valor per deteriorament i

⁴⁰ Per a més detalls, vegeu la Nota 2.9 de la Memòria dels comptes anuals consolidats de CaixaBank.

Informació
prudencial

amb

rellevància

sense considerar els efectes de la reducció del risc de crèdit. Aquests imports es presenten, segons el mètode de càlcul aplicat, per a cadascuna de les categories d'exposició.

Taula 38. Exposició mitjana per categoria de risc

Imports en milions d'euros

Categoria regulatòria de riscos	2014		2015		Exposició Original Mitjana ⁽¹⁾	EAD Mitjana
	Exposició Original ⁽¹⁾	EAD	Exposició Original ⁽¹⁾	EAD		
Sobirans i els seus bancs centrals	34.343	33.773	24.638	25.898	29.491	29.836
Entitats del Sector Públic altre que el govern central	16.880	15.095	17.388	14.089	17.134	14.592
Bancs multilaterals de desenvolupament	3.161	2.537	3.215	2.476	3.188	2.506
Organitzacions internacionals	0	0	0	0	0	0
Entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió	782	782	31	67	406	424
Empreses	4.179	3.600	4.078	3.841	4.128	3.721
Carteres detallistes per a finalitats reguladores	34.879	15.592	32.308	16.041	33.594	15.816
Exposicions garantides per béns immobles	5.200	3.740	6.540	4.475	5.870	4.107
Préstecs en mora	2.157	1.753	2.446	2.049	2.302	1.901
Categories de risc major	9.803	7.949	2.498	951	6.150	4.450
Bons garantits	0	0	0	0	0	0
Exposicions a curt termini davant institucions i empreses	1.605	1.605	674	674	1.139	1.139
Exposicions davant Institucions d'Inversió Col·lectiva (IIC)	10.512	10.512	18.007	18.007	14.260	14.260
Altres actius	0	0	0	0	0	0
Total (Mètode estàndard)	123.502	96.939	111.823	88.567	117.663	92.753
Empreses	62.276	49.873	62.127	49.179	62.201	49.526
Exposicions empreses	42.618	32.537	44.414	33.543	43.516	33.040
PIMES	19.657	17.336	17.713	15.636	18.685	16.486
Detallistes	150.062	122.716	160.334	131.661	155.198	127.189
Detallistes - garantides mitjançant hipoteques sobre habitatge	7.179	3.669	8.059	4.038	7.619	3.854
PIMES - garantides mitjançant hipoteques	121.852	100.486	130.952	108.713	126.402	104.600
Detallistes Aut. Admissibles	9.624	8.442	8.986	7.836	9.305	8.139
Detallistes-PIMES	5.682	4.683	6.146	5.115	5.914	4.899
Altres exposicions detallistes	5.724	5.437	6.191	5.958	5.958	5.698
Total (Mètode IRB)	212.338	172.590	222.461	180.840	217.399	176.715
TOTAL	335.840	269.529	334.283	269.407	335.062	269.468

(1) Exposicions abans tècniques de mitigació del risc (CRM) i factors de conversió del crèdit

1.1.1.4 Distribució geogràfica i per sector de les exposicions

1. Distribució geogràfica de les exposicions

A continuació s'informa, a 31 de desembre de 2015, de la composició del valor d'exposició, sense deduir les correccions de valor per deteriorament, desglossat per àrees geogràfiques significatives per al Grup CaixaBank.

El valor d'exposició inclou el total de risc de crèdit i contrapart, sense tenir en compte les exposicions accionaries.

Per al Grup CaixaBank a tancament de 2015, el 96% del valor comptable brut dels préstecs es concentra a Espanya, el 3% en països de la Unió Europea i l'1% en països de la resta del món.

Taula 39. Desglossament d'exposicions de crèdit per zona geogràfica.

Imports en milions d'euros

Àrea geogràfica	% sobre total	Exposició Original	EAD	APR
Espanya	90,8%	101.498	79.208	32.835
Unió Europea	7,3%	8.181	7.490	2.551
Altres	1,9%	2.144	1.868	1.716
Mètode Estàndard	100,00%	111.823	88.567	37.102
Espanya	97,3%	216.490	176.184	50.703
Unió Europea	1,9%	4.255	3.232	1.870
Altres	0,8%	1.716	1.425	808
Mètode IRB	100,00%	222.461	180.840	53.381
Total		334.283	269.407	90.483

En les taules següents es fa el detall per comunitats autònomes de les exposicions a Espanya per mètodes.

Taula 40. Desglossament d'exposicions de crèdit per comunitats autònomes espanyoles per mètode estàndard.

Imports en milions d'euros

Àrea geogràfica	% sobre total	Exposició Original	EAD	APR
Catalunya	41,0%	41.625	29.251	5.406
Comunitat de Madrid	14,5%	14.673	9.741	4.929
Andalusia	3,2%	3.290	2.762	695
Comunitat Valenciana	2,1%	2.119	1.715	389
Canàries	0,9%	941	843	286
País Basc	1,7%	1.766	1.344	539
Illes Balears	1,0%	992	797	246
Castella i Lleó	1,0%	1.012	802	327
Navarra	1,0%	965	864	261
Galícia	0,5%	473	262	156
Castella - la Manxa	0,5%	546	387	173
Regió de Múrcia	0,3%	347	272	72
Aragó	0,7%	751	553	272
Astúries	0,7%	694	500	213
Extremadura	0,2%	234	174	40
Cantàbria	0,2%	220	198	49
La Rioja	0,1%	129	115	60
Ceuta	0,0%	2	1	1
Melilla	0,0%	14	14	1
Actius no assignats a comunitats autònomes ⁽¹⁾	30,3%	30.707	28.612	18.720
TOTAL (Mètode Estàndard)	100,0%	101.498	79.208	32.835

(1) Altres partides comptables no assignades a cap CA (principalment caixa, actius materials i immaterials...)

Taula 41. Desglossament d'exposicions de crèdit per comunitats autònomes espanyoles per mètode IRB.

Imports en milions d'euros

Àrea geogràfica	% sobre total	Exposició Original	EAD	APR
Catalunya	29,3%	63.457	48.822	13.152
Comunitat de Madrid	21,6%	46.753	36.009	14.303
Andalusia	13,3%	28.728	25.058	6.119
Comunitat Valenciana	7,1%	15.339	13.415	3.385
Canàries	4,8%	10.459	9.694	2.586
País Basc	3,6%	7.887	6.245	2.077
Illes Balears	3,5%	7.562	6.239	1.712
Castella i Lleó	3,1%	6.790	5.892	1.277
Navarra	2,5%	5.409	4.900	1.113
Galícia	2,4%	5.175	3.937	1.023
Castella - la Manxa	2,1%	4.463	3.793	861
Regió de Múrcia	2,0%	4.337	3.721	986
Aragó	1,8%	3.931	3.424	793
Astúries	0,9%	2.028	1.508	430
Extremadura	0,8%	1.665	1.436	377
Cantàbria	0,7%	1.426	1.156	297
La Rioja	0,4%	903	791	187
Ceuta	0,1%	139	114	20
Melilla	0,0%	40	33	6
Actius no assignats a comunitats autònomes ⁽¹⁾	0,0%			
TOTAL (Mètode IRB)	100,0%	216.490	176.184	50.703

(1) Altres partides comptables no assignades a cap CA (principalment caixa, actius materials i immaterials...)

2. Distribució de les exposicions per sector

A continuació es detalla, per al Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2015, la distribució de les exposicions en termes d'EAD per tipus de sector d'activitat en funció de cadascuna de les categories regulatòries d'exposició i per mètodes.

El detall per sector d'activitat inclou el total de risc de crèdit i contrapart, sense tenir en compte les exposicions accionaries.

Taula 42. EAD per sectors d'activitat econòmica

Imports en milions d'euros

Categoria regulatòria de riscos	TOTAL	Sector Públic	Activitat Empresarial no Financera	Activitat Empresarial Financera	Llars (no destinat a activitats empresarials)	Institucions sense fins de lucre al servei de les llars	Altres sectors ⁽¹⁾
Sobirans i els seus bancs centrals	25.898	24.425	1.444	2	4	23	0
Entitats del Sector Públic altre que el govern central	16.565	14.487	2.057	20	0	1	0
Bancs multilaterals de desenvolupament	0	0	0	0	0	0	0
Organitzacions internacionals	67	0	29	31	6	0	0
Entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió	3.841	0	21	3.819	2	0	0
Empreses	16.041	0	10.787	2.452	762	789	1.251
Carteres detallistes per a finalitats reguladores	4.475	0	588	1	3.792	85	8
Exposicions garantides per béns immobles	2.049	0	701	128	931	290	0
Préstecs en mora	951	0	496	39	37	47	332
Categories de risc major	0	0	0	0	0	0	0
Bons garantits	674	0	0	674	0	0	0
Exposicions a curt termini davant institucions i empreses	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions davant Institucions d'Inversió Col·lectiva (IIC)	0	0	0	0	0	0	0
Altres actius	18.007	0	0	0	0	0	18.007
TOTAL (Mètode Estàndard)	88.567	38.912	16.123	7.164	5.534	1.235	19.599
Empreses	49.180	0	45.474	3.695	0	10	0
Exposicions empreses	33.543	0	30.051	3.484	0	9	0
PIMES	15.636	0	15.424	211	0	1	0
Detallistes	131.661	0	12.876	71	118.710	0	4
Detallistes - garantides mitjançant hipoteques sobre habitatge	4.038	0	0	0	4.038	0	0
PIMES - garantides mitjançant hipoteques	108.713	0	0	0	108.713	0	0
Detallistes Aut. Admissibles	7.836	0	7.781	52	0	0	3
Detallistes-PIMES	5.115	0	5.095	19	0	0	1
Altres exposicions detallistes	5.958	0	0	0	5.958	0	0
TOTAL (Mètode IRB)	180.840	0	58.350	3.765	118.711	10	4
TOTAL	269.407	38.912	74.473	10.930	124.245	1.245	19.603

Taula 43. EAD per sectors d'activitat empresarial no financera

Imports en milions d'euros

Categoria regulatòria de riscos	TOTAL	Agricultura i indústria	Subministrament d'energia i d'aigua	Construcció	Comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles de motor i motocicletes	Transport, càterin, informació i comunicacions	Activitats immobiliàries	Activitats financeres, professionals, administratives, d'educació i sanitàries	Altres serveis ⁽¹⁾
Sobirans i els seus bancs centrals	1.444	2	1.429	0	2	4	2	5	0
Entitats del Sector Públic altre que el govern central	2.057	38	311	290	5	773	8	604	27
Bancs multilaterals de desenvolupament	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Organitzacions internacionals	29	7	0	2	10	5	0	5	0
Entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió	21	16	0	0	3	0	0	2	0
Empreses	10.787	597	2.787	2.843	350	1.562	952	1.225	470
Carteres detallistes per a finalitats reguladores	588	155	19	51	117	94	23	83	47
Exposicions garantides per béns immobles	701	35	3	57	42	29	431	74	30
Préstecs en mora	496	14	166	146	15	49	4	89	13
Categories de risc major	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bons garantits	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions a curt termini davant institucions i empreses	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions front a Institucions de Inversió Col·lectiva (IIC)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Altres actius	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL (Mètode Estàndard)	16.123	863	4.714	3.389	543	2.517	1.421	2.087	588
Empreses	45.474	7.717	3.595	7.947	6.258	7.321	6.122	6.186	328
Exposicions empreses	30.051	5.176	3.187	4.107	4.140	5.285	3.334	4.632	189
PIMES	15.423	2.540	408	3.841	2.118	2.036	2.788	1.554	139
Detallistes	12.876	1.855	355	2.346	2.702	1.527	2.051	1.836	204
Detallistes - garantides mitjançant hipoteques sobre habitatge	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PIMES - garantides mitjançant hipoteques	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Detallistes Aut. Admissibles	7.781	761	45	1.843	1.194	818	1.878	1.099	142
Detallistes-PIMES	5.095	1.093	311	503	1.508	709	173	737	62
Altres exposicions detallistes	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL (Mètode IRB)	58.350	9.571	3.950	10.294	8.959	8.849	8.173	8.022	532
TOTAL	74.473	10.434	8.664	13.683	9.502	11.366	9.594	10.108	1.120

(1) Activitats de les llars, d'organitzacions i organismes extraterritorials, altres serveis.

Taula 44. APR per sectors d'activitat econòmica

Imports en milions d'euros

Categoria regulatòria de riscos	TOTAL	Sector Públic	Activitat Empresarial no Financera	Activitat Empresarial Financera	Llars (no destinat a activitats empresarials)	Institucions sense fins de lucre al servei de les llars	Altres sectors ⁽¹⁾
Sobirans i els seus bancs centrals	0	0	0	0	0	0	0
Entitats del Sector Públic altre que el govern central	2.153	204	1.929	20	0	0	0
Bancs multilaterals de desenvolupament	0	0	0	0	0	0	0
Organitzacions internacionals	0	0	0	0	0	0	0
Entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió	901	0	7	894	0	0	0
Empreses	14.475	0	9.314	2.449	700	760	1.251
Carteres detallistes per a finalitats reguladores	2.022	0	349	1	1.617	49	6
Exposicions garantides per béns immobles	802	0	292	46	355	110	0
Préstecs en mora	1.113	0	517	39	41	48	469
Categories de risc major	0	0	0	0	0	0	0
Bons garantits	103	0	0	103	0	0	0
Exposicions a curt termini davant institucions i empreses	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions davant Institucions d'Inversió Col·lectiva (IIC)	0	0	0	0	0	0	0
Altres actius	15.532	0	0	0	0	0	15.532
TOTAL (Mètode Estàndard)	37.102	204	12.409	3.551	2.713	967	17.259
Empreses	28.959	0	27.145	1.809	0	4	0
Exposicions empreses	22.964	0	21.223	1.737	0	4	0
PIMES	5.994	0	5.922	72	0	0	0
Detallistes	24.423	0	4.291	20	20.111	0	0
Detallistes - garantides mitjançant hipoteques sobre habitatge	989	0	0	0	989	0	0
PIMES - garantides mitjançant hipoteques	16.812	0	0	0	16.812	0	0
Detallistes Aut. Admissibles	2.390	0	2.376	14	0	0	0
Detallistes -PIMES	1.922	0	1.915	6	0	0	0
Altres exposicions detallistes	2.309	0	0	0	2.309	0	0
TOTAL (Mètode IRB)	53.381	0	31.436	1.830	20.111	4	0
TOTAL	90.483	204	43.845	5.381	22.824	971	17.259

(1) Principalment altres immobles provinents d'adjudicacions o recuperacions, inversió immobiliària en edificis, mobiliari i instal·lacions, etc.

Taula 45. APR per sectors d'activitat empresarial no financera

Imports en milions d'euros

Categoria regulatòria de riscos	TOTAL	Agricultura i indústria	Subministrament d'energia i d'aigua	Construcció	Comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles de motor i motocicletes	Transport, càterin, informació i comunicacions	Activitats immobiliàries	Activitats financeres, professionals, administratives, d'educació i sanitàries	Altres serveis ⁽¹⁾
Sobirans i els seus bancs centrals	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Entitats del Sector Públic altre que el govern central	1.929	35	309	227	4	773	5	554	22
Bancs multilaterals de desenvolupament	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Organitzacions internacionals	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió	7	6	0	0	1	0	0	0	0
Empreses	9.314	571	2.786	1.493	333	1.513	945	1.210	463
Carteres detallistes per a finalitats reguladores	349	90	11	30	69	54	15	48	31
Exposicions garantides per béns immobles	292	11	1	21	15	10	197	26	10
Préstecs en mora	517	14	166	147	15	51	4	106	14
Categories de risc major	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bons garantits	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions a curt termini davant institucions i empreses	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions davant Institucions d'Inversió Col·lectiva (IIC)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Altres actius	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL (Mètode Estàndard)	12.409	728	3.274	1.919	435	2.401	1.166	1.945	541
Empreses	27.145	4.274	2.194	4.704	3.078	5.371	3.739	3.670	115
Exposicions empreses	21.223	3.177	1.955	3.389	2.150	4.686	2.737	3.056	73
PIMES	5.922	1.097	239	1.314	929	685	1.002	615	42
Detallistes	4.291	646	118	865	951	492	588	566	65
Detallistes - garantides mitjançant hipoteques sobre habitatge	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PIMES - garantides mitjançant hipoteques	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Detallistes Aut. Admissibles	2.376	212	15	665	348	237	546	310	42
Detallistes-PIMES	1.915	434	102	200	603	255	42	256	23
Altres exposicions detallistes	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL (Mètode IRB)	31.436	4.920	2.312	5.569	4.029	5.863	4.327	4.236	180
TOTAL	43.845	5.648	5.586	7.488	4.465	8.264	5.493	6.181	720

(1) Activitats de les llars, d'organitzacions i organismes extraterritorials, altres serveis.

1.1.1.5 Distribució de les exposicions per venciment residual

En les taules següents consta el valor de l'exposició (EAD) i els actius ponderats per risc (APR), respectivament, sense deduir les correccions de valor per deteriorament, a 31 de desembre de 2015 del Grup CaixaBank, desglossat en funció del termini de venciment residual i de les categories d'exposició, per a cadascun dels mètodes de càlcul de requeriments de recursos propis mínims aplicats.

Taula 46. Distribució de les exposicions per venciment residual

Imports en milions d'euros

Categoria regulatòria de riscos	Valor de l'exposició en funció del termini de venciment residual ^{(1) (2)}				
	< 3 mesos	3 mesos - 1 any	1-5 anys	> 5 anys	TOTAL
Sobirans i els seus bancs centrals	4.893	3.400	8.807	8.798	25.898
Entitats del Sector Públic altre que el govern central	1.745	4.318	3.311	7.191	16.565
Bancs multilaterals de desenvolupament	0	0	0	0	0
Organitzacions internacionals	0	31	19	16	67
Entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió	2.951	116	490	285	3.841
Empreses	3.896	1.145	2.929	8.071	16.041
Carteres detallistes per a finalitats reguladores	3.111	210	646	508	4.475
Exposicions garantides per béns immobles	2	43	207	1.797	2.049
Préstecs en mora					951
Categories de risc major	0	0	0	0	0
Bons garantits	0	39	626	9	674
Exposicions a curt termini davant institucions i empreses	0	0	0	0	0
Exposicions davant Institucions d'Inversió Col·lectiva (IIC)	0	0	0	0	0
Altres actius ⁽³⁾	2.676	0	0	15.331	18.007
TOTAL (Mètode Estàndard)	19.273	9.302	17.035	42.005	88.567
Empreses	4.654	8.324	16.912	19.289	49.179
Exposicions empreses	3.156	6.184	14.185	10.018	33.543
PIMES	1.498	2.141	2.727	9.270	15.636
Detallistes	1.245	2.810	12.370	115.237	131.661
Detallistes - garantides mitjançant hipoteques sobre habitatge	40	51	3.832	116	4.038
PIMES - garantides mitjançant hipoteques	107	145	2.737	105.725	108.713
Detallistes Aut. Admissibles	95	79	852	6.811	7.836
Detallistes-PIMES	800	1.792	1.809	714	5.115
Altres exposicions detallistes	203	743	3.141	1.872	5.958
TOTAL (Mètode IRB)	5.898	11.134	29.282	134.526	180.840
TOTAL	25.172	20.436	46.317	176.531	269.407

(1) Exposició original després de l'aplicació de correccions de valor per deteriorament i dels factors de conversió (CCF).

(2) El termini de venciment residual s'ha calculat com la diferència entre la data del procés i la data de l'últim venciment. S'expressa en anys i es calcula en base ACT/360.

(3) Immobles, altres actius materials, caixa i altres

Taula 47. Distribució d'APR per venciment residual
Imports en milions d'euros

Categoria regulatòria de riscos	Valor de l'exposició en funció del termini de venciment residual ^{(1) (2)}				
	< 3 mesos	3 mesos - 1 any	1-5 anys	> 5 anys	TOTAL
Sobirans i els seus bancs centrals	0	0	0	0	0
Entitats del Sector Públic altre que el govern central	160	199	522	1.272	2.153
Bancs multilaterals de desenvolupament	0	0	0	0	0
Organitzacions internacionals	0	0	0	0	0
Entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió	596	49	114	142	901
Empreses	3.543	1.065	2.857	7.010	14.475
Carteres detallistes per a finalitats reguladores	1.157	128	420	316	2.022
Exposicions garantides per béns immobles	0	16	77	709	802
Préstecs en mora					1.113
Categories de risc major	0	0	0	0	0
Bons garantits	0	8	94	2	103
Exposicions a curt termini davant institucions i empreses	0	0	0	0	0
Exposicions davant Institucions d'Inversió Col·lectiva (IIC)	0	0	0	0	0
Altres actius (3)	879	0	0	14.653	15.532
TOTAL (Mètode Estàndard)	6.337	1.464	4.085	24.103	37.102
Empreses	2.267	4.380	10.464	11.847	28.959
Exposicions empreses	1.738	3.382	9.406	8.439	22.964
PIMES	530	998	1.057	3.409	5.994
Detallistes	125	328	2.431	17.226	20.111
Detallistes - garantides mitjançant hipoteques sobre habitatge	27	11	922	29	989
PIMES - garantides mitjançant hipoteques	11	25	157	16.620	16.812
Detallistes Aut. Admissibles	0	0	0	0	0
Detallistes-PIMES	0	0	0	0	0
Altres exposicions detallistes	87	292	1.352	578	2.309
TOTAL (Mètode IRB)	2.392	4.709	12.895	29.074	49.069
TOTAL	8.729	6.173	16.980	53.176	86.171

(1) Exposició original després de l'aplicació de correccions de valor per deteriorament i dels factors de conversió (CCF).

(2) El termini de venciment residual s'ha calculat com la diferència entre la data del procés i la data de l'últim venciment. S'expressa en anys i es calcula en base ACT/360.

(3) Immobles, altres actius materials, caixa i altres

1.1.1.6 Distribució de les exposicions en mora i deteriorades d'actius

La taula següent ofereix una visió integral de la qualitat creditícia dels actius, expressada en valors comptables, segons que consten declarats en els estats financers del Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2015. Els imports són bruts de qualsevol factor de conversió del crèdit (CCF) o tècnica de mitigació del risc de crèdit (CRM).

En la taula següent es presenta el valor comptable brut (separant les exposicions que estan en mora de les que no), les dotacions per deteriorament i el valor comptable net (valor brut total menys dotacions per deteriorament) desglossats per tipus d'actiu.

Taula 48. Qualitat creditícia dels actius.

Imports en milions d'euros

Actius	a	b	c	Valor net (a+b-c)
	Exposicions en mora	Exposicions no mora	Dotacions deteriorament	
Préstecs	16.612	218.533	9.219	225.926
Deute valors	0	22.027	0	22.027
Total	16.612	240.560	9.219	247.953

1. Distribució per sector econòmic de les exposicions en mora i deteriorades d'actius

En la taula següent es presenta la informació de la cartera de préstecs desglossada pels diferents sectors o segments dels estats financers del Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2015.

Taula 49. Desglossament d'exposicions en mora i deteriorades de préstecs per sectors.

Imports en milions d'euros

Sector FINREP	a	b	c	d
	Valor comptable brut		Dotacions/ deteriorament	Valor net (a+b-c)
	Exposicions en situació d'incompliment	Exposicions en situació de no incompliment		
Bancs centrals	0	3.975	0	3.975
Administracions públiques	71	14.644	11	14.705
Entitats de crèdit	0	6.660	0	6.660
Altres societats financeres	55	19.080	52	19.082
Societats no financeres	10.692	56.178	6.743	60.127
Llars	5.793	117.997	2.414	121.377
Total préstecs	16.612	218.533	9.219	225.926

La taula següent presenta la informació dels préstecs a societats no financeres desglossats per sector econòmic.

Taula 50. Desglossament de préstecs a societats no financeres per sector econòmic

Imports en milions d'euros

	Valor comptable brut	
	Exposicions en situació de mora	Exposicions en situació de no mora
Agricultura i indústria	952	7.858
Subministrament d'energia i d'aigua	589	6.295
Construcció	3.992	8.448
Comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles de motor i motocicletes	860	7.257
Transport, càtering, informació i comunicacions	999	8.818
Activitats immobiliàries	1.623	7.381
Activitats financeres, professionals, administratives, d'educació i sanitàries	1.049	5.987
Altres serveis	628	4.133
Total préstecs	10.692	56.178

2. Distribució geogràfica de les posicions deteriorades

A continuació es presenta la informació dels préstecs desglossats per àrea geogràfica, diferenciant Espanya, els països de la Unió Europea i els països de la resta del món.

Taula 51. Desglossament d'exposicions en mora de préstecs per àrea geogràfica

Imports en milions d'euros

	Valor comptable brut	
	Exposicions en situació de mora	Exposicions en situació de no mora
Espanya	16.351	209.990
Unió Europea	224	5.835
Resta del món	36	2.708
Total préstecs	16.612	218.533

3. Distribució per venciments de les posicions deteriorades

A continuació es presenta el valor comptable brut de les exposicions en situació d'incompliment, desglossat per trams de dies de venciment i sectors.

Taula 52. Desglossament de préstecs en situació de mora per dies de venciment i sector

Imports en milions d'euros

	Total	Improbable que es paguin que no estan vençudes o estan vençudes <= 90 dies	Vençudes > 90 dies <= 180 dies	Vençudes > 180 dies <= 1 any	Vençudes > 1 any
Bancs centrals	0	0	0	0	0
Administracions públiques	71	23	3	8	38
Entitats de crèdit	0	0	0	0	0
Altres societats financeres	55	54	0	0	1
Societats no financeres	10.692	4.625	354	533	5.180
Llars	5.793	1.223	610	833	3.128
Total préstecs	16.612	5.925	966	1.373	8.348

1.1.1.7 Variacions en les pèrdues per deteriorament i provisions

1. Variacions en el fons de provisions

A continuació es mostra el detall de les modificacions efectuades en les correccions de valor de diferents epígrafs del balanç de situació consolidat i en les provisions per riscos i compromisos contingents del Grup CaixaBank, en l'exercici 2015.⁴¹

Taula 53. Moviments del fons de provisions

Imports en milions d'euros

	Fons de correcció de valor per deteriorament d'actius	Provisions per a riscos i compromisos contingents	Total fons de provisions
Saldo inicial	10.595	564	11.158
Dotació neta	1.388	(61)	1.327
Imports utilitzats amb càrrec a provisions i reversions de pèrdues per deteriorament d'actius registrats en el període	(2.729)	0	(2.729)
Traspassos i altres	(83)	(121)	(203)
Saldo final	9.172	381	9.553

2. Pèrdues per deteriorament i reversions de les pèrdues anteriorment reconegudes

El detall de les pèrdues per deteriorament i les reversions de les pèrdues prèviament reconegudes en actius fallits, registrades directament contra el compte de pèrdues i guanys consolidat del Grup CaixaBank en l'exercici 2015, es mostra en la taula següent.⁴²

⁴¹ Vegeu notes 13.4 «Fons de deteriorament» i 24 «Provisions» dels comptes anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

⁴² Vegeu les notes 37 «Pèrdues per deteriorament d'actius financers (net)» i 38 «Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net)» dels comptes anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

Taula 54. Pèrdues per deteriorament i reversions de les pèrdues
Imports en milions d'euros

	Total
Sanejaments	(1.350)
Inversions creditícies	(720)
Actius financers – disponibles per a la venda	(267)
Actius intangibles	(48)
Actiu material d'ús propi	(139)
Inversions immobiliàries	(3)
Altres actius	(172)
Dotacions netes	(1.485)
Inversions creditícies	(1.353)
Existències	(71)
Participacions - entitats associades	133
Actiu material - Inversions immobiliàries	(194)
Altres actius	0
Cobertura Genèrica	(36)
Recuperació d'actius	453
Valor total	(2.417)

1.1.2. Risc de contrapart

1.1.2.1 Gestió del risc de contrapart

1. Metodologia per a l'assignació interna de capital

En la gestió del risc de contrapart, el perfil de la contrapart de Grup CaixaBank és, majoritàriament, una entitat financera. En aquest sentit, no s'assignen recursos propis específics per risc de contrapart, sinó que es tracta de manera conjunta amb el risc de crèdit.

2. Gestió i sistema de límits

En relació amb els processos d'autorització, la màxima exposició autoritzada de risc de crèdit amb una contrapartida entitat financera es determina mitjançant un càlcul complex, aprovat per la Direcció, basat fonamentalment en els *ratings* de les entitats i l'anàlisi dels seus estats financers. Així, en el marc de l'operativa de la Sala de Tresoreria, s'estableixen les línies de risc autoritzades per a l'operativa amb cadascuna de les contrapartides de mercat financer, i el consum d'aquestes línies està definit per l'exposició al risc de contrapart calculada. Els gestors de la posició (*traders*) tenen accés en temps real a aquesta informació i la consulten sistemàticament abans de fer noves operacions. D'aquesta manera es minimitza el risc que es produeixi un excedit.

Adicionalment, hi ha certes restriccions d'àmbit general en el càlcul dels límits de risc, com el fet de no concedir línies de risc a entitats amb determinats *ratings* o assignar un límit de risc a un grup bancari.

D'altra banda, hi ha un sistema d'alarmes sobre riscos interbancaris que permet detectar els deterioraments crediticis de les contrapartides bancàries mitjançant la comparació diària entre els *ratings* oficials atorgats per les Agències de Qualificació i els *ratings* implícits cotitzats en el mercat (CD). Si el *rating* implícit d'una entitat pateix un deteriorament significatiu, es fa l'anàlisi necessària per a la presa de decisió respecte de la conveniència de modificar el límit de la línia de risc. És política de l'Entitat assignar un límit únic (*global limit*) del qual es descompten tots els riscos en què s'hagi incorregut amb la contrapartida, tant per operacions de balanç (dipòsits, renda fixa, repos...) com per operacions de fora balanç (derivats).

En l'operativa amb la clientela, les operacions de derivats vinculades a una sol·licitud d'actiu (cobertura del risc de tipus d'interès en préstecs) s'aproven juntament amb aquesta. Tota la resta d'operacions s'aproven segons el compliment de límit del risc assignat, o bé segons la seva anàlisi

individual. L'aprovació d'operacions correspon a les àrees de Riscos encarregades de l'anàlisi i la concessió.

En l'aprovació d'operacions i a l'hora d'assignar el consum en les línies, a l'inici i diàriament des de llavors, es considera l'exposició potencial futura (*potential future exposure*, PFE). L'exposició potencial futura és una estimació del valor màxim que pot tenir una operació durant la seva vida. Per a la seva quantificació s'aplica simulació de Montecarlo a partir de models estocàstics que tenen en compte la volatilitat del subjacent, temps fins a la data d'inici de l'operació, termini fins al venciment, moneda de l'operació i tipus contractat.

3. Eficàcia de les garanties reals

Per tal de garantir l'operativa subjecta a risc de contrapart amb entitats financeres, el Grup CaixaBank aplica contractes de col·lateral d'efectiu com a garantia real. Un contracte de col·lateral és un acord pel qual dues parts es comprometen a lliurar-se un actiu com a garantia per cobrir la posició neta de risc de crèdit originada pels productes derivats contractats entre ells, i sobre la base d'un acord de compensació previ (*close-out netting*) inclòs a les clàusules dels contractes ISDA o CMOF.

Sovint, habitualment de forma diària, es fa la quantificació del risc mitjançant la revaluació, a preus de mercat, de totes les operacions vives; això implica la modificació del dipòsit que ha de fer la part deutora.

D'altra banda, l'impacte sobre les garanties reals en el cas hipotètic d'una baixada de *rating* de CaixaBank no seria significatiu perquè la majoria dels contractes de col·laterals no preveu franquícies relacionades amb el nostre *rating*.

Tenint en compte que la majoria de contractes amb entitats financeres té el llinar⁴³ a zero i que, en aquells en què hi ha un escalat lligat al *rating*, el valor de la cartera no acostuma a superar l'import del llinar, una disminució de *rating* suposaria, en el pitjor dels casos, una sortida d'efectiu no significativa.

⁴³ Llinar a partir del qual s'aplica el col·lateral en cas d'impagament per part de la contrapartida.

1.1.2.2 Exposició al risc de contrapart

1) Exposició al risc de contrapart

La taula següent mostra per al Grup CaixaBank l'efecte dels acords de compensació i de les garanties sobre l'exposició al risc de contrapart dels contractes de derivats exposats al risc de contrapart a 31 de desembre de 2015.

Taula 55. Exposició al risc de crèdit de contrapart (derivats)

Imports en milions d'euros

Exposició amb cambres de contrapartida central de derivats	
Valor raonable positiu brut	17.446
Valor raonable positiu net	5.783
Exposició creditícia potencial futura neta	2.299
Exposició creditícia neta	8.083
Garanties reals	3.991
Exposició creditícia en derivats després de la compensació i de les garanties ⁽¹⁾	3.891

(1) Exposició creditícia dels derivats neta dels efectes dels acords de compensació contractual jurídicament exigibles i dels acords de garanties rebudes. S'hi inclou tota l'exposició de derivats subjecte a risc de contrapart.

2) Operacions amb derivats de crèdit

A 31 de desembre de 2015 el Grup CaixaBank no tenia posició viva en derivats de crèdit.

1.2. Requeriments complementaris d'informació

1.2.1. Risc de crèdit per mètode estàndard

Assignació de qualificacions d'agències de qualificació externa o de crèdit a l'exportació

Per fer el càlcul de les exposicions ponderades per risc mitjançant l'aplicació del mètode estàndard, la ponderació per risc s'estableix segons la qualitat creditícia de l'exposició. El Grup CaixaBank utilitza les agències de qualificació externa designades com a elegibles pel Banc d'Espanya. Aquestes agències de qualificació externes elegibles són Standard & Poor's, Moody's, Fitch i DBRS.

El Grup CaixaBank aplica el mètode estàndard amb caràcter permanent a les exposicions enumerades a continuació:

- Administracions centrals i bancs centrals
- Administracions regionals i autoritats locals
- Institucions

Segons l'aplicació dels mètodes de càlcul previstos en la nova regulació europea de requeriments de capital: CRD IV i CRR, en cas de no disposar de qualificació externa corresponent a exposicions d'administracions regionals o locals, s'utilitzarà la qualificació disponible de l'organisme públic de nivell superior.

Cal dir que el Grup no assigna qualificacions creditícies d'emissions públiques de valors a actius comparables que no estiguin a la cartera de negociació.

1.2.2. Risc de crèdit pel mètode basat en qualificacions internes (IRB)

1.2.2.1 Informació general

1. Utilització del mètode basat en qualificacions internes

El mes de juliol de 2005, el Consell d'Administració de "la Caixa" va aprovar, en línia amb les indicacions del Banc d'Espanya, el Pla Director d'Implantació de Basilea II. En aquell moment, "la Caixa" va sol·licitar formalment al Banc d'Espanya l'autorització per a l'ús de models interns en el mesurament del risc de crèdit. Durant l'exercici 2007, el Banc d'Espanya va efectuar-ne el procés de validació i va emetre, amb data 25 de juny de 2008, la corresponent autorització perquè el Grup "la Caixa" pogués procedir a partir d'aquell exercici a aplicar-los en el càlcul de les seves exigències de capital.

El Banc d'Espanya ha autoritzat la utilització del mètode basat en qualificacions internes (mètode IRB) per al càlcul dels requeriments de recursos propis de les exposicions creditícies següents:

- Exposicions valuades pels models de préstecs hipotecaris a persones físiques (de comportament i admissió), amb aplicació d'estimacions pròpies de pèrdues en cas d'impagament i dels factors de conversió de crèdit.
- Exposicions valuades pels models per a préstecs personals a persones físiques (de comportament i admissió), amb aplicació d'estimacions pròpies de pèrdues en cas d'impagament i dels factors de conversió de crèdit.
- Exposicions valuades pels models de targetes a persones físiques (de comportament i admissió), amb aplicació d'estimacions pròpies de pèrdues en cas d'impagament i dels factors de conversió de crèdit.
- Exposicions valuades pels models de pimes, en les variants de mitjanes empreses, petites empreses i microempreses, amb aplicació d'estimacions pròpies de pèrdues en cas d'impagament i dels factors de conversió de crèdit.
- Exposicions valuades pel model de pimes promotores, amb aplicació d'estimacions pròpies de pèrdues en cas d'impagament i dels factors de conversió de crèdit.
- Exposicions valuades pel model de corporativa, amb aplicació d'estimacions pròpies de pèrdues en cas d'impagament i dels factors de conversió de crèdit.

- Exposicions de renda variable avaluades pel mètode basat en qualificacions internes, en les seves modalitats de models interns (VaR), PD/LGD i simple ponderació del risc.

Amb efectes a tancament de l'exercici 2009, el Banc d'Espanya va autoritzar la utilització del mètode IRB per al càlcul dels requeriments de recursos propis de les exposicions creditícies derivades de l'operativa de MicroBank de "la Caixa", SA després de la reorganització del Grup Nuevo Micro Bank, SA.

2. Integració de les estimacions internes en la gestió

Els resultats de les eines esmentades anteriorment s'utilitzen per dur a terme les actuacions següents:⁴⁴

- Suport en la decisió
- Sistema de facultats per pèrdua esperada en la concessió de risc a empreses
- Sistema de diagnòstics per prima de risc en la concessió de risc a particulars
- Optimització de processos interns i funció de seguiment
- Sistema de Rendibilitat Ajustada a Risc (RAR)
- Sistema de *pricing* en la concessió de risc
- Sistema de Bonus Ajustat al Risc (BAR)

3. Procés de gestió i reconeixement de la reducció del risc

El resultat de les tècniques de mitigació de riscos de la cartera IRB es reflecteix en l'estimació i assignació dels paràmetres de severitat (LGD) que seran diferents segons les garanties aportades. Per a això s'observa per a cada operació el tipus de garantia: financera, béns arrels o altres de col·laterals. Addicionalment, en el cas dels béns arrels utilitzats com a col·laterals es consulta la característica de la garantia hipotecària per tal de determinar si es tracta d'un bé residencial o comercial.

4. Control dels sistemes interns de qualificació

La criticitat i importància del procés de determinació del capital exigeix disposar d'entorns de control adequats que garanteixin la fiabilitat de les estimacions. A més, cal que l'entorn de control

⁴⁴ A la secció 1.2.2.6 d'aquest mateix document es dona un major detall sobre la integració de les estimacions internes en la gestió.

sigui suficientment especialitzat i que es faci de manera contínua en les entitats. En aquest sentit, la validació interna ha de complir les exigències regulatòries, i ha de representar un suport fonamental a la gestió del risc, en les seves responsabilitats d'emissió d'opinió tècnica i autorització a l'ús de models interns.

La normativa estableix la validació interna com un requisit ineludible previ a la validació supervisora que ha de dur a terme una unitat suficientment independent i especialitzada dins la mateixa entitat, amb funcions clarament establertes.

A CaixaBank la funció de Validació Interna l'exerceix Validació de Models de Risc (d'ara endavant «VMR»), la creació de la qual va ser aprovada pel Comitè de Direcció. VMR és una funció directament dependent de la Direcció General de Riscos. Es garanteix així la seva independència de les àrees responsables del desenvolupament de models de risc i de polítiques i infraestructures de risc.

La missió de VMR és emetre una opinió tècnica sobre l'adequació dels models interns utilitzats a l'efecte de gestió interna i/o de caràcter regulatori del Grup CaixaBank.

D'acord amb aquesta missió, l'àmbit d'actuació de VMR engloba els riscos de crèdit, mercat i operacional, i revisa els aspectes metodològics, de gestió (usos dels models i eines de gestió, polítiques de risc, nivell de cobertura, controls, *governance*, implantació dels models en els processos de gestió) i la verificació de l'existència d'un entorn tecnològic amb la qualitat de dades suficient per donar suport a les necessitats dels models.

Les activitats de VMR estan alineades amb les exigències normatives dels diferents mecanismes de supervisió i coordinades amb Auditoria Interna en l'exercici de les seves funcions.

Les activitats de VMR s'agrupen en tres àmbits:

1. Planificació anual:

VMR disposa d'una planificació anual que reflecteix les activitats d'anàlisi i revisions que s'efectuaran durant l'any per garantir la vigència de les opinions emeses per VMR.

2. Revisió i seguiment:

Mitjançant els cicles de validació, VMR manté actualitzada l'opinió sobre els diferents models i la seva integració en la gestió (per als models IRB).

- Validació completa en el cas de *roll-out* de models i canvis rellevants.
- Revisions específiques que complementen els processos de validació ordinaris i tenen com a objectiu aportar valor addicional a les àrees de gestió de risc.

3. Activitats de *reporting*:

- Memòria anual de VMR, sobre les activitats dutes a terme en l'últim exercici.
- Coordinació del procés d'actualització dels dossiers de seguiment dels models.
- Seguiment periòdic de les recomanacions emeses.

Els resultats de qualsevol activitat de revisió de VMR deriven en recomanacions i en una opinió global. L'atenció de VMR s'ha de centrar en les principals deficiències identificades, adequant el nivell de seguiment i escalat de les recomanacions en funció de la seva rellevància.

Per assolir els seus objectius VMR ha d'actuar sota els principis generals definits en el Marc Global de Validació de Models de Risc. En particular, en el procés de valoració de les revisions són especialment rellevants els principis generals següents:

- Examen crític: s'ha d'avaluar tota la informació rellevant amb relació als models i els seus usos. S'ha d'emetre una opinió rigorosa, profunda i fonamentada.
- Transparència: l'opinió de VMR ha de ser degudament compresa per les àrees revisades.
- Compliment Normatiu: VMR ha de complir sempre les normes internes i regulatòries que li siguin aplicables. En particular, ha d'assegurar que els models interns compleixen els requisits mínims regulatoris.

A continuació s'inclou un quadre resum de les valoracions vigents de VMR:

Taula 56. Valoracions vigents de VMR

Valoració	Total	En curs
No presenta deficiències o el seu nombre és reduït i poc material	62,26%	22,73%
Existeixen certes debilitats per les que s'ha de fixar un pla d'acció i abordar-lo en el mig termini	29,25%	29,03%
Existeixen aspectes rellevants per als que s'ha de fixar un pla d'acció i establir un calendari d'actuació	8,49%	77,78%

1.2.2.2 Descripció del procés intern d'assignació de qualificacions, per a cada categoria d'exposició

1. Estructura dels sistemes interns de qualificació

CaixaBank disposa de models interns de qualificació creditícia que, a través de l'assignació de qualificacions de solvència o *ratings* interns als clients, permet fer una predicció de la probabilitat d'incompliment de cada acreditat, cobrint gairebé la totalitat de l'activitat creditícia.

Aquests models interns de qualificació creditícia, desenvolupats d'acord amb l'experiència històrica de mora de l'Entitat i que incorporen els mesuraments necessaris per ajustar els resultats al cicle econòmic, estan orientats tant al producte com al client. Les eines orientades al producte prenen en consideració característiques específiques del deutor relacionades amb el producte en qüestió i són utilitzades bàsicament en l'àmbit de l'admissió de noves operacions de banca detallista. Pel que fa a les eines orientades al client, aquestes avaluen la probabilitat d'incompliment del deutor de manera genèrica, tot i que en el cas de persones físiques poden aportar resultats diferenciats per producte.

Les eines orientades al client a CaixaBank estan constituïdes per *scorings* de comportament per a persones físiques i per *ratings* d'empreses, i estan implantats a tota la xarxa d'oficines integrades dins les eines habituals de concessió de productes d'actiu.

Per a empreses, les eines de *rating* estan enfocades per client i varien notablement en funció del segment al qual pertanyen. Les qualificacions obtingudes també se sotmeten a un ajust al cicle econòmic que segueix la mateixa estructura que per a les persones físiques.

CaixaBank disposa d'una funció de *rating corporatiu* per a la qualificació especialitzada del segment de grans empreses i ha desenvolupat models de qualificació interna. Aquests models són de caràcter «expert» i requereixen la participació dels analistes. La construcció d'aquests models s'ha alineat amb la metodologia de Standard & Poor's, de manera que s'han pogut utilitzar taxes d'incompliment global publicades per aquesta agència de *rating* que afegeixen fiabilitat a la metodologia.

- **Models d'estimació de la probabilitat d'impagament (PD)**

CaixaBank disposa de 27 models interns d'estimació de probabilitat d'impagament (PD) que cobreixen la major part de carteres del Grup. En els segments encara no coberts, es fa la captura d'informació rellevant per construir, en el futur, eines d'estimació de la probabilitat d'incompliment.

Es defineix el *default* com la incapacitat de la contrapart per complir les seves obligacions de pagament. El tipus de probabilitat d'incompliment (PD) estimada a l'Entitat és *through the cycle*. És a dir, s'associen les puntuacions assignades pels models de qualificació a probabilitats de *default* mitjanes per a un cicle econòmic complet. Aquesta estimació es fa ancorant la corba de probabilitats de *default* a la tendència de llarg termini (tendència central) estimada per a la cartera. Un cop assignada una probabilitat d'incompliment a cada contracte/client, aquesta es tradueix a l'«escala mestra», categorització a la qual es vinculen els resultats de totes les eines de *scoring* i *rating*, que en facilita la interpretació. La taula següent mostra de manera resumida la correspondència entre escala mestra i la probabilitat d'incompliment.

Taula 57. Escala mestra de qualificacions creditícies

Escala mestra	PD Mínima (%)	PD Màxima (%)
0	0,00%	0,03%
1	0,03%	0,08%
2	0,08%	0,18%
3	0,18%	0,42%
4	0,42%	1,00%
5	1,00%	2,34%
6	2,34%	5,37%
7	5,37%	11,84%
8	11,84%	24,15%
9	24,15%	100,00%

○ **Models d'estimació de l'exposició en el moment de *default* (EAD)**

CaixaBank disposa de 15 models interns d'estimació de l'exposició en el moment de *default* (EAD).

L'exposició en el moment de *default* (EAD) es defineix com la quantitat que s'espera que el client degui a l'entitat de crèdit en el supòsit d'una entrada en mora en algun moment durant els pròxims 12 mesos.

Es calcula l'EAD com el disposat actual (quantitat reflectida en l'actiu del balanç de l'Entitat) més un percentatge del concedit no utilitzat (disponible), és a dir, un factor d'equivalència denominat CCF (*credit conversion factor*) i que representa una estimació quantitativa de quin percentatge de l'import no utilitzat pel client s'estima que serà finalment utilitzat o disposat en el moment d'entrada en morositat.

El mètode utilitzat a l'Entitat per a l'estimació de l'EAD consisteix en l'enfocament de l'horitzó variable (fixant un any com a horitzó per calcular els CCF observats).

Actualment, els models d'EAD existents a l'Entitat per als compromisos de saldos disponibles s'han desenvolupat segons el segment del titular i del producte.

- **Models d'estimació de la pèrdua en cas de *default* (LGD)**

CaixaBank disposa de 39 models interns d'estimació de la pèrdua en cas de *default* (LGD).

L'LGD és la pèrdua econòmica derivada d'un esdeveniment de *default*. Actualment, a l'Entitat s'estima una LGD mitjana a llarg termini, així com una LGD sota condicions adverses del cicle (*downturn*) per a totes les operacions que no estan en *default*. Així mateix, per a les operacions que es troben en *default*, s'està calculant una estimació no esbiaixada de la pèrdua (best estimate).

Els models de LGD existents a l'Entitat s'han desenvolupat segons el segment del titular i del tipus de garantia.

2. Models de qualificació

A continuació es descriuen els models de qualificació aprovats per ser utilitzats en el càlcul de requeriments de recursos propis pel mètode IRB:

2.1 Particulars i autònoms

- **Comportament actiu.** Avalua mensualment tots els clients operatius (particulars o autònoms) titulars d'alguna operació amb garantia personal o hipotecària.

El seu ús principal és el seguiment del risc viu de totes les operacions amb més de 12 mesos d'antiguitat d'aquests clients.

En la construcció del model es va utilitzar una metodologia d'anàlisi multivariant (regressió logística). Es basa exclusivament en dades del comportament financer del client.

- **Comportament no actiu.** Avalua mensualment tots els clients (particulars o autònoms) sense contractes d'actiu llevat de targetes de crèdit.

El seu ús principal és el seguiment del risc viu de targetes amb més de 12 mesos d'antiguitat de clients i descoberts.

En la construcció del model es va utilitzar una metodologia d'anàlisi multivariant (regressió logística). Es basa exclusivament en dades del comportament financer del client.

- **Hipotecari client.** S'utilitza per a l'avaluació en el moment d'admissió d'operacions amb garantia hipotecària a clients. La qualificació del moment de concessió es manté durant els dotze primers mesos de vida de l'operació.

En la construcció del model es va utilitzar una metodologia d'anàlisi multivariant (regressió logística). Es basa en dades relatives a l'operació, sociodemogràfiques i del comportament financer del client.

- **Hipotecari no client.** S'utilitza per a l'avaluació en el moment d'admissió d'operacions amb garantia hipotecària a no clients. La qualificació del moment de concessió es manté durant els dotze primers mesos de vida de l'operació.

En la construcció del model es va utilitzar una metodologia d'anàlisi multivariant (regressió logística). Es basa en dades relatives a l'operació, de la garantia i sociodemogràfiques del client.

- **Personal client.** S'utilitza per a l'avaluació en el moment d'admissió d'operacions amb garantia personal a clients i l'admissió de targetes a clients. La qualificació del moment de concessió es manté durant els dotze primers mesos de vida de l'operació.

En la construcció del model es va utilitzar una metodologia d'anàlisi multivariant (regressió logística). Es basa en dades relatives a l'operació, sociodemogràfiques i del comportament financer del client.

- **Personal no client.** S'utilitza per a l'avaluació en el moment d'admissió d'operacions amb garantia personal a no clients. La qualificació del moment de concessió es manté durant els dotze primers mesos de vida de l'operació.

En la construcció del model es va utilitzar una metodologia d'anàlisi multivariant (regressió logística). Es basa en dades relatives a l'operació, característiques del risc del prestatari i en dades del client (sociodemogràfiques, laborals, econòmiques, etc.).

- **Autònom client.** S'utilitza per a l'avaluació en el moment d'admissió d'operacions amb garantia personal a clients amb finalitat empresarial. La qualificació del moment de concessió es manté durant els dotze primers mesos de vida de l'operació.

En la construcció del model es va utilitzar una metodologia d'anàlisi multivariant (regressió logística). Es basa en dades relatives a l'operació, sociodemogràfiques i del comportament financer del client.

- **Targetes no client.** S'utilitza per a l'avaluació en el moment d'admissió de targetes a no clients. La qualificació del moment de concessió es manté durant els dotze primers mesos de vida de l'operació.

En la construcció del model es va utilitzar una metodologia d'anàlisi multivariant (regressió logística). Es basa en dades relatives a l'operació, característiques del risc del prestatari i en dades del client (sociodemogràfiques, laborals, econòmiques, etc.).

2.2 Empreses

- **Rating de pimes i pimes promotores.** Els models de *rating* de pimes i pimes promotores tenen com a objecte assignar una puntuació interna o *rating* a les empreses privades classificades com a microempresa, petita empresa, mitjana empresa o pime promotora segons la segmentació de risc interna. S'avalua mensualment tota la cartera de pimes i pimes promotores, així com en el moment de concessió d'una nova operació a una pime o pime promotora si no es disposa de *rating* calculat.

En la construcció dels quatre models es va utilitzar una metodologia d'anàlisi multivariant (regressió logística). Es basa en:

- *Informació financera*: informació disponible en els balanços i comptes de resultats. Per exemple: actius totals, fons propis o benefici net.
 - *Informació d'operativa*: informació operativa bancària i creditícia de l'empresa client, tant en la seva relació amb CaixaBank com amb la resta de bancs del sistema financer espanyol (CIRBE). Per exemple: saldo mitjà dels productes de passiu o mitjana utilització CIRBE.
 - *Informació qualitativa*: basada en característiques de l'empresa i la seva posició en el sector. Per exemple: experiència del gerent de l'empresa, règim patrimonial dels immobles, etc.
- **Rating de Corporativa**. El model de *rating* de Corporativa té com a objecte assignar una puntuació interna o *rating* a les empreses privades i promotores immobiliàries classificades com a grans empreses segons la segmentació interna de risc de CaixaBank. El càlcul del *rating* de Corporativa el fa una unitat centralitzada, i la periodicitat de recàlcul del *rating* dependrà de la recepció de nova informació a incorporar a la valoració, tenint en compte que hi ha una vigència màxima de 12 mesos.

El model de Corporativa està basat en judici expert, construït seguint la metodologia de Standard & Poor's, i es basa en la utilització de diferents eines de *rating* (*templates* o plantilles) segons el sector al qual pertany l'empresa.

Les variables intervinents en el model de Corporativa tenen en compte aspectes tant qualitius com quantitius:

- Les variables de tipus qualitatiu són representatives del risc de negoci, com per exemple la posició sectorial de l'empresa.
- Les variables quantitatives són en general ràtios financeres, com per exemple deute total sobre EBITDA.

1.2.2.3 Valors d'exposició

En les taules següents es detalla per a cada segment IRB, en funció dels graus de deutor, informació relativa a les exposicions del Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2015.

Taula 58. IRB - Exposicions al risc de crèdit per cartera i interval de PD segment Corporate (CR6)
Imports en milions d'euros

Escala Mestra	PD Mitjana	Exposició Original			EAD			Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APR	PE
		Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de Contrapartida	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de Contrapartida						
1	0,05%	181	223	0	181	63	0	0,0	29,17%	1,0	22	8,99%	0
2	0,14%	2.862	4.654	124	2.862	2.006	124	0,9	37,02%	3,1	1.646	32,98%	3
3	0,33%	7.394	5.962	178	7.394	2.451	178	1,2	33,64%	3,4	4.706	46,95%	11
4	0,74%	3.376	2.464	72	3.376	903	72	1,3	35,77%	4,5	3.252	74,76%	11
5	1,57%	2.956	1.166	61	2.956	448	61	1,6	37,27%	4,9	3.520	101,56%	20
6	2,88%	2.885	1.290	33	2.885	424	33	0,9	40,62%	4,8	4.250	127,18%	39
7	7,08%	2.035	934	48	2.035	320	48	0,6	35,91%	5,8	3.439	143,09%	61
8	16,96%	361	144	2	361	47	2	0,1	35,99%	5,6	782	190,88%	25
9	42,18%	431	191	3	431	66	3	0,2	29,66%	7,0	777	155,13%	63
Default	100,00%	3.576	798	10	3.576	227	10	0,9	53,33%	5,8	570	14,96%	2.034
Total	13,38%	26.056	17.827	532	26.056	6.955	532	7,8	37,83%	4,3	22.964	68,46%	2.268

(*) Nombre de clients en milers

Taula 59. IRB Exposicions al risc de crèdit per cartera i interval de PD segment Pimes (CR6)
Imports en milions d'euros

Escala Mestra	PD Mitjana	Exposició Original			EAD			Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APR	PE
		Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de Contrapartida	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de Contrapartida						
1	0,06%	200	80	1	200	39	1	1,9	34,64%	6	29	12,02%	0
2	0,14%	1.386	633	9	1.386	314	9	7,2	30,48%	5	316	18,48%	1
3	0,33%	1.186	364	8	1.186	152	8	5,2	28,69%	6	390	28,95%	1
4	0,70%	2.246	608	19	2.246	246	19	9,0	29,52%	7	1.046	41,64%	5
5	1,86%	2.262	497	21	2.262	176	21	7,6	29,43%	8	1.465	59,56%	13
6	3,32%	1.655	324	6	1.655	81	6	9,2	27,68%	10	1.139	65,39%	16
7	7,02%	610	175	4	610	26	4	2,5	25,99%	13	484	75,56%	12
8	16,87%	237	29	2	237	4	2	0,7	24,96%	11	235	96,66%	10
9	36,92%	501	103	1	501	27	1	1,5	26,44%	13	583	110,35%	51
Default	100,00%	4.123	410	11	4.123	81	11	7,1	41,00%	11	307	7,29%	1.728
Total	29,57%	14.406	3.223	84	14.406	1.146	84	52,0	32,19%	8,9	5.994	38,34%	1.838

(*) Nombre de clients en milers

Taula 60. IRB - Exposicions al risc de crèdit per cartera i interval de PD segment detallistes cobertes amb hipoteques sobre immobles (CR6)
Imports en milions d'euros

Escala Mestra	PD Mitjana	Exposició Original			EAD			Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APR	PE
		Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de Contrapartida	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de Contrapartida						
1	0,04%	51.453	14.404	0	51.453	520	0	875,7	17,38%	19,0	1.136	2,19%	4
2	0,12%	10.762	2.306	0	10.762	70	0	160,9	20,12%	20,6	614	5,67%	3
3	0,25%	13.392	2.808	0	13.392	81	0	201,5	19,81%	20,0	1.323	9,82%	7
4	0,69%	8.490	1.247	0	8.490	41	0	121,2	20,51%	19,7	1.794	21,03%	12
5	1,59%	3.478	380	0	3.478	14	0	49,9	20,67%	19,6	1.291	36,96%	11
6	3,73%	4.549	482	0	4.549	18	0	69,4	20,41%	19,5	2.741	60,02%	35
7	9,30%	1.521	101	0	1.521	4	0	20,5	21,37%	19,8	1.518	99,55%	30
8	17,32%	1.555	106	0	1.555	5	0	19,8	21,80%	19,7	1.952	125,16%	59
9	31,94%	2.651	122	0	2.651	8	0	30,1	21,88%	19,5	3.557	133,81%	186
Default	100,00%	4.657	67	0	4.657	0	0	38,9	35,96%	18,9	125	2,67%	1.675
Total	6,07%	102.506	22.023	0	102.506	762	0	1.588,0	19,57%	19,4	16.052	15,54%	2.021

(*) Nombre de clients en milers

Taula 61. IRB - Exposicions al risc de crèdit per cartera i interval de PD segment Detallistes Pimes cobertes amb hipoteques sobre immobles (CR6)
Imports en milions d'euros

Escala Mestra	PD Mitjana	Exposició Original			EAD			Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APR	PE
		Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de Contrapartida	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de Contrapartida						
1	0,04%	1.882	557	0	1.882	24	0	31,2	13,67%	14,1	27	1,41%	0
2	0,12%	836	214	0	836	18	0	10,1	15,87%	13,3	31	3,61%	0
3	0,26%	1.165	282	0	1.165	19	0	13,3	16,16%	13,6	76	6,41%	1
4	0,71%	1.786	313	0	1.786	27	0	17,0	17,28%	13,1	250	13,80%	2
5	1,74%	1.476	243	0	1.476	17	0	13,3	17,89%	13,5	385	25,77%	5
6	3,66%	2.332	342	0	2.332	22	0	24,0	17,72%	13,3	1.022	43,42%	15
7	7,82%	653	131	0	653	3	0	5,5	19,47%	16,2	419	63,80%	10
8	17,60%	322	27	0	322	1	0	3,1	18,02%	14,4	256	79,25%	10
9	34,74%	670	59	0	670	3	0	5,7	19,19%	14,2	593	88,16%	45
Default	100,00%	2.025	92	0	2.025	0	0	12,3	32,36%	13,2	92	4,56%	655
Total	18,80%	13.148	2.260	0	13.148	134	0	135,6	19,24%	13,6	3.151	23,72%	744

(*) Nombre de clients en milers

Taula 62. IRB - Exposicions al risc de crèdit per cartera i interval de PD segment detallistes renovables elegibles (CR6)
Imports en milions d'euros

Escala Mestra	PD Mitjana	Exposició Original			EAD			Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APR	PE
		Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de Contrapartida	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de Contrapartida						
1	0,04%	602	2.861	0	602	916	0	1.154,7	77,00%	3,4	31	2,07%	0
2	0,12%	268	1.175	0	268	378	0	684,3	77,00%	3,5	36	5,56%	1
3	0,22%	153	511	0	153	186	0	308,9	77,00%	3,7	32	9,30%	1
4	0,58%	364	804	0	364	277	0	612,1	76,95%	3,6	130	20,21%	3
5	1,53%	191	333	0	191	123	0	405,7	76,78%	3,8	134	42,70%	4
6	3,33%	230	232	0	230	83	0	486,4	76,56%	3,7	232	74,15%	8
7	7,14%	99	69	0	99	25	0	189,0	76,45%	3,7	153	123,41%	7
8	14,98%	84	32	0	84	12	0	143,9	75,88%	3,6	174	182,28%	11
9	39,14%	29	4	0	29	2	0	58,2	70,18%	2,8	68	220,39%	9
Default	100,00%	18	0	0	18	0	0	11,3	68,28%	1,5	0	0,22%	12
Total	1,83%	2.038	6.022	0	2.038	2.000	0	4.054,5	76,81%	3,5	989	24,50%	54

(*) Nombre de clients en milers

Taula 63. IRB - Exposicions al risc de crèdit per cartera i interval de PD segment Pimes detallista (CR6)

Imports en milions d'euros

Escala Mestra	PD Mitjana	Exposició Original			EAD			Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APR	PE
		Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de Contrapartida	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de Contrapartida						
1	0,05%	475	263	1	475	144	1	21,7	51,32%	3,6	36	5,84%	0
2	0,14%	459	344	1	459	196	1	35,6	50,61%	3,2	81	12,40%	0
3	0,31%	755	389	1	755	218	1	57,4	56,39%	3,0	241	24,76%	2
4	0,71%	1.051	538	4	1.051	286	4	81,0	48,82%	2,6	453	33,77%	5
5	1,65%	1.127	352	3	1.127	184	3	58,0	51,35%	4,5	652	49,65%	11
6	3,60%	1.123	382	3	1.123	165	3	118,1	48,38%	2,7	720	55,72%	22
7	8,19%	183	44	1	183	17	1	11,6	50,25%	2,2	130	64,73%	8
8	16,85%	90	15	0	90	5	0	7,2	49,78%	3,1	79	82,70%	8
9	37,85%	105	26	1	105	9	1	8,5	48,85%	4,6	118	102,41%	21
Default	100,00%	290	61	1	290	18	1	11,1	60,85%	4,6	34	10,98%	188
Total	6,74%	5.658	2.414	16	5.658	1.241	16	410,1	51,27%	3,3	2.544	36,79%	265

(*) Nombre de clients en milers

Taula 64. IRB - Exposicions al risc de crèdit per cartera i interval de PD segment altres exposicions detallistes (CR6)

Imports en milions d'euros

Escala Mestra	PD Mitjana	Exposició Original			EAD			Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APR	PE
		Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de Contrapartida	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Risc de Contrapartida						
1	0,04%	1.371	82	1	1.371	44	1	84,5	55,12%	7,9	110	7,75%	0
2	0,12%	527	12	0	527	9	0	60,4	64,01%	4,9	104	19,33%	0
3	0,29%	647	16	0	647	11	0	81,6	62,41%	4,6	223	33,86%	1
4	0,66%	463	13	0	463	4	0	69,7	67,43%	4,3	275	58,82%	2
5	1,47%	385	18	0	385	6	0	81,6	67,34%	4,2	326	83,57%	4
6	3,33%	323	16	0	323	3	0	113,0	64,43%	4,3	312	95,85%	7
7	8,09%	68	6	0	68	1	0	41,9	61,66%	4,2	72	104,07%	3
8	15,94%	85	3	0	85	0	0	41,1	59,40%	4,8	109	126,73%	8
9	38,10%	92	2	0	92	0	0	31,5	60,07%	5,0	151	163,93%	21
Default	100,00%	116	0	0	116	0	0	12,0	76,79%	7,8	4	3,57%	89
Total	4,65%	4.079	168	1	4.079	78	1	617,3	61,60%	5,8	1.687	40,56%	137

(*) Nombre de clients en milers

1.2.2.5. Anàlisi comparativa d'estimacions i resultats obtinguts

1. Introducció

La pèrdua esperada regulatòria recull el valor estimat de la pèrdua mitjana anual corresponent a un cicle econòmic complet. Aquesta pèrdua es calcula considerant els conceptes següents:

- Probabilitat d'incompliment mitjana del cicle (*Probability of Default - Through The Cycle*, abreujat «PD»): informa sobre la proporció d'incompliments en relació amb el total de risc sa que de mitjana es preveu que es produiran durant un any del cicle econòmic i per a una qualitat creditícia donada (*scoring/rating*). Aquest valor s'obté a partir dels incompliments que hi ha a la cartera.
- Severitat *downturn* (*Downturn Loss Given Default*, abreujat «LGD DT»): informa de la proporció de deute que es preveu no recuperar en un període advers del cicle. Per això, la severitat que inicialment s'estima a partir dels fluxos de processos de recuperació de contractes en incompliment, segons la cartera, s'estressa mitjançant una variable explicativa o s'estima a partir d'una mostra d'estimació restringida a un període advers del cicle.
- Exposició en *default* (*exposure at default*, abreujat «EAD»): exposició que s'espera tenir en el moment d'incompliment.

Atès que la pèrdua esperada es calcula utilitzant una probabilitat d'incompliment ancorada al cicle i una severitat representativa d'un moment advers del cicle, el valor ofert de pèrdua esperada només fluctuarà, fixats uns paràmetres de risc, a causa de canvis en la composició de la cartera o de les característiques d'aquesta.

D'altra banda, la pèrdua efectiva és el valor de la pèrdua actualitzada que s'ha produït en la cartera en un període concret. Aquesta pèrdua efectiva es pot descompondre en els conceptes següents:

- Freqüència d'incompliment observada (*observed default frequency*, abreujat «ODF»): informa de la proporció de contractes sans que incorren en incompliment a un any vista.
- Severitat observada (*realised loss given default*, abreujat «LGD»): es calcula a partir dels fluxos de recuperació i pèrdua dels contractes en incompliment. Aquesta severitat informa de la proporció de deute que es recupera durant el procés de recuperació.
- Exposició observada (*realised exposure*): risc assignat al contracte en el moment d'incompliment.

Pel fet que la pèrdua efectiva es calcula amb els valors corresponents a cada període d'observació, els valors obtinguts per a aquest concepte tindran una dependència directa de la situació econòmica vigent en cada període analitzat.

A partir de les definicions introduïdes es presenta la sèrie d'ODF històrica i les següents comparatives aplicades sobre les carteres IRB més rellevants:

- ODF vs. PD: es compara per tram de risc l'ODF de 2015 amb la PD calculada a 31 de desembre de 2014 i utilitzada en el càlcul de requeriments de recursos propis de la mateixa data.
- EAD vs. exposició observada: per als contractes que han entrat en *default* durant 2015, es compara l'EAD estimada a 31 de desembre de 2014 amb l'exposició real observada en la data en què s'identifica el default.
- LGD DT vs. LGD observada: es comparen la severitat *downturn* estimada a 31 de desembre de 2012 amb la severitat observada dels incompliments identificats en el període d'un any i el procés de recuperació dels quals hagi finalitzat. Es pren una data de referència anterior a la utilitzada amb la resta de paràmetres per permetre la maduració dels cicles de recuperació i d'aquesta manera disposar d'una mostra representativa per fer l'anàlisi.
- Pèrdua observada vs. Pèrdua esperada: es compara la pèrdua esperada estimada a 31 de desembre amb la pèrdua efectiva observada a la cartera durant l'any següent. L'anàlisi inclou el període 2011-2015.

Les carteres de promotors i grans empreses no s'inclouen en les anàlisis d'exposició, severitat i pèrdua esperada a causa de la seva reduïda significativitat, derivada de la mida reduïda (en operacions, i en el cas de promotors també en exposició) d'aquestes carteres.

2. Sèries d'ODF històriques

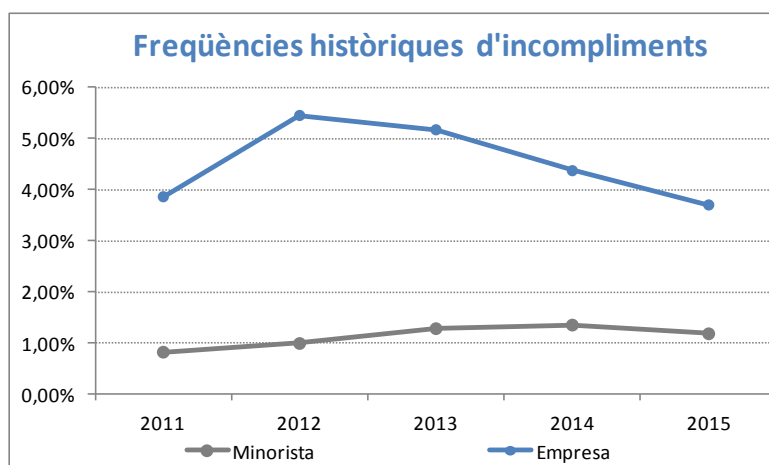
La sèrie històrica d'ODF mostra el nivell d'incompliment d'exposicions concretes amb CaixaBank al llarg del temps.

Taula 65. Sèries ODF

ODF històrica					
	2011	2012	2013	2014	2015
Minorista	0,82%	0,99%	1,28%	1,35%	1,18%
Empresa	3,86%	5,45%	5,17%	4,37%	3,70%

Després d'uns anys de forta recessió econòmica s'observa com:

- L'ODF de la cartera de PIMES confirma el canvi de tendència amb la seva disminució durant els últims tres anys.
- L'ODF de particulars, malgrat que el seu creixement en els últims anys ha estat molt reduït, canvia la seva tendència i millora respecte de 2014.

Gràfic 2. Evolució ODF

3. Comparativa d'ODF i PD

L'estimació regulatòria de necessitats de recursos propis per a la cobertura de pèrdua esperada i inesperada d'un exercici es fa a partir de l'avaluació de la probabilitat d'incompliment de cada client/contracte a partir de la informació que hi ha en el tancament de l'exercici anterior.

Per compliment normatiu, i amb la voluntat de mantenir estabilitat en les estimacions, la PD *through the cycle* (per simplicitat, d'ara endavant «PD») d'una cartera a tancament d'any no pretén predir els incompliments de l'exercici següent, sinó valorar la probabilitat d'incompliment en mitjana del cicle.

Així, de manera natural, les ODF, en moments de debilitat en el cicle econòmic, haurien de ser superiors a les PDS estimades per a aquests exercicis, mentre que en època de bonança l'ODF se situarà per sota de la PD.

Malgrat la seva diferent vocació en reflectir l'efecte dels cicles econòmics, la comparació de totes dues mesures permet observar la magnitud de l'ajust al cicle efectuat en les estimacions de PD. Tal com s'observa en els gràfics següents, per a la gran majoria de trams, les ODF se situen en nivells pròxims als de les PD estimades. Aquesta situació és coherent amb les millores que s'estan començant a observar en l'economia.

Depenent de la qualificació dels contractes davant persones físiques o dels *ratings* de persones jurídiques, cada cartera se segmenta en diferents nivells de qualitat creditícia, definits a l'escala mestra, amb diferents nivells de PD.

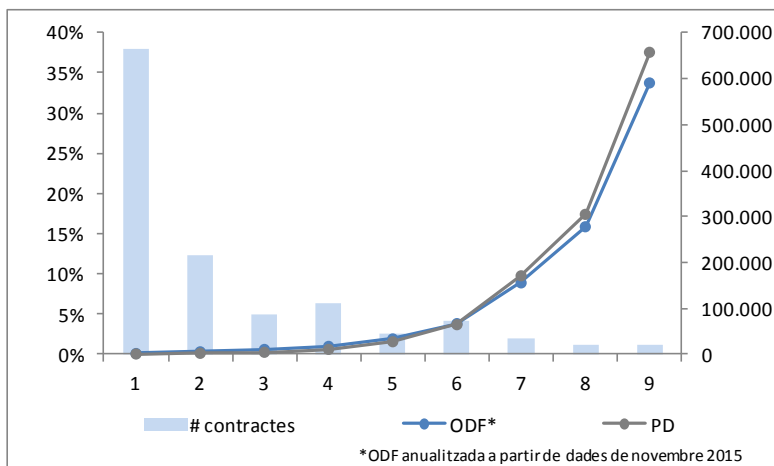
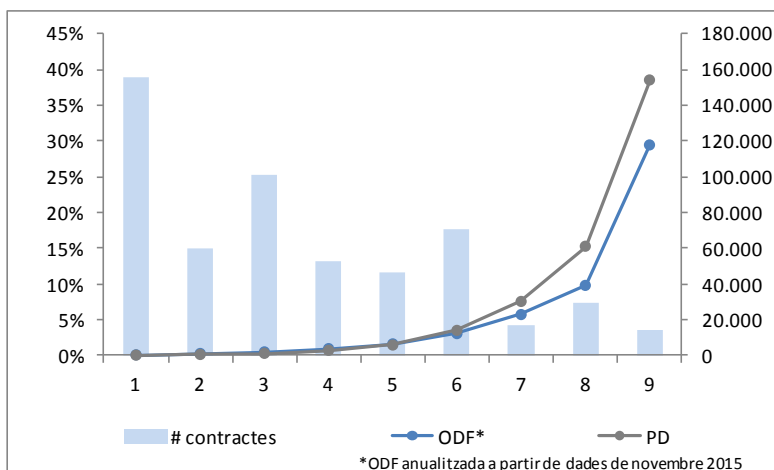
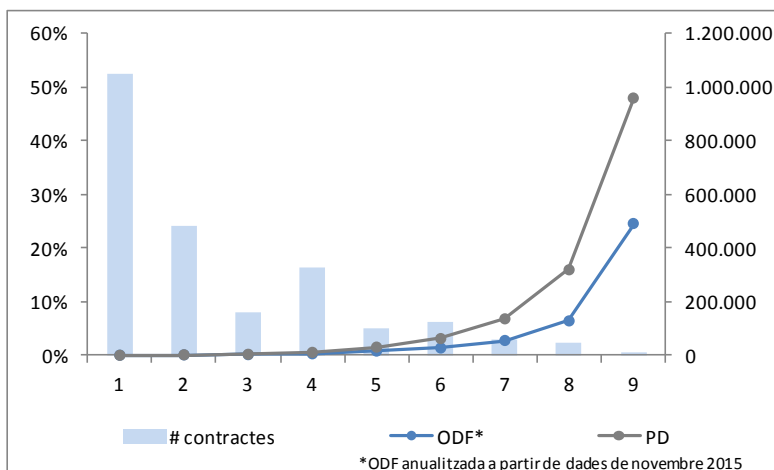
La bondat dels models es pot analitzar comparant l'ODF realment obtinguda en un exercici amb l'estimació de PD realitzada a l'inici d'aquell, per a cada tram de qualitat creditícia de cada cartera. En aquesta anàlisi es pretén:

- Confirmar que la relació entre ODF i escala mestra sigui monòtona creixent que és el que s'espera per a models amb poder de discriminació elevats com els de l'Entitat.
- Comparar els nivells per analitzar la ciclicitat de l'estimació i la realitat.

En aquest capítol es contrasta, per a cada tram de risc en cadascuna de les carteres:

- Les ODF de l'exercici 2015. S'utilitzen dades d'incompliments produïts entre gener i novembre de 2015 i s'anualitzen.
- Les PD per a l'any 2015, estimades a tancament de 2014.

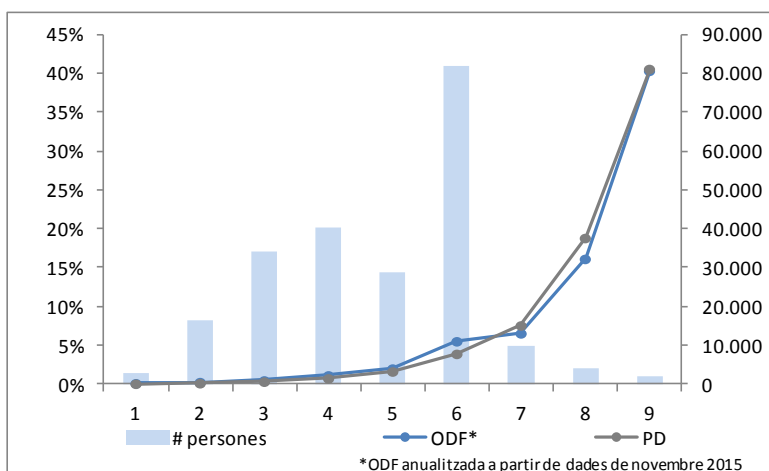
Conjuntament, per facilitar la comprensió de les dades, es mostra la distribució del nombre de contractes en persones físiques i el nombre de clients en persones jurídiques existents a tancament de 2014.

Detallista
Gràfic 3. Hipotecari

Gràfic 4. Consum

Gràfic 5. Targetes

En les carteres de particulars es confirma que la sèrie d'ODF és una funció monòtona creixent respecte de l'escala mestra. És a dir, com s'ha comentat anteriorment, el reflex que els models interns detallistes de CaixaBank discriminen correctament els clients per nivell de risc.

Empresa

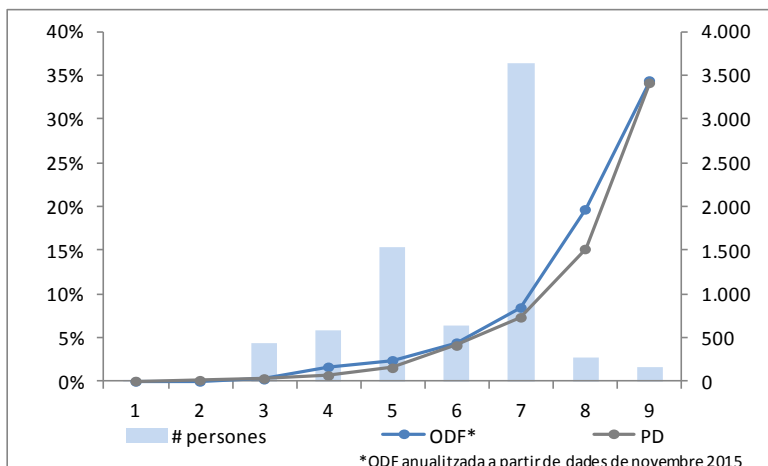
Gràfic 6. Pime no promotora

Tant la sèrie d'ODF de la cartera de pime no promotora com la de PD són funcions monòtones creixents respecte a l'escala mestra. D'aquesta manera els models interns estan discriminant correctament els clients per nivell de risc.

La cartera presenta una PD que se situa en la línia de les freqüències d'incompliment observades el 2015 i mostra un bon funcionament del model en la situació econòmica actual.

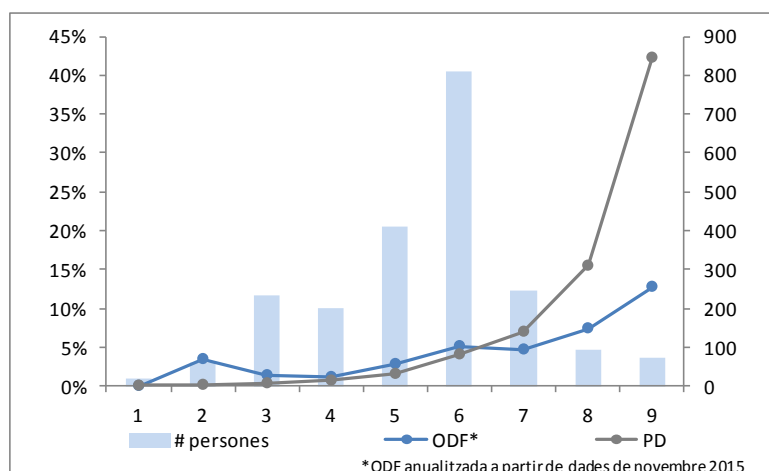
Gràfic 7. Pime promotora

Tant la sèrie d'ODF, excepte en algun tram, com la de PD a la cartera de pime promotora són funcions monòtones creixents respecte a l'escala mestra. D'aquesta manera, es considera que els models interns de CaixaBank discriminen raonablement els clients per nivell de risc.

S'observa com l'ODF se situa en nivells lleugerament superiors als de la PD a causa que en els últims anys la cartera de promotors s'ha vist molt penalitzada i que l'ODF és una mesura sensible al cicle econòmic mentre que la PD representa una estimació mitjana.

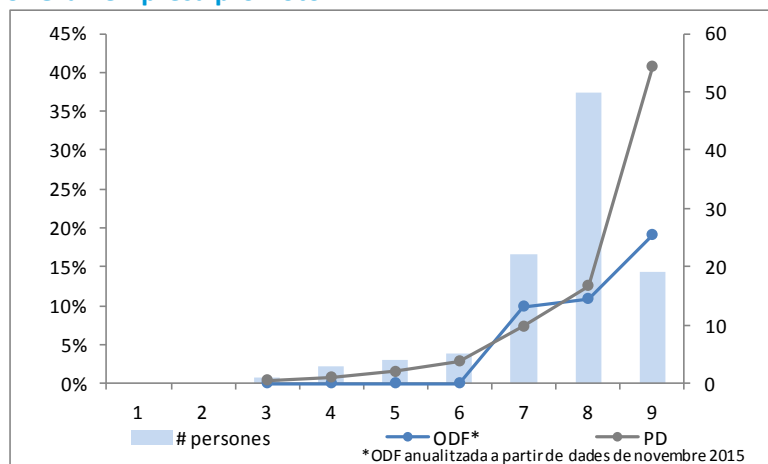
Gràfic 8. Gran empresa no promotor

El baix nombre de clients existents en la cartera de grans empreses fa que l'ODF per escala mestra no sigui estadísticament representativa, i en aquest cas no es pot exigir monotonia a l'ODF. No

obstant això, malgrat que l'ODF no és estrictament creixent, s'observa una tendència creixent d'aquesta mesura conforme s'avança a escales mestres d'una qualitat creditícia pitjor.

Gràfic 9. Gran empresa promotor

A causa de la reduïda quantitat de promotors i de la seva major concentració en les escales de pitjor qualitat creditícia els incompliments es concentren en les tres últimes escales. A la resta de trams l'ODF obtinguda és de 0% a causa de la inexistència de *defaults*.

4. Comparativa entre EAD i exposició observada

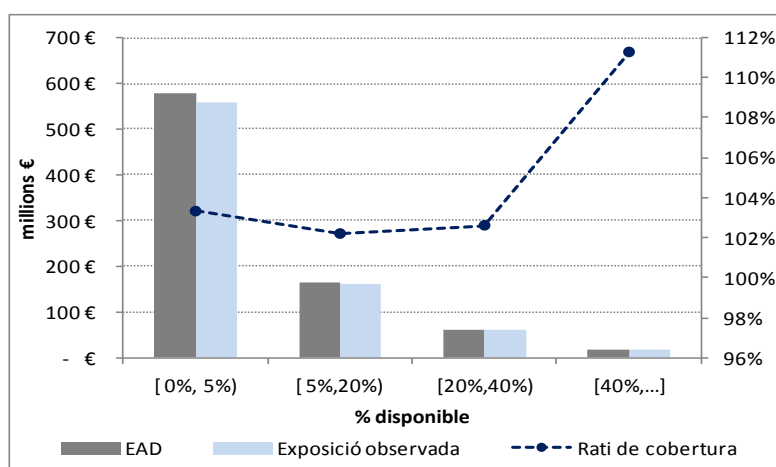
L'EAD, o *exposure at default*, es defineix com l'import que en cas d'incompliment s'estima que estarà disposat pel client. Aquest valor s'obté com el disposat en el moment en què s'estima més una proporció de l'import disponible que es determina mitjançant el *credit conversion factor* (CCF).

Per verificar la bonança del CCF estimat, en les principals carteres en què es concedeix la possibilitat de disposar fins al límit contractat, s'ha comparat l'EAD estimada a 31 de desembre de 2014 amb l'exposició observada en la data en què s'identifica el *default*. Aquesta comparativa es fa per trams de disponibilitat, la qual es calcula com a import disponible dividit entre el límit o disposat potencial màxim.

Adicionalment es defineix la ràtio de cobertura com una mesura a partir de la qual poder valorar la precisió de les estimacions realitzades. Aquesta ràtio es defineix com l'EAD estimada entre l'exposició realment observada.

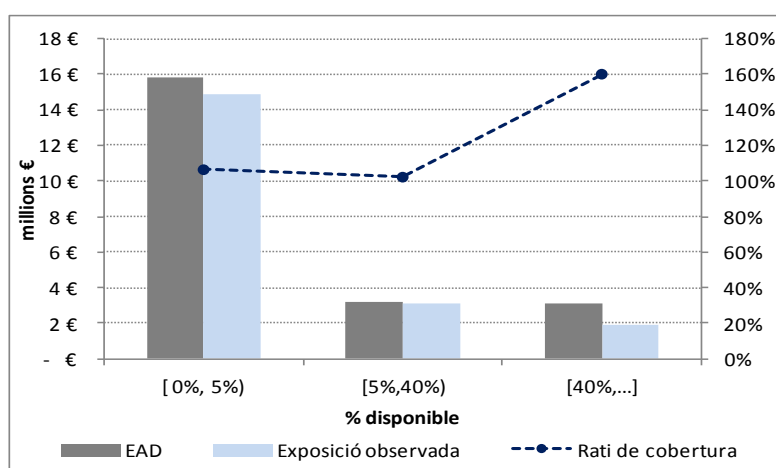
Detallista

Gràfic 10. Crèdit obert

El crèdit obert és un dels productes més importants de tota la cartera de CaixaBank i en especial de la cartera detallista. En aquesta cartera la major part de l'exposició es concentra en els trams de menor disponibilitat i presenta una ràtio de cobertura mitjana del 103%, la qual cosa és indicativa que el CCF d'aquest producte prediu correctament l'exposició del moment del *default*.

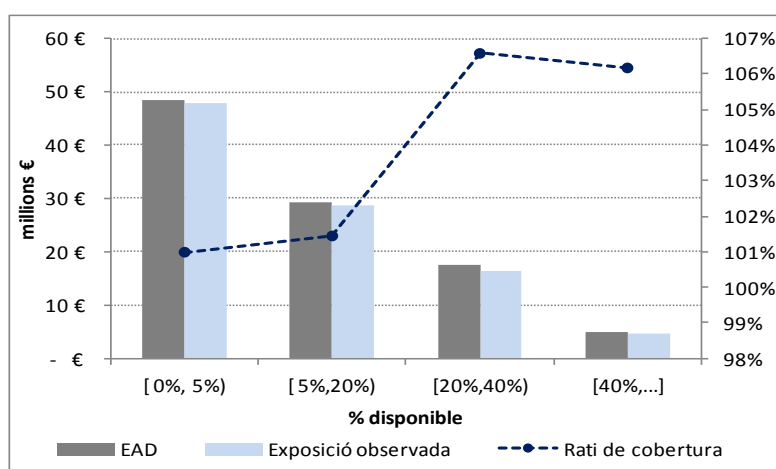
Gràfic 11. Targetes de crèdit

En la cartera de targetes de particulars s'observa com l'EAD estimada a l'inici de l'any és superior a la que finalment s'observa quan es produeix el *default*, la qual cosa situa la ràtio de cobertura mitjana en el 111%.

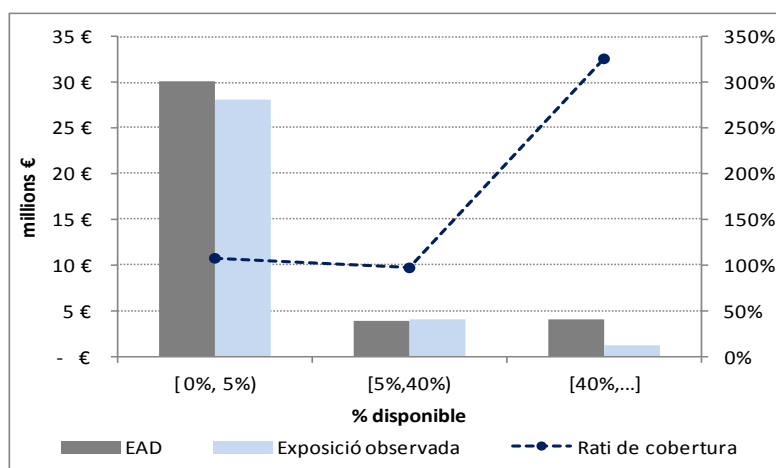
Pime

Gràfic 12. Crèdit obert

En tots els trams de disponibilitat el total d'EAD estimat per a crèdit obert de pimes és lleugerament superior a l'exposició que s'observa en la data en què es produeix el default. Aquesta situació permet obtenir una ràtio de cobertura de la cartera del 102%.

Gràfic 13. Comptes de crèdit

El fet que s'observi una concentració important en el tram de més utilització és un bon indicatiu que els límits de crèdit s'ajusten correctament a les necessitats de les pimes, i no ofereixen un disponible que podria suposar un risc més elevat per a l'Entitat.

La ràtio de cobertura de la cartera se situa en el 114%, de manera que s'ha estimat una EAD que cobreix amb marge l'exposició observada en la data d'incompliment.

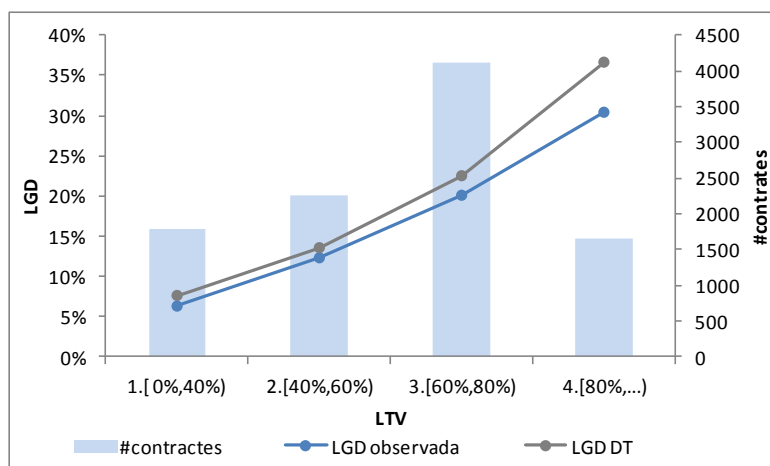
5. Comparativa entre LGD DT i LGD observada

L'LGD, o *loss given default*, és una mesura que informa sobre la proporció d'EAD que l'Entitat no ha estat capaç de recuperar després de finalitzar els processos de recuperació. Per tant, atès que la pèrdua real en un *default* només serà certa quan acaba el procés de recuperació, que pot durar des d'uns quants dies fins a diversos anys, l'LGD observada només es podrà calcular en processos finalitzats. Aquesta situació fa necessari disposar d'un període d'observació major al d'ODF o exposició per obtenir l'LGD observada. A més, per a una mateixa cartera en *default* l'LGD mitjana observada pot variar d'un any a un altre per la incorporació de nous *default* finalitzats.

Per poder disposar d'un període d'observació de més d'un any, en les anàlisis que es presenten a continuació se seleccionen els *defaults* de contractes sans a 31 desembre de 2012 el procés de recuperació dels quals estigui finalitzat a 30 de novembre de 2015.

Detallista

Gràfic 14. Garantia hipotecària (1ª hipoteca)

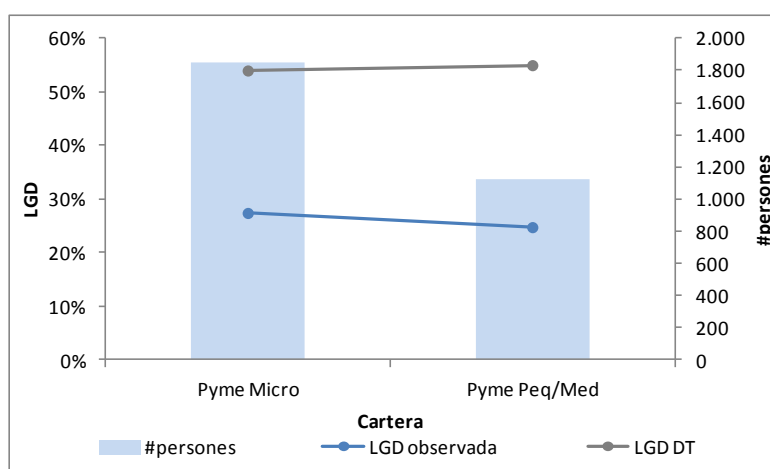

En termes generals s'observa que la LGD observada (17,52%) de particulars amb garantia hipotecària se situa en un valor lleugerament inferior a l'estimada (20,12%). Pel fet que el període

d'observació correspon a un període de recessió en què la caiguda en el valor de l'habitatge ha penalitzat la recuperació de crèdits hipotecaris en incompliment, és normal que l'LGD observada es trobi en valors propers a l'LGD DT. D'aquesta manera, l'estimació efectuada per CaixaBank ha previst adequadament l'efecte sobre la LGD de l'escenari *downturn* de la cartera hipotecària.

Pime

Gràfic 15. Garantia personal

Malgrat haver seleccionat un període que inclou anys de recessió, la LGD observada (26,30%) en la cartera de pimes sense garantia se situa en nivells inferiors als de l'estimada (54,87%), la qual cosa és un indicatiu que en l'estimació s'estan prenent criteris molt prudents, i que els processos i les polítiques de recuperació estan funcionant adequadament.

6. Comparativa entre pèrdua efectiva i pèrdua esperada regulatòria

Els objectius d'aquest exercici són:

1. Comprovar com la pèrdua esperada regulatòria manté valors estables durant el cicle mentre que la pèrdua observada presenta una dependència directa amb la situació econòmica vigent en cada moment.
2. Avaluar la raonabilitat de l'ordre de magnitud de la diferència entre les dues xifres.

En relació amb el primer objectiu, es destaca que la pèrdua esperada regulatòria s'estima com la pèrdua mitjana anual del cicle econòmic i, per tant, no es pot considerar com un estimador ajustat

de la pèrdua que es preveu tenir en un any o període concret. Per això, mentre que la pèrdua esperada regulatòria ha d'oferir valors estables al llarg del temps, la pèrdua observada fluctuarà segons la fase en què estigui el cicle econòmic i les polítiques de recuperació aplicades per l'Entitat.

Per fer la comparació entre pèrdua esperada i efectiva s'han pres els contractes sans a 31 de desembre de cada any valorats mitjançant IRB avançat i s'ha comparat la pèrdua esperada en aquest moment amb la pèrdua efectiva observada durant l'any següent. A causa de les restriccions existents, en el càlcul de la pèrdua efectiva s'han fet les hipòtesis següents:

- Només es calcularà pèrdua efectiva per a aquells contractes que hagin entrat en *default*, prenent com a exposició l'observada en la data de *default*. Per tant, els contractes que no hagin incorregut en *default* durant el següent any disposaran d'una pèrdua efectiva de 0 €.
- La LGD assignada als contractes en *default* el procés de recuperació dels quals no hagi finalitzat serà la LGD mitjana observada en el període 2009-2014 amb la mateixa segmentació i tram de *driver*.
- Als contractes el *default* dels quals s'hagi donat per finalitzat, però per als quals no es disposi d'una LGD observada, se'ls assignarà la LGD mitjana observada en incompliments del mateix any de *default*, tipus de finalització (regularització, adjudicació, dació, fallit...), segmentació i tram de *driver*. A causa de la falta de dades processades de recuperacions de 2015, als incompliments d'aquest període s'assignarà la LGD mitjana observada de *defaults* de 2014 (en comptes de la de 2015) per al mateix tipus de finalització, segmentació i tram de *driver*.
- La pèrdua efectiva podrà variar d'un any a un altre per al mateix període a causa de la finalització de processos de recuperació. Aquesta situació farà que l'LGD observada de la cartera pugui variar fent-la més precisa i corregint en el mateix sentit la pèrdua efectiva.
- Per fer comparables els valors de cada any, s'han exclòs de l'anàlisi els contractes provinents de les entitats integrades Banca Cívica, Banco de Valencia i Barclays.
- La pèrdua efectiva de 2015 s'ha anualitzat per corregir l'efecte d'utilitzar dades que finalitzen el novembre de 2015.
- Els valors en percentatges de pèrdua esperada i de pèrdua efectiva s'han calculat sobre l'EAD sana a tancament de l'any precedent.

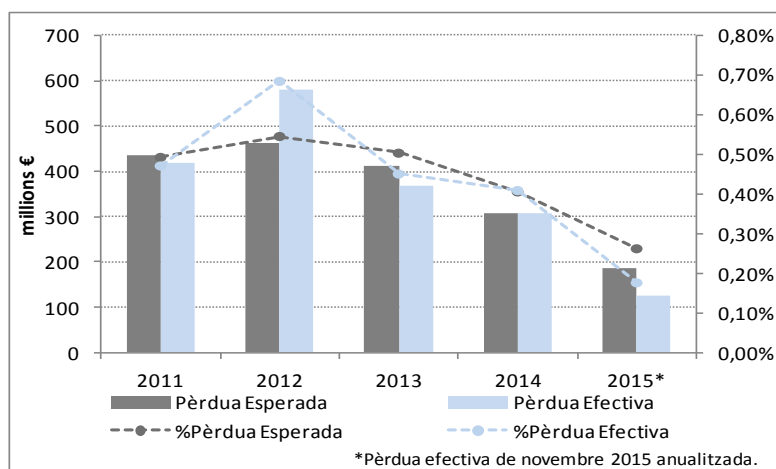
Finalment, es destaca que CaixaBank duu a terme un procés d'actualització en què mesura els paràmetres que participen en el càlcul de la pèrdua esperada utilitzant un any més d'informació interna sobre incompliments i les pèrdues associades a aquests. Aquest procés d'actualització permet millorar la qualitat dels paràmetres estimats per dues vies:

- En primer lloc, pel fet de disposar d'una mostra amb dades actualitzades i d'un volum més gran és possible millorar la precisió dels paràmetres estimats.
- La segona via correspon al procés continu d'anàlisi i estudi de la informació continguda en els sistemes de CaixaBank que permet identificar nous patrons i variables explicatives o renovar els ja existents millorant d'aquesta manera la predicció de la pèrdua esperada.

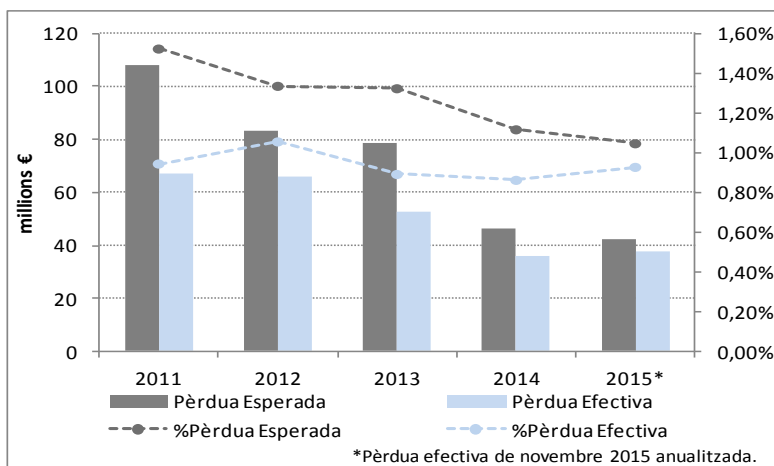
A continuació es mostra com han evolucionat la pèrdua esperada i la pèrdua efectiva al llarg dels últims anys en diferents carteres d'IRB avançat:

Detallista

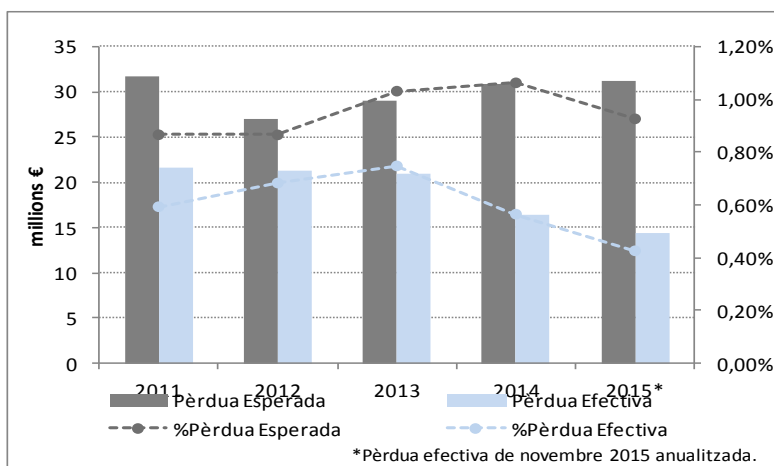
Gràfic 16. Pèrdua esperada i efectiva en la cartera detallista hipotecària

Per bé que la pèrdua efectiva de la cartera de detallistes amb garantia hipotecària fluctua lleugerament, s'observa que en línies generals la pèrdua esperada i la pèrdua efectiva, llevat del 2012, es comporten d'una manera similar. Addicionalment, partint dels indicadors relatius, s'observa que la reducció en els totals de pèrdua estan determinats principalment per una millora en la qualitat creditícia i no tant per una reducció en l'exposició de la cartera.

Gràfic 17. Pèrdua esperada i efectiva en la cartera detallista consum

En tota la sèrie històrica les pèrdues efectives d'operacions per a consum se situen per sota de la pèrdua esperada que, d'altra banda, durant el temps s'ha anat alineant cada vegada més a aquestes pèrdues observades.

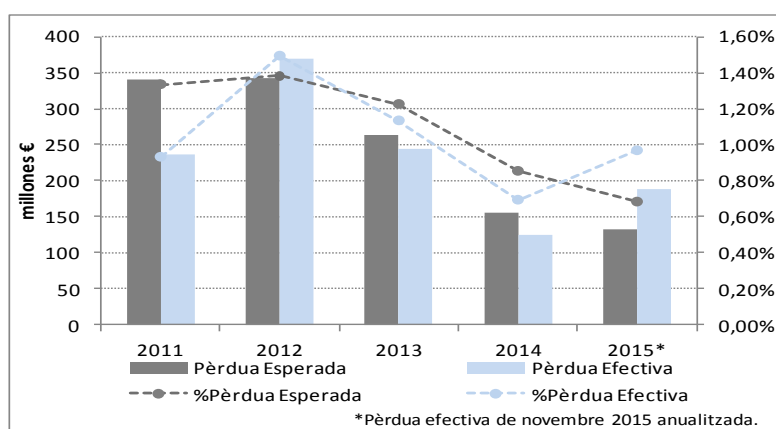
Gràfic 18. Pèrdua esperada i efectiva en la cartera detallista targetes

Durant tot el període observat la pèrdua esperada se situa en valors relativament estables i molt per damunt de la pèrdua efectiva. És interessant ressaltar com en els primers anys de la sèrie, que coincideixen amb la plena recessió econòmica, tant la pèrdua esperada com la pèrdua efectiva expressades en percentatge d'exposició creixen, malgrat que en volum en algun cas disminueixen,

la qual cosa és indicativa d'un increment del risc estimat/observat. Per contra, a partir de 2013 s'observa un canvi de tendència, en què el 2015, malgrat que la pèrdua esperada expressada en percentatge disminueix, la pèrdua esperada de targetes en volum creix, la qual cosa indica un creixement de la cartera mitjançant operacions de millor qualitat.

Empresa

Gràfic 19. Pèrdua esperada i efectiva en la cartera de pimes

Llevat del 2011 i 2015, en què les diferències són una mica més grans, la pèrdua efectiva i la pèrdua esperada se situen en nivells similars. A més, la gestió de la cartera ha permès reduir en els últims 3 anys el risc estimat en la cartera mitjançant la millora de la qualitat d'aquesta.

1.2.2.6. Integració de les estimacions internes de risc en la gestió

L'ús dels paràmetres de risc, PD, LGD i EAD, són una peça clau en la gestió del risc de crèdit de l'Entitat, i el seu ús va més enllà del regulatori.

Els principals paràmetres per mesurar el risc estan presents en la presa de decisions, des de la concessió fins al seguiment de les exposicions, incloent-hi la gestió d'incentius i la monitoració de la rendibilitat dels segments de negoci.

A continuació s'exposen les principals eines i polítiques:

- **Sistema de facultats per pèrdua esperada en la concessió de risc a empreses:**

El càlcul del nivell de risc per pèrdua esperada (probabilitat de mora x exposició x severitat) millora el control del risc, adequant les facultats d'aprovació al mesurament del risc del client, i si escau del seu grup econòmic.

El càlcul del nivell de risc d'una sol·licitud acumula la pèrdua esperada i la pèrdua màxima (exposició x severitat) de tots els contractes i sol·licituds del client i del seu grup econòmic en el marc de l'Entitat, incloent-hi la nova operació i exclouent-ne aquelles operacions que s'ha indicat que es cancel·laran.

La limitació de la pèrdua màxima evita que es puguin concedir imports nominals excessivament alts quan la probabilitat de mora del client (PD) sigui molt baixa.

En funció dels imports de pèrdues esperades i pèrdues màximes acumulades de les operacions de cada titular i de les del seu corresponent grup econòmic, si escau, es determina el nivell d'aprovació del risc.

○ **Sistema de *pricing* en la concessió de risc:**

Garanteix l'adequada relació del binomi rendibilitat/risc, en termes de sol·licitud. Estimació del preu de l'operació com a suma de:

- La **pèrdua esperada**
- El cost dels **recursos propis**
- L'estimació de **costos operatius** interns
- La prima de liquiditat

○ **Sistema de diagnòstics per prima de risc en la concessió de risc a particulars:**

Sistema automàtic de recomanació d'actuació en la concessió d'operacions de particulars sobre la base de **prima de risc** (pèrdua esperada + retribució de capital).

Establiment d'un punt de tall d'acceptació/denegació d'operacions amb penalització en les facultats d'aprovació del risc quan implica un nivell especialment alt de risc.

○ **Sistema de Rendibilitat Ajustada al Risc (RAR):**

La rendibilitat ajustada al risc mesura la rendibilitat sobre el capital consumit, una vegada descomptats la pèrdua esperada, els costos operatius i el cost dels fons.

$$RAR = \frac{\text{Resultats d'exploració} - \text{Pèrdua esperada}}{\text{Capital requerit}}$$

La taxa mínima de rendibilitat sobre capital que ha d'assolir una operació ve determinada pel cost de capital, que és la remuneració mínima exigida pels seus accionistes.

Quan una operació obté una rendibilitat ajustada al risc positiva, significa que està participant en els beneficis de l'Entitat, però només crearà valor per a l'accionista quan la rendibilitat sigui superior al cost del capital.

Aquest sistema permet un millor control de l'equilibri entre la rendibilitat i el risc sobre la cartera de clients de l'Entitat.

○ **Sistema de Bonus Ajustat al Risc (BAR):**

És un sistema aplicable a tots aquells col·lectius considerats com a prenedors i impulsors de risc de crèdit, de risc de mercat i direccions d'àrees de control i seguiment financer. Aquest sistema es vincula als programes de retribució variable ja existents a CaixaBank – Programa de Reptes de Serveis Centrals i Programa de Bonus de les diferents Àrees de Negoci– aplicables als professionals d'aquests col·lectius.

Els seus principals objectius són:

- Ajustar l'import de la retribució variable als riscos assumits pels professionals per a la consecució dels objectius fixats i als resultats globals de l'Entitat.
- Ajustar les quanties de retribució variable assignades a cada professional en cas que els riscos assumits per l'Entitat es materialitzin.

1.2.3. Operacions de titulització

1.2.3.1 Informació general de l'activitat de titulització

1. Objectius i funcions del Grup

Els objectius del Grup CaixaBank en fer operacions de titulització han estat, fins a les integracions de Banca Cívica, Banco de Valencia i Barclays SAU, de dos tipus:

- Fonamentalment en utilitzar els bons resultants del procés de titulització com a col·lateral admissible davant el Banc Central Europeu. El Grup CaixaBank procedeix a la recompra d'aquests bons i d'aquesta manera aconsegueix diversificar les possibles fonts de finançament de què disposa l'Entitat en una situació adversa dels mercats financers.
- De manera més esporàdica, es duen a terme processos de titulització d'actius per obtenir finançament a un cost competitiu mitjançant la col·locació dels trams de bons garantits sota programes patrocinats per l'Estat (FTPYME), la Generalitat de Catalunya (FTGENCAT) o altres organismes públics sempre que les condicions de mercat ho permetin.

Per a aquesta activitat de titulització, cal destacar que el Grup CaixaBank principalment exerceix una funció originadora, és a dir, transforma part de la seva cartera de préstecs i crèdits homogenis en títols de renda fixa a través de la transferència dels actius als diferents fons de titulització, els participants dels quals assumeixen els riscos inherents a les operacions titulitzades. Com s'ha comentat anteriorment, en dur a terme aquestes operacions de titulització, el Grup CaixaBank no té per objectiu obtenir liquiditat ni aconseguir transferència del risc, per la qual cosa adquireix gairebé la totalitat de la majoria de bons emesos pels corresponents fons de titulització com a contrapartida als actius que els han estat transferits.

No obstant això, amb les integracions de Banca Cívica, Banco de Valencia i Barclays SAU, s'han incorporat al Grup CaixaBank diferents operacions de titulització els objectius de les quals consistien bàsicament a obtenir liquiditat i aconseguir transferència de risc tant comptable com regulatòria, mitjançant la mobilització de part de la seva cartera d'actius.

D'altra banda, per a les posicions en cartera de titulitzacions en què el Grup CaixaBank no ha exercit d'originador, provenen en bona part de les carteres d'inversions d'alguna de les entitats integrades. L'objectiu de gestió d'aquestes posicions ha estat liquidar la posició quan ho han permès les posicions de mercat. Mentre la posició roman en cartera, és objecte de revaluació diària i es revisa periòdicament la seva qualificació creditícia.

A continuació, es detallen les diferents àrees implicades en els processos de titulització i el paper que exerceixen:

- **Mercats.** És l'àrea encarregada de la determinació de l'objectiu i el volum de l'operació, de l'obtenció de l'aprovació de l'òrgan directiu intern, del disseny financer de l'operació, de la determinació dels marges dels bons i de la coordinació de la direcció i col·locació de bons.
- **Models de Projectió i de Balanç.** En el cas de fer futures emissions que busquin transferència de risc de caràcter regulatori, és l'àrea encarregada de la determinació del volum de l'operació, de l'obtenció de l'aprovació de l'òrgan directiu intern, del disseny financer de l'operació, de la determinació dels marges dels bons i de la coordinació de la direcció i col·locació de bons.
- **Polítiques i Procediments d'Admissió.** S'ocupa de la determinació dels criteris de selecció de la cartera i de la seva anàlisi, de la provisió de la informació històrica complementària requerida per les agències de qualificació externes i de la gestió de l'exercici d'auditoria dels actius.
- **Sistemes de Gestió de la Informació.** S'encarrega de fer l'extracció de les carteres (preliminar, provisional i definitiva) i els respectius quadres d'amortització.
- **Assessoria Jurídica de Negoci.** És l'àrea encarregada d'obtenir l'aprovació per l'òrgan societari intern corresponent i de supervisar la documentació generada.
- **Intervenció i Control Comptable.** S'ocupa de la comptabilització de l'operació.
- **Risc de l'Operativa en Mercats.** És l'àrea responsable del càlcul de consum de capital de les exposicions de titulització i del seu *reporting* en els estats de solvència.
- **Serveis Operatius a Mercats.** És l'àrea responsable de fer un seguiment dels pagaments als fons de titulització i de resoldre incidències i peticions de les gestores.

Addicionalment, cal destacar el paper desenvolupat per l'entitat GestiCaixa, SGFT, SA, com a gestora dels fons de titulització de Grup CaixaBank, que té com a funció principal la constitució, administració i representació legal dels fons de titulització d'actius, així com intervenir en la seva estructuració.

Pel que fa als fons de titulització procedents de Banca Cívica, en què l'Entitat actuava com a originadora, la gestió dels fons és duta a terme per Titulización de Activos, SGFT, SA i Ahorro y Titulización, SGFT, SA.

Pel que fa a Banco de Valencia, la gestió dels fons de titulització en què l'Entitat actuava com a originadora és duta a terme per Europea de Titulización, SA, SGFT.

Finalment, la gestió dels fons de titulització en què Barclays SAU actuava com a originador la duu a terme Ahorro y Titulización, SGFT, SA.

El Grup CaixaBank no ha desenvolupat, fins ara, l'operativa de titulitzacions sintètiques. Banco de Valencia, Banca Cívica i Barclays SAU tampoc no van fer aquesta operativa durant els exercicis anteriors a la seva integració pel Grup CaixaBank.

Adicionalment, cal esmentar que en l'activitat de titulitzacions, el Grup CaixaBank utilitza les quatre agències de qualificació externa considerades com a admissibles pel regulador (Moody's, S&P i Fitch i DBRS).

2. Polítiques comptables

D'acord amb la norma comptable, un actiu financer es dóna totalment o parcialment de baixa del balanç de situació quan expiren els drets contractuals sobre els fluxos d'efectiu de l'actiu financer o quan es transfereixen a un tercer separat de l'entitat.

El tractament comptable que cal aplicar a les transferències d'actius està condicionat pel grau i la manera com es traspassen a tercers els riscos i beneficis associats a la propietat dels actius que es transfereixen. En aquest cas:

- Si es transfereixen de manera substancial a tercers els riscos i avantatges inherents a la propietat de l'actiu financer, com en el cas de les titulitzacions d'actius en què el cedent no reté finançaments subordinats ni concedeix cap tipus de millora creditícia als nous titulars, aquest es dóna de baixa del balanç de situació, i es reconeix simultàniament qualsevol dret o obligació retingut o sorgit com a conseqüència de la transferència.
- Si es retenen substancialment els riscos i avantatges inherents a la propietat de l'actiu financer transferit, no es dóna de baixa del balanç i es continua valorant amb els mateixos criteris utilitzats abans de la transferència i es reconeix comptablement:
 - Un passiu financer associat per un import igual al de la contraprestació rebuda, que es valora posteriorment al seu cost amortitzat, llevat que compleixi els requisits per classificar-lo com a altres passius a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys.

- Els ingressos de l'actiu financer transferit, però no donat de baixa, i les despeses del nou passiu financer, sense compensar.
- Si no es transfereixen ni es retenen substancialment els riscos i avantatges inherents a la propietat de l'actiu financer transferit, com en el cas de les titulitzacions en què el cedent assumeix un finançament subordinat o un altre tipus de millores creditícies per una part de l'actiu transferit, es distingeix entre:
 - Si l'entitat cedent no reté el control de l'actiu financer transferit, es dóna de baixa del balanç i es reconeix qualsevol dret o obligació retingut o sorgit com a conseqüència de la transferència.
 - Si l'entitat cedent reté el control de l'actiu financer transferit, el continua reconeixent en el balanç per un import igual a la seva exposició als canvis de valor que pugui experimentar i reconeix un passiu associat a l'actiu financer transferit. L'import net de l'actiu transferit i el passiu associat és el cost amortitzat dels drets i obligacions retinguts, si l'actiu es mesura pel cost amortitzat, o el valor raonable dels drets i obligacions retinguts, si l'actiu transferit es mesura pel seu valor raonable.

D'acord amb els termes dels contractes de cessió, gairebé la totalitat de la cartera d'inversions creditícies titulitzada pel Grup CaixaBank no compleix els requisits per donar-la de baixa del balanç de situació.

Els actius titulitzats mitjançant fons de titulització anteriors al 2004, d'acord amb l'aplicació prospectiva esmentada en el paràgraf 106 de la NIC 39 que va entrar en vigor amb l'aplicació de les Normes Internacionals de Comptabilitat, i d'acord amb la disposició transitòria primera de la Circular 4/2004, no van ser reconeguts en balanç.

En el cas de fons constituïts abans de l'1 de gener de 2004, tots corresponen als fons de titulització de la participada Unión de Crédito para la Financiación Inmobiliaria (Credifimo), adquirida en la combinació de negocis amb Banca Cívica. La baixa de balanç d'aquests fons es va fer en el moment de la seva constitució, totes elles amb anterioritat a la combinació de negocis amb Banca Cívica, i no va suposar impacte en resultats. D'acord amb la normativa, es van donar de baixa els préstecs titulitzats en el moment de l'emissió dels bons, atès que es donaven les circumstàncies que permetien la transmissió substancial de tots els riscos i beneficis que incorporava l'actiu financer titulitzat subjacent. Tots els bons emesos per aquests fons de titulització van ser transmesos a

tercers, i el tenidor del bo suportava majoritàriament les pèrdues derivades dels préstecs titulitzats donats de baixa de balanç.

3. Càlcul de consum de capital regulatori

Per als fons que no compleixen els requisits exposats en els articles 243 de la CRR per considerar que hi ha transferència d'una part significativa del risc, el mètode de càlcul utilitzat per calcular els requeriments de capital per a les operacions de titulització és el mateix que s'aplica als actius que no han estat titulitzats. Per als fons que compleixen els requisits (existència de transferència de risc), el mètode de càlcul dels requeriments de recursos propis mínims per risc de titulització utilitzat ha estat el mètode estàndard o IRB de titulitzacions, en funció del mètode que s'hauria aplicat a la cartera subjacent de l'emissió si aquesta no hagués estat titulitzada.

1.2.3.2 Exposicions en operacions de titulització i import dels actius titulitzats

Totes les exposicions en operacions de titulització del Grup CaixaBank són sobre titulitzacions (no retitulitzacions) i pertanyen a la cartera d'inversions.

El Grup CaixaBank no participa com a entitat patrocinadora en cap esquema de titulització.

1. Import agregat de les posicions de titulització

La taula següent detalla les posicions dins i fora de balanç mantingudes en exposicions de titulització pel Grup CaixaBank, totes a través de CaixaBank, a 31 de desembre de 2015, en funció del tipus d'exposició. En aquesta taula es mostren totes les exposicions de titulització, independentment d'acabar tenint o no transferència d'una part significativa del risc de caràcter regulatori.

Taula 66. Posicions de titulització per tipus d'exposició

Imports en milions d'euros

Tipus d'exposició	31.12.15		31.12.14	
	Exposició	% sobre total	Exposició	% sobre total
1) Posicions en exposicions de titulització en què el Grup actua com a originador	14.450	100%	8.097	100%
A) Posicions en exposicions de titulització dintre de balanç	14.354	99%	7.999	99%
Bons de titulització tram preferent	10.824	75%	5.075	63%
Bons de titulització tram mezzanine	1.376	10%	1.424	18%
Bons de titulització tram equity	1.112	8%	489	6%
Préstecs Subordinats	1.042	7%	1.011	12%
B) Posicions en exposicions de titulització fora de balanç	96	1%	98	1%
Línies de liquiditat	0	0%	0	0%
Derivats de tipus d'interès	96	1%	98	1%
1) Posicions en exposicions de titulització en què el Grup no actua com a originador	6	0%	20	0%
A) Posicions en exposicions de titulització dintre de balanç	6	0%	20	0%
Bons de titulització tram preferent	0	0%	6	0%
Bons de titulització tram mezzanine	0	0%	7	0%
Bons de titulització tram equity	6	0%	7	0%
Préstecs Subordinats	0	0%	0	0%
B) Posicions en exposicions de titulització fora de balanç	0	0%	0	0%
Línies de liquiditat	0	0%	0	0%
Derivats de tipus d'interès	0	0%	0	0%
Valor total	14.456	100%	8.117	100%

A escala global, s'incrementa en 6.338 milions euros l'exposició de CaixaBank en trams de titulització respecte de la del tancament d'any 2014. Aquest augment s'explica principalment per:

- Un increment d'exposició de 7.597 milions euros com a conseqüència de la incorporació de les titulitzacions que Barclays SAU tenia retingudes (entre les quals destaquen algunes de les emissions AyT Goya Hipotecario i AyT Génova Hipotecario), en què Barclays SAU era l'originador.
- Un augment d'exposició de 3.803 milions euros per la retenció en cartera de part de les dues emissions originades per CaixaBank durant el període 2015 (FonCaixa Pymes 6 i FonCaixa Pymes 7).
- Una reducció d'exposició de 4.651 milions euros per emissions cancel·lades/vençudes o que CaixaBank deixa de tenir en cartera. Hi destaquen: -827 milions euros en FonCaixa Autónomos 1, -1.961 milions d'euros en FonCaixa Pimes 5, -483 milions euros en FonCaixa Pimes 4, -1.276 milions euros en FonCaixa Pimes 3.

- Una disminució d'exposició de -410 milions euros per canvis en la posició retinguda de diverses emissions. Hi destaquen: -274 milions euros en FonCaixa Consumo 1 i -190 milions euros en FonCaixa Leasings2.

D'altra banda, en la taula següent s'informa del total de les exposicions titulitzades efectuades i pendents d'amortització a 31 de desembre de 2015.

Taula 67. Titulització de crèdits sobre clients

Imports en milions d'euros

Tipus d'exposició	Exposició	
	31.12.15	31.12.14
Operacions donades de baixa del balanç	79	98
Operacions que es mantenen en el balanç	16.276	8.879
No aplicable - titulitzacions de passiu	60	1.054
Valor total ⁽¹⁾	16.415	10.030

(1) El camp exposició considera només el disposat dels contractes subjacents.

Les variacions anuals implícites en la taula superior s'expliquen principalment per la incorporació de les titulitzacions en què Barclays SAU va actuar com a originador; en concret, 8.441 milions euros d'increment d'operacions mantingudes en balanç.

Adicionalment, en la taula següent es mostra el detall dels actius titulitzats per CaixaBank, en funció de la seva tipologia.

Taula 68. Distribució per tipus d'actius titulitzats

Imports en milions d'euros

	Saldo vivo	% sobre total	Del qual: import viu en operacions deteriorades i en mora	% sobre total	Pèrdues per deteriorament efectives	% sobre total
Hipoteques residencials	9.951	61%	356	63%	341	83%
Hipoteques comercials	0	0%	0	0%	0	0%
Targetes de crèdit	0	0%	0	0%	0	0%
Leasing	609	4%	27	5%	24	6%
Préstecs a empreses i pimes	4.379	27%	107	19%	31	8%
Préstecs al consum	1.416	9%	78	14%	17	4%
Drets de cobrament	0	0%	0	0%	0	0%
Altres actius	0	0%	0	0%	0	0%
Cèdules hipotecàries	0	0%	0	0%	0	0%
Altres passius	60	0%	0	0%	0	0%
Valor total ⁽¹⁾	16.415	100%	567	100%	413	100%

(1) El camp Exposició considera només el dispostat dels contractes subjacents.

A aquesta data el Grup no mantenia posicions titulitzades corresponents a estructures renovables, enteses aquestes com a operacions de titulització en les quals, dins uns límits prèviament convinguts, es permeten fluctuacions dels saldos pendents dels clients tenint en compte les seves decisions de disposició i reemborsament.

L'activitat de titulització de l'exercici 2015 es resumeix en l'emissió de dos nous acords de titulització gestionats per GestíCaixa, SGFT, SA:

- FONCAIXA PYMES 6, FTA. En aquesta emissió, l'import inicial de la titulització va ser de 1.196 milions d'euros. A data de constitució, el 68,12% dels actius subjacents titulitzats tenien garantia personal i la resta, el 31,88%, garantia immobiliària.
- FONCAIXA PYMES 7, FTA. L'import inicial d'aquesta titulització va ser de 2.655 milions d'euros. A data de constitució, el 97,93% dels actius subjacents titulitzats tenien garantia personal i la resta, el 2,07%, garantia immobiliària.

2. Informació quantitativa del càlcul de consum de capital de les posicions de titulització

A continuació, en la taula següent es presenta un detall de les posicions, netes de correccions de valor per deteriorament d'actius, mantingudes en operacions de titulització pel Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2015 a les quals el Grup aplica, a l'efecte del càlcul dels seus requeriments de recursos propis per risc de crèdit per a titulitzacions, el tractament que disposa el capítol cinquè del títol segon de la part tercera de la CRR.

Es presenta l'exposició original sense considerar les correccions de valor per deteriorament dels actius, calculada seguint els criteris d'informació de l'EAD de titulitzacions en els estats regulatoris.

És a dir, no es consideren posicions originadores en titulitzacions de passiu.

Adicionalment, cal comentar que els trams inversors de les titulitzacions multicedents en què el Grup CaixaBank participa com a originador estan considerats dins el primer bloc d'emissions («CaixaBank actua com a originador») de la taula següent.

Taula 69. Exposició en operacions de titulització de la cartera d'inversions (SEC1)

Imports en milions d'euros

	CaixaBank actua com a originador			CaixaBank no actua com a originador ni com a patrocinador		
	Tradicionals	Sintètiques	Subtotal	Tradicionals	Sintètiques	Subtotal
Titulització d'actiu	14.468	0	14.468	6	0	6
Hipoteques Residencials	8.059	0	8.059	0	0	0
Hipoteques Comercials	0	0	0	0	0	0
Drets de cobrament per targetes de crèdit	0	0	0	0	0	0
Arrendaments financers	703	0	703	0	0	0
Préstecs empreses o pimes	4.129	0	4.129	0	0	0
Crèdits al consum	1.578	0	1.578	0	0	0
Deutors comercials	0	0	0	0	0	0
Altres actius	0	0	0	6	0	6
Titulització de passiu	0	0	0	0	0	0
Bons garantits	0	0	0	0	0	0
Altres passius	0	0	0	0	0	0
Retitulitzacions	0	0	0	0	0	0
Total	14.468	0	14.468	6	0	6

Les variacions respecte del tancament del període anterior queden argumentades en els comentaris efectuats sobre les taules precedents de titulitzacions. Segons el que s'ha comentat anteriorment, avui dia el Grup CaixaBank no té posició en operacions de titulització en la cartera de negociació, per la qual cosa la taula anterior es correspon amb la totalitat de posicions en operacions de titulització del Grup CaixaBank.

Adicionalment, en les dues taules següents s'informa del detall de les posicions, netes de correccions de valor per deteriorament d'actius, les exposicions ponderades per risc i els requeriments de capital, en operacions de titulització mantingudes pel Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2015, desglossat per bandes de ponderació de risc a què es troben assignades segons el capítol cinquè del títol segon de la part tercera de la CRR i desglossat segons el mètode de càlcul dels requeriments de capital aplicat. Amb l'objectiu de tenir una visió completa del seu

consum de capital, en aquesta mateixa taula es mostren les deduccions que impliquen cadascun d'aquests grups d'exposicions de titulització.

L'exposició neta de correccions de valor per deteriorament d'actius, calculades seguint els criteris d'informació de l'EAD de titulitzacions en els estats regulatoris. És a dir, no es consideren posicions originadores en titulitzacions de passiu.

Adicionalment, cal comentar que, en la taula següent, només s'informa l'exposició de les titulitzacions amb transferència de risc significativa i efectiva. A excepció dels trams inversors de les titulitzacions multicedents en què el Grup CaixaBank participa com a originador, en què el seu càlcul de requeriments de capital és independent de tenir transferència de risc en els trams originadors.

A tancament de 2015, el Grup CaixaBank aplica el mètode IRB de titulitzacions per al càlcul dels requeriments de capital a la majoria de les seves exposicions. Actualment, totes les titulitzacions en què s'aplica IRB es calculen a partir del mètode RBA (*rating based method*).

Taula 70. Exposició i APR en operacions de titulització de la cartera d'inversions en què el Grup CaixaBank actua com a originador (SEC2)

Imports en milions d'euros

	EAD després de deduccions de recursos propis (segons rang de RW)					EAD després de deduccions de recursos propis (segons mètode de càlcul regulatori)			
	RW ≤ 20%	RW entre 20%-50%	RW entre 50%-100%	RW entre 100%- 1250%	RW=1250%	Estàndard	IRB - RBA ⁽¹⁾	IRB - SF ⁽²⁾	IRB - IAA ⁽³⁾
Titulitzacions tradicionals	202	2	0	5	28	2	237	0	0
De les quals titulitzacions	202	2	0	5	28	2	237	0	0
De les quals subjacents detallista ⁽⁴⁾	202	2	0	5	28	2	237	0	0
De les quals tenen subjacents majorista ⁽⁴⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0
De les quals re-titulitzacions	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Titulitzacions sintètiques	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	202	2	0	5	28	2	237	0	0
	APR després del cap (segons mètode de càlcul regulatori)				Requeriments de capital després del cap (segons mètode de càlcul regulatori)			Deduccions de recursos propis	
	Estàndard	IRB - RBA ⁽¹⁾	IRB - SF ⁽²⁾	IRB - IAA ⁽³⁾	Estàndard	IRB - RBA ⁽¹⁾	IRB - SF ⁽²⁾		IRB - IAA ⁽³⁾
Titulitzacions tradicionals	2	61	0	0	0	5	0	0	4
De les quals titulitzacions	2	61	0	0	0	5	0	0	4
De les quals subjacents detallista ⁽⁴⁾	2	61	0	0	0	5	0	0	4
De les quals tenen subjacents majorista ⁽⁴⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0
De les quals re-titulitzacions	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Titulitzacions sintètiques	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	2	61	0	0	0	5	0	0	4

(1) IRB - RBA: Mètode IRB basat en qualificacions externes

(2) IRB - SF: Mètode IRB basat en la fórmula supervisora

(3) IRB - IAA: Mètode IRB basat en avaluació interna

(4) L'exposició en els diferents trams d'una titulització es classifica entre exposició a subjacents detallistes o majoristes segons classificació de la major proporció d'EAD dels subjacents.

Taula 71. Exposició i APR en operacions de titulització de la cartera d'inversions en què el Grup CaixaBank no actua com a originador (MILERS D'EUROS) (SEC4)

Imports en milions d'euros

	EAD després de deduccions de recursos propis (segons rang de RW)					EAD després de deduccions de recursos propis (segons mètode de càlcul regulatori)			
	RW ≤ 20%	RW entre 20%-50%	RW entre 50%-100%	RW entre 100%-1250%	RW=1250%	Estàndard	IRB - RBA ⁽¹⁾	IRB - SF ⁽²⁾	IRB - IAA ⁽³⁾
Titulitzacions tradicionals	0	28	0	0	0	28	0	0	0
De les quals titulitzacions	0	28	0	0	0	28	0	0	0
De les quals subjacents detallista(4)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
De les quals tenen subjacents majorista(4)	0	28	0	0	0	28	0	0	0
De les quals re-titulitzacions	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Titulitzacions sintètiques	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total exposicions ⁽⁴⁾	0	28	0	0	0	28	0	0	0
	APR després del cap (segons mètode de càlcul regulatori)				Requeriments de capital després del cap (segons mètode de càlcul regulatori)				Deduccions de recursos propis
	Estàndard	IRB - RBA ⁽¹⁾	IRB - SF ⁽²⁾	IRB - IAA ⁽³⁾	Estàndard	IRB - RBA ⁽¹⁾	IRB - SF ⁽²⁾	IRB - IAA ⁽³⁾	
Titulitzacions tradicionals	14	0	0	0	1	0	0	0	5.628
De les quals titulitzacions	14	0	0	0	1	0	0	0	5.628
De les quals subjacents detallista(4)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
De les quals tenen subjacents majorista(4)	14	0	0	0	1	0	0	0	5.628
De les quals re-titulitzacions	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Titulitzacions sintètiques	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total exposicions	14	0	0	0	1	0	0	0	5.628

(1) IRB - RBA: Mètode IRB basat en qualificacions externes

(2) IRB - SF: Mètode IRB basat en la fórmula supervisora

(3) IRB - IAA: Mètode IRB basat en avaluació interna

(4) L'exposició en els diferents trams d'una titulització es classifica entre exposició a subjacents detallistes o majoristes segons classificació de la major proporció d'EAD dels subjacents.

1.2.4. Tècniques de reducció del risc de crèdit

1.2.4.1 Informació general

A continuació es resumeixen les principals tècniques de reducció del risc de crèdit acceptades habitualment en el desenvolupament de l'operativa del Grup CaixaBank.

1. Polítiques i processos de compensació de les posicions de balanç i de fora de balanç

Els acords de compensació d'operacions, inclosos en les clàusules dels contractes marc de compensació, són utilitzats com a tècniques de mitigació del risc de crèdit, ja que permeten fer una compensació entre contractes d'un mateix tipus. En aquest sentit, en la gestió del risc i càlcul de recursos propis, les posicions recíproques entre l'Entitat i la contrapart es compensen.

2. Tipus de garanties reals, polítiques i procediments de gestió i valoració

La concessió d'operacions, així com la seva quantia màxima, han d'estar vinculades amb la capacitat de devolució del prestatari, de manera que pugui complir, dins el termini establert i en la forma pertinent, les obligacions financeres assumides. Si aquest criteri es compleix, addicionalment s'avalua l'aportació de garanties complementàries (garantia hipotecària, dels fiadors o pignoració).

Entenem per garantia el conjunt de béns i/o solvències que estan afectats per assegurar el compliment d'una obligació. La garantia pot ser personal (constituïda per la solvència dels titulars i fiadors) o real (és la que afecta un bé específic com a garantia d'una operació).

Qualsevol operació de risc comporta la garantia personal del deutor, ja sigui persona física o jurídica que respon del compliment de les seves obligacions amb tots els seus béns presents i futurs. A més de la garantia personal del deutor, podem requerir garanties addicionals. La presa de garanties addicionals és sempre un factor reductor del risc, ja que ens permet cobrir-nos de contingències imprevistes (i per tant s'han d'exigir més garanties com més gran és la probabilitat que aquestes es produeixin).

De tota manera, les operacions a llarg termini han de disposar de garanties més sòlides, ja que la capacitat de devolució està sempre subjecta a la contingència del pas del temps i a la dificultat d'avaluar i controlar els projectes d'inversió.

En cap cas aquestes garanties han de substituir una falta de capacitat de devolució o una finalitat incerta de l'operació.

Garanties personals

Destaquen les operacions de risc pur amb empreses, en què es considera rellevant l'aval dels socis, siguin persones físiques o jurídiques, com a responsables màxims del curs de l'operació. Quan es tracta de persones físiques, l'estimació de la garantia s'efectua a partir de les declaracions de béns i, quan l'avalador és persona jurídica, s'analitza en el procés de concessió com un titular.

Garanties reals

El sistema controla, en el procés d'alta de la garantia, que el títol és pignorable i determina el percentatge de pignoració.

Els principals tipus de garanties reals acceptats en l'operativa diària són els següents:

○ **Garanties pignorades**

Aplicable a préstecs, crèdits oberts, comptes de crèdit, avals, línies de risc o *leasings*, mitjançant penyora d'operacions de passiu o intermediació de CaixaBank. En gairebé la totalitat dels casos, CaixaBank ha de ser l'entitat dipositària de la garantia pignorada i la pignoració roman fins que venç o es cancel·la anticipadament l'actiu o mentre no es doni de baixa. Els principals tipus de garanties financeres acceptades són:

- Llibretes d'estalvi a la vista: s'efectua la pignoració d'un import concret. De la resta se'n pot disposar lliurement i fins i tot pot servir com a garantia d'una altra operació activa.
- Imposicions a termini i làmines d'estalvi: s'hi aplica la retenció efectiva de la totalitat de l'import del producte.
- Participacions en fons d'inversió: la retenció de la garantia s'aplica al nombre de participacions que sumen l'import pignorat, en funció de la valoració en el moment de la pignoració. La resta de participacions poden ser pignorades en altres operacions d'actiu.
- Pòlisses d'assegurança: pignoració en termes de la pòlissa associada i pel valor més baix entre el valor de rescat i l'import dels capitals, pensions i aportacions. La pòlissa pignorada queda afectada pel total.

- Cèdules hipotecàries: s'aplica la pignoració al nombre de títols que sumen l'import pignorat. La resta de títols es podran utilitzar com a garantia en altres operacions d'actiu.
 - Drets i valors: poden ser objecte de pignoració els valors de renda fixa o variable dipositats a "la Caixa" en un expedient de valors, sempre que cotitzin en mercats oficials. Les aplicacions de "la Caixa" recullen l'evolució diària del valor dels títols pignorats.
- **Factures a càrrec d'un organisme públic i certificació d'obres, subministraments o serveis o subvenció estesa per un ens públic**

Són operacions de préstec o compte de crèdit a les quals s'afegeix l'afectació a favor de l'Entitat d'un dret de cobrament. En tots els casos, s'ha de formalitzar un contracte de cessió de crèdit juntament amb el contracte de préstec o pòlissa de compte de crèdit.

○ **Garanties hipotecàries**

La hipoteca és un dret real constituït sobre un bé immoble en garantia d'una obligació.

La norma interna estableix de manera expressa els aspectes següents:

- El procediment d'admissió de garanties i els requeriments necessaris per a la formalització de les operacions com, per exemple, la documentació que ha de ser lliurada a l'Entitat i la certesa jurídica que ha de tenir aquesta.
- Processos de revisió de les taxacions registrades, per assegurar el seguiment i control correctes de la garantia. Es duen a terme processos periòdics de contrast i validació dels valors de taxació, a fi de detectar possibles anomalies en l'actuació de les societats de taxació que proveeixen CaixaBank
- Política de desemborsament, que afecta principalment les operacions de promocions immobiliàries, perquè les disposicions es duguin a terme en funció de la valoració per part d'una societat de taxació del grau d'avançament de les obres.
- *Loan to value* (LTV) de l'operació. Els capitals que es concedeixen en operacions hipotecàries estan limitats a uns percentatges sobre el valor de la garantia, valor que es defineix com el més baix de tres: el de taxació, l'estimat pel sol·licitant i, en cas que sigui una operació d'adquisició, el que consta en l'escriptura pública de compravenda. Els sistemes informàtics calculen el nivell d'aprovació requerit per a cada tipus d'operació.

3. Derivats de crèdit: garants i contrapart

Finalment, el Grup CaixaBank utilitza puntualment derivats de crèdit per a la cobertura del risc de crèdit. Així mateix, no existeix la participació significativa de cap contrapart en la contractació de derivats de crèdit de cobertura. El Grup CaixaBank fa la seva contractació amb entitats de crèdit amb alta qualificació creditícia (que, en la seva pràctica totalitat, estan emparats en un contracte de col·lateral).

1.2.4.2 Informació quantitativa

La taula següent presenta la informació relativa a les exposicions de risc de crèdit sense incloure-hi la cartera accionarial, segons el tipus de garantia aplicada en la mitigació del risc de crèdit, del Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2015.

Taula 72. Exposició segons l'aplicació de tècniques de mitigació

Imports en milions d'euros

Tipus de garantia aplicada en la mitigació del risc de crèdit	EAD			% sobre total
	Mètode Estàndard	Mètode Avançat (IRB)	Total	
Garanties hipotecàries	3.952	132.928	136.879	50,8%
Garanties reals	906	2.066	2.972	1,1%
Garanties personals	83.709	45.846	129.555	48,1%
TOTAL	88.567	180.840	269.407	100,0%

2. Informació sobre el risc associat a les participacions accionaries

2.1. Descripció, comptabilització i valoració

La cartera de participacions del Grup CaixaBank comprèn companyies de primer nivell, amb una important presència en els seus respectius mercats i amb una capacitat de generar valor i rendibilitat recurrent. En general, es tracta de participacions de caràcter estratègic, amb involucració del Grup en els seus òrgans de govern i en la definició de les seves polítiques i estratègies futures. Els comptes anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015 presenten el detall de les entitats incloses en la cartera de participacions accionaries del Grup CaixaBank, amb indicació del seu sector d'activitat i el seu àmbit d'actuació.⁴⁵

La inversió en aquestes companyies està registrada en els capítols següents d'actiu:

- **Participacions.**⁴⁶ Inversions en el capital d'entitats multigrup⁴⁷ o associades.
- **Actius financers disponibles per a la venda.** Resta de participacions, a excepció d'aquelles que estiguin incloses a la cartera de negociació o actius no corrents en venda.

A continuació es presenten les polítiques comptables i mètodes de valoració de cadascun dels capítols esmentats.

4. Participacions

Es valoren mitjançant l'aplicació del mètode de la participació, utilitzant la millor estimació del seu valor teòric comptable en el moment de la formulació dels comptes anuals.

El Grup CaixaBank té establerta una metodologia per a l'avaluació trimestral d'indicadors que assenyalen l'aparició d'indicis de deteriorament en el valor registrat d'aquestes societats. Concretament, s'avalua la cotització de la societat durant el període considerat, així com els preus objectius publicats per analistes independents de reconegut prestigi. A partir d'aquestes dades, el Grup CaixaBank determina el valor raonable associat a la participació i en el cas que superi

⁴⁵ Vegeu les notes 7 «Combinacions de negoci, adquisició i venda de participacions en el capital d'entitats dependents», 12 «Actius financers disponibles per a la venda» i 17 «Participacions», i els annexos 1, 2 i 3 dels comptes anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

⁴⁶ A l'efecte de solvència les entitats dependents no consolidables per la seva activitat estan registrades en aquest epígraf, ja que es comptabilitzen pel mètode de la participació.

⁴⁷ En són una excepció les entitats multigrup que tenen com a activitat la tinença d'accions. Vegeu el punt 1.1.1 de la part A d'aquest mateix document i la Nota 2.1 «Combinacions de negocis i principis de consolidació» dels comptes anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

àmpliament el valor registrat d'aquestes societats, es considera que no hi ha indicis de deteriorament.

El Grup CaixaBank ha efectuat proves de deteriorament per tal d'avaluar el valor recuperable de les seves participacions i comprovar la correcció del valor pel qual consten registrades. S'utilitzen mètodes de valoració generalment acceptats, com per exemple models de descompte de fluxos de caixa (DCF), corbes de regressió, models de descompte de dividends (DDM) i altres. No es consideren potencials primes de control en la valoració. Les projeccions de balanç i compte de resultats de les participacions es fan a 5 anys, tenint en compte el seu caràcter d'inversions a llarg termini, i s'actualitzen i s'ajusten semestralment. S'utilitzen hipòtesis moderades obtingudes de fonts d'informació de reconegut prestigi i taxes de descompte individualitzades per a cada negoci i país. Les taxes de creixement utilitzades per calcular el valor residual més enllà del període cobert per les projeccions efectuades es determinen en funció de les dades de l'últim període projectat i no superen mai l'increment del PIB nominal estimat del país o dels països on les entitats participades duen a terme la seva activitat. Addicionalment es fan anàlisis de sensibilitat de les assumpcions utilitzant canvis raonables en les hipòtesis clau sobre les quals es basa l'import recuperable, a fi de confirmar si aquest import recuperable continua excedint l'import a recuperar.

5. Actius financers disponibles per a la venda

Els actius financers disponibles per a la venda es valoren sempre pel seu valor raonable i els canvis en el seu valor, nets del seu impacte fiscal, es registren amb contrapartida al patrimoni net. En el cas de les participacions en entitats cotitzades, el seu valor raonable és el preu que es pagaria per ells en un mercat organitzat, transparent i profund. En cas que no cotitzin, es valoraran pel seu cost d'adquisició minorat per qualsevol pèrdua per deteriorament partint de la informació pública disponible. En el moment de la venda es comptabilitzarà la corresponent pèrdua o benefici, registrat prèviament en el Patrimoni Net, en el compte de resultats.

En general, es procedeix al sanejament amb càrrec a resultats quan hi ha evidències objectives de deteriorament. Es presumeix l'aparició d'aquestes evidències en cas que es verifiqui una reducció del 40% en el seu valor raonable o s'observi una situació de pèrdua continuada durant un període superior als 18 mesos.

2.2. Valor, exposició i guanys i pèrdues derivats de participacions i instruments de capital de les participacions accionaries

2.2.1. Valor raonable i en llibres de les participacions accionaries

A continuació es detalla el valor raonable i en llibres de les participacions i instruments de capital del Grup CaixaBank no inclosos ni en la cartera de negociació ni en la cartera d'actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys, a 31 de desembre de 2015.

Taula 73. Valor en llibres de les participacions i instruments de capital no inclosos en la cartera de negociació

Imports en milions d'euros

Actius disponibles per a la venda	3.379
Accions de societats cotitzades ⁽¹⁾	2.553
Accions de societats no cotitzades	680
Participacions en el patrimoni de fons d'inversió i altres	145
Participacions	9.674
Cotitzades	8.419
No cotitzades	1.255
Total Valor en llibres	13.053

(1) El valor en llibres d'aquests actius equival al seu valor raonable.

Taula 74. Valor raonable de les participacions i instruments de capital no inclosos en la cartera de negociació

Imports en milions d'euros

Actius disponibles per a la venda	3.379
Accions de societats cotitzades ⁽¹⁾	2.553
Accions de societats no cotitzades	680
Participacions en el patrimoni de fons d'inversió i altres	145
Participacions	7.453
Cotitzades	6.198
No cotitzades	1.255
Total Valor en llibres	10.832

(1) El valor en llibres d'aquests actius equival al seu valor raonable.

A 31 de desembre de 2015, el valor de mercat de la cartera de participades cotitzades del Grup CaixaBank, que inclou les classificades com a «Participacions» i com a «Actius financers disponibles per a la venda – Instruments de capital», puja a 8.751 milions d'euros.

2.2.2. Valor d'exposició de les participacions accionaries

3. Valor d'exposició

A 31 de desembre de 2015, l'EAD per risc associat a la cartera de participacions accionaries puja a 12.767 milers d'euros.⁴⁸ Aquest import inclou el valor de la cartera d'actius financers disponibles per a la venda, participacions en entitats associades i en entitats dependents no consolidables per la seva activitat.

La taula següent informa dels imports d'aquestes exposicions,⁴⁹ depenent de si es tracta d'instruments cotitzats o no cotitzats.

Taula 75. Exposicions en participacions de capital no incloses en la cartera de negociació

Imports en milions d'euros

Exposició	Exposició Original	EAD	LGD	APR	Densitat d' APR	PE
Actius disponibles per a la venda	3.313	3.313	90,00%	6.540	197,39%	23
Accions de societats cotitzades	2.731	2.731		4.451	163,01%	7
Total Mètode Simple	78	78		225	290,00%	1
Total Mètode VaR	55	55		250	456,60%	0
Total Mètode PD/LGD	2.598	2.598		3.976	153,03%	6
Accions de societats no cotitzades	583	583		2.088	358,52%	16
Total Mètode Simple	345	345		1.275	370,00%	8
Total Mètode PD/LGD	225	225		781	347,10%	8
Exposicions de renda variable subjectes a ponderacions de risc	13	13		32	250,00%	0
Participacions (dependents, multigrup i associades)	9.794	9.454	90,00%	22.020	232,92%	78
Participacions cotitzades	7.491	7.150		13.616	190,42%	13
Total Mètode PD/LGD	5.027	5.027		8.307	165,26%	13
Exposicions de renda variable subjectes a ponderacions de risc	2.464	2.123		5.309	250,00%	0
Participacions no cotitzades	2.303	2.303		8.404	364,85%	65
Participacions no cotitzades	1.961	1.961		7.256	370,00%	47
Total Mètode PD/LGD	312	312		1.072	343,65%	18
Exposicions de renda variable subjectes a ponderacions de risc	30	30		76	250,00%	0
Total	13.107	12.767	90,00%	28.559	223,70%	100

⁴⁸ Vegeu apartat 3.2 «Requeriments de recursos propis mínims per risc associat a la cartera de participacions accionaries» de la part A d'aquest mateix document.

⁴⁹ El valor de l'exposició no inclou les deduccions de recursos propis que són el fons de comerç i els actius intangibles, i l'excés de participacions significatives en entitats financeres sobre els límits establerts. Addicionalment, no s'inclouen les plusvàlues latents en instruments de capital disponibles per a la venda registrades amb contrapartida a Patrimoni Net, d'acord amb la norma 5 del CBE 2/2014.

4. Altra informació

A continuació es mostra el detall del valor de l'exposició en participacions accionaries d'acord amb l'aplicació del mètode simple de ponderació i desglossada per categoria de ponderació de risc:

Taula 76. Exposicions de renda variable (mètode simple)

Imports en milions d'euros

Participació accionarial	Exposició Original	Densitat d'APR	EAD	APR
Accions no cotitzades prou diversificades	0	190%	0	0
Exposicions en accions cotitzades	78	290%	78	225
Resta d'exposicions	2.306	370%	2.306	8.532
Total	2.383		2.383	8.756

La taula següent presenta el valor de l'exposició al risc associat a la cartera de participacions accionaries, la pèrdua en cas d'incompliment i la ponderació mitjana de risc.⁵⁰ S'hi observa que el gruix de les participacions es concentra en escales mestres de gran qualitat creditícia (en escales mestres 2 i 3).

Taula 77. Exposició per categoria d'exposició i grau de deutor

Imports en milions d'euros

Escala Mestra	PD Mitjana	Exposició Original	EAD	LGD	APR	Densitat d'APR	PE
1	0,03%	0	0	90,00%	0	0,00%	0
2	0,16%	1.130	1.130	90,00%	1.449	128,27%	2
3	0,29%	6.532	6.532	90,00%	10.878	166,52%	17
4	0,74%	69	69	90,00%	152	220,07%	0
5	1,46%	134	134	90,00%	385	286,11%	2
6	2,96%	2	2	90,00%	7	307,91%	0
7	7,77%	288	288	90,00%	1.240	431,02%	20
8	23,30%	0	0	90,00%	2	449,31%	0
9	43,37%	5	5	90,00%	25	527,84%	2
Default	100,00%	1	1	90,00%	0	0,00%	1
Total	0,60%	8.162	8.162	90,00%	14.136	173,20%	44

⁵⁰ Aquesta informació únicament es presenta per a les exposicions de renda variable a les quals s'aplica el mètode PD/LGD.

2.2.3. Ajustos de valoració en instruments de capital disponible per a la venda

El moviment dels ajustos per valoració en instruments de capital disponibles per a la venda del Grup CaixaBank, que ha tingut lloc durant l'exercici 2015, amb indicació dels imports transferits al compte de resultats⁵¹ és el següent:

Taula 78. Variació anual dels ajustos de valoració en instruments de capital disponibles per a venda

Imports en milions d'euros

Saldo ajustos de valoració a 31/12/14	Imports transferits al compte de resultats ⁽¹⁾	Plusvàlues i minusvàlues per valoració ⁽²⁾	Passius/Actius fiscals diferits	Saldo ajustos de valoració a 31/12/15 ⁽³⁾
452	45	(457)	14	55

(1) Després d'impostos.

(2) Abans d'impostos

(3) Inclou els ajustos atribuïts al Grup

⁵¹ Vegeu la Nota 25.2 «Ajustos per valoració» dels comptes anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2015.

3. Informació sobre el risc de mercat

3.1. Requeriments generals

L'Entitat disposa de polítiques i procediments per a la gestió de les carteres de negociació considerant la seva pròpia capacitat de gestió dels riscos i les millors pràctiques de mercat, així com per determinar quines posicions s'inclouen en el model intern a l'efecte de càlcul del capital regulatori.

L'activitat de negociació inclou l'operativa resultant de la gestió dels riscos de mercat associats a l'activitat comercial o de distribució d'operacions típiques dels mercats financers als clients de CaixaBank, així com l'operativa efectuada per tal d'obtenir rendibilitat mitjançant la compravenda i posicionament en els mercats monetari, de renda fixa, renda variable i divisa, principalment.

Hi ha una política específicament aprovada per a la determinació, identificació, possible inclusió en el model intern, gestió, seguiment i control d'aquest perímetre. Diàriament, una unitat de l'àrea de Riscos, i per tant, independent de les àrees de negoci, valora i calcula resultats de gestió i riscos d'aquesta cartera, assegurant el compliment del que estableix la política aprovada.

L'Entitat disposa de sistemes i controls suficients que proporcionen estimacions prudentes i fiables del valor raonable dels instruments financers, com polítiques i procediments que defineixen la responsabilitat de cada àrea en el procés de valoració i línies de report (assegurant la independència d'aquesta funció respecte a les àrees de negoci), les fonts de dades usades, els models utilitzables i les hores de preus tancament.

Encara que l'Entitat utilitza models de valoració i inputs apropiats i conformes als estàndards de la pràctica en mercat, el valor raonable d'un actiu pot estar sotmès a un cert nivell d'incertesa que pot provenir de l'existència de fonts alternatives de dades de mercat, *spread bid-offer*, models alternatius als utilitzats i els seus paràmetres no observables, concentració o baixa liquiditat del subjacent.

L'aplicació i càlcul dels ajustos associats a aquesta incertesa s'aplica principalment als actius poc líquids, on s'utilitza el costat més conservador de l'*spread bid-offer* de fonts contrastables, o en l'ús d'hipòtesis amb biaix conservador en l'àmbit de la valoració *mark-to-model*. El volum dels actius de nivell III a la cartera de negociació és nul, amb la qual cosa es redueix significativament el possible risc de model.

A l'efecte de solvència, la cartera de negociació està integrada per aquells actius i passius financers que l'Entitat manté amb intenció de negociació, o que formen part d'una cartera d'instruments financers (identificats i gestionats conjuntament) per a la qual hi ha una evidència d'intenció de negociació.

D'acord amb els punts (86) i (87) de l'art. 4 (1) de la Regulació UE 575/2013, hi ha «intenció de negociació» quan les posicions es mantenen amb l'objectiu de fer-les a curt termini o de beneficiar-se a curt termini de les diferències entre el preu d'adquisició i el de venda, o de les variacions d'altres preus o del tipus d'interès.

A diferència de la cartera de negociació que estableix la Circular 4/2004 del Banc d'Espanya, la cartera de negociació, a l'efecte del càlcul dels requeriments de recursos propis, també està integrada per instruments financers que serveixen de cobertura a altres elements d'aquesta cartera i, en compliment de determinats requisits, per cobertures internes (posicions que compensen d'una manera significativa el risc d'una posició o d'un conjunt de posicions no inclòs en la cartera de negociació). En aquest sentit, la cartera de negociació a l'efecte de solvència té un abast més ampli que la cartera de negociació determinada a la Circular 4/2004 del Banc d'Espanya.

A 31 de desembre de 2015, l'import dels requeriments de recursos propis mínims per risc de posició de la cartera de negociació i tipus de canvi era de 330.073 milers d'euros.

3.2. Models interns

El Grup CaixaBank s'exposa al risc de mercat per moviments desfavorables dels factors de risc següents: tipus d'interès i tipus de canvi, preu de les accions i mercaderies, inflació, volatilitat i moviments en els diferencials de crèdit de les posicions en renda fixa privada i derivats de crèdit. Diàriament es reporten estimacions de la sensibilitat i el VaR, tant des d'un punt de vista agregat com segmentades per factor de risc i per unitats de negoci.

El juliol de 2006, es va sol·licitar l'autorització al Banc d'Espanya per a la utilització del model intern de VaR de risc de mercat de la cartera de negociació, risc de tipus de canvi i or i de preu de matèries primeres per al càlcul del consum de recursos propis regulatoris. En l'exercici 2007 el Banc d'Espanya, un cop acabat el procés de validació desenvolupat, va autoritzar l'ús d'aquest model intern, que es va començar a aplicar en el càlcul de recursos propis regulatoris corresponent al 31 de desembre de 2007. Posteriorment, en l'exercici 2011 es va sol·licitar al Banc

d'Espanya l'autorització per al càlcul de recursos propis regulatoris per risc incremental d'impagament i migracions i VaR estressat mitjançant models interns. El 2012 el Banc d'Espanya, un cop acabat el procés de validació, va autoritzar l'ús d'aquest model intern, que es va començar a aplicar en el càlcul de recursos propis regulatoris corresponent al 31 de desembre de 2011.

1. Característiques dels models utilitzats

A continuació, es resumeixen les metodologies utilitzades per al compliment dels requisits establerts a la part 3, títol IV, capítol V, seccions 1-4, de la Regulació UE 575/2013 per a la determinació del consum de recursos propis segons el model intern del Grup CaixaBank.

En línies generals, hi ha dos tipus de mesures que constitueixen el denominador comú i estàndard de mercat per al mesurament de risc de mercat, la sensibilitat i el VaR:

- La sensibilitat calcula el risc com l'impacte en el valor de les posicions d'un petit moviment dels factors de risc, però no comporta cap hipòtesi sobre la probabilitat de l'esmentat moviment.
- D'altra banda, per homogeneïtzar el mesurament del risc del conjunt de la cartera, així com per incorporar certes hipòtesis sobre la magnitud del moviment dels factors de risc de mercat, s'utilitza el VaR per a l'horitzó temporal d'un dia i amb un interval de confiança estadística del 99% (és a dir, que 99 de cada 100 vegades les pèrdues reals serien inferiors a les estimades pel VaR). Les metodologies utilitzades per a l'obtenció d'aquesta mesura són dues: el VaR paramètric i el VaR històric:
 - El VaR paramètric es basa en el tractament estadístic dels paràmetres amb la volatilitat i les correlacions dels moviments dels preus i dels tipus d'interès i de canvi dels actius que componen la cartera que s'aplica sobre dues finestres temporals: 75 dies (donant més pes a les observacions més recents mitjançant allisatge exponencial) i un any (equiponderant totes les observacions); totes dues finestres s'actualitzen diàriament.
 - El càlcul del VaR històric es fa mitjançant el càlcul de l'impacte sobre el valor de la cartera actual mitjançant *full-revaluation* de les variacions històriques diàries dels factors de risc en l'últim any amb actualització diària de la finestra d'observació. Els factors de risc es modelitzen mitjançant retorns relatius, llevat de les variacions de tipus d'interès, per als quals es consideren variacions absolutes.

L'empitjorament de la qualificació creditícia dels emissors dels actius pot motivar també una evolució desfavorable dels preus cotitzats pel mercat. Per aquesta raó, es completa la quantificació del risc de mercat amb una estimació de les pèrdues derivades de moviments del diferencial de crèdit de les posicions en renda fixa privada i derivats de crèdit (*Spread VaR*), que constitueix una estimació del risc específic atribuïble als emissors dels valors. Aquest càlcul es fa mitjançant simulació històrica *full-revaluation* i prenent en consideració la potencial menor liquiditat d'aquests actius, amb un interval de confiança del 99% i assumint variacions absolutes en la simulació dels spreads de crèdit.

El VaR segons model intern resulta de l'agregació del VaR de tipus d'interès i tipus de canvi (derivat de les fluctuacions dels tipus d'interès, de canvi i volatilitat dels dos) i l'*Spread VaR*, que es fa de manera conservadora, assumint una correlació zero entre els dos grups de factors de risc, i de l'addició del VaR de les carteres de renda variable i del VaR de mercaderies a la mètrica anterior (assumint correlació u entre totes tres).

El valor del VaR diari es defineix com el màxim de les tres quantificacions de les dues metodologies utilitzades (VaR històric, VaR paramètric 1 any, i VaR paramètric 75d). Cal destacar que el VaR històric és molt adequat per completar les estimacions obtingudes mitjançant el VaR paramètric, ja que aquest no incorpora cap hipòtesi sobre el comportament estadístic dels factors de risc (el paramètric assumeix fluctuacions modelitzables a través d'una distribució estadística «normal»). Addicionalment, el VaR històric incorpora la consideració de relacions no lineals entre els factors de risc, especialment necessari per a les operacions d'opció, la qual cosa el fa també especialment vàlid.

Addicionalment a la mètrica de VaR ja comentada, el consum de recursos propis segons el model intern incorpora dues mètriques addicionals: el VaR estressat i el risc incremental d'impagament i migracions, introduïdes per Basilea 2.5 i transposades a la Circular 4/2011 i, posteriorment, a la Regulació UE 575/2013.

El càlcul del VaR estressat consisteix en el còmput del VaR històric *full-simulation* amb un interval de confiança del 99% a partir de les variacions diàries dels preus de mercat en un període estressat d'un any significatiu per al posicionament de la cartera. L'actualització de la finestra anual d'estrès es fa setmanalment, seleccionant la que maximitza el VaR de la cartera en aquest moment. En general, i segons el posicionament de la cartera, l'any d'estrès seleccionat sol coincidir amb el període anual post-Lehman o el de la crisi del deute sobirà espanyol (2012). El càlcul del VaR

Estressat està palanquejat en la mateixa metodologia i infraestructura que el càlcul del VaR històric per a VaR. L'única diferència significativa és la finestra històrica seleccionada.

El risc incremental d'impagament i migracions és una estimació de les pèrdues associades a impagament i canvis de *rating* crediticis de la cartera inclosa en el perímetre del model amb un interval de confiança del 99,9% a un any i horitzó de liquiditat trimestral, justificat aquest últim per l'elevada liquiditat de la cartera i que ve motivada per l'existència de criteris estrictes d'inclusió que limiten la concentració a escala de país, *rating*, emissió i emissor. La mesura es fa mitjançant la simulació Montecarlo de possibles estats futurs de *rating* extern per emissor i emissió a partir de les matrius de transició publicades per les principals agències de *rating*, on la dependència entre les variacions de qualitat creditícia entre els diferents emissors es modelitzen mitjançant còpula t-Student calibrada a sèries històriques de CDS, fet que permet assolir majors correlacions de *default* en la simulació. De la mateixa manera que en els models interns d'IRB, s'estableix una probabilitat mínima de *default* del 0,03% anual.

A l'efecte regulatori i a diferència del que s'exposa anteriorment, tant el VaR com el VaR estressat regulatoris es computen amb un horitzó temporal de 10 dies de mercat, per a la qual cosa s'escalen els valors obtinguts amb l'horitzó d'1 dia multiplicant-los per l'arrel quadrada de 10. Els valors màxims, mínims i mitjans d'aquestes mètriques durant l'exercici 2015, així com el seu valor al final del període de referència, es mostren en la taula següent.

Taula 79. Màxim, mínim i mitjana de les mètriques associades als RP de risc de mercat per model intern

Imports en milions d'euros

	Últim valor	Màxim	Mínim	Mitjana
VaR 10d	5,38	18,60	5,16	10,37
VaR estressat 10d	19,74	46,00	13,39	26,02
Risc incremental d'impagament i migracions	49,73	109,10	12,00	46,08

(1) Mitjana de l'any en curs

Els diferents elements que determinen els càrrecs regulatoris finals per model intern de risc de mercat per a cadascuna de les mesures anteriors apareixen a continuació. Els càrrecs per VaR i VaR estressat són anàlegs i corresponen al màxim entre l'últim valor disponible i la mitjana aritmètica dels últims 60 valors multiplicats per un factor dependent del nombre de vegades que

el resultat diari ha estat inferior al VaR a dia estimat. D'una manera semblant, el capital per Risc Incremental és el màxim de l'últim valor i la mitjana aritmètica de les últimes 12 setmanes.

Taula 80. Requeriments de RP de risc de mercat per model intern

Imports en milions d'euros

	Últim valor	Mitjana 60d	Factor incrementat	Mitjana 60d x Factor	RRPP	APR
VaR 10d	5,38	9,59	4	3	29	359
VaR estressat 10d	19,74	26,35	4	3	79	988
Risc incremental d'impagament i migracions	49,73	57,69			58	721
Total					165	2.069

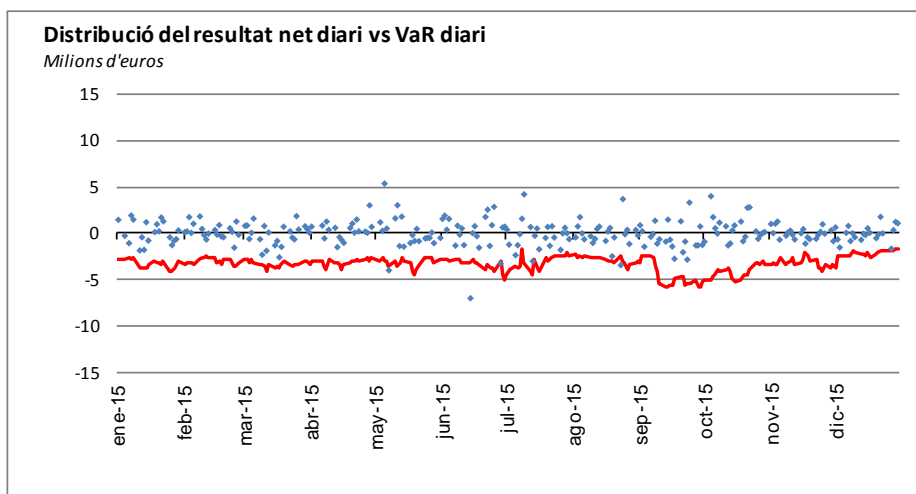
2. Validació de la fiabilitat i coherència dels models interns

Per verificar la idoneïtat de les estimacions de risc, es fa la comparació dels resultats diaris amb la pèrdua estimada pel VaR, la qual cosa constitueix l'anomenat exercici de *backtest*. Tal com exigeixen els reguladors bancaris, es fan dos exercicis de validació del model d'estimació de riscos:

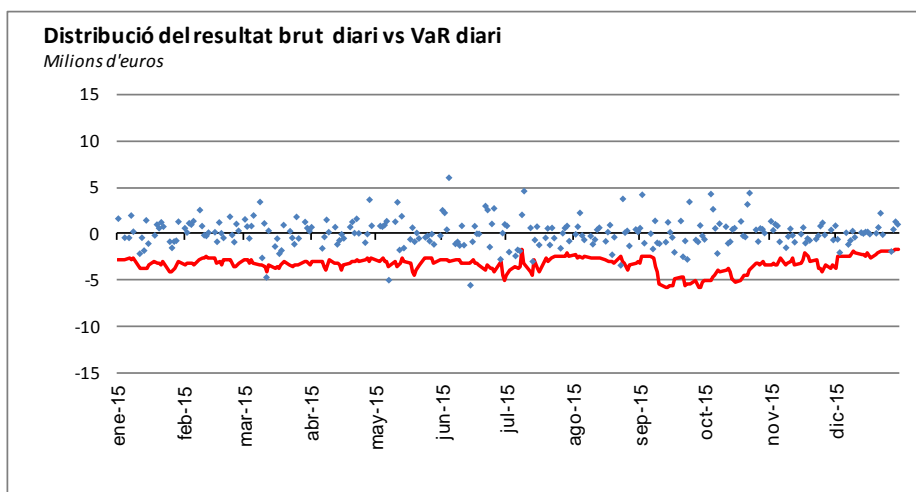
- *Backtest* net o hipotètic, que relaciona la part del resultat diari *marked-to-market* (és a dir, el derivat del canvi en el valor de mercat) de les posicions vives al tancament de la sessió anterior amb l'import del VaR estimat amb horitzó temporal d'un dia, calculat amb les posicions vives al tancament de la sessió anterior. Aquest exercici és el més adequat per a l'autoavaluació de la metodologia utilitzada per a la quantificació del risc.
- Addicionalment, s'avalua el resultat total obtingut durant el dia (incloent-hi, per tant, l'operativa intradia que s'hagi pogut fer) amb l'import del VaR en l'horitzó d'un dia calculat amb les operacions vives al tancament de la sessió anterior (*Backtest* brut o real). D'aquesta manera, s'avalua la importància de l'operativa intradia en la generació de resultats i en l'estimació del risc total de la cartera.

El resultat diari utilitzat en tots dos exercicis de *backtest* no incorpora en cap cas reserves, taxes o comissions.

Gràfic 20. Backtesting net

Gràfic 21. BackTesting brut

Durant l'any en curs s'han produït quatre excedits en l'exercici de *backtesting* net (nombre de vegades en què les pèrdues netes de la cartera han estat superiors al VaR estimat) i quatre excedits en l'exercici de *backtesting* brut, deguts principalment a l'elevada volatilitat en els mercats de deute públic sobirà i renda variable arran del possible *default* del deute grec i l'eventual sortida del país de l'euro (març-juny), i posteriorment, a un possible refredament de l'economia xinesa més pronunciat de l'esperat (agost).

3. Proves de tensió

Finalment, i amb l'objectiu d'estimar les possibles pèrdues de la cartera en situacions extraordinàries de crisi, es fan dos tipus d'exercicis de estrès sobre el valor de les posicions:

- Anàlisi d'estrès sistemàtiques: es calcula la variació del valor de la cartera davant una sèrie determinada de canvis extrems en els principals factors de risc. Seguint les recomanacions del Comitè de Supervisió Bancària de Basilea i les millors pràctiques bancàries, es consideren fonamentalment els factors de risc següents: els moviments paral·lels de tipus d'interès (pujada i baixada), els moviments de pendent en diferents trams de la corba de tipus d'interès (pronunciament i aplanament), l'augment i disminució del diferencial entre els instruments subjectes a risc de crèdit i el deute públic (diferència *bo-swap*), els moviments paral·lels de la corba de tipus d'interès del dòlar (pujada i baixada), l'augment i disminució de la volatilitat de tipus d'interès, l'apreciació i la depreciació de l'euro respecte al dòlar, el ien i la lliura; l'augment i la disminució de la volatilitat de tipus de canvi; l'augment i la disminució del preu de les accions i mercaderies; l'augment i la disminució de la volatilitat de les accions i de les mercaderies, i, finalment, l'augment de la volatilitat de les accions i de les matèries primeres.
- Anàlisi d'escenaris històrics: es considera l'impacte que sobre el valor de les posicions tindrien situacions realment esdevingudes, com, per exemple, la caiguda del Nikkei el 1990, la crisi del deute nord-americà i la crisi del peso mexicà el 1994, la crisi asiàtica de 1997, la crisi del deute rus el 1998, la creació i explosió de la bombolla tecnològica el 1999 i 2000, respectivament, els atacs terroristes de major impacte sobre els mercats financers dels últims anys, el *credit crunch* de l'estiu del 2007 o la crisi de liquiditat i confiança ocasionada per la fallida de Lehman Brothers durant el mes de setembre del 2008 o l'increment dels diferencials de crèdit dels països perifèrics de la zona euro pel contagi de la crisi de Grècia i Irlanda el 2010 o la crisi de deute espanyol el 2011 i 2012.

Per tal de completar aquests exercicis d'anàlisi del risc en situacions extremes, es determina l'anomenat «pitjor escenari», que és la situació dels factors de risc esdevinguts l'últim any i que implicaria la major pèrdua sobre la cartera actual. Posteriorment, s'analitza l'anomenada «cua de la distribució», que és la magnitud de les pèrdues que es produirien si el moviment de mercat que les ocasionés es calculés amb un interval de confiança del 99,9% mitjançant *extreme value theory*.

4. Seguiment i control⁵²

Com a part del seguiment necessari i del control dels riscos de mercat assumits, el Comitè Global de Riscos aprova una estructura de límits globals de VaR, d'estrès i de pèrdues suportades (diàries

⁵² Vegeu apartat 1.2.4 “Risc de mercat de la cartera de negociació” de la part A d'aquest mateix document per a més informació de l'estructura i organització de la funció de gestió del risc de mercat.

i mensuals), i delega en la Direcció Executiva Financera l'estructura de sublímits de sensibilitats i de VaR per factor de risc per a l'activitat de la Sala de Tresoreria. Les mètriques i els models utilitzats per a la gestió del risc de mercat i el càlcul de recursos propis per risc de mercat segons model intern són els mateixos. Els factors de risc són gestionats per la mateixa Direcció Executiva Financera en funció de la relació rendibilitat-risc que determinen les condicions i les expectatives del mercat. El Departament de Risc de l'Operativa en Mercats, ubicat a la Direcció Corporativa de Models de Risc, i aquesta al seu torn a la Direcció General de Riscos, és responsable d'efectuar el seguiment d'aquests riscos. Per al compliment de la seva tasca, aquesta àrea efectua diàriament un seguiment de les operacions contractades, el càlcul del resultat que suposa l'afectació de l'evolució del mercat en les posicions mitjançant resultat diari *marked-to-market* i ús de metodologies comunament acceptades pel mercat, la quantificació del risc de mercat assumit, el seguiment del compliment dels límits i l'anàlisi de la relació del resultat obtingut davant el risc assumit.

Per a tot això, cal destacar que el Departament de Risc de l'Operativa en Mercats disposa de suficients recursos humans amb elevada capacitat tècnica per poder utilitzar el model intern de Risc de Mercat.

Com es comenta anteriorment, el Departament de Risc de l'Operativa en Mercats és responsable de fer el seguiment diari del compliment de límits de risc de mercat i, si escau, la comunicació d'excessos a l'Alta Direcció i a la unitat prenedora del risc que correspongui, amb indicació a aquesta que ha de procedir a la reestructuració o tancament de les posicions que provoquen tal situació o a l'obtenció d'autorització explícita de l'òrgan que competeixi per al seu manteniment. L'Informe de riscos, que és objecte de distribució diària, recull de forma explícita el contrast entre el consum efectiu i els límits autoritzats. A més, diàriament es reporten estimacions de la sensibilitat i el VaR, tant des d'un punt de vista agregat com segmentades per factor de risc i per unitats de negoci.

Des del Departament de Risc de l'Operativa en Mercats s'elaboren i distribueixen diàriament a la Direcció, als responsables de la Sala de Tresoreria i a Auditoria Interna els informes relatius al seguiment del risc de mercat de:

- Tota l'activitat tesorera.

- La posició que constitueix el perímetre del Model Intern de Risc de Mercat per a còmput de Recursos Propis, inclosos en aquest apartat els derivats de renda variable sobre participades.
- La posició estructural de CaixaBank en divisa estrangera.

De forma genèrica aquest seguiment consta de tres seccions diferenciades: mesurament del risc a dia, *backtesting* i *stress test*.

Amb periodicitat mensual, el Departament de Risc de l'Operativa en Mercats elabora la secció corresponent a «Risc de Mercat» del «Quadre de Comandament de Riscos», que s'eleva al Comitè Global del Risc de l'Entitat.

Cal destacar que la Direcció General de Riscos, en la qual s'engloba el Departament de Risc de l'Operativa en Mercats, exerceix una funció de supervisió que té com a objectiu genèric tutelar la sanitat del risc i preservar els mecanismes de solvència i garantia; assegurant la gestió integral dels diferents riscos mitjançant la seva visió general d'aquests.

Adicionalment, des de Validació de Models de Risc es fa la funció de validació interna dels models i metodologies utilitzats per a la quantificació i seguiment del risc de mercat.

Finalment, cal esmentar que les activitats de tresoreria i mercats del Grup CaixaBank, i els sistemes de mesurament i control de riscos utilitzats en aquests àmbits, són objecte d'Auditoria Interna permanent. Així, en el seu últim informe emès el 2015, Auditoria Interna va concloure que les metodologies i els procediments, per a la gestió, el mesurament i el control del risc de mercat associat a l'activitat de negociació en mercats financers, són adequats i que compleixen els requisits establerts per la normativa vigent en els àmbits analitzats.

4. Informació sobre el risc operacional

4.1 Mesurament i gestió del risc operacional

Per bé que durant el mètode utilitzat per al càlcul de capital es correspon amb el mètode estàndard, el model de mesurament i gestió del risc operacional implantat en el Grup està orientat a donar suport a la gestió per models interns.

D'aquesta manera, la implantació de models interns persegueix dos grans objectius:

- Ús de metodologies de càlcul avançades basades en dades internes de pèrdues operacionals, dades externes, escenaris i factors de control intern i entorn de negoci.
- Establir un model de risc operacional sustentat en polítiques, processos, eines i metodologies que millori la gestió del risc operacional de l'Entitat i ajudi, en darrera instància, a reduir el risc operacional.

Per a la consecució d'aquests objectius –i d'acord amb l'entorn regulatori– les entitats han de basar el seu model de risc operacional al voltant de dos pilars fonamentals:

- Operational Risk Management Framework (ORMF)
- Operational Risk Measurement System (ORMS)

Operational Risk Management Framework (ORMF)

Es tracta del Marc de Govern i Estructura de Gestió del model de risc operacional, recollit en el Marc Integral de Gestió i els documents que el despleguen. És l'estructura encarregada de definir l'*Operational Risk Measurement System* basant-se en polítiques, procediments i processos per a la gestió del risc operacional, alineant-les amb les polítiques generals de risc del Grup.

Operational Risk Measurement System (ORMS)

Es defineix com el sistema, processos i dades usats per mesurar el risc operacional de l'Entitat amb l'objectiu de determinar el capital per a risc operacional. Es tracta d'un sistema que integra la gestió del risc operacional en el dia a dia del Grup.

Les metodologies avançades de mesurament per models interns es basen en la combinació i interacció de metodologies qualitatives i quantitatives, que s'agrupen en quatre pilars fonamentals:⁵³

- Dades internes de pèrdues operacionals
- Dades externes de pèrdues operacionals
- Escenaris de risc operacional
- Factors de control intern i entorn de negoci (BEICF)⁵⁴

Amb tot el que s'exposa en la normativa i l'entorn regulatori; tenint en compte tant els dos pilars bàsics sobre els quals s'ha de sustentar un model de risc operacional sota enfocaments avançats, com el model i el conjunt d'eines necessàries, el model de risc operacional implantat en el Grup posseeix l'estructura següent:

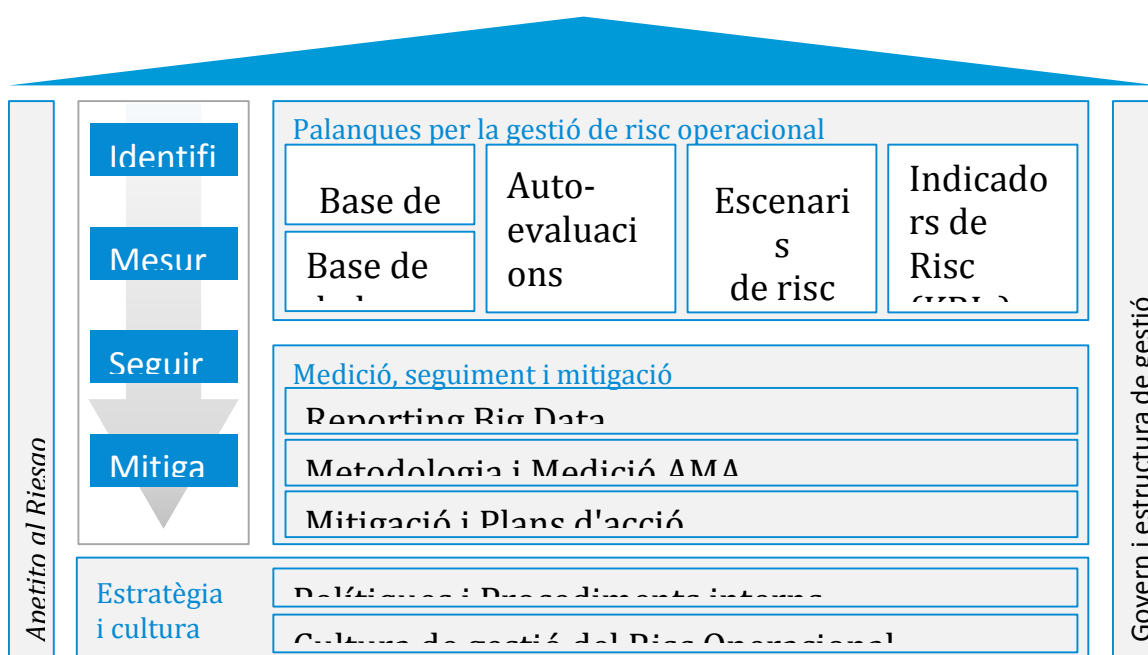

Figura 3

Les diferents metodologies implementades a través de les palanques de gestió del risc operacional, i les eines i els procediments de mesurament, seguiment i mitigació, formen part del

⁵³ Four data elements of an AMA. Entorn regulatori. Supervisory Guidelines for the Advanced Measurement Approaches, article 40.

⁵⁴ Sigles en anglès de *Business Environment and Internal Control Factors*.

conjunt d'eines fonamentals d'identificació, mesurament i avaluació del risc operacional, i s'han constituït també en best practice del sector.⁵⁵

4.2 Palanques del Risc Operacional

A continuació es detallen les principals palanques de gestió de risc operacional il·lustrades en la Figura 3.

1. Mesurament qualitatiu. Autoavaluacions de riscos operacionals

L'avaluació qualitativa de riscos operacionals en el Grup es fa a partir de la metodologia d'autoavaluacions de riscos operacionals. Es tracta d'una metodologia que permet, mitjançant el criteri expert, avaluar els riscos operacionals identificats en el mapa de riscos operacionals.

Els objectius que el Grup pretén cobrir amb el procés d'autoavaluació són els següents:

- Disposar d'un procés estandarditzat d'avaluació qualitativa de riscos operacionals i els seus controls associats.
- Assegurar la correcta actualització del mapa de riscos i controls, cobrint amb això el perfil de risc operacional del Grup.
- Identificar riscos crítics de manera preventiva.
- Identificar nous riscos operacionals i controls a través de l'avaluació qualitativa completa del perfil de risc operacional del Grup.

El procés d'autoavaluacions es fa en tres grans etapes:

- Valoració del risc per part de l'àrea. Els paràmetres d'entrada que se sol·liciten són estimacions de dades relatives a: freqüències i impactes de possibles esdeveniments de pèrdua, assignació del risc a línia de negoci, valoració de controls associats
- Validació de la valoració per part del responsable de l'àrea.
- Validació final per part de la Direcció de Risc Operacional.

Resultats de l'exercici actual:

- Durant aquest exercici 2015, s'han analitzat i avaluat mitjançant aquesta metodologia un total de 642 riscos operacionals i més de 1.000 controls vinculats.

⁵⁵ *Principles for the Sound Management of Operational Risk, Principi 6, Article 39.d*

2. Mesurament quantitatiu. Base de Dades Interna de Risc Operacional

El mesurament de risc operacional a partir de tècniques quantitatives basades en dades de pèrdues operacionals internes és un dels eixos sobre els quals s'articulen tant la gestió del risc operacional com el càlcul de recursos propis per models interns.

La metodologia quantitativa de mesurament del risc operacional, basada en dades de pèrdues internes, recolza en l'eina de gestió corporativa (SAP-GRC).

Els objectius que el Grup pretén cobrir amb la base de dades interna són:

- Disposar d'un procés estandarditzat de captura de pèrdues operacionals.
- Identificar les fonts habituals del risc operacional significatives en el Grup.
- Procés estandarditzat d'identificació i avaluació del risc operacional inherent en totes les activitats, productes, processos i sistemes, així com la seva assignació a les línies de negoci corresponents.
- Definir i actualitzar el marc de gestió, el mapa de riscos i els controls i avaluacions d'aquests últims.
- Gestió avançada del risc per a la mitigació i reducció de pèrdues.
- Permetre la identificació de nous riscos operacionals a partir de la informació d'esdeveniments operacionals capturats.
- Modelitzar les futures pèrdues, a partir de les dades de pèrdues històriques, amb fins tant de gestió del risc operacional com de càlcul de recursos propis.
- Sustentar la infraestructura tecnològica que facilita la gestió efectiva del model i que permeti tendir a l'automatització del procés complet de gestió de pèrdues.

El concepte esdeveniment operacional és el concepte de més rellevància i sobre el qual pivota tot el model de dades de la Base de Dades Interna.

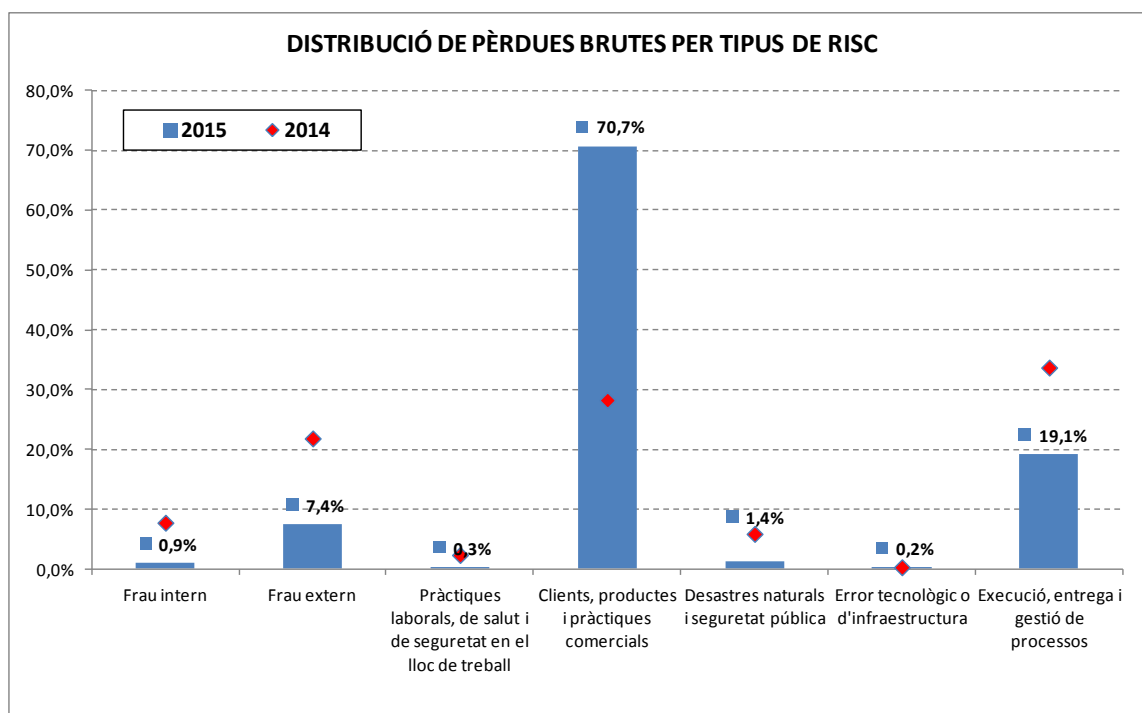
Es defineix el concepte esdeveniment operacional com el succés que materialitza un risc operacional identificat. Del concepte esdeveniment es deriva –i hi està íntimament vinculat– el concepte efecte, que es defineix al seu torn com la descripció sota la qual es classifica una pèrdua o recuperació operacional (repercussió econòmica) provocada per l'ocurrència d'un esdeveniment operacional.

D'aquesta manera, un esdeveniment operacional pot originar un, múltiples o cap efecte operacional (en aquest cas, es parla de «gairebé pèrdues»), que al seu torn podran ser detectats en una o diverses àrees.

El concepte esdeveniment operacional és el concepte de més rellevància i sobre el qual pivota tot el model de dades de la Base de Dades Interna.

A continuació es mostra un gràfic amb la distribució de les pèrdues operacionals netes del Grup durant l'exercici 2015:

Gràfic 22. Distribució de les pèrdues operacionals brutes del Grup

3. Mesurament quantitatiu. Base de Dades Externa

La implantació d'una metodologia quantitativa basada en dades externes de pèrdues operacionals permet complementar les dades històriques internes de pèrdues operacionals:

- Les dades històriques de pèrdues operacionals de l'Entitat només permeten el càlcul de la pèrdua esperada dins el conjunt de distribució de pèrdues. El seu ús queda limitat als esdeveniments ocorreguts a l'Entitat, obviant tots aquells als quals està potencialment exposada però que no han ocorregut.

- L'ús de dades externes mitiga aquesta limitació gràcies a l'aportació d'informació de pèrdues operacionals del sector financer que permeten calcular la pèrdua inesperada de la distribució de pèrdues.
- L'ús combinat de dades internes i externes permet obtenir una primera aproximació del CaR (*Capital at Risk*) amb un nivell de confiança comparable a un 99,9%.

L'objectiu del Grup amb l'ús de dades externes és el següent:

- Mitigar la limitació de les dades internes de pèrdues operacionals i poder calcular la pèrdua inesperada de la distribució de pèrdues.
- Conèixer la naturalesa d'esdeveniments no registrats a l'Entitat per poder predir accions que n'evitin o mitiguin l'ocurrència.
- Tenir un major volum d'informació d'esdeveniments que serveixin com a *input* per a la metodologia qualitativa d'escenaris.
- Identificar nous riscos operacionals mitjançant l'ús i anàlisi de la informació externa de risc operacional.

Per a la implantació de la metodologia quantitativa de dades externes, el Grup s'ha adscrit a l'organització ORX (*Operational Riskdata Exchange*), que posseeix informació de pèrdues operacionals de bancs a escala mundial.

Amb l'objectiu de proporcionar informació de més realitat i utilitat a les entitats, l'organització ORX agrupa els bancs per zones geogràfiques, i crea diferents subgrups dins aquestes agrupacions.

ORX requereix a totes les seves entitats membres que les dades de pèrdues operacionals identificades es classifiquin sota una sèrie de paràmetres que aquesta defineix, alguns regulatoris i altres específics de l'organització. En aquest sentit, tots els esdeveniments de la Base de Dades Interna del Grup tenen informats els paràmetres requerits per ORX.

D'altra banda, ORX permet utilitzar altres serveis proporcionats per aquest consorci i que ajuden a gestionar el risc operacional: servei de notícies ORX News, grup de treball sobre escenaris de risc operacional, iniciatives metodològiques sobre models interns.

4. Mesurament qualitatiu. Escenaris de risc operacional

La identificació de riscos operacionals a partir de tècniques qualitatives és un dels eixos sobre els quals s'articula la gestió del risc operacional en el Grup. Amb aquest objectiu s'ha implantat una **metodologia de generació d'escenaris** de riscos operacionals que permet:

- Obtenir un millor coneixement del perfil de risc operacional del Grup.
- Millorar el nivell d'interacció amb les àrees implicades en la gestió del risc operacional.
- Integrar efectivament la gestió dels riscos operacionals.

Els objectius que el Grup pretén cobrir amb el procés de generació d'escenaris són:

- Disposar d'un procés estandarditzat de generació d'escenaris de riscos operacionals.
- Complementar les dades històriques disponibles –tant internes com externes– amb escenaris de risc operacional que:
 - tinguin una perspectiva *forward-looking*,
 - siguin sensibles al risc del Grup ateses les condicions actuals, incloent-hi l'entorn de negoci, marc regulatori, així com de control intern.
- Identificar riscos crítics de manera preventiva.
- Permetre la identificació de nous riscos operacionals fruit de la generació d'escenaris així com anàlisi dels resultats obtinguts.

El procés de generació d'escenaris és un procés qualitatiu que consisteix en una sèrie de tallers i reunions d'experts amb l'objectiu de generar una sèrie d'escenaris de risc operacional que es puguin utilitzar en la metodologia de càlcul per models interns.

El procés de generació d'escenaris es desenvolupa en cinc etapes recurrents: fixació del perímetre, identificació d'escenaris, tallers d'escenaris, determinació d'escenaris, seguiment i *reporting*.

El procés de generació d'escenaris s'efectua anualment. El procés recurrent permet usar els resultats d'exercicis previs com a punts de partida per a exercicis següents.

Resultats de l'exercici actual:

Durant aquest exercici 2015, s'han avaluat un total de 59 escenaris operacionals.

5. Indicadors de Risc Operacional (KRI)

El mesurament de riscos operacionals a partir d'indicadors de risc (KRI)⁵⁶ associats a aquests és una de les principals metodologies qualitatives/quantitatives de mesurament del risc operacional en el Grup. La seva implementació permet:

- Anticipar l'evolució dels riscos operacionals i promoure una visió *forward-looking* en la gestió del risc operacional.
- Aportar informació de l'evolució del perfil de risc operacional de l'Entitat, així com les causes d'aquesta evolució.

Els objectius que el Grup pretén cobrir amb la metodologia de KRI són els següents:

- Disposar d'un procés estandarditzat de presa de decisions/accions –relatives a la gestió del risc operacional–, a través d'indicadors de risc mesurables i monitorables.
- Identificar riscos crítics de manera preventiva.
- Disposar d'una metodologia de caràcter ampli i transversal, les mètriques de la qual es puguin fer servir i/o replicar en altres contextos i àmbits del Grup, fet que permet la identificació de nous riscos.

Un KRI és una mètrica, índex o mesura que permet detectar i anticipar variacions en els nivells de risc operacional. La seva naturalesa no està orientada a ser un resultat directe d'exposició al risc, sinó a ser mètriques a través de les quals es pugui identificar i gestionar de manera activa el risc operacional del Grup.

La metodologia de KRI es basa en l'eina de gestió corporativa SAP-GRC.

Els conceptes principals sota els quals es defineix i estructura la metodologia d'indicadors de risc operacional (KRI) en el Grup: definició de cada KRI (incloent-hi possibles subKRI), llindars, alertes (i accions vinculades), periodicitat, mode d'actualització, criticitat.

Tots aquests conceptes formen la major part del model de KRI definit en el Grup. Aquest model permet un seguiment actiu dels nivells de risc, així com establir una estructura de presa de decisió / acció que permet mitigar els riscos operacionals a través de la mitigació dels valors dels KRI, d'acord amb el model de llindars i alertes.

⁵⁶ *Key Risk Indicators*.

Resultats de l'exercici actual:

Durant aquest exercici 2015, s'han seguit més de 400 KRI.

6. Factors de control intern i entorn de negoci (BEICF)

El quart pilar fonamental del mesurament del risc operacional per models avançats consisteix en els anomenats factors de control intern i entorn de negoci.

Es defineix com tots aquells controls i mesures que siguin capaços de monitorar el perfil de risc operacional del Grup i predir o notificar canvis en ell.

El perfil de risc operacional del Grup, pel que fa a BEICF, es pot classificar segons:

- L'entorn de negoci en què opera, tant intern com extern.
- Els controls interns en processos, polítiques, eines i metodologies de què disposa el Grup amb l'objectiu de mitigar o eliminar el risc operacional.

L'entorn de negoci consta dels conceptes següents: formació i disponibilitat del capital humà del Grup, complexitat i riscos del negoci (definitos segons l'apetit al risc del Grup), nivell d'automatització de processos i eines, entorn regulatori i mercats en què el Grup té activitat

Els controls interns mesuren factors com ara: nombre de nous productes adoptats en el Grup, nombre de queixes de clients, resultats d'auditories i nombre de recomanacions d'aquestes (internes i externes), mesuraments qualitius de riscos i rotació de personal

Mitjançant el control de l'entorn de negoci i els controls interns, el Grup s'assegura una cobertura de predicció i detecció de riscos operacionals.

4.3 Gestió del Risc Operacional

1. Plans d'acció i mitigació

La generació de plans d'acció i mitigació és un de les baules sobre les quals s'estructura el procés de gestió del risc operacional en el Grup. Per a això s'ha implantat una metodologia de plans d'acció i mitigació que permet:

- Mitigar de manera efectiva els riscos operacionals del Grup, disminuint la seva freqüència d'ocurrència, l'impacte en cas d'ocurrència, o tots simultàniament.

- Posseir una estructura sòlida de control sustentada en polítiques, metodologies, processos i sistemes.
- Integrar efectivament la gestió dels riscos operacionals.

Els objectius que el Grup pretén cobrir amb la metodologia de plans d'acció i mitigació són els següents:

- Disposar d'un procés estandarditzat de presa de decisió/acció basat en la identificació, mesura i seguiment del risc operacional.
- Assegurar la mitigació de riscos operacionals crítics així com una millora contínua dels seus processos associats.
- Assegurar la implicació activa de les persones involucrades en el procés, reforçant la cultura interna del Grup en la gestió del risc operacional.

Els plans d'acció i mitigació poden tenir origen en qualsevol de les eines de gestió del risc operacional, així com en altres factors: autoavaluacions, escenaris, fonts externes (ORX, premsa especialitzada), KRI, pèrdues per esdeveniments operacionals, informes d'auditoria interna i validació interna.

El procés de definició i seguiment de plans d'acció i mitigació, basat en l'eina de gestió corporativa SAP-GRC, es desenvolupa en tres etapes segons s'il·lustra a continuació:

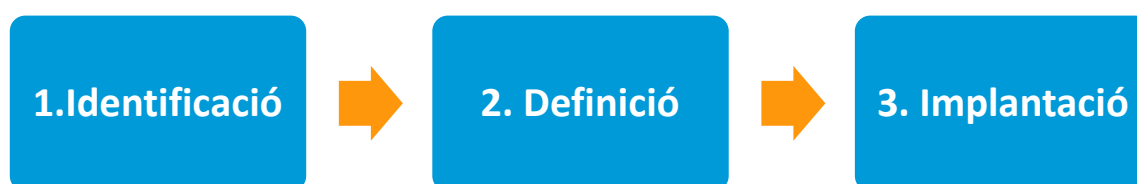

Figura 4

2. Transferència del risc (assegurances)

El marc d'assegurances per riscos operacionals permet cobrir determinats riscos específics per transferir i, per tant, mitigar-ne l'impacte.

El Grup posseeix pòlisses d'assegurança corporatives per donar cobertura als principals riscos en què pot incórrer com a resultat de l'exercici de la seva activitat.

3. Informes de gestió del risc operacional (*reporting*)

La generació d'informació de gestió de risc operacional és un dels eixos sobre els quals es basa la gestió del risc operacional en el Grup. Amb aquesta finalitat s'ha implementat una metodologia de generació d'informes de gestió que permet:

- Informar del perfil i exposició al risc operacional del Grup.
- Millorar el nivell d'interacció tant de l'Alta Direcció com de les àrees en la gestió activa del risc operacional.
- Fer informes de gestió amb diferents nivells d'agregació segons la finalitat d'aquests i els nivells a què es destini.

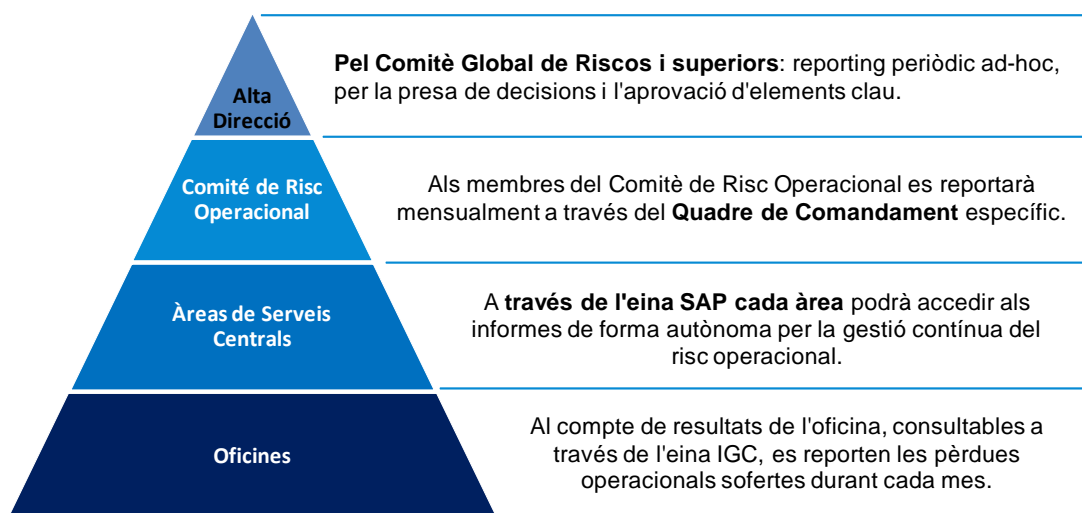
Els objectius que el Grup pretén cobrir amb la metodologia de generació d'informes de gestió són els següents:

- Disposar d'un procés estandarditzat de *reporting* que permeti: informar del nivell del risc operacional i de l'estat de les metodologies i eines de control –regides pel Marc Integral de Gestió del Risc Operacional–, i fomentar així una gestió activa del risc operacional.
- Disposar d'un sistema de *reporting* amb caràcter dinàmic que permeti adaptar els informes i les seves periodicitats a les necessitats temporals i els diferents nivells que s'enquadren sota la metodologia.
- Integrar la gestió del risc operacional de manera efectiva tant en l'Alta Direcció com en les àrees.

Es disposa d'una agrupació d'informes de gestió independents –qualitatius i quantitatius– per al seguiment del risc operacional. L'agrupació d'informes permet obtenir una visió àmplia del perfil de risc operacional amb diferents criteris d'agregació i així poder presentar-los a nivells jeràrquics diferents.

La generació d'informes de gestió del risc operacional s'ajuda de les eines SAP-GRC i BigData (aquesta última a través de l'eina MicroStrategy).

A continuació s'hi adjunta una il·lustració que permet observar els diferents nivells als quals s'informa de l'estat del risc operacional a través del *reporting*:

El departament de Risc Operacional donarà suport a les àrees en cas de necessitat d'informes específics.

Figura 5

El Departament de Risc Operacional donarà suport a les àrees en cas de necessitat d'informes específics.

4. Pla de Continuïtat del Negoci

La continuïtat de negoci descriu la capacitat d'una organització per recuperar-se d'un incident disruptiu i reprendre o continuar les seves operacions a nivells predefinitos acceptables, és a dir, planificar com s'ha d'actuar davant un succés i/o un esdeveniment inesperat o la possibilitat que s'esdevingui.

La gestió de la continuïtat de negoci és un procés de gestió holístic que identifica amenaces potencials per a l'organització, així com els impactes en les operacions de negoci que aquestes amenaces, en cas que es materialitzin, poden causar, i que proporciona un marc per augmentar la capacitat de resistència o resiliència de l'organització per donar una resposta eficaç que

salvaguardi els interessos de les seves principals parts interessades, la reputació, la marca i les activitats de creació de valor.

Així mateix, la continuïtat de negoci s'ha de veure com un altre procés que s'ha de tenir en compte quan es duen a terme les activitats diàries o es dissenyen o modifiquen els processos de negoci.

Incorporar la gestió de la continuïtat de negoci en la cultura de l'empresa permet una millora contínua que assegura la capacitat de recuperació davant incidents en el present i en el futur.

La continuïtat de negoci a CaixaBank es fa a través del Sistema de Gestió de la Continuïtat de Negoci, certificat de conformitat amb els requisits de la norma ISO 22301:2012,⁵⁷ havent obtingut la certificació número BCMS 570347, atorgada per l'entitat certificadora BSI – The British Standards Institution.

El Pla de Continuïtat de Negoci del Grup forma part del Sistema de Gestió de la Continuïtat de Negoci.

La metodologia ISO 22301:2012 és un sistema de gestió basat en un procés cíclic de planificació, implantació, revisió i millora dels procediments i accions que es duen a terme per gestionar la continuïtat de negoci, de manera que es garanteixi el compliment dels objectius que la Direcció determini.

El Pla de Continuïtat de Negoci del Grup està estructurat en quatre grans pilars:

- Pla Específic de SC (Serveis Centrals)
- Pla Específic de la Xarxa Territorial
- Pla Específic de Banca Internacional
- Pla Específic d'Empreses del Grup

5. Pla de Contingència Tecnològica i plans d'emergència i mesures de seguretat

- Pla de Contingència Tecnològica

El Pla de Contingència Tecnològica està basat en dos elements:

- Identificació de serveis en clau de negoci.
- Pla General de Contingència Tecnològica.

⁵⁷ International Organization for Standardisation's. ISO 22301:2012 Societal Security – Business Continuity Management Systems – Requirements.

- Plans d'emergència i mesures de seguretat

Hi ha diverses normatives internes sobre mesures de seguretat en els diferents àmbits de l'Entitat, així com un Pla d'Emergència general:

- Seguretat en els edificis centrals
- Seguretat informàtica
- Tractament i confidencialitat de les dades personals

6. Marc de formació de risc operacional

El correcte ús diari del model de gestió del risc operacional és un dels seus objectius fonamentals. Amb aquest objectiu, el model es basa en processos de formació de risc operacional i difusió de la cultura de risc operacional al llarg del Grup.

L'objectiu de la formació i difusió cultura del risc operacional és el següent:

- Donar a conèixer el risc operacional en tot el Grup, tant a les àrees i empreses del Grup que el materialitzen com a potencials àrees, tant en la seva materialització com predicció o detecció.
- Interioritzar el risc operacional com un risc inherent a tots els processos de l'Entitat, assegurant la consciència de la seva possible materialització a l'hora de definir i desenvolupar processos, activitats i metodologies per part de les diferents àrees i empreses del Grup.

Els processos de formació del risc operacional es fan en tres nivells: cursos en línia, documentació de suport i específica:

- **Cursos en línia:** a través de la plataforma de formació en línia, s'ha fet un curs de formació del risc operacional interactiu per a tots els empleats del banc. El curs busca promoure la formació contínua sobre el model de gestió del risc operacional i conscienciar els empleats del Grup a tots els nivells de la importància del risc operacional.
- **Documentació de suport:** set complet de documents de suport que cobreix la totalitat del marc de gestió de risc operacional a disposició de tots els empleats amb l'objectiu de suportar la gestió diària del risc.

- **Específica:** segons necessitats del model es desenvolupen iniciatives específiques de formació aperiòdiques. El model de gestió del risc operacional considera la formació com un procés continu al llarg de l'any, posant cursos i material a disposició de les àrees –a través de les diferents plataformes– en els quals s'expliquin els avenços i canvis en el model de gestió del risc operacional del Grup, així com possibles canvis en la normativa regulatòria.

7. Estructura tecnològica del model de gestió del risc operacional

L'entorn tecnològic del sistema de risc operacional, per donar resposta a les diferents funcionalitats requerides, es troba completament integrat amb el sistema transaccional i amb el sistema informacional del banc.

El sistema principal es basa en una implementació del producte SAP-GRC, que ha estat adaptat a les necessitats pròpies del banc. Aquest component ofereix la majoria de funcionalitats requerides per a la gestió diària del risc operacional i més de 400 usuaris disposen d'accés a ell.

SAP-GRC s'alimenta diàriament de múltiples fonts d'informació del sistema transaccional (tant del banc mateix com d'algunes de les seves empreses filials), per tal de capturar principalment esdeveniments i efectes de pèrdues i KRI, però també disposa d'interfícies per actualitzar l'estructura organitzativa i altres entitats del seu model de dades.

Tots els processos d'avaluació de riscos, enriquiment de pèrdues, gestió de KRI, plans d'acció, etc. s'efectuen a través de fluxos de treball que gestiona i controla el producte, i que en cada moment avisa les persones responsables d'una tasca pendent.

El sistema també genera interfases automàtiques per a la comunicació de pèrdues a l'organització ORX i per al motor de càlcul OpVision.

Finalment, també és important assenyalar la integració amb el sistema informacional del banc, ja que s'han preparat múltiples interfases que baixen tota la informació del sistema SAP GRC i la carreguen en un entorn Big Data per oferir un entorn analític del sistema.

5. Informació sobre el risc estructural de tipus d'interès

5.1. Gestió del risc estructural de tipus d'interès

El risc estructural de tipus d'interès, com s'ha comentat anteriorment,⁵⁸ es produeix quan els canvis en l'estructura de la corba de tipus de mercat afecten les masses d'actiu i passiu i en provoquen la renovació a tipus diferents dels anteriors amb efectes en el seu valor econòmic i en el marge financer.

El Consell ha delegat la gestió i control d'aquest risc a la Direcció de CaixaBank, a través del Comitè Global del Risc (d'ara endavant, «CGR») i del Comitè de Gestió d'Actius i Passius (d'ara endavant, «ALCO») i té l'assessorament de la Comissió de Riscos.

El CGR és un òrgan dependent de la Comissió de Riscos. Aquest comitè fa funcions de control i monitoració dels límits i indicadors de risc de tipus d'interès però no participa en la gestió.

La Direcció Executiva financera és l'encarregada d'analitzar aquest risc i de proposar al Comitè de Gestió d'Actius i Passius (ALCO) les operacions necessàries d'inversió i de cobertura d'acord amb els objectius i límits descrits a l'apartat de polítiques i objectius.

L'ALCO es reuneix amb una periodicitat mensual, i amb la informació i propostes elaborades per la Direcció d'Anàlisi ALM i Finançament i la Direcció de Gestió ALM es fan el seguiment i l'anàlisi, i es prenen les decisions oportunes per a la gestió del risc estructural de tipus d'interès.

Periòdicament es reporta informació sobre la situació del risc estructural de balanç tant en termes de valor econòmic (sensibilitats i VaR) com de marge d'interessos (projeccions de marge financer) davant diferents escenaris de tipus d'interès

Hi ha una sèrie d'hipòtesis clau relacionades amb la gestió del risc de tipus d'interès estructural de balanç.

Les hipòtesis de cancel·lació anticipada dels productes d'actiu i passiu s'obtenen mitjançant la utilització de models interns basats en l'experiència històrica que recullen variables de

⁵⁸ Vegeu apartat A.1.2.6 «Risc de tipus d'interès en posicions no incloses en la cartera de negociació», d'aquest mateix document.

comportament dels clients, dels mateixos productes, variables estacionals i variables macroeconòmiques. Per a les masses sense venciment contractual, s'analitza la seva sensibilitat als tipus d'interès, juntament amb el seu termini esperat de venciment, considerant la possibilitat que té el client de cancel·lar anticipadament els seus productes basada en l'experiència històrica.

Pel que fa al tractament dels comptes a la vista, aquest pretén, basant-se en l'estudi dels clients realitzat per l'Entitat i l'experiència històrica, adaptar el venciment indeterminat dels saldos a un venciment concret. Per fer-ho s'utilitzen dos criteris (la modificació del tipus d'interès i el grau de permanència d'aquests saldos) tenint sempre en compte el principi de prudència en la modelització.

5.2. Impacte de les variacions del tipus d'interès

El risc de tipus d'interès estructural de balanç està subjecte a un control específic i comprèn diverses mesures de risc, entre les quals s'inclouen l'anàlisi de sensibilitat del tipus d'interès sobre el marge d'interessos i sobre el valor actual dels fluxos futurs (Impacte d'1 punt bàsic) i mesures VaR (Value at Risk).

La sensibilitat del marge d'interessos mostra l'impacte que canvis en la corba de tipus d'interès podrien provocar en la revisió de les operacions del Balanç. Aquesta sensibilitat s'obté comparant la simulació del marge d'interessos, a un o dos anys, en funció de diferents escenaris de tipus d'interès (moviments paral·lels instantanis i progressius de diferents intensitats així com de canvis de pendent). L'escenari més probable, obtingut a partir dels tipus implícits de mercat, es compara amb altres escenaris de baixada o pujada de tipus i moviments paral·lels i no paral·lels en el pendent de la corba. La sensibilitat del marge d'interessos a un any de les masses sensibles del balanç, considerant un escenari de pujada i un altre de baixada de tipus instantani de 100 punts bàsics cada un, és aproximadament del +2,4% en l'escenari de pujada i del -2,0% en el de baixada. Atès el nivell actual de tipus d'interès, és important assenyalar que l'escenari de baixada de -100 pbs no suposa l'aplicació de tipus d'interès negatius.

La sensibilitat del valor patrimonial als tipus d'interès mesura quin seria l'impacte en el valor econòmic davant variacions en els tipus d'interès.

Taula 81. Impacte d'un increment d'1 punt bàsic en la corba (MILERS D'EUROS)*Imports en milers d'euros*

Impacte d'un increment d'1 punt bàsic en la corba	31.12.15	31.12.14
Sobre el valor actual dels fluxos futurs	3.399	-1.501

La sensibilitat del marge d'interessos i del valor patrimonial són mesures que es complementen i permeten una visió global del risc estructural, més centrada en el curt i mitjà termini en el primer cas, i en el mitjà i llarg termini en el segon.

Per complementar les mesures de sensibilitat esmentades, s'apliquen mesuraments VaR seguint la metodologia pròpia de l'activitat tresorera.

Taula 82. VaR de balanç a 1 dia amb un nivell de confiança del 99% (MILERS D'EUROS) (MR4)*Imports en milers d'euros*

	Final període	Mitjana	Màxim	Mínim
2015	117.716	114.273	193.891	81.565
2014	89.916	80.662	115.285	67.920

Segons la normativa vigent, el Grup CaixaBank no consumeix recursos propis pel risc de tipus d'interès estructural assumit, atès el baix perfil de risc del seu balanç. El risc de tipus d'interès de balanç assumit pel Grup CaixaBank és inferior als nivells considerats com a significatius (*outliers*) segons la normativa actual.

A CaixaBank es continua duent a terme un conjunt d'actuacions relatives a la intensificació del seguiment i de la gestió del risc de tipus d'interès de balanç.

6. Actius que garanteixen operacions de finançament (*asset encumbrance*)

A continuació es detallen els actius que garanteixen determinades operacions de finançament i els que estan lliures de càrregues o garanties amb valors mitjans anuals del 2015 calculats sobre dades trimestrals:

Taula 83. Actius que garanteixen operacions de finançament i actius lliures de càrrega

Imports en milions d'euros

	Valors mitjans anuals de 2015 calculats sobre dades trimestrals			
	Valor en llibres actius compromesos	Valor raonable actius compromesos	Valor en llibres actius no compromesos	Valor raonable actius no compromesos
Instrumentos de capital			40.505	5.201
Valors representatius de deute	7.419	7.366	21.623	21.423
Cartera creditícia	59.932		157.480	
Altres actius	2.541		68.395	
Total	69.892		251.553	

Aquests actius corresponen, principalment, a préstecs que garanteixen les emissions de cèdules hipotecàries, cèdules territorials i bons de titulització, a valors representatius de deute que són lliurats en operacions de cessions temporals d'actius i als actius posats en garantia (préstecs o instruments de deute) per accedir a operacions de finançament del BCE. També s'inclouen com a actius compromesos el saldo d'efectiu lliurat per garantir l'operativa de derivats. La totalitat dels actius col·lateralitzats són a CaixaBank, SA.

Com a complement a la taula anterior referida a actius propis, en la taula següent s'incorpora informació dels actius rebuts. Aquestes garanties rebudes són principalment per l'operativa d'adquisició temporal d'actius, efectiu i valors representatius de deute rebuts per garantir l'operativa de derivats i l'autocarera emesa de deute sènior. A continuació es detallen els actius que garanteixen operacions de finançament, i els que estan lliures de càrregues o garanties amb valors mitjans anuals del 2015 calculats sobre dades trimestrals:

Taula 84. Actius rebuts que garanteixen operacions de finançament i actius lliures de càrrega
Imports en milions d'euros

	Valors mitjans anuals de 2015 calculats sobre dades	
	Valor raonable actius compromesos	Valor raonable actius no compromesos
Col·lateral rebut	4.084	15.580
Instruments de capital	0	0
Valors representatius de deute	4.084	11.535
Altres garanties rebudes	0	4.045
Autocartera emesa (*)	0	1.234
Total	4.084	16.814

() És l'autocartera emesa diferent de cèdules hipotecàries / territorials o bons titulats, és a dir, deute sènior retingut*

A continuació es mostra una taula amb la ràtio d'actius col·lateralitzats (*asset encumbrance*) amb valors mitjans anuals del 2015 calculats sobre dades trimestrals:

Taula 85. Ràtio d'actius col·lateralitzats valors mitjans
Imports en milions d'euros

	Valors mitjans anuals de 2015 calculats sobre dades trimestrals
Actius i col·lateral rebut compromès	73.976
Instruments de capital	0
Valors representatius de deute	11.503
Cartera creditícia	59.932
Altres actius	2.541
Total actius + col·lateral rebut	341.109
Instruments de capital	4.055
Valors representatius de deute	44.661
Cartera creditícia	217.412
Altres actius	74.981
Ràtio d'actius col·lateralitzats (<i>asset encumbrance</i>)	21,69%

A continuació es recull la ràtio d'actius col·lateralitzats (*asset encumbrance*) a 31 de desembre de 2015 i 2014:

Taula 86. Ràtio d'actius col·lateralitzats

Imports en milions d'euros

	31.12.14	31.12.15
Actius i col·lateral rebut compromesos	65.700	70.695
Instruments de capital	0	0
Valors representatius de deute	14.124	7.252
Cartera creditícia	49.445	61.047
Altres actius	2.131	2.395
Total actius + col·lateral rebut	331.497	341.033
Instruments de capital	3.924	3.626
Valors representatius de deute	52.689	44.079
Cartera creditícia	202.708	218.587
Altres actius	72.876	74.740
Ràtio d'actius col·lateralitzats (<i>asset encumbrance</i>)	19,82%	20,73%

La ràtio ha augmentat en 0,91 punts percentuals i ha passat del 19,82% a 31/12/2014 al 20,73% a 31/12/2015. Aquest augment ha estat a causa del fet que s'ha incrementat el finançament obtingut del Banc Central Europeu, a través dels diferents instruments de política monetària que tenen com a col·lateral principalment garanties el subjacent de les quals és inversió creditícia, que s'ha transformat en fons de titulització i cèdules per a descompte en el Banc Central Europeu. Addicionalment, cal destacar com a efecte que ha reduït aquest impacte la disminució de l'apel·lació al mercat repo que explica que hi hagi un saldo inferior de valors representatius de deute col·lateralitzats.

Les diferències entre la dada mitjana el 2015 de 21,69% i la dada de tancament del 2015 de 20,73% es deuen al fet que en l'últim trimestre s'ha produït una disminució de la ràtio *asset encumbrance* com a conseqüència d'un saldo d'actius col·lateralitzats inferior per la reducció de finançament en mercat repo i en cèdules hipotecàries que ha estat parcialment corregit per una major apel·lació a finançament del Banc Central Europeu.

A continuació es recull la relació entre els passius garantits i els actius que els garanteixen amb valors mitjans anuals de 2015 calculats sobre dades trimestrals:

Taula 87. Passius garantits valors mitjans

Imports en milions d'euros

	Valors mitjans anuals de 2015 calculats sobre dades trimestrals	
	Passius coberts, passius contingents o títols prestats	Actius, garanties rebudes i autocartera emesa, llevat de cèdules i bons de titulització compromesos
Passius financers	59.938	71.329
Derivats	3.189	2.541
Dipòsits	29.132	33.037
Emissions	27.618	35.751
Altres fonts de càrregues	2.627	2.647
Total	62.565	73.976

(*) Excepte cèdules i bons de titulització compromesos

En la taula anterior es mostren els passius coberts i els actius que els cobreixen. En aquesta taula es poden veure les càrregues derivades a activitats amb derivats, dipòsits (inclou operacions mercat repo i finançament amb bancs centrals) i emissions (bons garantits i bons de titulització).

Com es pot veure en la taula anterior, hi ha un saldo més alt d'actius col·lateralitzats que els passius que els cobreixen. Aquestes sobregaranties són degudes principalment a:

- Finançament amb emissions de cèdules hipotecàries: on per a cada cèdula hipotecària emesa cal mantenir un saldo del 125% en actius que el recolzin.
- Finançament a Banc Central Europeu utilitzant com a garanties principals cèdules hipotecàries, cèdules territorials i titulitzacions retingudes. En aquest cas la sobregarantia es deu a dos fets, el primer a les retallades de valoració que aplica el Banc Central i a les sobregaranties establertes en els diferents tipus d'emissions, 125% per a cèdules hipotecàries i 142% per a cèdules territorials

7. Informació sobre remuneracions

La Norma cent setze bis de la Circular 3/2008, de 22 de maig, del Banc d'Espanya, incorporada per la Circular 4/2011, de 30 de novembre, estableix el contingut de la informació sobre remuneracions que cal incloure dins l'Informe amb Rellevància Prudencial; tot com a norma vigent de desplegament de l'article 85 de la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit (d'ara endavant, «LOSS»), i de l'article 93 del Reial decret 84/2015, de 13 de febrer, pel qual es desplega la LOSS.

Un element rellevant establert per la Circular 4/2011 del Banc d'Espanya consisteix en l'obligació d'informar amb transparència de la política de remuneracions dels directius i col·lectius d'empleats les decisions dels quals puguin afectar el perfil de risc de les entitats de crèdit.

En particular, la Norma cent disset bis de l'esmentada Circular es refereix a la «Informació sobre remuneracions» que s'haurà de publicar i actualitzar periòdicament, almenys un cop l'any. Aquesta informació es recull en aquest document, «Informació amb rellevància prudencial».

7.1 Política de remuneració: composició i mandat del comitè de remuneracions.

Introducció

La informació que hi ha a continuació fa referència al Grup CaixaBank i se circumscriu a l'exercici de 2015.

Funcions de la Comissió de Remuneracions de CaixaBank

La Llei de societats cotitzades (d'ara endavant, «LSC») atribueix a la Comissió de Remuneracions (d'ara endavant, «CR») d'una societat cotitzada, entre altres funcions, la de proposar al Consell d'Administració la política de retribucions dels Consellers i dels directors generals o de qui exerceixi les seves funcions d'alta direcció sota la dependència directa del Consell, de comissions executives o de Consellers delegats. A més, segons la LOSS, correspon a la CR la supervisió directa de la remuneració dels Alts Directius encarregats de la gestió de riscos i amb funcions de compliment.

Els Estatuts socials i el Reglament del Consell d'Administració de CaixaBank són consistents amb aquests preceptes.

Finalment, la Guia CEBS atribueix a la CR, entre d'altres, (i) la responsabilitat de formular les recomanacions per al Consell d'Administració relatives a la remuneració dels membres de la direcció, així com dels empleats més ben pagats de la institució; (ii) donar suport i assessorament al Consell d'Administració sobre el disseny de la política general de remuneració de la institució; (iii) donar suport al Consell d'Administració en el control del disseny i el funcionament del sistema de remuneració en nom del Consell d'Administració, i (iv) prestar especial atenció a l'avaluació dels mecanismes adoptats per garantir que el sistema de remuneració tingui degudament en compte tots els tipus de risc, liquiditat i nivells de capital, i que la política general de remuneració sigui coherent amb la gestió adequada i prudent de la institució.

Les propostes de la CR, consultades abans amb el President en els casos establerts a la Política de Remuneració, són elevades al Consell d'Administració perquè les consideri i, si escau, aprovi. En cas que les decisions corresponguin a la Junta General d'Accionistes de CaixaBank, d'acord amb les seves competències, el Consell d'Administració aprova la seva inclusió en l'ordre del dia i les propostes dels corresponents acords, acompanyades dels informes preceptius.

Composició de la Comissió de Remuneracions de CaixaBank

D'acord amb el que estableixen la LSC i la LOSS, els consellers que componen la Comissió de Retribucions a 31 de desembre de 2015 són els següents:

- Sra. María Amparo Moraleda Martínez (independent), Presidenta
- Sr. Salvador Gabarró Serra (dominical), Vocal
- Sr. Alain Minc (independent), Vocal

Reunions de la Comissió de Remuneracions de CaixaBank durant l'any 2015

Durant l'any 2015 la Comissió de Retribucions de CaixaBank s'ha reunit nou vegades, i la remuneració percebuda a favor dels seus membres és de 111.000 euros, incloent-hi la remuneració percebuda pel Sr. Leopoldo Rodés Castañé fins al 08/07/2015, data en què va causar baixa per defunció.

Funcions del Comitè de Direcció

La Guia CEBS estableix la necessitat que les funcions de control participin en el disseny de la política de remuneració. Considerant les línies anteriors, el Comitè de Direcció de CaixaBank incorpora representants de les àrees següents, entre d'altres:

- Riscos
- Finances
- Auditoria interna
- Compliment normatiu
- Recursos Humans i Organització
- Secretaria general

En particular, el Comitè de Direcció de CaixaBank es responsabilitza de garantir l'obtenció i preparació de la informació necessària perquè la CR pugui complir les seves responsabilitats de manera eficient.

El Departament de Recursos Humans i Organització de CaixaBank (d'ara endavant, «RH») és l'encarregat d'impulsar aquestes actuacions en el Comitè de Direcció.

Per tal d'evitar conflictes d'interessos, l'obtenció, preparació i revisió d'informació sobre la remuneració (i) dels membres del Consell d'Administració de CaixaBank, ja sigui en les seves funcions de supervisió o en les seves funcions executives, i (ii) dels membres del Comitè de Direcció, han de ser desenvolupades directament per la CR.

L'Àrea de Recursos Humans del Grup CaixaBank, per delegació del Comitè de Direcció, ha disposat de la col·laboració d'assessors externs (Garrigues Abogados y Asesores Tributarios) per fer diferents estudis i anàlisis destinats a dissenyar i implantar l'adaptació de la política de remuneracions del Grup CaixaBank als requeriments legals exigits.

Aprovació de la Política de Remuneració del Col·lectiu Identificat vigent el 2015

El 26 de febrer de 2015 la Comissió de Retribucions va presentar al Consell d'Administració, per a la seva aprovació, la Política de Remuneració del Col·lectiu Identificat, acomplint així el requeriment per part de l'article 29.1.d) de la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit.

7.2 Descripció del col·lectiu identificat

Durant l'exercici 2015, la determinació dels professionals del Grup CaixaBank que hagin de formar part del Col·lectiu Identificat es duu a terme seguint el que estableix el Reglament delegat (UE) núm. 604/2014 de la Comissió, de 4 de març de 2014, pel qual es complementa la CRD IV pel que fa a les normes tècniques de regulació en relació amb els criteris qualitatius i quantitatius

adequats per determinar les categories de personal les activitats professionals de les quals tenen una incidència important en el perfil de risc d'una entitat.

D'acord amb el que estableix aquest Reglament delegat, el procés d'identificació dels membres del Col·lectiu Identificat s'ha de basar en una combinació dels criteris qualitius i quantitius que conté.

Una vegada efectuada aquesta avaluació, i havent estat documentada tal com preveu el Reglament delegat, els òrgans de govern de CaixaBank van aprovar la llista de les posicions incloses en el Col·lectiu Identificat, que per a l'exercici 2015 ha resultat en un total de 128 professionals entre Consellers Executius, Consellers no Executius, membres del Comitè de Direcció i principals directius i empleats clau del Grup CaixaBank.

7.3 Informació qualitativa de la remuneració del Col·lectiu Identificat

1. Aspectes generals

La política de remuneració per al Col·lectiu Identificat s'estructura prenent en consideració el context de conjuntura i resultats, i inclou:

- Una remuneració fixa basada en el nivell de responsabilitat i la trajectòria professional de l'empleat, que constitueix una part rellevant de la compensació total.
- Una remuneració variable vinculada a la consecució d'objectius prèviament establerts i a una gestió prudent dels riscos.
- Beneficis socials.
- Un pla d'incentius a llarg termini basat en accions per als Consellers Executius, els membres del Comitè de Direcció i la resta de l'equip directiu i empleats clau de la Societat, alguns dels quals estan inclosos en el Col·lectiu Identificat.

Les quanties de remuneració fixa són suficients, i el percentatge que representa la remuneració variable sobre la remuneració fixa anual és, en general, relativament reduït.

En aquest sentit, la Guia CEBS estableix que com més elevada sigui la remuneració variable en relació amb la remuneració fixa, més elevat serà l'incentiu per aconseguir els resultats requerits, i més elevats poden arribar a ser els riscos associats. D'altra banda, si el component fix és massa baix en relació amb la remuneració variable, és possible que resulti difícil reduir o eliminar la remuneració variable en un exercici financer en què s'hagin obtingut mals resultats.

De manera implícita, la Guia CEBS equipara, per tant, la remuneració variable amb un incentiu a assumir riscos, i conclou que un nivell baix de la remuneració variable constitueix un mètode simple de protecció enfront dels incentius basats en un nivell no adequat d'assumpció de riscos.

D'altra banda, seguint el que disposa la Guia CEBS, el nivell d'assumpció de riscos ha de tenir igualment en compte la categoria dels professionals inclosos en el Col·lectiu Identificat, aplicant el principi de proporcionalitat interna, pel qual l'equilibri apropiat dels components fix i variable de la remuneració pot variar entre les categories de professionals, depenent de les condicions del mercat i del context específic en el qual opera l'entitat financera. Per tot això, la política de remuneració ha de procurar l'equilibri raonable i prudent entre la remuneració fixa i la variable.

2. Remuneració fixa

Com a criteri general s'aplica als empleats de CaixaBank el sistema de classificació professional i taules salarials del Conveni Col·lectiu de Caixes d'Estalvis i els acords laborals pactats amb la representació legal dels treballadors.

La remuneració fixa que ha de percebre cada persona es determina a partir del càrrec que exerceix, aplicant la taula salarial del Conveni esmentat en funció del seu nivell professional, de l'acord laboral i de la classificació del centre de treball.

Les posicions de Serveis Centrals s'emmarquen dins d'una classificació per nivells de contribució, amb bandes salarials establertes de manera que permetin la gestió de l'equitat interna. Així mateix, vetllant per la competitivitat externa, aquests imports de les bandes salarials es defineixen en funció del posicionament competitiu de l'Entitat; amb aquest objectiu es duu a terme un seguiment de l'evolució dels salaris de mercat, participant anualment en diverses enquestes salarials.

La remuneració fixa i la seva actualització aplicada a les posicions dels membres del Comitè de Direcció de CaixaBank es basa, principalment, en un enfocament de mercat en funció d'enquestes salarials i estudis específics ad hoc. Les enquestes salarials i estudis específics ad hoc en què participa CaixaBank estan efectuats per empreses especialitzades de primer nivell, i la mostra és comparable a la del sector financer del mercat on opera CaixaBank i, per a posicions no pròpies del sector financer, a la de les principals empreses de l'IBEX i altres empreses amb un volum de negoci comparable.

3. Remuneració variable

3.1 Remuneració variable en forma de bonus anual

La remuneració variable ajustada al risc per al Col·lectiu Identificat es basa en el mix de remuneració (proporcionalitat entre remuneració fixa i variable, descrita anteriorment) i en el mesurament de l'acompliment.

El mesurament d'acompliment es duu a terme mitjançant ajustos *ex ante* i *ex post* de la remuneració, com a forma d'aplicació del control del risc.

Per al mesurament de l'acompliment i en l'avaluació dels resultats individuals es fan servir criteris quantitatius (financers) i qualitius (no financers). La combinació adequada de criteris quantitatius i qualitius ha de dependre, també, de les funcions i de les responsabilitats de cada professional. En tots els casos, els criteris quantitatius i qualitius i l'equilibri entre ells, per a cada nivell i categoria, han d'estar especificats i clarament documentats.

Els indicadors que s'utilitzen per ajustar a risc *ex ante* la remuneració variable meritada a través dels Programes de Bonus o Programes de Reptes varien entre categories del Col·lectiu Identificat.

A l'efecte de l'ajust *ex-ante* de la remuneració variable, tots els membres del Col·lectiu Identificat, a excepció dels membres del Consell d'Administració en la seva mera funció de supervisió o altres posicions que es determinin d'acord amb les seves característiques, que no tinguin elements de remuneració variables, estaran assignats a una de les categories que es descriuen a continuació; l'assignació s'efectua tenint en compte la naturalesa de les seves funcions i és objecte de comunicació a cadascun d'ells.

a) Consellers Executius i membres del Comitè de Direcció

La remuneració variable aplicable als Consellers Executius i als membres del Comitè de Direcció es determina sobre la base d'un bonus objectiu establert per a cadascun d'ells pel Consell d'Administració a proposta de la CR, i un percentatge màxim de consecució del 120 per cent; el nivell de consecució es fixa de conformitat amb els següents paràmetres objecte de mesurament:

- 50% en funció dels reptes individuals
- 50% en funció dels reptes corporatius

El 50 per cent corresponent als reptes corporatius el fixa per a cada exercici el Consell d'Administració de CaixaBank a proposta de la CR, i la seva ponderació serà distribuïda entre

conceptes objectivables en funció dels principals objectius de l'Entitat. Per a l'exercici 2015 aquests conceptes han estat:

- ROTE
- Percentatge de variació de despeses d'exploració recurrents
- Percentatge de variació del marge d'interessos més comissions
- Volum de negoci
- Variació d'actius danyats
- Qualitat

La proposta de composició i ponderació dels reptes corporatius s'estableix en tot cas de conformitat amb el que preveuen la LOSS i la normativa de desplegament i pot variar entre els membres del Comitè de Direcció.

La part dels reptes individuals (50 per cent) té un grau de consecució mínim per optar al cobrament del 60% i un màxim del 120%, i es distribueix globalment entre reptes vinculats amb l'estratègia de CaixaBank. La valoració final que ha de dur a terme la CR, amb la consulta prèvia amb el President, pot oscil·lar un +/-25 per cent en relació amb la valoració objectiva dels reptes individuals, sempre per sota del límit del 120%, per tal de recollir la valoració qualitativa de la performance del membre del Comitè de Direcció, així com tenir en consideració els reptes excepcionals que puguin sorgir durant l'any i que no s'hagin establert a l'inici.

b) Resta de categories

Per als professionals de la resta de categories incloses en el Col·lectiu Identificat, el sistema de remuneració variable és el que els correspon per les seves funcions, amb un ajust a risc en funció de l'àrea a la qual pertanyen.

Com a conseqüència d'això, cadascun dels directius i empleats de l'Entitat inclosos en el col·lectiu identificat està assignat a un programa de retribució variable o bonus, partint de la funció que exerceix.

Cada àrea de negoci disposa d'un programa específic de bonus, amb un disseny i mètriques específiques, incorporant-hi una sèrie de reptes i condicions que determinen la retribució variable de les persones de cada àrea. Les principals àrees que disposen d'aquests programes són: Banca Comercial, Banca Privada, Banca d'Empreses, Banca Transaccional, Banca d'Institucions, Tresoreria i Mercat de Capitals, Finançaments Estructurats, Banca Corporativa, Banca Promotors, i Banca Internacional.

Per a les àrees de Serveis Centrals i Territorials, el model de retribució variable es denomina «Programa de reptes» i s'hi inclouen tots els directius del col·lectiu identificat que duen a terme la seva tasca en àrees de control o suport al negoci. Els reptes establerts en aquestes àrees es fixen mitjançant un acord de cada professional amb el responsable funcional, i són consistents amb els reptes de l'àrea.

Adicionalment, tots els programes de bonus tenen en compte uns reptes corporatius.

El percentatge màxim de consecució oscil·la entre el 100 i el 150 per cent, en funció del Programa de Bonus aplicable a cada professional; i el nivell de pagament es determina partint de la consecució dels reptes individuals i corporatius en la proporció determinada pels Programes de Bonus corresponents aprovats pel Comitè de Direcció.

La ponderació corresponent als reptes corporatius es fixa per a cada exercici i es distribueix entre conceptes objectivables en funció dels principals reptes establerts per a cada àrea. Aquests conceptes podran consistir, entre altres de possibles, en tots o alguns dels que a continuació s'esmenten a tall d'exemple:

- ROTE
- Percentatge de variació de despeses d'explotació recurrents
- Marge ordinari de la DT
- Variació d'actius danyats DT
- Qualitat

La proposta de composició i ponderació dels reptes corporatius s'establirà en tot cas de conformitat amb el que preveuen la LOSS i la normativa de desplegament.

Els indicadors que s'utilitzen per ajustar al risc *ex ante* en relació amb la determinació de la remuneració variable establerta en el Programa de Reptes varien entre les diferents categories, de la manera següent:

1. Prenedors i impulsors de risc de crèdit

Per a les funcions considerades en els col·lectius de prenedors i impulsors de risc de crèdit, l'indicador principal que s'utilitza per ajustar al risc *ex ante* es denomina «Ajust a Risc de Crèdit» (AJRC).

La mètrica prevista per calcular-lo és el capital regulatori consumit per la unitat de negoci, cartera o segment dividit entre l'EAD (*exposure at default* o exposició a l'incompliment)

corresponent, en línia amb el que estableix la Guia CEBS, on es destaca el cost i la quantitat de capital requerit per cobrir els riscos de les seves activitats entre els factors financers que s'han d'utilitzar com a base per ajustar la remuneració variable al risc. Tot plegat segons la fórmula següent:

$$\frac{\sum_{n=1}^T CR_n}{\sum_{n=1}^T EAD_n}$$

El bonus final a percebre per l'empleat es calcula d'aquesta manera:

Bonus ajustat a risc = AJRC x Bonus target x (% de consecució de «reptes» individuals +% de consecució de «reptes» corporatius) x factor corrector Entitat

2. Prenedors de risc de mercat

Per a les funcions considerades en els col·lectius de prenedors de risc de mercat de CaixaBank, l'indicador que s'utilitzarà per ajustar a risc *ex ante* és l'Ajust a Risc de Mercat (AJRM). L'horitzó temporal de mesurament és l'exercici de vigència del Programa de Bonus. El quadre següent mostra el funcionament de l'indicador:

A continuació es concreta el funcionament de l'indicador:

Taula 88. Indicador AJRM

Situacions de risc	AJRM
Excedit de risc de fins el 15% dels límits aprovats causats explícitament per 1 posicionament en el mercat no autoritzat o de mida superior als imports de risc autoritzats	0,9
Excedit de risc per sobre del 15% dels límits aprovats causat explícitament per 1 posicionament en el mercat no autoritzat o de mida superior als imports de risc autoritzats, o 2 posicionaments d'aquesta índole dels quals almenys un d'ells no excedeixi del 15% dels límits esmentats	0,75
Excedit de risc per sobre del 15% dels límits aprovats causat explícitament per 2 posicionaments en el mercat no autoritzats o de mida superior als imports de risc autoritzats, o 3 posicionaments d'aquesta índole dels quals almenys un d'ells no excedeixi del 15% dels límits esmentats	0,5
Excedit de risc per sobre dels límits aprovats causats explícitament per posicionaments en el mercat no autoritzats o de mida superior als imports de risc autoritzats superiors en nombre o import als anteriorment indicats	0

L'import a abonar per als professionals d'aquest col·lectiu es calcula mitjançant la fórmula següent:

$$\text{Bonus ajustat a risc} = \text{AJRM} \times \text{Bonus objectiu} \times (\% \text{ de consecució de "reptes" individuals} + \% \text{ de consecució de "reptes" corporatius}) \times \text{factor corrector Entitat}$$

3. Funcions de control i altres funcions de suport

Funcions de control i altres funcions de suport L'ajust a risc *ex ante* per a les funcions de control i de finances desenvolupades pels corresponents professionals del Col·lectiu Identificat consistirà en la utilització d'uns reptes de caràcter individual, formalitzats en l'eina corporativa de reptes, vinculats sempre a les activitats de control i de finances de l'àmbit de responsabilitat de cadascun dels directius implicats.

L'import a abonar per als empleats integrants d'aquest col·lectiu es calcula mitjançant la fórmula següent:

$$\text{Bonus ajustat a risc} = \text{Bonus target} \times (\% \text{ de consecució de "reptes" individuals} + \% \text{ de consecució de "reptes" corporatius}) \times \text{factor corrector Entitat}$$

Tal com estableix la LOSS, els reptes dels empleats que exerceixen funcions de control, sobre la base dels quals es determina el seu acompliment per al pagament del bonus, s'estableixen partint dels paràmetres de rendiment determinats entre l'empleat i el seu responsable i no estan relacionats amb els resultats de les àrees de negoci que controlen i supervisen.

En particular, el Programa de reptes de l'exercici 2015 per a aquests empleats es determina partint dels següents paràmetres objecte de mesurament:

- 70% dels reptes individuals i/o d'equip.
- 10% del repte de qualitat de l'Entitat.
- 10% de la variació de les despeses d'explotació recurrents.
- 10% del ROTE.

L'import de bonus que pot meritjar cada empleat que pertany al programa específic s'estableix en funció del seu acompliment i dels resultats de negoci i de l'Entitat obtinguts. Aquesta quantia inicial es veu modificada així mateix per un «factor corrector de bonus», que estableix cada any la direcció de l'Entitat, tot això de conformitat amb els requeriments establerts en la normativa d'aplicació. Aquest factor corrector intenta recollir principalment els resultats globals de l'Entitat així com altres aspectes de tipus més qualitatiu.

Amb caràcter general, aquest factor corrector és aplicable a tots els empleats de forma homogènia i pot oscil·lar entre un mínim de 0,85 i un màxim d'1,15.

3.2 Diferiment del pagament de la remuneració variable de bonus anual

○ Professionals afectats pel diferiment

En aplicació del principi de proporcionalitat que preveu la LOSS, el diferiment s'aplica únicament quan l'import total de la remuneració variable meritada pels professionals del Col·lectiu Identificat és superior a 100.000 € o al 30 per cent de la remuneració fixa del professional.

Per a les categories de Directors Generals, Directors Generals Adjunts, Directors Executius i Directors Territorials de CaixaBank inclosos en el Col·lectiu Identificat el diferiment s'aplica independentment de l'import total de la remuneració meritada.

○ Funcionament del diferiment

En la data de pagament que s'hagi previst en el Programa de Reptes que correspongui a cada professional, s'abona el percentatge de la remuneració variable meritada (d'ara endavant, «data de pagament inicial») corresponent a la categoria a la qual pertanyi. El percentatge de la remuneració variable que se sotmet a diferiment és el que segueix:

- Consellers Executius: 60%
- Comitè de Direcció, Directors Executius i Directors Territorials: 50%
- Resta de membres del Col·lectiu Identificat: 40%

El 50 per cent de l'import a abonar del pagament inicial se satisfà en metàl·lic, i el 50 per cent restant se satisfà en accions de CaixaBank.

Sempre que no es produeixin les situacions previstes en els supòsits de reducció, la part diferida de la remuneració variable en forma de bonus s'ha d'abonar en tres pagaments, els imports i les dates dels quals es determinen a continuació:

- 1/3 12 mesos després de la data del pagament inicial.
- 1/3 24 mesos després de la data del pagament inicial.
- 1/3 36 mesos després de la Data del Pagament Inicial.

El 50% de l'import a abonar en cadascuna d'aquestes tres dates es pagarà en metàl·lic. El 50% restant es liquida mitjançant entrega en accions de CaixaBank una vegada satisfets els impostos (retencions o ingressos a compte) pertinents.

Totes les accions lliurades comportaran un període de restricció d'alienació d'un any des del seu lliurament.

La titularitat tant de les accions com de l'efectiu el lliurament dels quals hagi estat diferit en virtut del que s'ha dit anteriorment és de CaixaBank. L'efectiu diferit merita interessos per al professional, calculats aplicant-hi el tipus d'interès en les mateixes condicions que s'apliquen al compte d'havers d'empleat. Els rendiments de les accions diferides corresponen al professional i inclouen qualsevol forma de remuneració de l'accionista o rèdit de les accions; així, sense caràcter limitador, s'hi inclouen els dividendes bruts distribuïts, les accions alliberades assignades a les accions diferides o, si escau, el producte de l'alienació dels drets d'assignació gratuïta o de subscripció preferent d'accions, entre altres possibles (en aquest últim cas, l'opció presa sempre serà la venda dels drets i el seu lliurament en efectiu).

3.3 Pla d'incentius a llarg termini basat en accions 2015-2018

La Junta General d'Accionistes del passat 23 d'abril de 2015 va aprovar la implantació d'un ILP a quatre anys (2015-2018) vinculat al Pla Estratègic, que permetrà percebre, transcorreguts els quatre anys, un nombre d'accions de CaixaBank, sempre que es compleixin determinats objectius estratègics i els requisits previstos per als Consellers Executius, els membres del Comitè de Direcció i la resta de l'equip directiu de CaixaBank i empleats clau de CaixaBank o Societats del Grup CaixaBank que hi siguin expressament convidats.

Alguns dels beneficiaris d'aquest pla d'incentius a llarg termini formen part del Col·lectiu Identificat de CaixaBank.

○ **Durada i liquidació del Pla:**

El període de mesurament del Pla començarà l'1 de gener de 2015 i finalitzarà el 31 de desembre de 2018 (d'ara endavant, el «període de mesurament»).

No obstant això, el Pla es va iniciar formalment amb motiu de la seva aprovació per part de la Junta General d'Accionistes (d'ara endavant, la «data d'inici»), celebrada el dia 23 d'abril de 2015.

El Pla finalitzarà el 31 de desembre de 2018 (d'ara endavant, la «data de finalització»), sense perjudici de la liquidació efectiva del Pla, que es produirà abans del mes de juny de 2019.

○ **Instrument:**

El Pla s'implementa a través de la concessió, a títol gratuït, d'un determinat nombre d'unitats a cada beneficiari, que serviran com a base per determinar, en funció del grau de compliment de determinats objectius, el nombre d'accions de CaixaBank que cal lliurar, si escau, a cada beneficiari del Pla.

Fins al moment que es dugui a terme el lliurament de les accions de l'Entitat, aquest Pla no atribueix als beneficiaris la condició d'accionista de l'Entitat. Per tant, les unitats no suposen en cap cas la concessió de drets econòmics ni polítics sobre accions de l'Entitat ni de qualsevol altre dret vinculat a la condició d'accionista.

○ **Determinació del nombre d'unitats que cal assignar a cada beneficiari**

Per determinar les unitats que cal assignar a cada beneficiari, es tindrà en compte (i) un import *target* de referència, que es determinarà a partir de la funció professional del beneficiari, i (ii) el preu mitjà aritmètic arrodonit al tercer decimal dels preus de tancament de l'acció de CaixaBank en les sessions borsàries corresponents al mes de febrer de 2015. Les unitats que cal assignar a cada beneficiari es determinaran d'acord amb la fórmula següent:

$$NU = IT / PMA$$

En què:

NU = Nombre d'Unitats a assignar a cada Beneficiari, arrodonit per defecte a l'enter superior més proper.

IT = Import *target* de referència del beneficiari en funció de la seva categoria professional.

PMA = Preu mitjà aritmètic arrodonit al tercer decimal dels preus de tancament de l'acció de CaixaBank en les sessions borsàries corresponents al mes de febrer de 2015.

○ **Determinació del nombre d'accions a lliurar amb motiu de la liquidació del Pla**

El nombre total d'accions a lliurar a cada Beneficiari en la Data de Liquidació es determinarà d'acord amb la fórmula següent:

$$NA = NU \times GCI$$

En què:

NA = Nombre d'accions de l'Entitat que s'han de lliurar a cada beneficiari en la data de liquidació del Pla, arrodonides per defecte al enter superior més pròxim.

NU = Nombre d'Unitats assignades al Beneficiari.

GCI = Grau de consecució de l'incentiu, en funció del grau de compliment dels objectius als quals es vincula el Pla.

○ **Nombre màxim d'accions a lliurar**

La Junta General d'accionistes va aprovar que el nombre màxim d'accions a lliurar com a conseqüència del pla al conjunt de beneficiaris sigui de 3.943.275 accions.

Aquest nombre màxim conté el possible nombre d'accions a lliurar, en cas d'aplicació dels coeficients màxims relatius a la consecució dels objectius previstos.

○ **Mètriques**

El Grau de Consecució de l'Incentiu dependrà del grau de compliment dels objectius als quals es vincula el Pla.

El nombre concret d'accions de CaixaBank a lliurar a cada beneficiari en la data de liquidació, si es donen les condicions establertes per fer-ho, s'establirà en funció (i) de l'evolució del *Total Shareholder Return* de l'Entitat (d'ara endavant, «TSR»), per comparació amb el mateix indicador per a altres 19 bancs de referència (20 bancs en total incloent-hi CaixaBank), (ii) de l'evolució del *Return on Tangible Equity* (d'ara endavant, «ROTE») i (iii) de l'evolució de la ràtio d'eficiència (d'ara endavant, «RE»), totes elles mètriques de l'Entitat.

(i) TSR:

Diferència (expressada com a relació percentual) entre el valor final d'una inversió en accions ordinàries i el valor inicial d'aquesta mateixa inversió, tenint en compte que per al càlcul d'aquest valor final es consideraran els dividends o altres conceptes similars (com per exemple *script dividends*) percebuts per l'accionista per aquesta inversió durant el corresponent període de temps.

S'establirà un coeficient entre 0 i 1,5 en funció de la posició que CaixaBank ocupi en el rànquing d'una mostra de 20 bancs comparables seleccionats:

- Si la posició de CaixaBank en el rànquing del TSR està entre la 1a i la 3a posició, el coeficient TSR = 1,5
- Si la posició de CaixaBank en el rànquing del TSR està entre la 4a i la 6a posició, el coeficient TSR = 1,2
- Si la posició de CaixaBank en el rànquing del TSR està entre la 7a i la 9a posició, el coeficient TSR = 1
- Si la posició de CaixaBank en el rànquing del TSR està entre la 10a i 12a posició, el coeficient TSR = 0,5
- Si la posició de CaixaBank en el rànquing del TSR està entre la 13a i la 20a posició, el coeficient TSR = 0.

Els bancs de referència que s'han tingut en compte, en relació amb el TSR, a l'efecte d'aquest Pla (d'ara endavant, «grup de comparació») són Santander, BNP, BBVA, ING Groep NV-CVA, Intesa Sanpaolo, Deutsche Bank AG-Registered, Unicredit SPA, Credit

Agricole SA, Société Générale SA, KBC Groep NV, Natixis, Commerzbank AG, Bank of Ireland, Banco Sabadell SA, Erste Group Bank AG, Banco Popular Español, Mediobanca SPA, Bankinter SA i Bankia SA.

A fi d'evitar moviments atípics en l'indicador, es tindran en compte com a valors de referència, tant en la data immediatament anterior a l'inici del període de mesurament (31 de desembre de 2014) com en la data de finalització del període de mesurament (31 de desembre de 2018), el preu mitjà aritmètic arrodonit al tercer decimal dels preus de tancament de les accions de 31 sessions borsàries. Aquestes 31 sessions recolliran, a més de la sessió del dia 31 de desembre, les 15 sessions anteriors i les 15 posteriors a la data en qüestió.

(ii) ROTE:

Taxa de retorn del capital tangible durant el període de mesurament. Aquesta fórmula no inclou els béns intangibles o el fons de comerç com a part del capital de la societat.

Per a l'indicador del ROTE s'establirà un coeficient entre 0 i 1,2 en funció d'una escala d'objectius ROTE prèviament fixats:

- Si el ROTE és ≥ 12 : Coeficient ROTE = 1,2
- Si el ROTE és = 12: Coeficient ROTE = 1
- Si el ROTE és = 10: Coeficient ROTE = 0,8
- Si el ROTE és < 10: Coeficient ROTE = 0.

El grau de consecució de l'incentiu derivat de l'objectiu ROTE es calcularà, seguint la taula anterior, per interpolació lineal.

Per a l'indicador del ROTE, es calcularà la mitjana d'aquesta mètrica entre el tancament a 31 de desembre de 2017 i el tancament a 31 de desembre de 2018.

(iii) RE:

Percentatge dels ingressos que consumeixen les despeses. Es calcula com la relació percentual entre els ingressos i les despeses d'explotació ordinàries.

Per a l'indicador RE s'establirà un coeficient entre 0 i 1,2 en funció de l'escala següent:

- Si el RE 2018 < 43: Coeficient RE = 1,2
- Si el RE 2018 = 45: Coeficient RE = 1
- Si el RE 2018 = 47: Coeficient RE = 0,8
- Si el RE 2018 > 47: Coeficient RE = 0.

El grau de consecució de l'incentiu derivat de l'objectiu RE es calcularà, seguint la taula anterior, per interpolació lineal.

Per a l'indicador RE, s'utilitzarà el valor de l'indicador a 31 de desembre de 2018.

El Grau de Consecució de l'Incentiu es determinarà en funció de la fórmula següent, amb les ponderacions que hi estan incloses:

$$\text{GCI} = \text{CTSR} \times 34\% + \text{CROTE} \times 33\% + \text{CRE} \times 33\%$$

En què:

GCI = Grau de consecució de l'incentiu expressat com a percentatge.

CTSR = coeficient assolit en relació amb l'objectiu del TSR, segons l'escala establerta per a l'objectiu TSR.

CROTE = coeficient assolit en relació amb l'objectiu del ROTE, segons l'escala establerta per a l'objectius del ROTE.

CRE = coeficient assolit en relació amb l'objectiu de RE, segons l'escala establerta per a l'objectiu del RE.

La mètrica TSR serà calculada a la finalització del Pla per un expert independent de reconegut prestigi, a sol·licitud de l'Entitat. Les mètriques ROTE i RE seran determinades per la mateixa Entitat, i quedaran sotmeses a la corresponent auditoria dels estats financers de l'Entitat.

○ **Requisits per a l'obtenció de les accions**

Els requisits perquè el Beneficiari pugui rebre les accions que es derivin del Pla, són els següents:

1. S'han de complir els objectius a què es vincula el Pla en els termes i les condicions descrits que es desenvolupen en el Reglament del Pla.
2. El Beneficiari s'ha de quedar a la Societat fins a la Data de Finalització del Pla, excepte en circumstàncies especials com ara la mort, la incapacitat permanent, la jubilació i altres circumstàncies establertes en el Reglament i que hauran de ser aprovades pel Consell d'Administració de la Societat. En cas de baixa voluntària o acomiadament procedent, el Beneficiari perdrà, per tant, el dret a percebre les accions a l'empara d'aquest Pla.

Les accions es lliuraran en tot cas en la data establerta amb caràcter general per als Beneficiaris del Pla i d'acord amb els requeriments i procediment establerts amb caràcter general per als Beneficiaris del Pla.

En tot cas, el Pla es liquidarà i les accions es lliuraran únicament si resulta sostenible d'acord amb la situació de CaixaBank i si es justifica en funció dels resultats de la Societat.

Les accions que, si escau, resultin de la liquidació d'aquest Pla no es lliuraran en cap cas als Beneficiaris, els quals perdran qualsevol dret a rebre-les, en cas que l'any corresponent a la Data de Finalització del Pla, CaixaBank presenti resultats negatius, no reparteixi dividends o no superi les proves de resistència bancària exigides per l'Autoritat Bancària Europea, l'any corresponent a la Data de Finalització o Data de Liquidació del Pla.

○ **Supòsits de liquidació anticipada o modificació del Pla**

El Pla podrà preveure supòsits de liquidació anticipada o de modificació en els supòsits de presa o canvi de control en la Societat o en supòsits que afectin significativament el Pla segons ho determini el Consell d'Administració.

3.4 Supòsits de reducció i recuperació de la remuneració variable (ajust *ex post* del bonus anual i l'ILP).

○ Supòsits de reducció.

De manera consistent amb la LOSS, les persones incloses en el Col·lectiu Identificat veuran reduït, totalment o parcialment, el dret a percebre els imports de remuneració variable,

inclosos els pendents de pagament, ja sigui en efectiu o mitjançant el lliurament d'accions, en qualsevol de les situacions següents:

- Per als prenedors de risc de crèdit, consum de capital per risc de crèdit superior als nivells tolerables preestablerts (i.e. 25% d'excés).
- Acomiadament disciplinari procedent o, en cas de contractes de naturalesa mercantil, per una causa justa a instàncies de l'Entitat (en aquest supòsit la reducció serà total).
- Incompliments normatius que els siguin imputables i que tinguin la qualificació d'infracció greu o molt greu.
- Incompliment de normatives internes que tinguin la qualificació de greu o molt greu.
- Incompliment de les exigències d'idoneïtat i correcció que li siguin exigibles.
- Incompliments normatius que els siguin imputables i que, tant si comporten pèrdues com si no en comporten, puguin posar en risc la solvència d'una línia de negoci i, en general, participació o responsabilitat en conductes que hagin generat pèrdues importants.
- Quan el seu pagament o consolidació no siguin sostenibles d'acord amb la situació financera de CaixaBank en el seu conjunt, o no es justifiqui sobre la base dels resultats de CaixaBank en el seu conjunt, de la unitat de negoci i de la persona de què es tracti.
- Existència d'excepcions en l'informe d'auditoria de l'auditor extern que minorin els paràmetres financers que serveixin de base per al càlcul de la remuneració variable.
- Qualsevol altres d'addicionals que puguin estar expressament previstes en els contractes corresponents.

Qualsevol altres que estiguin establertes per la legislació que hi sigui aplicable o per les autoritats regulatòries en exercici de les seves potestats de desplegament normatiu, executives o d'interpretació de les normes.

- Supòsits de recuperació.

En els casos en què les causes que donen lloc a les situacions anteriorment descrites s'hagin generat en un moment anterior al pagament ja efectuat de qualsevol import de la

remuneració variable, de manera que si s'hagués considerat aquesta situació aquest pagament no s'hauria efectuat en tot o en part, el professional afectat haurà de reintegrar a la corresponent entitat del Grup CaixaBank la part de la remuneració variable indegudament percebuda. Aquest reintegrament s'efectuarà en metàl·lic o en accions, segons que correspongui.

7.4 Informació quantitativa de la remuneració del Col·lectiu Identificat

Durant l'exercici 2015 les retribucions satisfetes al Col·lectiu Identificat sobre el qual s'apliquen les disposicions normatives vigents en matèria de remuneracions, en funció dels diversos àmbits d'activitat de l'Entitat es detallen a continuació.

Per a l'any 2015, s'han inclòs en la informació reportada en la retribució fixa 2015 d'aquest Informe tots els components fixos de la retribució que percep cada membre del Col·lectiu Identificat. Per tant, en aquest concepte s'inclou tant la remuneració fixa dinerària com la percebuda en espècie (aportacions a sistemes de previsió social, assegurances d'assistència sanitària, etc).

Taula 89. Retribucions satisfetes al col·lectiu identificat (I) (MILERS D'EUROS)

Imports en milers d'euros

Àmbit d'activitat	Descripció del tipus de negoci	Retribució Fixa 2015	Retribució variable 2015	Total 2015
Banca d'Inversió	Mercat de capitals i Tresoreria, <i>markets</i> , ALM i <i>corporate and institutional banking</i>	3.999	2.909	6.908
Banca Comercial	Banca de Particulars, Banca Privada i Personal, Banca d'Empreses, i Banca Transaccional	11.277	3.667	14.944
Gestió d'Actius	Gestió d'actius	469	267	736
Resta	Consellers Executius i No Executius, membres del Comitè de Direcció i Àrees de Serveis Centrals	23.979	3.358	27.337

Taula 90. Retribucions satisfetes al col·lectiu identificat (II) (MILERS D'EUROS)

Imports en milers d'euros

Remuneracions Col·lectiu Identificat 2015	Consellers No Executius	Consellers Executius	Directius	Resta Col·lectiu Identificat	Total Col·lectiu Identificat
Nre. de beneficiaris	17	2	25	84	128
Retribució fixa 2015	3.666	4.134	15.626	16.298	39.439
Retribució variable 2015 (bonus anual)	-	503	2.728	6.970	10.201
En metàl·lic	-	251	1.364	4.005	5.621
En accions o instruments relacionats	-	251	1.364	2.964	4.580
En altres instruments	-	-	-	-	-
Retribució variable diferida i pendent de pagament ⁽¹⁾	-	470	2.653	3.485	6.608
Atribuïda	-	-	-	-	-
No atribuïda	-	470	2.653	3.485	6.608
En metàl·lic	-	235	1.327	1.742	3.304
En accions o instruments relacionats	-	235	1.327	1.742	3.304
En altres instruments	-	-	-	-	-
Retribucions diferides pagades en l'exercici 2015 ⁽²⁾	-	125	940	788	1.853
En metàl·lic	-	75	565	473	1.113
En accions o instruments relacionats	-	50	375	315	740
En altres instruments	-	-	-	-	-
Import ajust explícit ex-post per acompliment aplicat en l'any per a les retribucions meritades en anys previs	-	-	-	-	-
Nombre de destinataris d'indemnitzacions per acomiadament	-	-	-	2	2
Indemnitzacions per acomiadament ⁽³⁾	-	-	-	1.334	1.334
Període mitjà de permanència	-	-	-	17	17
Import màxim d'aquest tipus de pagaments abonats a una sola persona	-	-	-	935	935
Nombre de beneficiaris de l'ILP 2015-2018	-	2	23	20	45
Bonus target objectiu prorratejat anualment	-	325	1.225	676	2.226

(1) S'hi inclou la retribució variable diferida d'exercici previ pendent de pagament a 31/12/2015 (1 terç bonus 2013, 2 terços bonus 2014 i la part diferida del bonus 2015)

(2) S'hi inclou la retribució variable diferida d'exercici previ i pagada al febrer 2016 (1 terç bonus 2012, 1 terç bonus 2013 i 1 terç bonus 2014)

(3) Les indemnitzacions per acomiadament abonades obeeixen a extincions del contracte de treball produïdes a l'empara de l'Expedient de Regulació d'Ocupació de 29 de juny de 2015.

Taula 91. Retribucions satisfetes al col·lectiu identificat (III) (MILERS D'EUROS)

Imports en milers d'euros

Remuneració variable 2015 del Col·lectiu Identificat	Consellers No Executius	Consellers Executius	Directius	Resta Col·lectiu Identificat	Total Col·lectiu Identificat
Nre. de persones incloses	17	2	25	84	128
Retribució variable 2015 (bonus anual)	-	503	2.728	6.970	10.201
Bonus 2015 percebut al 2016	-	202	1.364	4.550	6.116
En metàl·lic	-	101	682	2.796	3.579
En accions o instruments relacionats	-	101	682	1.754	2.537
En altres instruments	-	-	-	-	-
Bonus 2015 diferit i no atribuït	-	302	1.364	2.420	4.086
En metàl·lic	-	151	682	1.210	2.043
En accions o instruments relacionats	-	151	682	1.210	2.043
En altres instruments	-	-	-	-	-

Taula 92. Retribucions satisfetes al col·lectiu identificat (IV)

Nombre de persones que perceben remuneració	Nombre de beneficiaris
d'1 milió d'euros a 1,5 milions d'euros	5
d'1,5 milions d'euros a 2 milions d'euros	3
de 2 milions d'euros a 2,5 milions d'euros	0
de 2,5 milions d'euros a 3 milions d'euros	0
de 3 milions d'euros a 3,5 milions d'euros	1

Pel que fa a l'exercici 2015:

- No hi ha hagut pagaments per noves contractacions dins el Col·lectiu Identificat.
- No s'ha produït cap ajust derivat dels resultats d'acompliment de la retribució diferida concedida en l'exercici 2015.

C. ANNEXOS

Annex I. Informació sobre fons propis transitoris.....	276
Annex II. Principals característiques dels instruments de capital	385
Annex III. Informació sobre ràtio de palanquejament	389

Annex I. Informació sobre fons propis transitoris

PLANTILLA SOBRE FONS PROPIS DE CAIXABANK

Imports en milions d'euros

(A) Import a data de la informació; (B) CRR referència a un article; (C) Imports subjectes al tractament anterior al CRR o import residual prescrit pel CRR

	(A)	(B)	(C)
Capital de nivell 1 ordinari: Instruments i reserves			
1 Instruments de capital i els corresponents comptes de primera emissió	17.842	26 (1), 27, 28, 29 llista de la ABE 26 (3)	
2 Guanys acumulats	5.265	26 (1) (c)	
3 Altre resultat integral acumulat (i altres reserves, per incloure les pèrdues o guanys no realitzats, d'acord amb les normes comptables aplicables)	572	26 (1)	
5 Participacions minoritàries (import admès en el capital de nivell 1 ordinari consolidat)	11	84, 479, 480	11
5a Beneficis provisionals verificats de manera independent, nets de tota possible despesa o dividend previsible	348	26 (2)	
6 Capital ordinari de nivell 1 abans dels ajustos reglamentaris	24.038		
Capital de nivell 1 ordinari: ajustos reglamentaris			
8 Actius intangibles (net de deute tributari) (import negatiu)	(1.962)	36 (1) (b), 37, 472 (4)	
10 Els actius per impostos diferits que depenen de rendiments futurs a exclusió dels que es deriven de diferències temporals (net dels corresponents passius per impostos quan es compleixin les condicions que estableix l'article 38, apartat 3) (import negatiu)	(211)	36 (1) (c), 38, 472 (5)	
12 Els imports negatius que resultin del càlcul de les pèrdues esperades	(100)	36 (1) (d), 40, 159, 472 (6)	
13 Tot increment del patrimoni net que resulti dels actius titulitzats (import negatiu)	(9)	32 (1)	
14 Pèrdues o guanys per passius valorats al valor raonable que es deriven de canvis en la pròpia qualitat creditícia	(54)	33 (b)	
16 Tinences directes i indirectes d'instruments propis de capital de nivell 1 ordinari per part d'una entitat (import negatiu)	(35)	36 (1) (f), 42, 472 (8)	
19 Tinences directes, indirectes i sintètiques d'instruments de capital de nivell 1 ordinari d'ens del sector financer quan l'entitat mantingui una inversió significativa en aquests ens (import superior al llindar del 10% i net de posicions curtes admissibles) (import negatiu)	(136)	36 (1) (i), 43, 45, 47, 48 (1) (b), 49 (1) a (3), 79, 470, 472 (11)	
27 Deduccions admissibles del capital de nivell 1 addicional que superin el capital de nivell 1 addicional de l'entitat (import negatiu)	(3.045)	36 (1) (j)	
28 Total dels ajustos reglamentaris del capital de nivell 1 ordinari	(5.553)		
29 Capital de nivell 1 ordinari	18.485		
Capital de nivell 1 addicional: Instruments			
36 Capital de nivell 1 addicional abans dels ajustos reglamentaris			
Capital de nivell 1 addicional: ajustos reglamentaris			
40 Tinences directes i indirectes d'instruments de capital de nivell 1 ordinari d'ens del sector financer quan l'entitat mantingui una inversió significativa en aquests ens (import superior al llindar del 10% i net de posicions curtes admissibles) (import negatiu)	(102)	56 (d), 59, 79, 475 (3)	
41a Imports residuals deduïts del capital de nivell 1 addicional respecte a la deducció del capital de nivell 1 ordinari en el curs del període transitori, en virtut de l'article 472 del Reglament (UE) 575/2013	(2.943)	472, 472 (3) (a), 472 (4), 472 (6), 472 (8) (a), 472 (9), 472 (10) (a), 472 (11) (a)	
<i>Dels quals: actius intangibles</i>	(2.943)		
43 Total dels ajustos reglamentaris del capital de nivell 1 addicional	(3.045)		
44 Capital de nivell 1 addicional	0		
45 Capital de nivell 1 (Capital de nivell 1 = capital de nivell 1 ordinari + capital de nivell 1 addicional)	18.485		
Capital de nivell 2: Instruments i provisions			
46 Els instruments de capital i els corresponents comptes de primes d'emissió	4.147	62, 63	
50 Ajustos per risc de crèdit	297	62 (c) y (d)	
51 Capital de nivell 2 abans dels ajustos reglamentaris	4.444		

Imports en milions d'euros

(A) Import a data de la informació; (B) CRR referència a un article; (C) Imports subjectes al tractament anterior al CRR o import residual prescrit pel CRR		(A)	(B)	(C)
Capital de nivell 2: ajustos reglamentaris				
55	Tinences directes i indirectes d'instruments de capital de nivell 2 i préstecs subordinats d'ens del sector financer quan l'entitat mantingui una inversió significativa en aquests ens (net de posicions curtes admissibles) (import negatiu)	(102)	66 (d), 69, 70, 79, 477	(4)
57	Total dels ajustos reglamentaris del capital de nivell 2	(102)		
58	Capital de nivell 2	4.342		
59	Capital total (Capital total = capital de nivell 1 + capital de nivell 2)	22.827		
59a	Actius ponderats en funció del risc pel que fa als imports subjectes al tractament anterior al RRC i tractaments transitoris subjectes a eliminació gradual, d'acord amb el que disposa el Reglament (UE) núm. 575/2013 (és a dir, imports residuals establerts en el RRC)	143.312		
	<i>Dels quals: ... elements no deduïts del capital de nivell 1 ordinari [Reglament (UE) núm. 575/2013, imports residuals] (elements que s'han de detallar línia per línia, per exemple, els actius per impostos diferits que depenen de rendiments futurs nets dels passius per impostos connexos, les tinences indirectes de capital de nivell 1 ordinari propi, etc.)</i>	2.111	472, 472 (5), 472 (8) (b), 472 (10) (b), 472 (11) (b)	
	<i>Dels quals: ... elements no deduïts d'elements de capital de nivell 1 adicional [Reglament (UE) núm. 575/2013, imports residuals] (elements que s'han de detallar línia per línia, per exemple, tinences recíproques d'instruments de capital de nivell 2, tinences directes d'inversions no significatives en el capital d'altres ens del sector financer, etc.)</i>	5.417	475, 475 (2) (b), 475 (2) (c), 475 (4) (b)	
60	Total actius ponderats en funció del risc	143.312		
Ràtios i coixins de capital				
61	Capital de nivell 1 ordinari (en percentatge de l'import de l'exposició al risc)	12,90%	92 (2) (a), 465	
62	Capital de nivell 1 (en percentatge de l'import de l'exposició al risc)	12,90%	92 (2) (a), 465	
63	Capital total (en percentatge de l'import de l'exposició al risc)	15,93%	92 (2) (c)	
Ràtios i coixins de capital				
72	Tinences directes i indirectes de capital d'ens del sector financer quan l'entitat no mantingui una inversió significativa en aquests ens (import inferior al llindar del 10 % i net de posicions curtes admissibles)	1.801	36 (1) (h), 45, 46, 472 (10), 56 (c), 59, 60, 475 (4), 66 (c), 70, 477 (4)	
73	Tinences directes i indirectes d'instruments de capital de nivell 1 ordinari d'ens del sector financer quan l'entitat mantingui una inversió significativa en aquests ens (import inferior al llindar del 10 % i net de posicions curtes admissibles)	2.507	36 (1) (i), 45, 48, 470, 472 (11)	
75	Els actius per impostos diferits que es derivin de les diferències temporals (import inferior al llindar del 10 %, net de passius per impostos connexos, sempre que es reunixin les condicions establertes en l'article 38, apartat 3)	844	36 (1) (c), 38, 48, 470, 472 (5)	
Límits aplicables en relació amb la inclusió de provisions en el capital de nivell 2				
78	Els ajustos per risc de crèdit inclosos en el capital de nivell 2 pel que fa a les exposicions subjectes al mètode basat en qualificacions internes (abans de l'aplicació del límit)	297		62
79	Límit relatiu a la inclusió dels ajustos per risc de crèdit en el capital de nivell 2 d'acord amb el mètode basat en qualificacions internes	320		62
Instruments de capital subjectes a disposicions d'exclusió gradual (només aplicable entre l'1 de gener de 2013 i l'1 de gener de 2022)				

* S'ometen les files sense informació

1 Capital + Prima d'emissió, nets d'autocartera

2 Reserves

3 Ajustos de valoració per diferències de canvi (Grup i Minoritaris)

5 Resultats i Reserves de Minoritaris

5a Resultats de l'exercici atribuïts al Grup (auditats), nets de dividends (a cte. pagats i previsió

8 Fons de comerç i actius intangibles, nets de fons de correcció aplicats a Banco BPI i The Bar

41a Actius intangibles: Fons de comerç i actius intangibles, nets de fons de correcció aplicats a l

46 Deute subordinat computable (net d'autocartera, pignoracions i pèrdua de comptabilitat

50 Superàvit de provisions davant pèrdues esperades IRB (límit regulatori)

Annex II. Principals característiques dels instruments de capital

(Millions d'euros)

	ES0213249008	ES0312284005	ES0240609000	ES0240609018	
1	Emissor	Caixa Girona	Caixa Girona	CaixaBank	
2	Identificador únic	ES0213249008	ES0312284005	ES0240609000	
3	Legislació aplicable a l'instrument (tractament normatiu)	Legislació espanyola: - Llei 24/1988 - Reial decret 1310/2005 pel qual es desplega la Llei 24/1988. - Reglament (CE) 809/2004. - Llei 211/1964. - Llei 13/1985. - Per defecte el RD-llei 1564/89.	Legislació espanyola: - Llei 24/1988. - Llei 211/1964. - Reial decret 1310/2005 i Ordre EHA/3537/2005. - Llei 13/1985. - Llei 13/1992 i Reial decret 216/2008.	Legislació espanyola: - Llei 24/1999. - Disposició transitòria tercera RD-llei 2/2011. - Reglament CE 809/2004 i Directiva 2003/71/CE	Legislació espanyola: - Llei 24/1999. - Disposició transitòria tercera RD - Llei 2/2011. - Reglament CE 809/2004 i Directiva 2003/71/CE
4	Normes transitòries del RRC	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2	
5	Normes del RRC posteriors a la transició	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2	
6	Admissibles a títol individual / (sub) consolidat/individual i (sub) consolidat	(Sub) consolidat	(Sub) consolidat	(Sub) consolidat	
7	Tipus d'instrument	Obligacions subordinades	Obligacions subordinades	Obligacions subordinades	
8	Import reconegut en el capital reglamentari (moneda en milions)	6	9	2.041	
9	Import nominal d'instrument	100	50	2.072	
9a	Preu d'emissió	1	1	1	
9b	Preu de reemborsament	1	1	1	
10	Classificació comptable	Passiu	Passiu	Passiu	
11	Data d'emissió inicial	21/09/2006	17/11/2006	09/02/2012	
12	Perpetuo o amb venciment establert	Venciment determinat	Venciment determinat	Venciment determinat	
13	Data de venciment inicial	21/09/2016	08/11/2016	09/02/2022	
14	Opció de compra de l'emissor subjecta a l'aprovació prèvia de les autoritats de	Sí	Sí	Sí	
15	Data opcional d'exercici de l'opció de compra, dates d'exercici contingents i import a reemborsar	En qualsevol moment a partir del 21/9/2011. Preu de compra 100%. Possibilitat de compra parcial o total.	A partir dels cinc anys a comptar de la data de desemborsament, és a dir, a partir de 17/11/2011, en cada data de cupó (febr/maig/ag/nov)	En qualsevol moment a partir del 9/2/2017. Preu de compra 100%.	
16	Dates d'exercici posteriors, Si escau	En qualsevol moment a partir del 21/9/2011	En cada data de cupó (febr/maig/ag/nov)	En qualsevol moment a partir del 9/2/2017	
17	Dividend o cupó fix o variable	Variable	Variable	Fix	
18	Tipus d'interès del cupó i qualsevol índex connex	Eur 3m +0,4932%	Eur 3m +0,4572%	0	
19	Existència de limitacions al pagament de dividends	No	No	No	
20a	Plenament discrecional, parcialment discrecional o obligatori (calendari)	Obligatori	Obligatori	Obligatori	
20b	Plenament discrecional, parcialment discrecional o obligatori (import)	Obligatori	Obligatori	Obligatori	
21	Existència d'un increment del cupó o altres incentius al reemborsament	No	Sí	No	
22	Acumulatiu o No acumulatiu	n/p	n/p	n/p	
23	Convertible o No convertible	No convertible	No convertible	No convertible	
24	Si són convertibles, factor (és) que desencadenen la conversió	n/p	n/p	n/p	
25	Si són convertibles, totalment o parcialment	n/p	n/p	n/p	
26	Si són convertibles, tipus de conversió aplicable	n/p	n/p	n/p	
27	Si són convertibles, conversió obligatòria o opcional	n/p	n/p	n/p	
28	Si són convertibles, especifiqueu el tipus d'instrument en què es poden convertir	n/p	n/p	n/p	
29	Si són convertibles, especifiqueu l'emissor de l'instrument en què es converteix	n/p	n/p	n/p	
30	Característiques de la depreciació	No	No	No	
31	En cas de depreciació, factor (és) que la desencadenen	n/p	n/p	n/p	
32	En cas de depreciació, total o parcial	n/p	n/p	n/p	
33	En cas de depreciació, permanent o temporal	n/p	n/p	n/p	
34	Si la depreciació és provisional, descripció del mecanisme d'apreciació	n/p	n/p	n/p	
35	Posició en la jerarquia de subordinació en la liquidació (especifiqueu el tipus d'instrument de rang immediatament superior)	Després de creditors amb privilegi i ordinari	Darrere dels següents creditors: 1. Dipositants 2. Creditors amb privilegi 3. Creditors ordinari	Després dels creditors comuns	
36	Característiques No conformes després de la transició	No	No	No	
37	En cas afirmatiu, especifiqueu-se les característiques No conformes	n/p	n/p	n/p	

(Milions d'euros)

	ES0140609019	AYTS491201	AYTS490629	AYTS161108(E0312284005)
1	Emissor	CaixaBank	CajaSol	CajaSol
2	Identificador únic	ES0140609019	AYTS491201	AYTS490629
3	Legislació aplicable a l'instrument (tractament normatiu)	Legislació espanyola	Legislació espanyola	Legislació espanyola - Article 270.10 Reglament del Registre Mercantil - Llei 13/1992
4	Normes transitòries del RRC	Capital de nivell 1 ordinari	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2
5	Normes del RRC posteriors a la transició	Capital de nivell 1 ordinari	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2
6	Admissibles a títol individual/ (sub)consolidat /individual i (sub)consolidat	Individual i consolidat	(Sub) consolidat	(Sub) consolidat
7	Tipus d'instrument	Accions ordinàries	Obligacions subordinades	Obligacions subordinades
8	Import reconegut en el capital reglamentari (moneda en milions)	5.824	18	1
9	Import nominal d'instrument	5.824	18	15
9a	Preu d'emissió	n/p	1	1
9b	Preu de reemborsament	n/p	Sense documentació	Sense documentació
10	Classificació comptable	Patrimoni net	Passiu	Passiu
11	Data d'emissió inicial	n/p	33.228	34.509
12	Perpetu o amb venciment establert	Perpètua	Sense documentació	Sense documentació
13	Data de venciment inicial	n/p	Perpetu	24/06/2093
14	Opció de compra de l'emissor subjecta a l'aprovació prèvia de les autoritats de supervisió	No	Sense documentació	Sense documentació
15	Data opcional d'exercici de l'opció de compra, dates d'exercici contingents i import a reemborsar	n/p	Sense documentació	Sense documentació
16	Dates d'exercici posteriors, si escau	n/p	Sense documentació	Sense documentació
17	Dividend o cupó fix o variable	Variable	Sense documentació	Sense documentació
18	Tipus d'interès del cupó i qualsevol índex connex	n/p		Eur 3m +0,4572%
19	Existència de limitacions al pagament de dividends	n/p	Sense documentació	Sense documentació
20a	Plenament discrecional, parcialment discrecional o obligatori (calendari)	Plenament discrecional	Sense documentació	Sense documentació
20b	Plenament discrecional, parcialment discrecional o obligatori (import)	Plenament discrecional	Sense documentació	Sense documentació
21	Existència d'un increment del cupó o altres incentius al reemborsament	n/p	Sense documentació	Sense documentació
22	Acumulatiu o No acumulatiu	No acumulatiu	Sense documentació	Sense documentació
23	Convertible o No convertible	n/p	Sense documentació	Sense documentació
24	Si són convertibles, factor/s que desencadenen la conversió	n/p	n/p	n/p
25	Si són convertibles, totalment o parcialment	n/p	n/p	n/p
26	Si són convertibles, tipus de conversió aplicable	n/p	n/p	n/p
27	Si són convertibles, conversió obligatòria o opcional	n/p	n/p	n/p
28	Si són convertibles, especifiqueu el tipus d'instrument en què es poden convertir	n/p	n/p	n/p
29	Si són convertibles, especifiqueu l'emissor de l'instrument en què es converteix	n/p	n/p	n/p
30	Característiques de la depreciació	n/p	Sense documentació	Sense documentació
31	En cas de depreciació, factor/s que la desencadenen	n/p	Sense documentació	Sense documentació
32	En cas de depreciació, total o parcial	n/p	Sense documentació	Sense documentació
33	En cas de depreciació, permanent o temporal	n/p	Sense documentació	Sense documentació
34	Si la depreciació és provisional, descripció del mecanisme d'apreciació	n/p	Sense documentació	Sense documentació
35	Posició en la jerarquia de subordinació en la liquidació (especifiqueu el tipus d'instrument de rang immediatament superior)	No tenen subordinació	Sense documentació	Sense documentació
36	Característiques No conformes després de la transició	No	Sense documentació	Sense documentació
37	En cas afirmatiu, especifiqueu les característiques No conformes	n/p	Sense documentació	Sense documentació

(Milions d'euros)

	ES0217156092	XS0989061345	ES0214965008
1	Emissor	CajaSol	CaixaBank
2	Identificador únic	ES0217156092	XS0989061345
3	Legislació aplicable a l'instrument (tractament normatiu)	Legislació espanyola: - Llei 13/1985 (derogada la disp. adicional tercera) i Llei 24/1988. - Llei 13/1992, i RD 116/1992, RD 1343/1992 i RD 538/1994. - Llei 44/2002 i Llei 26/2003. - RD 2590/1998. - Llei 211/1964. - Circular 2/1999 CNMV. - Reglament (CE) 809/2004 i Directiva 2003/71/CE.	D'acord amb la llei anglesa, a excepció de les disposicions relatives a la situació dels Bons (y les obligacions extracontractuals que es deriven de o amb la connexió del Bo), la capacitat de l'emissor, els acords socials pertinents, el sindicat de bonistes i el comissionat. Regits tots ells per la llei espanyola.
			Legislació espanyola: - Llei 24/1988. - Reglament (CE) 809/2004 i Directiva 2003/71/CE. - Llei 211/1964.
4	Normes transitòries del RRC	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2
5	Normes del RRC posteriors a la transició	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2
6	Admissibles a títol individual / (sub) consolidat/individual i (sub) consolidat	(Sub) consolidat	(Sub) consolidat
7	Tipus d'instrument	Obligacions subordinades	Obligacions subordinades
8	Import reconegut en el capital reglamentari (moneda en milions)	30	746
9	Import nominal d'instrument	149	750
9a	Preu d'emissió	50%. Emès al 100%, encara que consta a un cost del 50%.	1
9b	Preu de reemborsament	1	1
10	Classificació comptable	Passiu	Passiu
11	Data d'emissió inicial	01/12/2005	14/11/2013
12	Perpetus o amb venciment establert	Perpetu	Venciment determinat
13	Data de venciment inicial	Sense venciment	14/11/2023
			16/06/2016
14	Opció de compra de l'emissor subjecta a l'aprovació prèvia de les autoritats de supervisió	Sí	Sí
15	Data opcional d'exercici de l'opció de compra, dates d'exercici contingents i import a reemborsar	A partir del 01/12/2015. Coincidint amb pagament de cupó (Mar, Jun, Set, Des). Preu de recompra 100%	14/11/2018 i en qualsevol moment per raons fiscals o un event de capital i previ consentiment del Banc d'Espanya. Preu de recompra 100%
16	Dates d'exercici posteriors, si escau	A partir del 01/12/2015. Coincidint amb pagament de cupó (Mar, Jun, Set, Des)	n/p
17	Dividend o cupó fix o variable	Variable	De fix a variable
18	Tipus d'interès del cupó i qualsevol índex connex	Eur 3m + 1,10% fins a 1/12/2015. A partir d'aquesta data Eur 3m + 2,60%	5% FINS A 14/11/18. A partir de llavors M/5 anys + 395pbs
19	Existència de limitacions al pagament de dividends	Sí	No
20a	Plenament discrecional, parcialment discrecional o obligatori (calendari)	Parcialment discrecional (no repartiment dividends si presenta pèrdues)	Obligatori
20b	Plenament discrecional, parcialment discrecional o obligatori (import)	Obligatori	Obligatori
21	Existència d'un increment del cupó o altres incentius al reemborsament	Sí	No
22	Acumulatiu o No acumulatiu	Acumulatiu	n/p
23	Convertible o No convertible	No convertible	No convertible
24	Si són convertibles, factor (és) que desencadenen la conversió	n/p	n/p
25	Si són convertibles, totalment o parcialment	n/p	n/p
26	Si són convertibles, tipus de conversió aplicable	n/p	n/p
27	Si són convertibles, conversió obligatòria o opcional	n/p	n/p
28	Si són convertibles, especifiqueu el tipus d'instrument en què es poden convertir	n/p	n/p
29	Si són convertibles, especifiqueu l'emissor de l'instrument en què es converteix	n/p	n/p
30	Característiques de la depreciació	Sí	No
31	En cas de depreciació, factor/s que la desencadenen	S'hauran d'aplicar l'import i els interessos pendents a l'absorció de pèrdues de l'entitat, una vegada esgotades les reserves i recursos assimilables al capital, accions i part. preferents emeses per filials.	n/p
32	En cas de depreciació, total o parcial	Total o parcial	n/p
33	En cas de depreciació, permanent o temporal	Permanent	n/p
34	Si la depreciació és provisional, descripció del mecanisme d'apreciació	n/p	n/p
35	Posició en la jerarquia de subordinació en la liquidació (especifiqueu el tipus d'instrument de rang immediatament superior)	Després de les Obligacions Subordinades No especials.	Després dels creditors comuns
36	Característiques No conformes després de la transició	No	No
37	En cas afirmatiu, especifiqueu les característiques No conformes	n/p	n/p

Annex III. Informació sobre ràtio de palanquejament

Imports en milers d'euros

Tàbla LSum: Resum conciliació d'actius comptables i exposicions de la ràtio de palanquejament		
1	Actius totals als estats financers publicats	344.255
2	Ajustos per a entitats consolidades a efectes comptables, però fora del perímetre a efectes prudencials	(25.953)
3	Ajustos relatius a actius fiduciaris reconeguts en el balanç d'acord amb el marc comptable aplicable, però exclosos de la mesura d'exposició a efectes de la ràtio de palanquejament d'acord amb l'article 429(11) del Reglament (UE) núm. 575/2013	0
4	Ajustos per instruments financers derivats	(15.522)
5	Ajustos per operacions de finançament amb valors (és a dir, repos i altres préstecs garantits anàlegs)	1.589
6	Ajustos per partides fora de balanç (és a dir, conversió de les partides fora de balanç a equivalents crediticis)	22.633
7	Altres ajustos	(5.499)
8	Exposició de la ràtio de palanquejament	321.504
Tàbla LRCom: Quadre divulgatiu comú de la ràtio de palanquejament		
1	Partides dins del balanç (exclosos derivats, préstecs de valors i repos, però inclosos col·laterals)	281.506
2	Imports dels actius deduïts per determinar el capital Tier 1	(5.499)
3	Exposicions totals dins del balanç (exclosos derivats, préstecs de valors i repos)	276.007
Tàbla LRCom: Quadre divulgatiu comú de la ràtio de palanquejament		
4	Cost de reposició associat a les operacions amb derivats	2.210
5	Import afegit per PFE (<i>Potential Future Exposure</i>) associat a les operacions amb derivats	2.299
6	Increment per actius de garantia aportats en forma de derivats quan es dedueixin dels actius de balanç d'acord amb el marc comptable operatiu	0
7	(Deduccions d'actius pendents de cobrament per marge de variació en efectiu aportats en operacions amb derivats)	(2.144)
8	(Tram CCP exempt per exposicions a operacions comercials liquidats pel client)	0
9	Import notional efectiu ajustat dels derivats de crèdit subscrits	0
10	(Compensacions nacionals efectives ajustades i deduccions d'afegits per derivats de crèdit subscrits)	0
11	Exposicions totals a derivats	2.365
Tàbla LRCom: Quadre divulgatiu comú de la ràtio de palanquejament		
12	Actius bruts SFT (sense reconeixement de compensació), després dels ajustos per transaccions comptables per vendes	18.909
13	(Xifra neta d'imports pendents de pagament en efectiu i imports pendents de cobrament en efectiu relatiu a actius SFT bruts)	0
14	Exposicions de risc de crèdit de contrapart per als actius SFT	1.589
15	Exposicions per operacions amb agents	0
16	Exposicions totals per operacions de finançament amb valors	20.498
Tàbla LRCom: Quadre divulgatiu comú de la ràtio de palanquejament		
17	Exposicions fora de balanç valorada pel seu import notional brut	68.805
18	(Ajustos per conversió a equivalents crediticis)	(46.172)
19	Altres exposicions fora de balanç	22.633
Tàbla LRCom: Quadre divulgatiu comú de la ràtio de palanquejament		
20	Capital Tier 1	18.485
21	Exposició total de la ràtio de palanquejament	321.504
Tàbla LRCom: Quadre divulgatiu comú de la ràtio de palanquejament		
22	Ràtio de palanquejament	5,75%

Imports en milers d'euros

Cuadro LR5pl: Desglossament d'exposicions dins del balanç (derivats, SFT i exposicions excloses)		
EU-1	Total exposicions al balanç (excloses derivats i operacions de finançament amb valors) dels quals:	281.506
EU-2	Exposicions en el <i>trading book</i>	0
EU-3	Exposicions en el <i>banking book</i> , de les quals:	281.506
EU-4	Bons garantits	0
EU-5	Exposicions tractades com a sobiranes	36.787
EU-6	Exposicions davant governs regionals, bancs multilaterals de desenvolupament, organitzacions internacionals i entitats del sector públic no tractades com sobiranes	1.963
EU-7	Entitats	5.978
EU-8	Exposicions garantides amb béns i immobles	103.623
EU-9	Exposicions minoristes	22.379
EU-10	Empreses	56.479
EU-11	Exposicions en situació de mora	17.667
EU-12	Altres exposicions (per exemple renda variable, titulacions i actius no crediticis)	36.630

Publicació d'informació sobre aspectes qualitatius

- 1 Descripció dels processos utilitzats per gestionar el risc de palanquejament excessiu
- 2 Descripció dels factors que han tingut impacte en la ràtio d'apalancament durant el període de referència

La ràtio de palanquejament és una de les mètriques que periòdicament es monitoren, tant per part dels òrgans de gestió com dels òrgans de govern

Incorporació de BBSAU i impacte addicional de l'aplicació progressiva de Basilea 3. Vegeu Nota 7 dels comptes anuals de 2015

